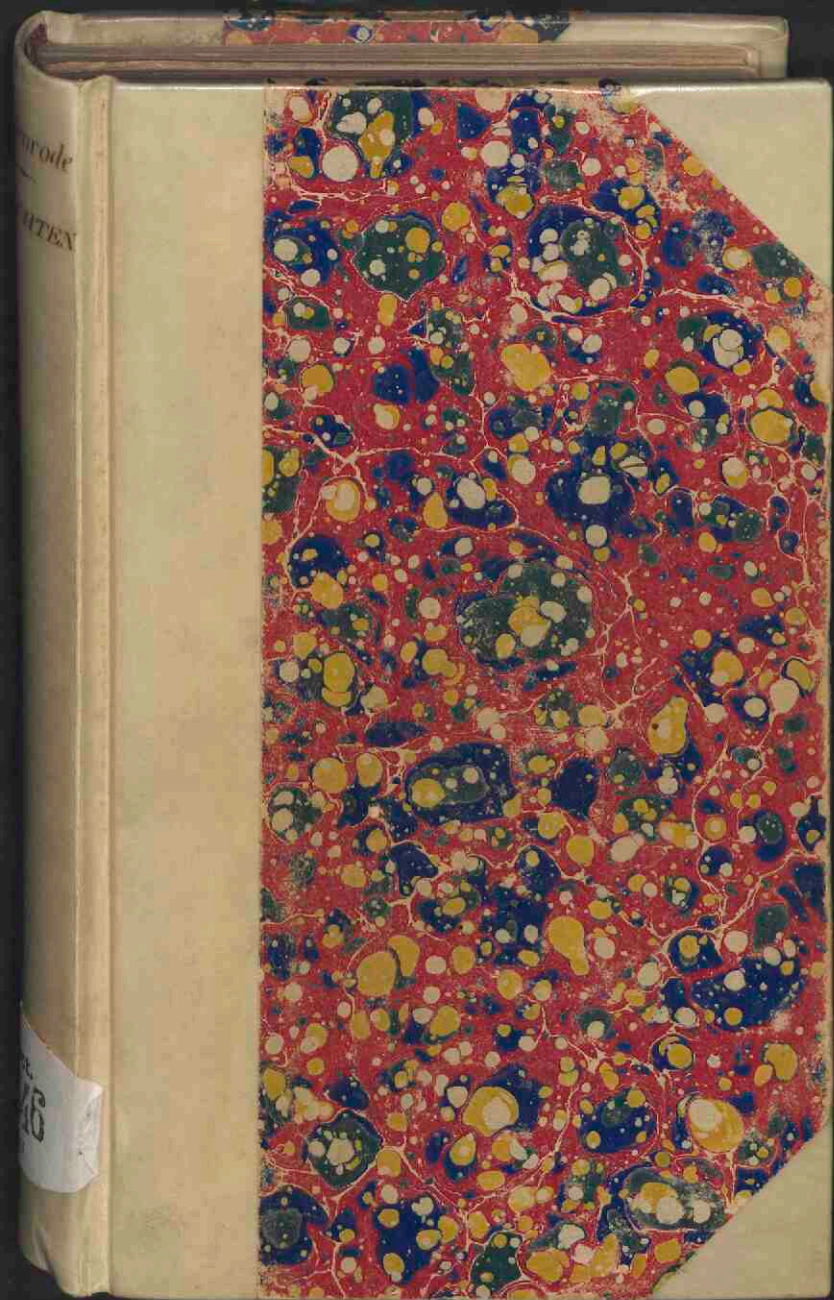

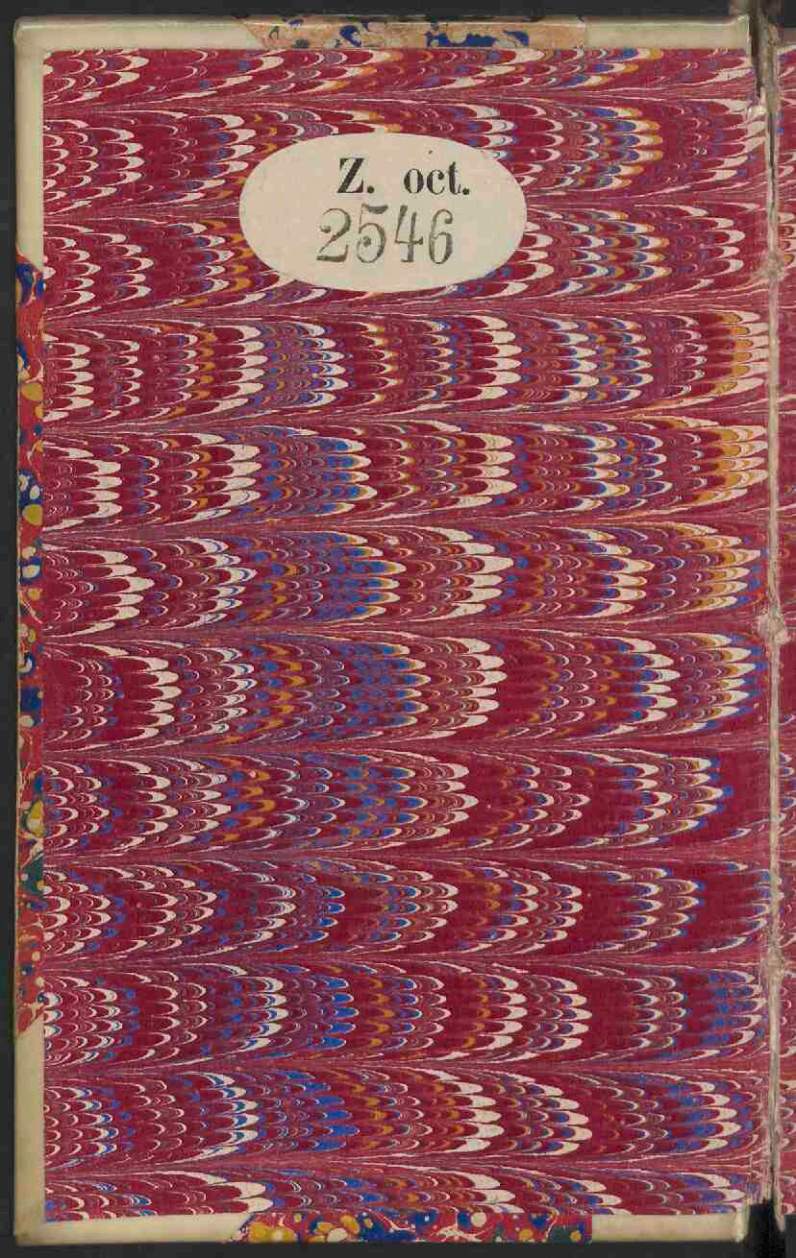
Gedichten van J. van Paffenrode.

<https://hdl.handle.net/1874/400003>

rode
UTEX

26

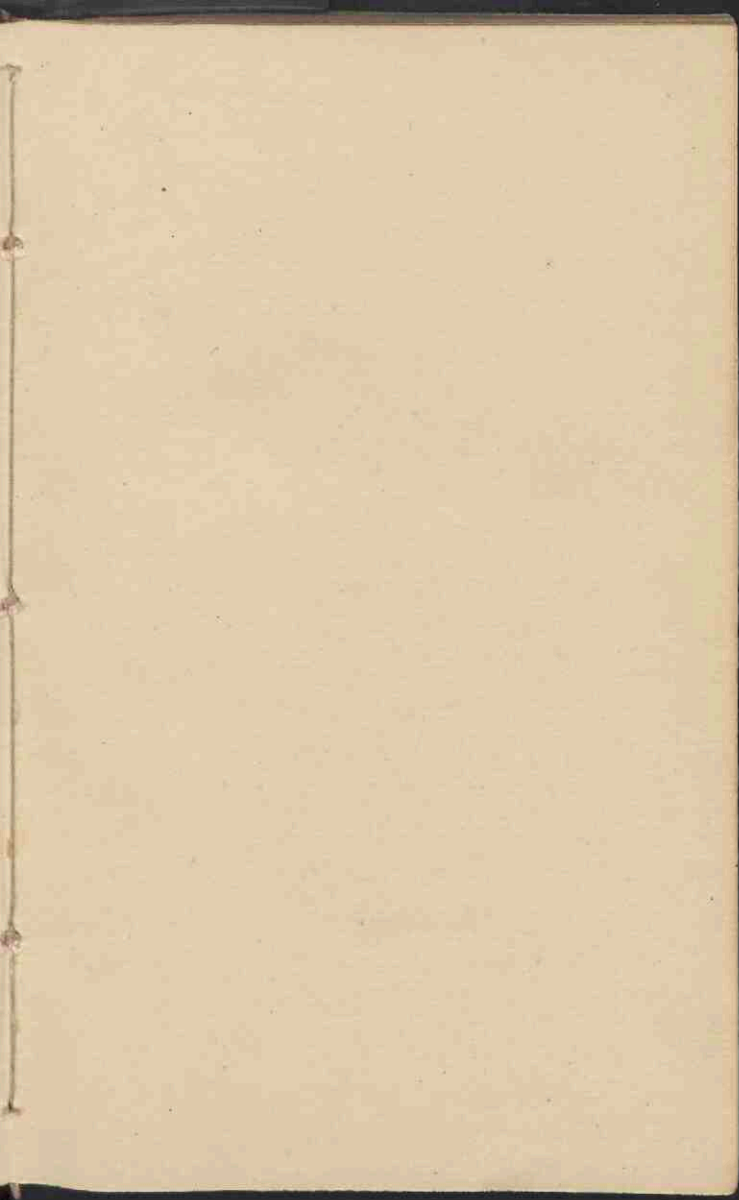
Z. oct.
2546

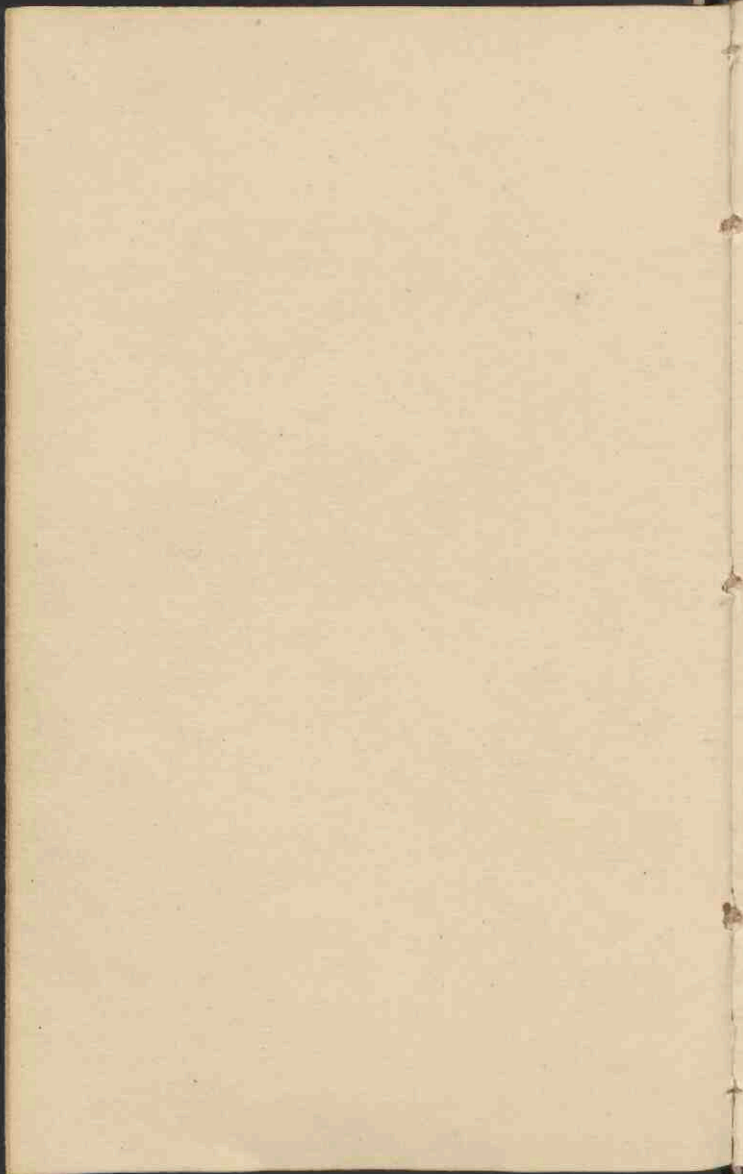

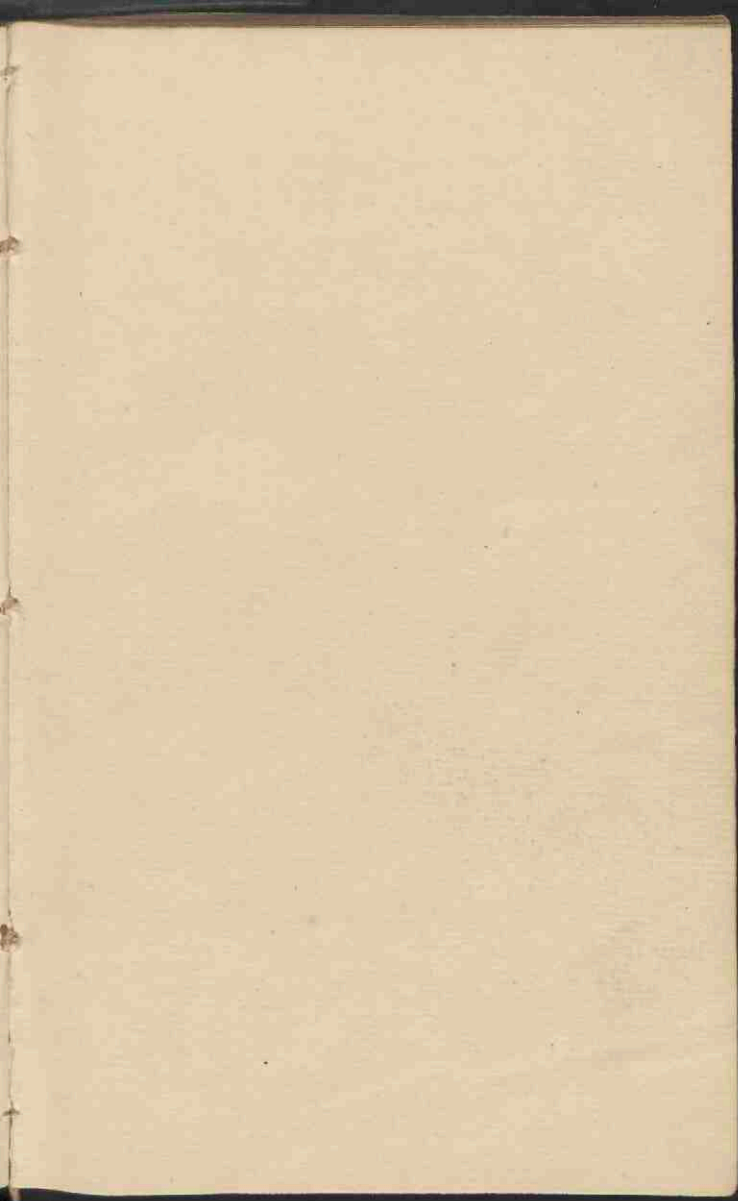

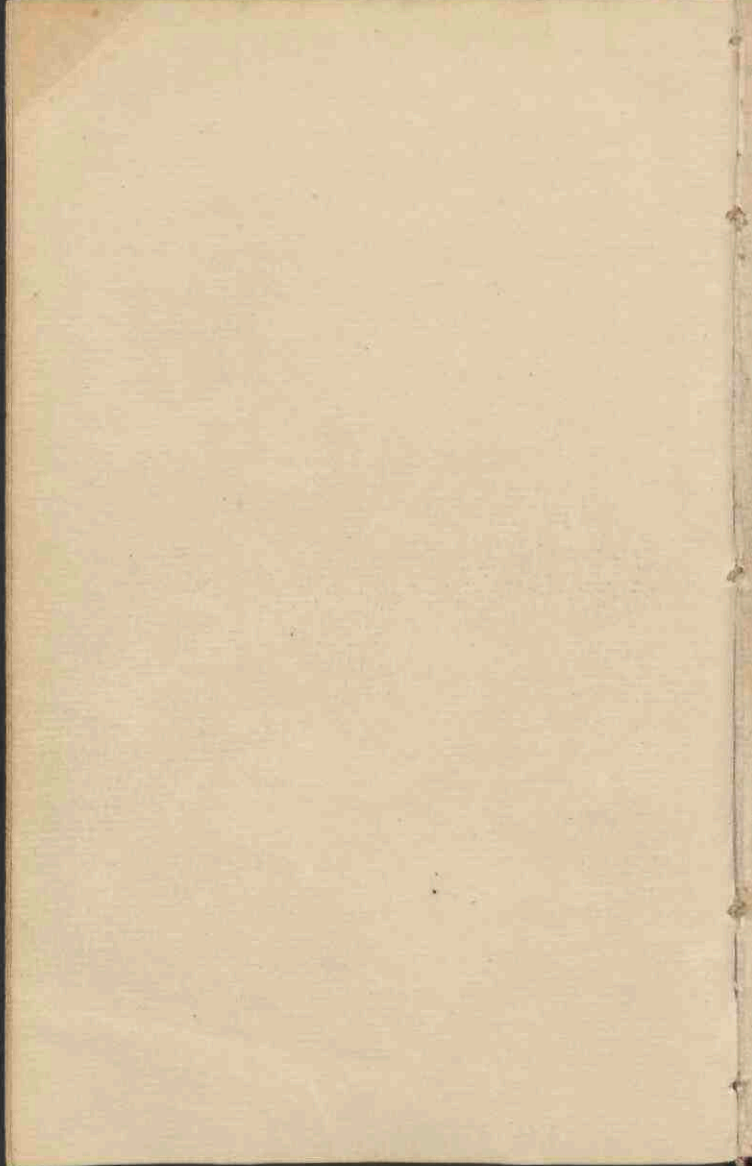

GEDICHTEN

VAN

L. Oct. 2546

J. van PAFFENRODE,

Vryheer van Ghuffigny.

De negenste Druk.

Verbetert en met kopere Platen verciert.

AMSTERDAM,

By JAN ten HOORN, Boekverkooper over
t'oude Heere Logement. Anno 1697.

GEDRUCKT

1711

VON PAFERRODE

Witten von Gleditsch

Druck

Von ...

GORINGHEM

FAMSTEDAM

... HONOR ...

A A N
GERRIT VAN RUSTER,

Beminnaar van alle kunsten en wetenschappen.

Zoo ooit een Held zijn vaderland vol moed,
Volyver, zelfs ten koste van zyn bloed,
Verdedigt heeft in 't barnen der gevaren;
Zoo ooit een Man het merg der oude blaren,
De malsche karn des oorlogs heeft vergaart,
Zyn' landgenoot ontlede, hoe te paard,
Te voet, te land, te water, met rammyen
Enschilpad, Griek en Romer, onder 't stryden,
Volmoed en kragt zijn' vyand traptē in 't stof;
Zoo ooit Poët een' onverwelkbre lof
Verdiende in 't perk der kuische zanggodinnen,
Zyn digten, als iets godliks, deed beminnen,
't Was PAFENRODE, ô RUSTER 't was
Held JAN:

Die, fier van moed, den wreeden Aartsyran
In 't midden van vuurbrakende kartouwen
Braveerde, en deed zyn' heldenaard beschouwen:
Dat tuige ons Wyk, aan zynen arm vertrouwt,
Daar hy, terwijl Maastricht, alom benouwt,
Gebeukt, bestormt, scheen voor 't geweld te bukken,
De Lorge braaf derst onder d' oogen rukken.
Die zware nagt, die jongste nagt! zoo wreed
Voor onsen held, zoo loflijk voor zyn' eed,
Aan onsen Staat en Maurits duur gesworen,
Trok Nederland uit zynen slaap by d' ooren,
En riep: Maastricht, 's lands sleutel, is in nood,
De bloem, de Prins der oorlogshelden dood,
De jongste spruit uit ouden Arkels stamme,
Rondeel en punt reeds ligterlage in vlamme;
Maar luister toe, hoe hy het leven liet.
De geëssel van Europe, op zyn gebied,

En magt, en geld hoogmoedig, trots te paarde,
 Gebied's stads wal met uitgetogen swaarde,
 Met handgranaat en pikkrans, vuur en staal
 Te beuken, te beklimmen, als't metaal
 De donder braakte uit twaalf gloënde monden.
 Hy, banger dan Paris, schuw't het wonden,
 De kogelen, de poken, en beschouwt
 Van eene rots, hoe zig de krijgsknecht houdt.
 Sint Pieter berg gaf naauw de lens van't vegten,
 Of Graaf Montal, en Duc de Mommouth regten
 De ladders aan de mueren, trots van moed,
 Daar Marcio d' Orilla eer zyn bloed
 Op't offren wenscht, dan zig van aardstyrannen
 Te trotsen, ofte laten overmannen.
 Terwijl de lugt hier scheen in vlam te staan,
 Rant Graef de Lorge al Wyks rondeelen aan,
 Regt stormgevaarte en ladders aan de werken.
 't Bedrog, gevoert op vledermuisen vlerken,
 Begunstigd hem zoo zeer, als't u verried:
 Hier zag men toen, hoe Drost het leven liet;
 Hoe PÄFFENRODE al's vyands magt braveerde,
 Uw regt in Wijk verdedigde en verweerde.
 Hy vliegt vol moed den dollen vyand aan,
 En knarsetand, wanneer hy van der Laan,
 Reeds afgemat van wonden, weg ziet slegen.
 Hy schrikt niet, schoon van vyanden benepen,
 Maar prikkelt elk door't voorgaan in de nood.
 De vyand deinst en waggelt: dog een loot,
 Een doodlijk loot! treft hem, tot aller smarte,
 Op't punt der zeege, in zyn grootmoedig harte.
 Hy zuisebolt, en zygt op zyne knien,
 En roept: vaar voort, vaar voort, myne oorlogslieën,
 De sege is ons, verstaauwt niet, 'k zal myn leven
 Voor't Vaderland, aan my zoo dierbaar, geven.
 Oranje zal, Oranje zal eerlang
 My wreeken, 't land van die vergifte slang
 Verlossen, als een Perseus aller braven:
 Hy zal in't kort op's vyands bodem draven,

Terwijl

Terwijl de held, die zeeheld Michaël,
Zyn oorlogsvlood sal blakren als een hel,
En op het hart di' er eedverbrekers woeden.
Ik ... maar de ziel ontglipt hem onder 't bloeden,
En snort om hoog ten hemel, daar se blaakt,
En nog Maastrigt met bare zorg bewaakt.

Dus was het eind des Helds, die door zyn daden
Zig vlegte een kroon van eike en lauwerbladen,
VAN RUSTER. Hy, in krygskunde uitgeleerd,
Zal eeuwig door zyn schriften zyn geërt,
En op de tong van groote mannen leven.
Ook luste hem ten zangberg op te streven,
En Sofokles, zyn kunst, en amptgenod,
Op 't loflijk spoor te volgen, om de dood
Het grootste deel der Zege stout i' ontwringen.
Dat toond hy in van Arkels ramp te zingen,
Als Gorkum swemt in 't uitgestorte bloed;
En ziet haar Heer verpletterd met den voet.

Dat kunstkleinood, verseld van al zyn zangen,
Dat Holland zal ten twaalfde maal ontfangen,
Treed nu, myn Vriend, met uwen naam in 't licht:
En schoon de Held voor geene bluffers swigt,
Het sal nochtans zyn groote ziel behagen,
Dat u zyn werk van my word opgedragen.

A. BOGAART.

G E D I G T E N

V A N

J. van P A F F E N R O D E

In dit werk begreepen.

Willem van Arkel, Treurspel.

Hopman Ulrich } Blyspelen.
Filibert

Ajax en Ulysses wapenstrijd.

Bruiloftsdigten.

Mengeldigten.

Puntdigten.

Puntdigten uit Martialis

WILLEM van ARKEL
TREURSPEL
DOOR
J. van PAFFENRODE.

VERTOONDERS.

WILLEM van ARKEL.

JOAN van EGMOND , *Zwager van Willem.*

MARGRIET van BEYEREN.

REINOUD van BREDERODE , *Veldbeer van Margriet.*

JAKOBA , *Dogter van Margriet.*

ROBBERT van VERNENBURG , *Neef van Willem.*

AREND van LEYENURG , *Drossaart van Gornichem.*

LE ONORE *Vertroude van Jakoba.*

BERNARD , *Biegtvader van Jakoba.*

Rey van $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gornichemse Burgers.} \\ \text{Gevlugte Arkelsche Boeren.} \\ \text{Gornichemse Juffers.} \\ \text{Arkelsche en Hollandsche Soldaten.} \end{array} \right.$

Het Tooneel verbeeld de Stad en 't Slot van Gornichem.

Het Treurspel neemt zynen aanvang met den laaften dag van Slagtmaand des jaars 1417 op den avond, en eindigd des anderen daags voor de middag.

OPDRACHT

AAN DE

Ed. Hoog-agtbare HEEREN,

DE

BURGERMEESTEREN

EN

REGEERDERS

der stad GORNICHEM.

MIJN HEEREN

GElijk de schippers geruster den wal ver-
glaten, en de neus in zee steken, wanneer
zy al vorens weten waar dat zy onderwegen
een goede ree, en verzekering tegens overval
van bulderende stormwinden zullen aantreffen,
even zoo brengt de pen met meerder vrypostig-
heid yet onder de Pers, als zy weet onder
wiens vleugelen zy zal bescherming vinden.
Dit heeft my ook verstant, dit mijn Treurspel

OPDRACHT

*in 't ligt te laten komen, en't U Ed: Agtb:
op te dragen, vertrouwende, alsoo het zoo
gedenkwaardige saak, in des zelfs stad voorge-
vallen, af-beeld, het van U Ed: Agtb:
sal ontfangen werden uit de handen van*

U E d. Agtbaarhedens

Ootmoedigen Dienaar

J. VAN PAFFENRODE.

Op-

Op den ondergang

VAN

WILLEM van ARKEL,

DOOR

JOHAN van PAFFENRODE.

Vryheer van Ghuffigny, Commandeur Militair der stad
Gornichem, en 't Quartier van dien, Luitenant
Kolonel, Kapitein, &c.

Hier Ziet gy, hoe de min 't gemoet kan
overwinnen,

En hoe de gramschap aan de liefde wei-
gerd't oor,

Hoe aangebode min krijgt een gering ge-
hoor,

Door dien de wraak heeft plaats genomen in
de zinnen:

Hoe Arkels hartscheut in de Bloeymaant van
zijn leven

Werd van den stam geknot, gewenteld in
zijn bloet,

Hoe dat de zoon betaald wat's vaders fie-
re moed,

En wispeltuerigheid te voren heeft bedre-
ven;

Hoe

Hoe Beyeren op 't huis van Arkel is ge-
ten,

Hoe Gorkum, lang gesolt van t' weder-
zijds krakeel'

Ten laasten werd gemaakt een bloedig
Treurtooneel,

Beeld ops heel aardig af dees Hoofdman der
Poeten.

Schoon dat zijn aardig vers mijn krans niet
heeft van noode,

Schoon dat mijn loomen lier en heesche Zang-
godin

Zingt veel te schorren toon, zoo hoop ik
niet te min,

Die aangenaam zal zijn aan Jan van pas-
fenrode.

't Kan dalen.

INHOU D.

NA dat de stad Gornichem veel zwarigheden hadde uitgestaan door de vinnige krakeelen tusschen de huileu van *Beyeren* en *Arkel*, hadde de Heer van *Arkel* goed gevonden, de voornoemde stad met den aankleeve van dien over te draagen aan zijnen zwager Hartog *Reinold* van *Gelder*; met vaste beloften, dat die altoos zoude blijven gehegt aan het Vorstendom van *Gelder*, en nooit daar van wederom werden afgetrokken, ten ware die weder quame als te vooren aan 't huis van *Arkel*. Dit alles niet tegenstaande, wist de Hartog van *Beyeren* zoo veel te weeg te brengen, dat Hartog *Reinold* voornoemd hem de meergemelde stad en land van *Arkel* weder over liet, dewelke hy zoo ras niet in zijn geweld hadde, of liet aanstonds

I N H O U D.

stonds aldaar het prachtige kasteel van de Heeren van *Arkel* (om zijne uitmuntendheid de Keiserlijke burgt genoemd) tot aan den grond toe afbreken, houdende daar en boven Heer *Johan* van *Arkel* in zware gevangenis. Dit alles speet zeer *Willem* van *Arkel*, zone van den voornoemden Heer *Johan*, die door zijnen swager Heer *Johan van Egmond*, de stad van *Gornichem* met een aanslag door eenig volk, dat zig ontrent de *Arkelpoort* hadde verborgen, wederom bemagtigt. De *Hoekse* vloten op het slot, dat Hertog *Willem* van de stukken der afgeworpe burgt wederom hadde doen bouwen. *Willem* deed straks de stad met een graft van het slot afgraven, ende vrouw *Margriet*, doe weduwe van Hartog *Willem*, en in *Henegouw* zijnde, ontseggen. Zy, dit verstaan

I N H O U D

staan hebbende , rukt aanstonds al
 haar magt te zamen , ende komt daar
 mede met hare eenige dogter , vrouw
Iakoba , na Gornichem. Geraakt des
 avonds op 't flot , en hadde wel gaar-
 ne de stad aanstonds doen aantasten ,
 maar Heer *Reinoud van Brederode* ,
 haar algemeene Veldoverste , vond
 beter geradenden dageraad , en hare
 verdere magt in te wagten. Onder-
 tusschen zond vrouw *Iakoba* in 't hei-
 melijk den Heer *Arent van Leyenburg* ,
 Drossaard van Gornichem , tot *Wil-*
lem , daar zy op verliefd was , hem
 aanbiedende , door een huwelijk tus-
 schen haar beiden , al het dreigend
 quaad te willen stuyten ; dog hy , ge-
 swollen van haat tegen het huis van
Beyeren , antwoorde liever zig selven
 het leven te willen benemen , dan
 met haar te trouwen. Des anderen
daags

I N H O U D

daags werd de stad van de *Hoekse* hard
 aangetast, ende van de *Kabeljause*
 mannelijk beschermt, tot dat een van
 de *Arkelse* Hopluiden, met name *Wil-*
lem van Dreuten, met vijftien hondert
 man uit het gevegt doorgaat, ende
 door Dalem na Gelderland wijkt.
 De stedelingen, hier door verfwakt,
 kregen de nederlaag, latende aan ha-
 ren *Vyand* een bloedige overwinning.
 Van de *Beyerse* zijde bleef in't gevegt
 Heer *Reinoud van Breederode*, vrou *Mar-*
griets Veldoverste, en van die van
 binnen den Heer van *Arkel*, welkers
 dood vrou *Jakoba* zeer beklagde,
 seggende rond uit, meer verloren,
 als gewonnen te hebben.

WILLEM

DE ONDERGANG
VAN
WILLEM van ARKEL,
TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

ARKEL, EGMOND.

TErwijl een yeder leid en rust op zagte pluimen,
Doet my bekommering dik bed en leger ruimen
En houd my dus te roer. 'k heb de voorleden nagt,
In plaats van slapen, met getrentel doorgebracht:
En na ik alles wel bezorgd had op de vesten
Wierd mijn swaarmoedig hooft op nieu vol muisenesten.
Een loome vaak beliep mijne oogen, en ik kreeg,
Gelijk een overval van sluimering, en zeeg
In eenen stoel. De slaap had nau mijn oog bekropen,
Of ik geraakte in droom: mijn kamerdeur ging open,
En zoo mijn dogt, ik zag op mijnen drempel staan
Een mageragtig Man, die my verbaast zag aan.
Ten lesten trad hy toe, en quam allenxkens nader;
En eindelijk ik zag, het was Heer Jan mijn Vader,
Heel haveloos gesteld. My dogt, ik sprak hem toe;
En vraagde heel verbaast: wat's dit? wel Vader, hoe
Sie ik u dus gesteld? Wat komt uw geest hier waren?
Wat ramp, wat tegenspoed is u, laas! wedervaren?
Zyt gy in hegtenis moorddadig omgebracht?
En komt uw geest, dat gy van my de wraak verwacht?
Schut uwe boezem uit; Ik zal de dood zoo wreken,
Dat nog de volgende eeuw van mijne wraak zal spreken.
Hy zwèeg een lange wijl; dog ving op 't laast dus aen;
Mijn Willem, ach! mijn zoon, 't is nu met ons gedaan,

A

Het

Het glas van onze vreugt is heel op't end geloopen ;
 Daar is voor Gorcum en voor ons niet meer te hopen.
 Gy zit in uwen stoel gerustelijk en rust
 Van uw aanstaande Ramp en onheil onbewust.
 O hoeksteen , die de Stad van Gorcum ondersteunde,
 Daar dit gerimpelt lijf , als op zijn kruk , op leunde :
 Hoop van ons loflijk huis , stok van mijn ouderdom ,
 Die haast verbroken , en aan stucken raakt , ik kom ,
 Ik kom , eilaas , ik kom u droeve tijding melden ,
 En boodschap u , dat gy met nog veel dappre helden
 Haast lijken zijt . 't Schijnt , dat het Hemelsche besluit
 De stam van Arkel wil ten grond toe roeyen uit .
 Zoon Willem ! laas . Hy wou nog verder , maar de woorden
 Hoe lanx hoe meerder in zijn diepe zugten smoorden :
 De tranen biggelden lanx zijne knevels neer :
 Hy zugte zugt op zugt : In't end begon hy weer .
 De luister van ons huis raakt nu te regt aan 't duiken ,
 Gy zult , eer lang , mijn zoon , uw held're oogen luiken ,
 Doch eer gy struikelt , zoo herhaalt in uw gemoet
 Wat bitterheid ons is van Beyeren ontmoet .
 Ten was hem niet genoeg , my uit mijn ampt te stobten ,
 Hy most my met geweld ook van mijn goed ontblooten .
 Geprickelt van de wraak greep ik de wapens aan ,
 En heb hem in 't begin al vry veel quaads gedaan .
 Daar van kan Werkendam en Gisenborg getuigen
 Met Nieupoort , die den nek voor Arkel mosten buigen .
 Maar laas wat was het al ! Schoon dat de gansche stad
 En ook de groote burgt nu vol gevangens zat ,
 En dat ik eenigfins mijn wraaklust uit mogt spouwen ,
 Met Holland rontom op de grensen te benouwen :
 De Beyer brengt wel haast weer al zijn macht ter been ,
 Rukt Holland , Zeeland en gans Vrieland schier by een .
 Hier holpen noch niet by de Stichtse met de Walen ,
 Men most uit Engeland noch mede volk doen halen ,
 Om 't kleine Gorcum zoote dwingen door het zwaard ,
 Dat door zoo grooten macht heel weinig nog vervaart ,
 Zig weerde als eene leeuw . Ik hield het twalef weker ,

WILLEM van ARKEL

Eer dat ik van verdrag een woord wou hooren spreken,
 Tot dat ik my bevond geprangt door hongersnood.
 Veel honden was in 't end (zoo 't schein) der hazen dood.
 Heer Jan dan maakt verdrag: men wil, dat ik zal moeten,
 Tot zoen van mijne breuk, my buigen aan de voeten
 Van Albert en zijn zoon, en dat de Beyer-vaan
 Zal een geheelen dag op onze toren staan.
 Twee dingen, die mijn ziel en ingewand doorsneden,
 Maar daar de nood gebied, daar zwijgen alle reden.
 Nu dagt ik, dat hy eens zijn gal had uitgebraakt,
 Maar zijn verbittert hart weer haast aan 't hollen raakt;
 Laft Hagestein, en ook Gasparnen aan te randen,
 En tot den grondslag toe tot asche te verbranden.
 Het slot van Everstein, dat in gansch Nederland
 Van sterke tegen weer geen zijns gelijke vant,
 Na dat het langen tijd had hond en kat gegeten,
 Zag ook zijn zwaar gebouw ten gronde neer gesmeten;
 En over hoop gestort. Hy gaat van quaad tot quaad,
 En daar geweld niet kan, daar zoekt hy 't door verraad;
 Koopt onze burgers om, en looft hen te beloonen,
 Tot prijs van 't schellemstuk, met tagtig duizend kroonen,
 En trap van Ridderfchap: hoewel hen best een bast,
 Als Ridderlijk cieraad, hadde om den hals gepast.
 Dees schelmen wisten u zoodanig op te rooyen,
 In schijn, of Willem strax zijn bitterheid zou dooyen
 Als gy my vatte, en worpt in een gevangenis,
 Dat gy vergat, vvat kind aan vader schuldig is:
 Ja zoo veer liet gy u vervoeren van die guiten,
 Dat gy een Stad, en Burgt my voor den neus dorst sluiten.
 Maar 't schein, dat gy eer lang de waarheid had ontmoet!
 Gy toonde haast berou, viel my ten Bosch te voet
 En ik vergaf u ook, in wederzijdse tranen
 Al deze zwarigheid; die ons schein aan te manen,
 Dat wy tot meeste rust de stad en ook het land
 Van Arkel gaven in mijn broeder Reynolds hand,
 Met die beloften, dat het nimmer zou gebeuren,
 Dat men die wederom van Gelderland zou scheuren,

Ten waar die wederom, gelijk voor deze quam
 Aan Arkel, en gehegt wierd aan den ouden stam.
 Ons oogmerk was wel goed; want als hy quam te sterven,
 Most gy 't met Gulik en met Gelder weder erven.
 Maar wat doet Beyerens? zoo ras als hem dit bleek,
 Beraamde hy terstond, hoe dat hy deze steek
 Verzetten zoude, en wist met opgepronkte dingen,
 Dit lekker beetje weer uit Reynolds hand te wringen.
 Hier had hy na zijn wil het doelwit nu geraakt,
 En heeft zijn bitterheid ten vollen uitgebraakt.
 Ons keizerlijke burgt, die met vergulde horens,
 De lugt scheen punt te bién uit tweemaal agtien torens,
 Om sijne prachtigheid regt Keiserlijk genoemd;
 Een sterkte door gansch Duytsch en Nederland geroemd,
 Was niet bestendig om sijn woeden op te schorten.
 Dat kostelijk gebouw moest ook daar henen storten.
 Sijn oog vermogt dat niet, 't was al te heldren straal
 Van Arkels ouden stam. 't Most al door vier en staal
 Verdelgt zijn, daar men 't huis van Arkel in sag pralen.
 Dat ik sijn wreedheid u dus kom in 't lang verhalen,
 Is op dat gy, mijn Soon, voor 't lest daar in nog leeft
 Wat bittere vyand ons de Béyer is geweest:
 En op dat dit u tot één prikkel mag verstrekken
 Om u in dese noot tot weerwraak op te wekken.
 Nu tred dan, Willem, tred uw vyand in 't gezigt,
 Schoon dat het treurtoneel al voor u werd gerigt,
 En gy vast stapt, mijn Soon, met aangedronge schreden
 Om daar in korten tijd den bloedrol te bekleeden.
 Indien gy sterven moet, toont stervende, dat gy
 Uit bloed der Arkelen gesproten zijt, en my.
 Dit sprak hy, en verdween. Ik wreef de vaak uit d' oogen,
 Maar 't spook was weg, ik vond my door een droom bedro-
 O droomlik vrees, gy zijt een voorbô van veel quaed, (gen.
 Dat my en deze stad eerlang te wagten staat.
 Heer Vader, moet ik in dien sueren appel bijten,
 Ik kan het niemand als uw bittergrootsheid wijten,
 Soo Gorkum, nu soo lang gesukkelt van 't krakkeel,

Sig moet bereiden tot een bloedig treurtoneel,
 Het zal de schult voor uw hooghartigheid betalen.
 Gy waert het, die ons 't quaad zelfs op den hals ging halen,
 Uw trotze hoogmoed heeft dit oorlogsvier gestookt,
 En dezen wrangen drank voor onseu mond gekookt,
 Het zy dan hoe het zy, de tijd zal ons eens leeren
 Wat dat het noodlot zal van Arkels huis begeren. (leen.
 Wat brengt ons Egmond nieuws? *Eg* Gans Holland niet al-
 Maar Zeeland, Vrieland, en het Stigt is op de been:
 De Merwe is al bedekt, en schijnt een bos van masten.
 't Is alles op de been, om Gorkum aan te tasten,
 De Vyand nadert reeds van yder oort de stad.
 Wat wapens voeren kan, heeft wapens opgevat:
 U jammert dat gy siet het vlugten van de boeren:
 De klok gaat over al: 't Is al in rep en roeren,
 Jakoba en Margriet zijn albereids op 't slot,
 Heel onverduldig, om soo lang te wagten, tot
 Meer volk is aangeland, en hare wraak te schorten:
 Om over dese stad een bloedbui uit te storten:
 Dies is het tijd, dat men zig over al voorziet,
 En aan de vyanden de punt van 't lemmer bied. (len;
Arkel Men hou een wakend oog op poorten en op wal-
 Of men ons op een bot quam op het lijf te vallen,
 Elk geef zig naar sijn post, en neem sijn wagt wel waar;
 Want door voorsigtigheid vermindert men 't gevaar.

MARGRIET, BREDERODE.

Laat na de stads zyd' strax de swangere kartouwen
 Tot driemaal lossen, en haar yfre ballen spouwen,
 Dat het door Gorkum en sijn huise klatert, tot
 Een wisse kondschap van onse aankomst hier 't op slot.
 Ik sal 't Hoogdravend nest, dat Holland dorst ontfeggen,
 Tot soen van sijne breuk, in as en kolen leggen:
 Ten sy dat Arkel flux hier kome, en met ootmoed
 Ons om genade smeke en voor ons val te voet,
 Om onse grimmigheid by tijds nog te versoeten.
Bred. Ik agt Mevrouw, dat hy veel eer ons sal ontmoeten

Met een ontbloote kling in een beknepe vuyft:
Ootmoed en nedrigheid is by hem niet gehuift.

Ik weet, dat hy het hart vry hooger heeft gelegen,
En loof dat hy ons eer de punt hiê van den degen.
Als dat hy koome, en 't hoeft sal leggen in den schoot.

Marg. De wind verwakkert, en ik hoop, dat onze vloot
Hier nu in korten tijd sal zoo veel volks doen landen,
Dat wy bestant zijn om de vyand aan te randen.

Die sonder tijds verlies van ons dient aen getaft,
Eer dat hy toevoer krijgt, en zijnen aaphang waft.
En op dat Arkel werde alle onderstand benomen,
Die hy in korten tijd van vrienden zou bekomen;
Ook wijl dat Hertog Jan met hem goê kondschap hond,
En hy als vyand van de Hoekse hem vertrouwt;
Soo sal hy hem terstont zijn weder varen schrijven,
En hy niet laten hem met sterke hand te stijven,
Zoo veel zijn magt vermag. Hy heeft genoeg betoont,
Wat bitsheyt tegen ons in zijnen boezem woont.

Eer dat hy ons dan komt de voeten dwars te zetten,
En dit ons opzet met de zijnen te beletten,
Zoo vind ik raadzaam, dat men storm geeft deze nagt.

Bred. 't Is best dat men de dag en meerder volk verwacht,
Dat zal ons sterken, en den vyand doen verzwakken,
De zwarte nagt doet zelfs de dapperheid slabakken
En heelt het schellemstuk. De moedigheid onzinkt
Al waar geen oorlogs deugd in iemands oogen blinkt.
Al wat dat wel doet, doet zulkx geern voor getuigen.
Een edle ziel ontfonkt, daar hoop is van bejuigen.
Een vroom en eerlijk man zijn sterfdag weinig agt,
Wanneer hy uit de mond van zijnen veldheer wagt
In 't midden van het heyr daar voor te zijn geprezen,
Dat spoor van eere doet de vrome vromer wezen.
In tegendeel, waar was ooit zulken lasten bloed,
Die niet en wier gesterkt met stoutigheid en moed,
Om op sijn vyand, en sijn slagorde in te vallen,
Wanneer het zijn Princes kan zien van hare wallen,
En dat het hofgezin, dat op de torens staat,

Met mond, en handgeklap verheffe zijne daad?
Dit doet de krijgs knecht ligt zijn lijf en leven wagen,
En in de vyanden naar pijn nog kogel vragen.

Dies oordeel ik voor best, dat men den dag verbeid.

Marg. Ik zal het stellen in uw hoog en wijs beleid,
En hoop dat gy uwe eer in dezen zult betragten.

Bred. O Gorcum, wat staat u haast onheil te verwagten!

Wat hangt u boven 't hoofd! De kling is al gewet,

Die onze vuist u haast op uwen gorgel zet,

Ik zie u haast in vlam, uw burgers in de boeyen,

Die dan (maar al te laat) vervloeken en verfoeyen

De mislag van hun Heer. Al schijnt gy hart getand,

Gy hebt een kanker in uw eigen ingewand.

De zege lacht ons toe. Wy zullen, naar wy hopen,

Eer morgen 't dag ligt duikt de roode paarden slopen,

En 's viands vendelen u leggen aan de voet,

Terwijl gy van uw volk met zege werd begroet.

Marg. Toon uwe dapperheid.

Bred. Mevrouw, wil maar belasten.
Wy zijn altijd bereid den vyand aan te tasten.

Marg. God geeve ons goet gevolg.

Bred. 'k Hoop dat de Beyervaan
Eer morges middag zal op Gorcums wallen staan.

JACOBA.

Hoe vinnig werd mijn ziel tweezijdig aangestreden!

Zy worstelt met een vlaag van tedre liefde en reden.

Nu schijnt het dat de min heeft overhand in my:

Dan werpt de reden het weer alles aan een zy.

Al toont de min in my haar uitterste vermogen,

De rede leit my weer de vrouweplicht voor oogen:

Dat my de min belast, de rede weer verbiet;

Al wat het eene wil, en lijd het ander niet.

Waar zal de bange ziel ten lesten henen hellen!

Daar is voor my niet, als my vruchteloos te quellen?

Want mijne liefde heeft een wreede wanhoop in

De ONDERGANG van

Vermits helaas! ik een getergden vyand min.
 Dat my zyn steden en kasteelen af deed breken,
 Dat blyft hem als een wrok in synen boesem steken
 Zoo lang als d' oogen in sijn voorhoofd open slaan;
 Dies wilt u tydelijk van dese liefde ontslaan.
 Gaat dese kanker dog in het beginsel tegen,
 Eer dat hy door den tyd meer aanwas heeft gekregen.
 Liet gy uw sinnen dus verrukken door de min?
 Gy wierd uws vyands slaaf. Heiloose Hartogin!
 Laat dese liefde sig dan buigen voor de reden,
 Die gy (indien gy wilt) wel beter sult besteden.
 Stuit dese vonk, eer dat hy uitbarst tot een vlam.
 Het minne vier groeit haast, schoon dat het sluipen quam.
 Hoe werd myn boesem van dees minnevlam geprikkelt
 In wat een doolhof voel ik myn verstand gewikkelt?
 Waar toe get wyfelt? Ik beken met hart en mond
 De'deugt van Arkel heeft myn ziel soo diep gewond,
 Dat ik uit dese meer niet ligt sal kunnen swimmen,
 Schoon my de rede port om dese tocht te temmen.
 Het vier heeft al gevat, dies seg ik, eu beken,
 Dat ik, eer dat men vecht, al sijn gevangen ben.

Rey van Gorkumse burgers.

W At twist en tweespalt van de Vorsten
 Dikmaal onnoozel bloet vermorsten:
 Hoe's heeren mislag wier geboet
 Met storting van onschuldig bloed,
 Van zyn trouwertige onder danen
 Blijkt aan dees speelpop van geweld
 Soo dikmaals door den kling geweld
 In't bloedbad, en in burgertranen.
 Wat ramp volgt ons weer op de hielen
 De vyand dekt den stroom met kielen,
 En heeft de Bloetzulag weer ontrolt.
 Zal Gorkum, nu zoo lang gesolt,
 Van dit rampzalige krakeelen,
 Weer zakken in een oorlogs gloed;

Syn wallen zyn nog klam van bloed,
En moet het weer den treurrol spelen.

Indien dat groote Heeren wisten
Op hoe veel ramp dat hunne twisten
Den armen ingezet en staan;
Hoe bitter, 't geen dat zy begaen
Den trouwen burger moet bezueren,
En hoe dat hun oneenigheid
By wees en weduw werd beschreit,
Zy wagtten hen van oorlogsvueren.

Werd dan den Hemel nooit bewogen
Door onze vaak bekretene oogen:

Dat hy dit voorbeeld van elend,
Nog deze zwaarigheid toezend,
Zal hy dan nooit dit onheil stuyten,
Eens geven end van zoo veel hoorn
En aan de bloedige Belloon
De roogeverf de handen sluiten.

HET TWEEDE BEDRYF.

ARKEL, EGMOND, VERNENBURG.

ARKEL.

Mijn vrienden slaat met my de bloetvlag aan de stengen
En laat het kille staal zig lauwen in het plengen
Van't warme, menschen bloed, elk vang den manslag aan,
En doe het moord geschreeuw ten hoogen Hemel gaan.
Een yder laat met my nu zoo sijn vroonheid blyken,
Dat Gorcum werde omheind met onzes vyands lyken;
Dat Linge en Merwe bey haar zilvre watervloed,
Gelyk gemarmert zie van kristalyn en bloed
Den krygsman afgetapt, dat met zyn purpre beken
Nog rookend in haar schoot komt zypelen en leken.
Grypt mannen, grypt met my den kling weer in de vuist,
Die gy zoo dikmaals hebt aan 's vyands bloet begruist;

Zoo ziet men weder haast uw' donderende slagen
 Haar g' lijk als overhoop tot op het slot toe jagen.
 Terwijl gy rechts, en links in hun slagorden kapt,
 En wat niet vlugtig is op zijnen boezem trapt.
 Stroop Egmond, stroop weer op den arm, zo dik bedropen:
 Op dat men 't Hollands bloed weer piffeling zie loopen
 Tot in de hand greep toe lanx 't blauwe lemmer neer,
 En vrouw Jacoba voel, hoe dat zig Willem weer.

Egm. Het Vyandsrot beginne of aanloop of beleggen,
 Men sal van dese sy geen menschemoord ontseggen,
 Zoo lang daar tegenstant, en weer te bieden is.

Ark. De deugt blijkt best in nood. Een yder houw sig fris,
 Dewijt het krijgsgeweld ons prangen wil tot vegten,
 Laat ons van onse sy de vleesbank helpen regten,
 Gelijk de leeuw, als hy sig voeld alom bedremt,
 Met dobb'le kragt de klaauw in 's vyants spieren klemt,
 Zoo moeten wy ons selfs, en onse stad beschermen.

Egm. Schoon dat de vyanden om onse mueren swermen
 Schoon dat het land rontom gelijk van krijgsvolk krielt,
 Al heeft de vyants vloot de Merwen over kielt,
 Zoo nochtans sal hy sien, dat binnen dese vesten.

Niet anders is voor hem als kruid en loot ten besten,
 Hy werd wel haast gewaar, dat Gorcum is gemoed.
 Om sig te weren tot den lesten druppel bloed. (moeten

Arkel. Taft Holland, taft ons aan, gy sult voor eerst ont-
 Ons' nieu gegraven gragt wijt vier en twintig voeten;

En tamelijk gedlept, beset met spies aan spies
 Daar niemand door boort dan met gadeloos verlies
 Van krijgsvolk; want ik hou, dat, om geweld te stuiten,
 Een man van binnen is soo goet als twee van buiten.

Ver. Digt by 't kasteel daar heeft de stad een swakke plaats,
 De muer is oud, en broos: indien ons ietwes quaats
 Te wachten staat, het sou van die kant staan te vreesen.

Ark. De goede voorsorg sal by tijds in voorbaat wesen.
 De sterkte van een Plaats zijn sijne wallen niet,
 Maar wel de regenweer, die 't kloeke krijgsvolk biet.
 Wy hebben binnen muurs ontrent vier duysend knegten.

Die wel gemoet zijn, en bereid met ons te vegten
Zelfs tot den lesten man. Nog zijn wy boven dien
Van kruit en loot, en ook van lijftogt wel versien:
Soo dat wy zijn bestant om een beleg te wagten.

Vern. Na ik de zaak begrijp zoo zal de vyand tragten
Om, zonder tijt verlies, zoo dra hy sijne macht
Hier rontom Gorcum sal te samen sien gebragt,
Van alle kanten strax te stormen op de wallen,
Om ons soo plotselijk, is 't doenlijk t' overvallen.

Egm. k Ben soo van oordeel mee, Beleggen kan hy niet
Indien men tijt van 't jaar en alles wel door siet:
De winter is op hand, de Merwe sal gaan yten,
En moet de vloot van hier, wie sal het leger spijzen?

Ark. En neem, het luckte hen, dat met een swakke vorst
Het water open bleef, de Merwe onbeschorst;
't Beleg wierd rugtbaar aan ons trouwe bloedverwanten
Ik sie alreeds te moet hun hulp van alle kanten,
En hoe dat dadelijk den standaard werd gerigt.
By alles wat aan ons in maagschap is verpligt.

Egm. Ons magt sal groeyen, en die van den vyand slijten,
Indien men in 't begin het spits voor af kan bijten.

Dies laat ons het geweld kloekmoedig tegen gaan. (daan.

Vern. Keer maar den eersten storm, dan is 't met hem ge-

Ark. En hoe kan hy my dog met aanloop overvallen,
Daar ik heb Vernenburg en Egmond in mijn wallen:
Twee vrienden, die men bey best kent in sweet en bloed.

Egm. De ware toetsteen van een vrend is tegenspoed.

Vern. De nood doet alderbest der vromen trouheyd blij-
ken.

Egm. Mijn leven is voor u. *Vern.* Het mijne van gelijken.

Ark. Des vyands bloed eerlang lan x dese lemmer druipt.

Egm. soo lang het warme root door dees mijne aders
kruipt,

En sal het Willem nooit aan mijne hulp ontbreken.

Vern. Mijn leste bloed drup sal voor 't huis van Arkel leken.

Ark. Mijn vrienden waar mee kan van ooit doch sijn be-
Drouheid, die gy my in dese toeval toont: (loont,

Vern.

Vern. Gy kont, als op een klip, op onse vrientschap bouwē.
Arkel. Soo lang ik leven zal blijf ik aan u gehouwen.

JAKOBA. LEYENBURG.

Was my, ô Leyenburg, uw trouheid niet bekend,
 En dat ik niet en wilt wat dienaar dat gy bent,
 'k En zou u nooit 't geheim van desen boezem uiten.

Leyenb. Mevrouw, houw my voor 't schuim van d'alder-
 Indien ik immermeer het minste titel rep (snoodste guiten
 Van 't geen zy my vertrouwt. Soo lang ik adem schep,
 En dees mijne oogen het gewenste ligt aanschouwen,
 Soo mag Mevrouw aan my, als aan haar zelf, betrouwen:
 Al wat zy my ontdekt, dat werd by my gesmoort.

Jak. Dat gy den wortel dan van mijne quelling hoort.
 Het is om Arkel vriend dat ik my dus ga quellen:
 Hy is het, dieuw Vrou doet na de wanhoop hellen.
 Ik maak u 't vier bekend, dat desen boesem braad.
 Ik wou 't wel dempen, maer mijn trouwe zegt wat raad?
 Schoon dat ik dese vlam wil smooren, en verdooven,
 De liefde slaat de schaal van reden slaag naar boven:
 En daer die meester is, staan all' de reden pal.
 Ik open u mijn grond. O Leyenburg, mijn val
 Is nader als men weet. 't Vuer is te veer gekropen,
 Het merg in mijn gebeent heeft dat reeds ingezopen.
 Daer moet een pleister zijn op dese diepe wond,
 Eer dat het erger werd. 'k Vin goed, dat gy terstond
 Gaat naar de stad, om daar met Arkel van te spreken.
 Groet hem uit mijnen naam; en zegt: indien hy 't leken
 Van dese wangen droogt, en mijne quelling stuyt,
 Dat ik (ik krijge een blos) my aenbie tot sijn bruyd.
 Ik zal de stevens flux van desen oever wenden.
 En zoo ik 't niet en doe, moet my de blickxem schenden.
 De klinge zal zig niet ontblooten van de schee
 Om Gorcum leet te doen. Segt zoo hy my voldêe,
 Dat hy dan lichtelijk den genen zou gebieden,
 Door wien hy sijn verderf alleenlijk kan ontvlieden.
 Dus wierd dan wederzijds geen menschen bloed gestort.

De verdere vyandschap wierd daer door opgeschort.

Men zou van nu voortaan in vaste vriendschap leven,

De wederzydse hoon vergeten en vergeven.

Wy zonden ons geflagt zaam binden door de trou,

En hy zou heerscher zyn van al het myn. *Leyenb.* Mevrouw.

Wat hoor ik uit uw' mond? Hoe laten uwe lippen

Doorluchtige Vorstin! zoo laste woorden glippen?

Mevrouwe neme in 't goed dit onderregt van my.

Jak. Dat uwe reden doemt, spreekt myne liefde vry.

Leyenb. Zoo 't Vrouw Margriet verneemt, zy zal het
daer voor houwen,

Als of ik ietwes met de vyanden wou brouwen.

Zoo haar ter ooren komt, dat ik by donkre nacht,

My uyt het slot begeeve, en spreek met 's vyands wagt.

Wat staat daar anders uit als myn verderf te hopen:

Dies bid ik u Vorstin, doe dog uwe oogen open.

Ook is'er zwaarigheid op wat manier ik raak

In stilheid in de stad, en Arkel kryg te spraak.

Want laat ik door den trom de zamenpraak niet vragen,

Zoo loop ik groot gevaer van 's vyands hinderlagen.

En roer ik maer, het zy dan trommel of trompet,

Zoo breekt den bommel uit, en alles werd belet.

Dus waar dat ik het vat, my moeten zwaarigheden,

Dog ik wil 't leven geerne in uwen dienst besteden,

Zag ik de dood, te moet, ik zouse niet ontgaan,

Wanneer dat u Mevrouw geschiede dienst daar aan. (*ken.*)

Jak. Ik bid u spitsf uw' brein hoe dat gy 't best zult ma-

Leyenb. Neem nu, het lukte my om binnen te geraken,

En dat ik met gemoed de zaak kon dragen voor,

En sijn versteent gemoed gaf egter geen gehoor.

Jak. Meent gy, dat hy geheel de reden is ontweken?

Leyenb. 't Geen dat ik vrees Mevrouw, is voormaals al ge-

Jak. De tusseloop van tyd is vol verandering. (*bleken.*)

Leyenb. 't En zal my nooit ontgaan wat antwoord ik

ontsing

Als uw Heer vader, van onsterflijker gedagten,

De Dood zag naderen, en dat zyn levens kragten

Hem dreigde te ontgaan, was hy met u benout,
 En wenste voor sijn dood u wel te sien getrou.
 Daar wierd 'er van den Raad verscheide voorgelagen:
 Maar 't scheen de Hartog hadde in Arkel best behagen.
 Hy ging de voorflag van den Raad hier in voor by.
 Ik wierd ontboden, en de Vorst belaste my;
 Dat Ik hem in 't geheim de saak eens voor sou stellen
 En sien, of sijn gemoed daar heen sou willen hellen.
 Ik ging, en droeg de saak eens op het teerste voor:
 Maar egter kreeg ik in mijn boodschap klein gehoor.
 Het swangere gemoed en kon sig niet onthouwen
 Op 't huis van Beyeren sijn gramichap uit te spouwen:
 De klagt, die hy my deed van aangedane smaad,
 Heeft doe genoeg getoont wat nu te wagten fraat.

Jak. Uw seggen dat bestaat wel eengins in reden:
 Maar als men wederom de groote swarigheden
 En 't dreigend ongeval neemt van dees stad in agt,
 Wat dat die haast al ramp en swarigheid verwagt,
 En hoe haar vier en swaard bey even vinnig dreigen,
 Soo sal hy (loof ik) eer sig tot de rede neigen,
 Eer hy moedwillig selfs door sijn hardnekkigheid,
 Den weg tot het verderf van hem, en 't volk bereid.

Leyen. De tijd sal leeraar zijn. Ik wens Mevrouw genoe-
 En wyl sy 't my belast, ik sal my derwaarts voegen. (gen,

Jak. Gaat sonder tyd verlies,

Leyenb. Mevrouw sal haast sien,
 Met wat sorgvuldigheid ik uitvoere haar gebiën,

LEYENBURG.

Gelyk het rappe rhee, dat, om sijn dorst te koelen,
 Komt soeken beek of bron, bevreesd is voor het woelen,
 Van 't bosch, en voor 't geruys der ligt bewoge blaën
 Op yder treer blyft staan
 Rekhalsend om en om met opgestekene ooren
 Om 't nakend ongeval van wyd en syd te hooren,
 Vol anxst, en lyk als voor sijn eigen schim bedugt,
 Staag vaardig tot de vlugt,

Zoo kom ik even eens hier dus ontijdig dwalen,
Onzeker of wat troost, of mijn verderfte halen.

Des vyands hinderlaag, en onversien verraad

My staag te wagten staat.

Als ik my wel bedenke, ik speel hier met mijn leven,

En heb my enkeloos op desen weg begeven.

De vyand en de nacht dient niet te veel vertrouwt.

Ik geef ontydig my dus onder 's vyands wagten,

Wat kan ik anders als een schoot door 't lyf verwagten?

Weg met swaarhoofdigheid. Vrees set het quaadte voor.

Het is begonnen, en het moet 'er nu mée door.

ARKEL. LEYENBURG.

Wat heeft, Heer Leyenburg, u herwaarts aan gedreven?

Leyenb. Dat ik my dus by nacht heb uit het slot begeven

Is dat den droeven stand van dese stad my deert;

Dat ik al d' onheil geern sag van u afgeweert:

Want uwe tegenspoet schijnt ook mijn siel te raken,

Dewijl ik d' eer heb u in maagschap te genaken,

Dies dunkt my, dat ik wel een middel voor sou slaan,

Waar door dat Gorcum sou het dreigend quaad ontgaan.

Ik maak my sterk de saak soodanig te besteken,

Dat gy het leger haast van hier sult op sien breken:

Dit dreigend bloedbad weer van uwen hals gejaagd:

Ja (soo gy u in als naar mijnen raad gedraagd)

'k Sal niet alleen de kling haar in de schée doen houwen,

Maar (soo gy wilt) u met de Hertogin doen trouwen.

Arkel. Doen trouwen, Leyenburg? Uw hoog gemoe-

de Vrou

Deed haar te kort, indien sy soo laag bukken sou.

Het huis van Beyeren moet naar wat hooger kijken.

Leyenb. Ik bid u wil dog geen onkundig oordeel strijken.

Gy weet niet hoe de Saak gelegen is misschien:

Betrout u op mijn woord, en gy sult d' uitslag sien. (ken,

Arkel. Mijne landen zijn verwoest, mijn huizen af gebro-

Mijne steden neer gerakt, en in den brand gestoken

Gelijken anders niet als een ongangbaar duin

Van as en steenen, en van opgehoopte puin.

Daer 's niet een boom om hoog, 't is alles neer gehouwen:

En zou Jakoba nu met Arkel willen trouwen!

Nu zeg ik, nu men heeft zyn trotze Burgt vernielt,

Nu dat hy Everstein ziet in de Lek gewielt,

Na dat men 't alles heeft ten vier en zwaard gegeven

Daer men het oude huis van Arkel in zag leven!

Dit faalt daar nu maar aan, zoo lang te woeden, tot

Haar vinnigheid vernielt het voordere overschot.

Wel aan, zy doe haer best ons door de kling te hoonen,

Men zal van dese zy haar weer de tanden toonen.

Op dat zy leer, wanneer de nood gaat aan den man,

Wat op de vyanden geprangde wanhoop kan.

Leyenb. Verblinde jongeling, ag! doe uw oogen open,

Of wilt gy uw verderf al willens tegenloopen?

Erkaut de zaak ter deeg, en neem een goed besluit,

Dat al dees zwarigheid by tijds nog werd gestuit.

Gy kond (indien gy wilt) het dreigend onheil schouwen,

En sluiten al de ramp, die voor u schynt gebrouwen.

Wat breng ik ons Vorstin? *Arkel.* Dat ik eer sterven wou,

Eer dat ik oit met haer in egt vergaren zou.

Leyenb. Is dit uw antwoord?

Ark. Ja. *Leyenb.* Ik zal de boodschap dragen;

Maer gy zult (vrees ik) nog dees schamperheid beklagen.

Arkel. Wy zien het end te moet, en wagten met gedult,

Wat voor of tegenspoed ons noodlot nog vervult.

Rey van gevluchte Arkelse Boeren.

Zal de Hemel meer ellenden
Over 't land van Arkel zenden!

Heeft ons noodlot niet voldaan

Mes zoo dik in vlam te staen!

Kan men ons bezuurde Oesten

Nimmer dan genog verwoesten!

Onse bergen, vol gestapeld,
 In ons sweek by een geschrapeld;
 Sien wy wederom verbrand,
 Of door krygslieën aengerand.
 't Graan, by ons in d'aard gesmeten,
 Werd by anderen gegeten.

Daar ons wijs en kleine schapen;
 Die hier langs de straten slapen;
 Snakken na een stukjen brood
 Tegen strenge hongersnood;
 Want wy hebben 't al gelaten
 Aan de moetwil der soldaten.

Vinnige oneenigheden
 Wat smyt gy in land; en steden,
 Ramp en onheil op den hals?
 Bittre kryg, wat braakt gy gals?
 Klagen, kermen, weenen, zugten;
 Dat zyn uw gemeene vrugten.

Roof en buyt voor de soldaten
 Zyn ons dorpen; en haar straten
 Werden van de ploeg gewend:
 Schuur nog berg is overend;
 Ja de plaats draagt kourn-aren,
 Daar wel eer de huizen waren.

Dies, ô Hemel, staakt uw woeden;
 En verwerpt de strenge roeden
 Op ons huid nu afgesneest:
 Onse wonden eens geneest,
 Door uw strenge hand geslagen.
 Weert dog, weert dog eens de plagen.

HET DERDE BEDRYF.

J A K O B A.

GElijk het ſchip in zee, dat harde winden treffen,
 Het eene oogenblik ſig tot de lugt zal heffen,
 En 't ander weder ſchier ſijn kromme ſteve ſtoot,
 Daar d'opgeſplete zee den grond gelijk ontbloot:
 Zoo werd ik even eens gefolt van myn gedagten,
 Die nu vertrooſting, dan myn ondergang verwagten.
 Maar als ik my bedenk, ik heb een zaak beſtaan,
 Daar in ik my al vry te buyten heb gegaan.
 Ik heb myn eer geſteld in mynes vyands handen.
 Wat wagt ik daar van af als oneer en als ſchande!
 Had ik dit eer bedagt. Maar onberade vrou!
 Gy krygt van uw bedryf nu al te laat berou,
 En zult uw loſſigheid ligt al te dier bekoopen:
 Dog het geworpe lot moet nu ten gronde loopen.
 Maar waarom alles dus ten quaadſten ook geduid;
 Wie weet wat Arkel nog met Leyenburg beſluit.
 De nood, die wetten breekt; zal hem eens overtuigen.
 En ſijn verſteend gemoed doen voor de reden buigen.
 Men hiel hem redeloos, indien hy aan de Vrou,
 Van Holland, Zeeland, met Vrieſland en Henegou,
 En andere landen meer ſyn weer-min zou ontſeggen.
 Syn zwakke ſtaat zal hem 't gevolg voor oogen leggen.
 En ſchoon de min geen vat had op 't verſtokt gemoed;
 Door nooddwang, die hem dringt, werd nog myn hoop
 gevoed.

Hoe ik het ſchik, de zaak en kan niet zyn gepreſen.
 Maar waarom dog al weer myn eygen zelfs verweſen?
 Het geen dat ik beſta is eertyds meer geſchied.
 Indien dat ik bemin, ik ben de eerſte niet.
 Die zulks begeerte zien, die open maer de boeken,
 Waar in d'exempelen niet wyd en zyn te ſoeken.
 Hy lees, hoe Jaſon van Medea wierd beminde,

Hoe

WILLEM van ARKEL.

19

Hoe brandend Sappho tot haar Phaon was gezint:
 En hoe de maagd (na dat zy door verliefde versen
 Vergeefs gezogt had hem sijn weerliefde af te perffen)
 Zig van het hoog gebergt heeft in de zee gestort,
 En door de wanhoop zoo haar levensdraad verkort:
 Hoe Dido, boven dit, den hoofdman der Trojanen,
 Heeft om sijn min gesmeekt met biggelende tranen.
 Dog waar toe meer verhaal? Men zag van allen tyd,
 Dat eenig Edelman wierd om sijn deugd gevryd.
 Dies loopen 't spoor heel mis al die het daar voor houwen,
 Dat keur van huwelijk geen plaats heeft in de vrouwen;
 Insónderheid als wy, wiens trouwen meest bestaat
 Uyt inzicht voor 't gemeen, en redenen van staat.
 Maar egter Leyenburg schynt vry wat lang te toeven,
 Kreeg hy een ongeval het zou myn ziel bedroeven.
 'k Zal haast den uytslag sien. Het schynt de tyd zig rekt,
 Wanneer ons hakend hart naar iemands weerkomst trekt.

LEYENBURG, JAKOBA.

Den Hemel zy gedankt, ik ben weerom gekomen,
 Dat niemand van het Hof myn afzyn heeft vernomen.
 Dus blyft myn doen geheim. Dat maar de Hertogin
 Nu mogt van my verstaan een tyding na haar zin.
 Myn tonge zal met vrees zoo barren antwoord melden.
 Waar toe zwaarhoofdigheid? myn doen is niet te schelden:
 Maar Arkel, gy siet toe, dat uwen hoogen moed
 Zig niet en smoore in uwe, en uwer borgers bloed:
 Gy tergt den genen, die de magt heeft zig te wreken.
 Hoe bitter wil u dit nog in uwe oogen leeken.
 Dat barré antwoord! Wel, uw schamperheid dan kant
 Zig tegen een, die u te vinnig is getand.
 Zagt, daar 's de Hertogin.

Jak. Uw blyven schynt my jaren,
 Verhaal ons, hoe gy met uw boodschap zyt gevaren.
 Uw wesen (na myn dunkt) voorspeld my niet veel goed,
 Ik lees een quade maar uit uw ontfeld gemoed.
 Was 't aangenaam, of had hy tot de zaak geen ooren?

Ley. Indien 't Mevrouw gelieft zy zal het van my hooten.
 Was oyt een stad vol rou, vol droefheid, en vol druk,
 Neerflagtig, in de klem van 't nakend ongeluk,
 Zoo is het Gorcum nu. De menschen zig verschuilen,
 Om in hun eenzaamheid hun noodloot te behuilen.
 't Is droefheid om en om. Waar men sig keerd of wend,
 Men hoord niet als een galm, die zugten opwaarts zend.
 De stad zelfs dreigd sig in de tranen te verzuipen,
 Die langs de wangen van den bangen burger druipen,
 Die (en niet zonder reën) voor vrou en kind bedeeft,
 Heelangstig van dit werk een zwaren uitslag vreeft.
 De vrouwen na om hoog gevouwen handen rekken;
 Om zoo den Hemel tot médoogen te verwekken.
 Elk vreeft dat Arkel wagt het uitterste geweld:
 En zoo sijn gansche stad als in een bloedbad steld.
 Het volk dat kreeg wat hoop, met dat ik was gekomen,
 Die in een oogenblik haar weder wierd benomen;
 Want met dat ik. *Jak.* Maak kort, ley myn geduld niet om.

Ley. Op dat ik dan tot slot van myn reden kom.
 Na dat ik alles had aan Arkel voorgedragen,
 En na myn klein verstand niet over had gellagen,
 Verzekering gedaan, met wat een dieren eed
 Gy uw opregte min had tegen my bekleed,
 Zoo heb ik hem daer op heel ernstig voor gehouwen
 De zwarigheid, die hy kon weeren door dit trouwen;
 Der ramp en onheil, die hy hier door zou ontgaan.
 Geduerend dat ik sprak, zag hy my vinnig aan:
 Syn oogen onder het gefronste voorhoofd brandden
 Gesijk twee vlammen viers. Hy knarste op sijne tanden,
 En 't hart, beswangert met een lang verkropte spyt,
 Berst teffens uit, en my daar op in 't aansigt smyt:
 Hoe dat het Beyer-huis van Arkel had getreden,
 Syn landen gansch verwoest, sijn sloten, burgt en steden,
 Tot aan de grond verbrand, en hoe hy door het staal.
Jak. Zeg my sijn antwoord, want ik haat dit lang verhaal.
Leyenb. Hy nam veel liever sig met eigen hand het leven,
 Als hy hem met u zou in den egt begeven.

Jak. Wat segt gy Leyenburg?

Leyenb. Dit kreeg ik voorbesluit.

Mevrou onschuldig my dat ik dees woorden uit.

Jak. Opgeblase tong! Dorst gy dit antwoord geven
Aan haar, die meester is bey van uw goed en leven?
Gy dorst my weigeren; maer 't zal aan my haast staan,
Of ik u in gena, of ongena neem aan.
Men laat my wat alleen. O overbitse woorden,
Die my gelijk myn hart en ingewand doorboorden;
Onmenschelijke mensch, hoe zyt gy dus versteent,
Dat gy aan myne min geen meerder heul verleent?
Al had gy even als Achilles uit de schonken
Van leeuw en beer het merg in plaats van melk gedronkē;
Al had gy even als de tweeling, die de stad
Van Rome heeft gebout, een minne-moer gehad,
Nog wierd gy meukbaar door gestorte vrouwe tranen:
Dies roemd gy u te regt afkomstig van Trojanen,
En toond dat gy in aard Eneas wel gelijkt;
Uw ongevoeligheid de sijne niet en wijkt:
Hoe die ondankb're gaff sig eertyds heeft gedragen,
En Dido, die wel eer Princes was van Karthagen,
Tot zulken wanhoop bragt, dat sy met eygen hand,
Het bloote lemmer in haar boesem heeft geplant,
Werd heden nog verfoeit: dus zal men u ook schelden,
En eeuwen na uw dood dees uwe dwaasheid melden.
Maar laas, wat schelde ik al! Ga ik myn oogen slaan,
Hoe groffelijk my 't huis van Arkel heeft misdaan:
Ik hoor de reden zelfs myn eygen vonnis spreken,
En Willem is getergt om sig aan ons te wreken,
De kittelige sinaad en aangedane hoon,
Die hy van ons ontling, verdiend geen ander loon.
Wat staat 'endan voor my rampzalige te wagten,
Als dat myn ziel sig kweld met troosteloose klagten;
O noodloot, dubbeld wreed! O tranen zonder heul!
Gy zyt voor myn gemoed, laas! al te harden beul.

De ONDERGANG van

ARKEI, EGMOND, VERNENBURG.

De schoone dageraat staat uit de Maas te klimmen,
 En schittert al bereids met koper-roode glimmen,
 De donkre nagt verdwijnend, en glijt allenkens heen:
 Het gulde starreligt, dat flus zoo brandend schein,
 Werd nu gelijk als doof, en schuilt zig in den Hemel:
 Nogtans verneem ik niets, hoewel het groot gewemel
 In het vyandlijk heir zegt dat hy is ter been,
 En dat hy hier en daar sijn volk vast trekt by een.
 Het zy dan hoe het zy, zoo hy heeft voor genomen
 Ons nog van defen nagt hier op het lijf te komen,
 Het zal al haast geschien; want tuffen dag en nagt
 Is 't dat men aldermeest des vyands aanloop wagt.
 Ik heb rontom den wal bezigtigt, en in 't ronden
 De posten over al wel, en bezet gevonden,
 Een yeder in sijn pligt: de hoofden niet alleen,
 Maer het gemeene volk was wakker, en ter been.
 Daer was geen slapen in de krijgslin, die by paren
 In 't wagthuis met de kaart, of dambord besig waren:
 Ik vond een yeder een bereid, en wel gemoed,
 Het geen dat my van haer zoodanig hopen doet,
 Dat zoo de vyand ons sijn magt op 't lijf wil smijten,
 Hy over al zal op de punt van 't lemmer bijten.
 Daer 's broeder Egmond, wel, hoe vond gy 't door de stad!

Egm. Zoodanig dat ik mijn genoegen heb gehad.
 Op 't marktveld niet alleen, maar doorgaans in de straten,
 Daer heb ik alles wel gevonden en gelaten,
 Het volk in wapenen bereid om sig te slaan,
 En met een kloekheid op sijn vyand los te gaan.
 Ik wil niet twijfelen elk zal sijn eer betragten.

Arkel. Wat brengt ons Vernenburg?

Vernenb. Wy hebben storm te wagten,
 De vijand is te roer, en heeft het harnas aan,
 Gelijk men uit 't geknars van wapens kan verstaan.
 Ons schild wagt na 't Kasteel heeft overlang vernomen,
 Dat 't slot sig vaardig maakt om ons op 't lijf te komen.

Arkel. Berei uw vrienden tot bescherming van de stad.

Egm.

Egm. 'k Heb altoos voor dat nest bekommering gehad.
 Zoo dra als dese Stad by my was ingenomen,
 Zoo dagt ik ook het slot in handen te bekomen.

Ik had dien doorn zoo gaarn uit onsen voet gerukt ;

Maar wat ik onderfond het is my al mislukt.

Hoe ik het aanving, naar beloven, of naar dreigen,

Wou dat verraders gat sijn ooren nimmer neigen.

Vernenb. 't Is tijd dat men sig steld tot tegenweer.

Arkel. Wel aan,

Dees kling zal het geweld des vyands tegen gaan.

LEONORE, JAKOBA.

Hoe zie ik u, Mevrouw, dus met bedrope wangen !

Jak. Een yffelike schrik heeft mijne ziel bevangen.

O Leonoor, ik ben ten uitersten ontsteld.

Leon. Wat is het dog Mevrouw, dat u dus heeft gequeld ?

Zeg uwe dienaars eens de oorzaak van uw weenen.

Jak. De geest van Arkel is my in mijn droom verschenen ;

Die my, helaas ! veel ramp en ong'luk heeft vermeld ;

En sijn gewisse dood genoegsaem voor gespeld.

Als ik het denk, my dunkt dat al mijn hairen ryfen.

Ik voel een trilling nog door al mijn leden yfen.

Ik heb een schrik gevat, die my niet rée ontgaat.

Wat heb ik hem gesien in een bedroefden staat !

Niet als hy voormaals plagt te zitten in de zadel,

Omringt van ridderschap, en uitgekipten adel ;

Niet als hy voormaals plagt met 't glinstrend harnas aan,

Gelijk hy was gewend wel eer ten strijd te gaan :

Niet met het hellemet vol witte en roode veren,

Bereid ter loopbaan tot het breken van de speren :

Aen sijnen stalen arm hing geen en beukelaar,

Doorloopen tweemaal met de roo getakte baar.

Ik zag hem niet met zwaard of wapentuig omhangen,

Maar als een zielloos lijf: sijn ingevalle wangen

Van aangebakke bloed begruizelt, en bemorst,

De wonden diep gedrukt in sijn manhafte borst,

Die zag ik (ag ik schrik) van bloed en etter leken.

Hy was tot meermaal toe om tegen my te spreken ;

De ONDERGANG van

Maar door het snikken wierd de flauwe galm gestuit.

Ten lesten barste dit ten bangen boesem uit.

Waak op Jakobe. Hoe! 't is nu geen tyd van slapen.

Zie eens uw Willem, en hoe sijne wonden gapen.

Zie hoe hy van uw volk is deerlijk vermoord,

Gekerst gelijk een vis, en in sijn bloed versmoord.

Voldoe uw bitsheid nu uit dese laauwe beken,

Die allesins uit dit gemarteld lichaam leken,

Op dat de wraaklust en de lang gedrage haat

Zig in het Arkels bloed eens zat zuipe, en verzaad!

Zoo ras en had de geest dees' woorden niet gesproken,

Of in een oogenblik was hy myn oog ontdoken.

De schrik ontwaakte my, en ik sprong over end,

Zag om en om, maar laas! vond niemand daer omtrent.

Leon. Mevrouw ontzet zig niet, dat zyn maar sware
droomen, (men.

Van droefheid voort geteeld. Droogt dese brakke stroo-

Uw' wysheid, hoop ik, dat dit haast verwerpen zal.

Jak. Myn hart my overtuigt van nakend ongeval,

Ik vrees, men zal eerlang van wigtig onluk hooren;

Indien dat Arkel hier komt in sijn bloed te smooren,

Myn handen zullen my verzuipen in het myn;

Want ik zal van sijn dood de wreede oorzaak zyn.

Zoo hy hier struikeld in de bloeimaand van sijn leven,

Dit is de hand, die hem de doodsteek heeft gegeven;

Syn bloed dat eist de wraak van niemand als van myn.

Leon. Mevrouw, ik bid u denk dat het maar droomen zyn.

Wilt uw ontfeld gemoed dog wat te vrede stellen.

Jak. Neen, dese droom geeft komt my hier voor niet
niet kwellen,

Ik vrees gy sult de dood van Arkel sien eer eerlang,

En in sijn nederlaag ook mijnen ondergang.

Rey van Gorcumse Jonkvrouwen.

Z A N G.

M Innegod, die voor uw schigten
Al wat leven heeft, doet zwigten,

Die

WILLEM van ARKEL.

25

Die wel eer de hooge Goon,
 Deed verlaten uwen troon,
 Waar is nu uw hoog vermogen,
 Tegen reden zoo verbreed,
 Wyl gy dese schamperheid,
 Nu in Arkel moet gedogen.

TEGEN-ZANG.

Om Omphale te beminnen,
 Dwongt gy Herkules tot spinnen,
 Daar dit ongenadig wond,
 Heden nog den naam van houd.
 Toont in zijn nakomelingen,
 Dat het wel geslepe spits,
 Van uw zoo vervaarde flits,
 Hem zoo wel als haar kan dwingen:

ZANG.

Wat in bossen, wat op boomen,
 Wat in zoete of brakke stroomen,
 Wat dat in de velden woond;
 Zig aen u geboorsaem toond.
 Ja de barre Noordse beeren,
 Midden in den strengen vorst,
 Kennen nog uit hunne horst,
 Uw gepunte schigt niet weeren.

TEGEN-ZANG.

Hoe hebt gy op uwe koker,
 Kragteloze minnestoker,
 Niet een pyl zoo scherp getand,
 Dat hy sig in 't ingewand
 Van den jongen Heer kan begten?
 Hang uw tuigje aan de wund,
 Wyl dat uwe slappe band,
 Anders niet weet uit te regten.

De ONDERGANG van
ZANG.

Gy, die 't al in min doet blaken,
Kont gy Willems borst niet raken!
Zelfs de vlieg, de mug, de mier,
Ja het alderkleinste dier
Voeld uw minnegloed van binnen.
Klein en groot al w at'er leeft,
Tot de liefde sig begeeft:
Zee, en aard, en lugt beminnen.

TEGENZANG.

Ga en laat uw stompe flitsen
Op des krepels aanbeeld spitsen:
En gy blonde Schuimgodin,
Span met hem uw kragten in
Om dit onheil op te schorten:
Stuit dees wreede menschemoord,
Die hier staat in haar geboort,
Eer de kling komt bloed te storten.

VIERDE BEDRYF.

BREDERODE, BERNARD.

O Hoog geleerde man, puik der gekroonde vaderen;
Uw woorden moedigen het bloed in onse aderen;
Uw godgeleerde tong heeft onse ziel geraakt.
Gy hebt den boezem van den krygsknegt week gemaakt.
Hy hoorde uw bidden aan met drooge en natte wangen,
Men sag de druppelen op sijne kaken hangen,
En 't uitgeperste zout liep langs sijn knevels neer,
Eer dat hy wederom de hand floeg aan 't geweer.
Dus kan een leeraars tong zelfs d'alderrouwste gasten
Geraken aan de ziel, en in de boesem tasten. (dreigt,
Bern Wanneer de mensch van dood, of onheil werd ge-
Dan is het dat hy 't oorflux tot sijn leeraer neigt.
Wanneer hem tegenspoed en ramp dreigd aan te treffen,
Dan kan hy hart en hand wel na den Hemel heffen;

Maar

Maar met de vrees van 't quaad zyn ootmoed glyd verby,
 Het hart werd wederom op nieuws verfteent, en hy
 Leeft weer, als of hy hier zou honderd jaren wezen,
 Hoewel hy dik dan veeg, ja veeger is als deze,
 Die nu ten ftryde gaan; Dat yder een bedagt,
 Hoe dat de dood dik komt gelyk een dief by nagt,
 En hoe dat aan den difch zelfs tuffchen brood en lippen
 Een kleine toeval ons de ziel kan doen ontflippen.
 Dat yder, zeg ik, dit met aandagt zag te moet,
 Men zou zoo reukeloos niet leven als men doet;
 Maar fchoon geduerig men het fterven ziet voor oogen
 In anderen, nog werd men daer niet door bewogen.
 Vergeefs het voorbeeld van den evennaaften leert,
 Hoe ras den broozen mensch tot ftof en affche keert.
 Men ziet verby zyn deur fchier dagelijks op baaren
 De lijken dragen van die zijn bekende waren:
 Men zet niet uit den huis de voeten in de kerk,
 Ofaanftonds treden wy op d' uitgehouwe zerk,
 Hier van een bloedverwand, daar van een welbekenden,
 Die kloek en wel te pas (zoo 't fcheen) zijn leven ende.
 Hier weer van een, die van de dood wierd weggerukt,
 En als een blom in knop ontijdig afgeplukt.
 Daar vind men weder dat het grafchrift iste lezen
 Van hem, die onlangs nog zoo dapper plagt te wezen.
 Ag! dat men dat bedagt: zijn deze weg gehaald,
 Het geen ik fchuldig blijf, dat hebben zy betaald:
 De tijd zal mogelijk haast komen, dat ik 't leven
 Aan die 't my heeft gegunt ook weer zal moeten geven:
 De dood heeft hen getreft, maar heeft zig zelfs vergift,
 Zy had op my gemikt, en heeft haar arm gemift:
 Hy zal eer lang mi fchien een ander pijl gaan fcherpen,
 En my die onverziens in mijnen boezem werpen;
 Dies is het tijd, mijn ziel, dat gy u voorbereid,
 Op dat gy wel gemoed 't onzeker nut verbeid. (ken;
Bred. Mijn ziel verheugd zig, Heer, in u te hooren fpre-
 Maar (als gy weet) de tijd gebied my af te breken,
 Het volk tot aan loop reë staat na mijn komst en wagt.

Barn. God geeft dat die met winst ten end mag zijn ge-
Die uwe hoofden wil met zegenpraal bekroonen. (bragt,
Bred. Den hoogen Hemel wil u al uw goedheid loonen.
Ik blijfaan u verplicht. *Barn.* Gaat heen, en God de Heer
Die geeft dat Bredero verwinnaar wederkeer.

JAKOBA, LEONORE, BARNARD.

My dunkt 't geschiet houd op.

Leonore. Gewis de Trompen zwijgen,
Dies zullen wy door d' een of d' ander tijding krijgen,
Hoe dat zig het gevegt al toegedragen heeft.

Jak. 't Is alles wel indien van Arkel nog maar leeft.

Leonore. Ik hoop, dat gy eer lang de tijding zult ontfan-
Dat hy nog levend is Mevrouw, en uw gevangen. (gen

Jak. Ag! dat my iemand maar zo goeden kondschap bragt;
Maar mijn bezwaard gemoed het tegendeel verwacht.
My dunkt, ik zie gestaag een herwaarts komen loopen,
Die droeve tijding brengt. *Leon.* Laat ons het beste hopen,
Het quaad komt tijds genoeg.

Jak. My dunkt, dat ik hen hoor.

Leon. De vrees, Mevrouw, die steld altoos het quaadste
Hebt gy niet Bredero zoodanig last gegeven, (voor.
Dat hy (was 't doenlijk) hem sparen zou in 't leven.

Jak. Maar hoe zal hy de kling hem wringen uit de vuist;
Zoo lang de ziel niet uit het lichaam is verhuist?
Ik vrees hy levend zig nooit zal gevangen geven.

Leon. Als men zig ziet vermand men doct al veel om 't

Jak. Ik ken zijn dapperheit. (leven.

Leonore Gins komt Heer Barnard aan

Jak. Wat nieuws brengt gy ons, Heer, gy komt van
binnen gaan?

Barn. De Stad is over, en de vyand is verflagen,
Dies ga ik Vrouw Margriet dees blijde tijding dragen.

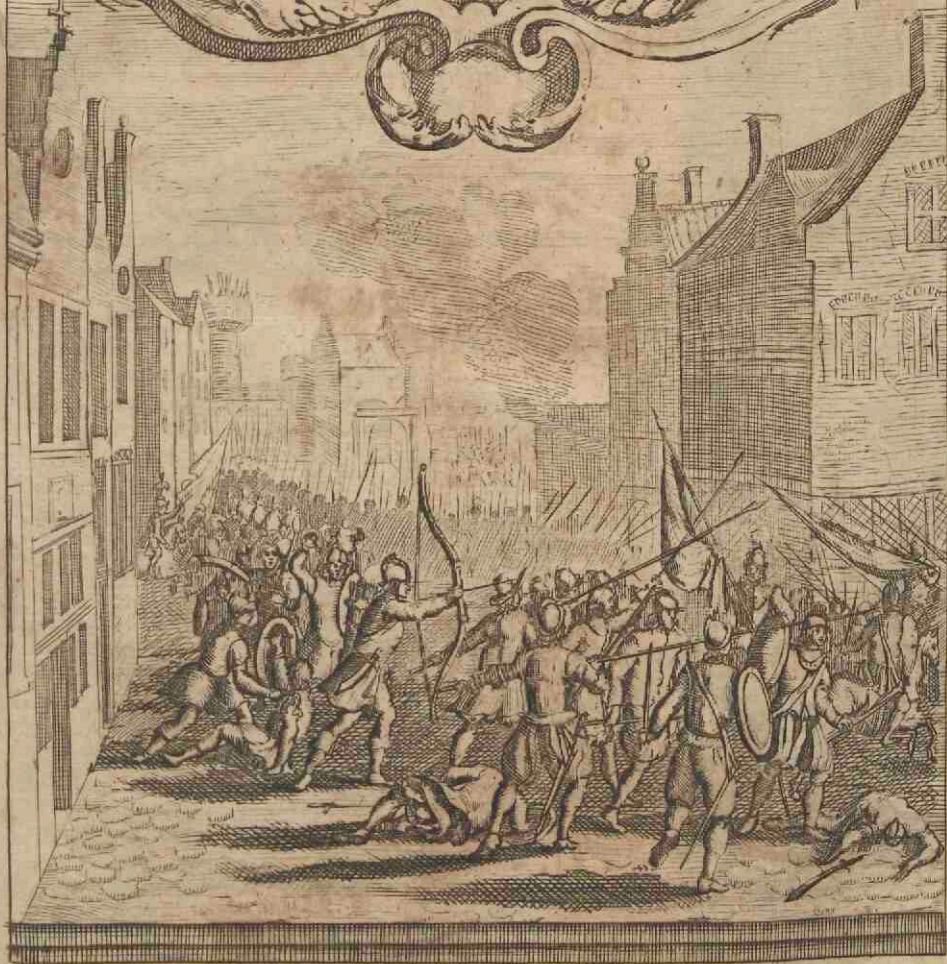
Jak. Hoe is 't met Arkel dog?

Barn. Helaas! *Jak.* Maak ons bekend.

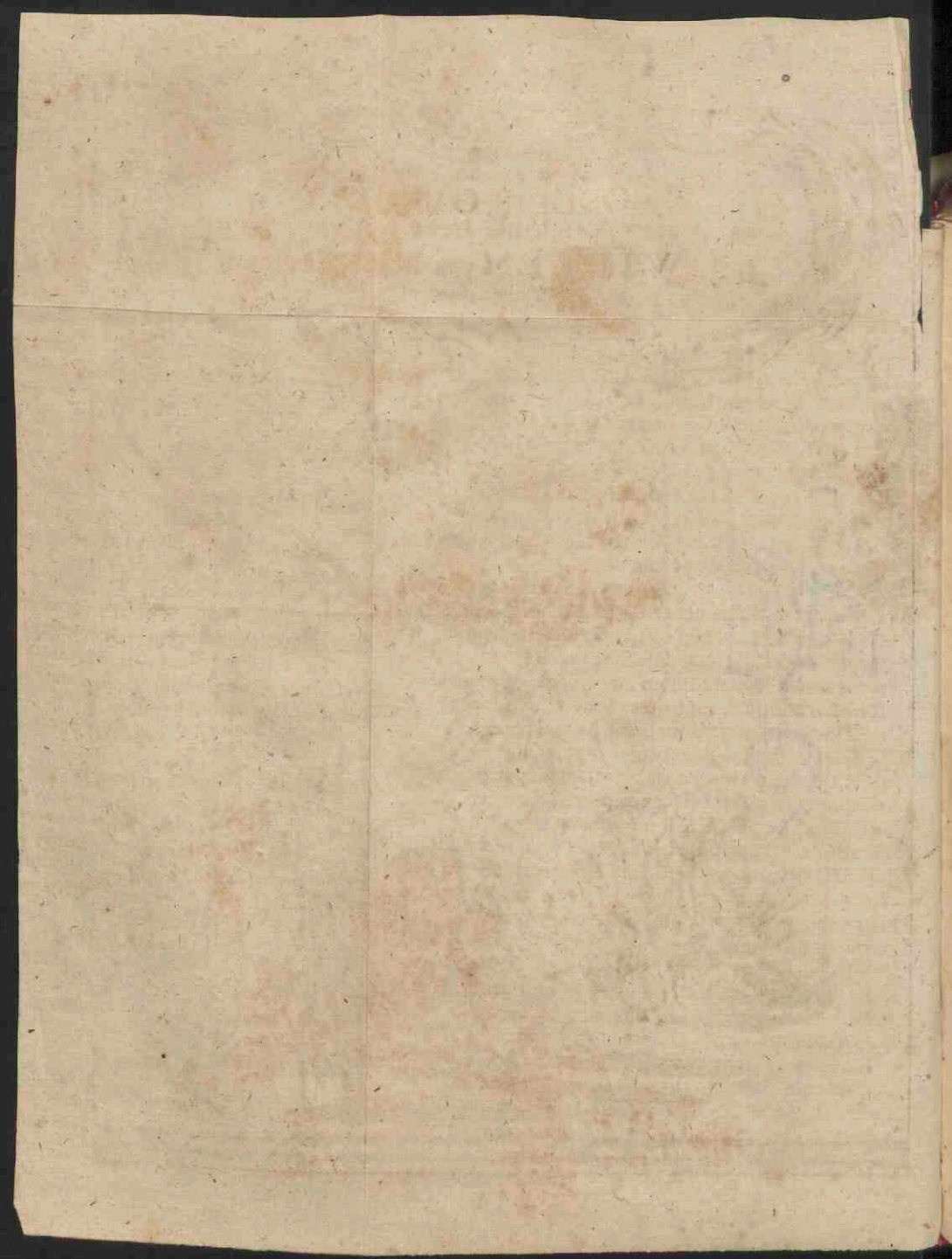
Barn. Die heeft de loop, Mevrouw zijns levens nu volend.
Die dappre jorge ziel is 't lichaam nu ontsloopen,
Na ik het gudzend bloed zag uit zijn wonden loopen.

Jak.

Den
ONDER-GANG
Van Ionk-Heer
WILLEM van ARKEL
Treur Spel

Jak. O Hemel, wat ik hoor! O doodelijke maar!
 Is Willem 't leven quijd, liet myne loopt gevaar.
 Zeg my, ik bid u zeg, had hy den geest gegeven,
 Wanneer gy hem verliet? *Barn.* Doe was hy nog in 't leven.
 Maar 't lijk als levend dood, dat alle oogenblik
 Daar niet te wagten stond als d'alderlaatste snik,
 In zoo een toestand heb ik hem op straat gelaten
 In bloed en slijk gerold, en van sijn volk verlaten.

Jak. Indien dat gy voor my oit goedheid hebt gehad,
 Zoo bid ik, Vader, keer met ons weer na de stad:
 Ag! breng my daar hy leid, die my met hem doet sterven.

Barn. Mevrouw bedenk haar dog.

Jak. kan ik dan niet verwerven,
 Dat gy my brengt daar het gemarteld lichaem leid?
 Vermag myn smeken niet op uw eerwaardigheid,
 Zoo bid ik andermaal laat dese zilte regen,
 Die langs myn kaken rold, u dog zoo ver bewegen.

Barn. Mevrouw ik bid u dog, bedenk wie dat gy bent,
 Eer dat gy uwen naam door desen handel sehend.
 Indien de Hartogin sig dus toond uitgelaten
 Om Arkel, denkt hoe zal de wereld daar van praten.
 Onschuldig my, dat ik u seggen moet, dat d'eer
 Van sulken Vrouw als Gy, is uitermaten teer.
 Indien zy derwaarts loopt het zal voorwaar niet sluiten,
 Dies bid ik, Leonoor, help my haar opzet sluiten.

Leon. Mevrouw, zie eens 't gevolg van dese zaak te moed,
 De opspraak van het volk moet immers zyn verhoed.
 Laat u door reden van den Vader wederhouwen.

Jak. Ik wil het levend lijk voor 't lest nog eens aanschou-
 Op dat myn Willem van Jakoba werd om-armt, (wen,
 En 't stervend aangesigt zoodanig werd bekarmt,
 Op dat myne oogen in haar uitgestorte plassen,
 Het bloed en vuiligheid van sijne wonden wassen.
 Gaat met my wederom. Vermag myn bidden niet,
 Zoo wil ik dat het dan als door gebod geschied.
 Op dat wanneer de zon sijns levens komt te duiken,
 Ik met de laatste kus mag sijne oogen luiken.

De ONDERGANG van

Wat wederhoud gy my, ai Vader, laat my toe
Dat ik aan Willem nog dees leste vriendschap doe.

Leon. Gy fiet, haar opset is met reden niet te weeren.

Bern. Wel als het wesen moet soo laet ons derwaarts
keeren.

Jak. Laat ik den stervende voor 't alderlest eens sien.

Bern. Al dat Mevrouw gebied, dat zal van ons geschien.

JAKOBA, BERNARD, LEONORE.

D At de standaarts en de vanen
Sig nu doopen in mijn tranen:
In de plaats van laure blaas
Zy het treurkleed aengedaan:
't Rouwtapyt behang de zalen
In de plaats van zege-pralen:
Dat de punt van spies en speer
Nu het opperste onder keer:
Het geweer verkeerd gegrepen
Laat de punt langs d'aarde slegen:
Dat de veld trom sig verdooft,
En met bey haar galm berooft,
Op dat onse droeve ooren
Hare dompe rou-mars hooren,
't Helder klinken zy belet
Van het vrolijke trompet,
Laat het droeve mondstuk treuren,
En met my 't verlies betreuren,
Van den braven jongen Held,
Door myn eyge volk geveld,
Door myn eygen hand doorsteken.
Oogen stort vry gansche beken,
En verdrink myn droef gemoed
In een brakke tranen vloed.

Bedroefde zegepraal! rampzalig overwinnen!
Gy brengt my een verlies dat my gaat aen de zinnen,
En schoon dat gy het hart van yeder een verheugd,
Treurt deez' rampzalige in 't midden van de vreugd.

Hoe dat ik meerder zie dat and're sig verblyden,
 Hoe dat ik meerder voel de rou myn ziel doorsnyden.
 Waarom of Lachesis voor my dan langer spint,
 Dewyl ik in myn dood myn welbehagen vind?
 En gy moorddadig staal, hebt gy hem neer gehouwen,
 Waerom en deed gy my niet mee de ziel uitspouwen?
 Of waarom wring ik u niet met myn eyge vuist
 In dese boezem dat het bloed daar henen bruist:
 Om zoo de togten van myn adem af te tappen,
 En d'afgeleefde schim myns lyfs te moet te stappen?
 O Willem! heeft dees' hand uw' levensdraad gekort,
 't Is reden dat sy mijn moorddadig bloed ook stort.
 Neen, neen, het noodlot houd Jakoba best in leven,
 Om haar verdiende loon van dese moord te geven.
 Rampzalige wat wil van u nog zyn. *Bern.* Mevrouw,
 Geeft aan de reden plaats en matigt uwe rou.
 Ga dog het voorbeschik des hemels moedig tegen.

Jak. De wond, die Willem kreeg heeft ook myn ziel
 doorregen.

Zyn dood heeft my het hart gelijk als toegeklemd.
 Den Hemel Vader, heeft tot myn verderf gestemd.
Bern. Neem toevlugt tot gedult, en wilt dees' traanen
 stelpen,

Geen knaging van gemoed en kan de dooden helpen,
 't Is vrugteloos, Mevrouw, dat gy u zelfs dus queld.

Jak. Ik voel dat myn gemoed heel na de wanhoop helt.
Bern. De reden moet het zeil noit voor de droefheid stryké.

Laat uw kloekmoedigheid in dese toeval blyken.
 Den hemel zend u dit, op dat dees tegenspoed
 Een ware toefsteen zy van uw manhaft gemoed.

Stuit dese tranen dan, die u niet konnen baten,
Jak. De droefheid wil zoo ras den boezem niet verlaten;
 Die, als zy in de ziel regt plaats genomen heeft,
 Niet anders als door tyd gehoor aan reden geeft.

Dus wie te haastig poogt sijn tranen op te schorten,
 Doet die in tegendeel meer biggelen en storten.

Myn liefs vermoorde bloed, ó Vader, is nog laauw,
 Syn

Zijn diepe wonden zijn voor my nog al te raauw,
Ik voel die nog te vers mijne droeve ziel doorbyten,
Daar is niet als de tyd, die myne rou kan slyten.
Dus zugt Jakoba, zugt ten hangen boezem uyt,
Tot tussienloop van tyd, dese uwe droefheit stuit.

Rey van Arkel- en Hollandse Soldaten.

O *Onbeweegb're felle dood,
Ontstet gy dan nog klein nog groot?
Den braven Willem niet te sparen!
Kapt gy syn boom des levens om,
Niet in syn dorren ouderdom;
Maar dus in 't bloeyen van syn jaren!*

R. V. H.

*O al te diere lauwerblaau,
Die ons op zoo veel lijken staan!
De zegen is aan ons gebleven?
Maar schoon of Holland zegepraald,
De winst word al te dier betaald;
Met onses Veldheers bloed en levett.*

Waar is nu Brêroos kloek beleid?

R. V. A.

*Waar is nu Arkels dapperheid,
Die korts zoo glom in yders oogen?
Waar is nu syner armen kragt,
Die Holland dikmaals scbrik aanbragt?*

R. V. H.

Al 't zaam gelijk een rook vervolgen.

R. V. A.

*O hoop van uw beroemd geslagt!
Hier leid nu al het groot verwagt
Dat Arkel moest door u bekomen.
De dood, die u het leven nam
Zal ligt beletten uwen stam
Het erven van twee Hartogdommen.*

Een oorlogsmán is als een glas,
 Al is hy kloeck, en wel te pas,
 Een pijl of kogel doet hem sterven;
 Als 't loot hem door het lichaam snijft,
 Hy raakt het broose leven quijt,
 Geswinder als een kruik aan scherven.

R. V. A.

Kan schoonheid, kan bevalligheid,
 Kan oorlogsdeugd, kan dapperheid
 Dan by de dood geen voorspraak strekken.

R. V. H.

Hoe groot de deugd van iemand zy,
 Zy koopt haar van de dood niet vry,
 Geen schoonheid kan ons dagen rekken.

VYFDE BEDRYF.

BARNARD, LEYENBURG.

W At zegt gy, is sy dus op Vernenburg gebeten? (ten;
 Leyenb. Zoodanig dat ik vrees, dat sy zig zal verge-
 En op het moordtoneel doen storten 's Graven bloed,
 Zoo goede voorspraak het niet tydelijk verhoed.
 Haar gramschap loopt te hoog.

Barn. Men moet de zaak beletten

En sien met zoetigheid haar gramschap te verzetten,
 Indien het doenlijk is. Leyenb. Wat dat het groot gezag
 Van Vader Barnard by de Hartogin vermag,
 Daar van is d'uitslag my verscheide-maal gebleken;
 Dies bid ik, Vader, zie, of gy haar kond verspreken:
 Geleentheid geeft u heel dik by haar gehoor.
 Hou haar de keten van des Graven maagschap voor;
 Wat bittere gevolg dees saak kan na haar trekken,
 En wie sy door dees dood tot weerwraak op sou wekken;
 Indien dat uwe tong haar best hier in wil doen,
 Zoo hoop ik, dat sy zal dit ongeval verhoen,
 En dat Jakoba zig in gramschap niet zal wreeken,

En in des Graven bloed haar bitse handen steken.

Beeld haar de wreedheid af, preekt haar zagtmoedigheid,
Op hoop of hare toorn daar door wierd neêrgeleid.

Barn. Mijn tong Heer zal hier in een willig voorspraak
wefen. ('t staat te vresen

Leyenb. Daar diend geen tyd verzuimd; want, vader,
Dat den gevangen werd in 't heimelijk ontzielt:

Dies was 't niet quaad, dat gy u stadig by haar hield;

Zoo kond gy overal op haren handel paffen,

Eer zy ons door de kling mogt komen te verrassen.

Barn. Men zie dat men voor eerst haar gramschap kryg
aan 't slaan.

Leyenb. Verkrygt met tydgewin, zoo zal de rest wel gaan.

BARNARD, JAKOBA,

Ik bid, de Hartogin wild dit wreed opset breken.

Jak. Neen, neen, sijn misdad zal hem nu in d'oogen lekē,
Ik zal met Vernenburg gaan maken kort geding,
En sijn bedreven quaad doen straffen door de kling.

Barn. Die zig in gramschap wreekt, krygt ligt berou van
't wreken. (spreken.

Jak. Dat quaad doen werd gestraft kan niemand tegen-

Barn. De gramschap in de straf zig ligt te buiten gaat.

Jak. Syn dood is maar gevolg van voor bedreven quaad.

Bern. Hoe grooter quaad Mevrouw, hoe grooter eer vergevē;

Een Prince werd bemind, die quyttscheld, en laat leven:

Maar die versèkering door sijne wreedheid soekt,

Werd van den sijnen wel gevreesst, maar ook gevloekt.

Jac. De slappe meesters dik verrotte wonden maken.

Bern. De wreedheid menigmaal deed 's Vorstē zetel krakē;

Dies is 't van ouds gelijk een gulde spreuk geweest,

Dat beter is bemind te werden als gevreesst.

De grimmigheid moet nooit der Vorsten troon bekleeden.

Wilt gy een voorbeeld sien? August wel eer den tweeden

Der Roomse Keiseren klaarstiet, hoe dat verraad

Aan alle kanten na sijn kroon en leven staat;

Schoon hy de pligtige tot meermaal toe doet sterven,

En der verraders nek door beulen hand doorkerven;

Schoon

Schoon dat de moordpijn woed nog blijft hy ongeruft :
 En werd van tijd tot tijd van nieuw verraad bewuft.
 Nu had hy Cinna voor door't zwaard in 't bloed te smoren;
 Die, met zijn aanhang , had des Keizers dood gezworen :
 Dit merkte Livia , die wijze Keizerin
 Valt hier op haren Heer met deze woorden in.
 't Is lang genoeg gemoord! Wat stort gy langer plaffen
 Van bloed! Vergeefs hebt gy uw hand daar in gewaffen ;
 Dies zou ik , zeld zy , nu een andre weg in slaan ,
 Mijn 's vyands woeden met beleefdheid tegen gaan:
 Misschien regt gy meer uit door goed doen als door toren ,
 En zult uws vyands haat in uwe goedheid smoren ,
 Als zijne boosheid door uw weldoen werd beschaamd.
 O reden , die te regt een Keizerin betaamd !
 Augustus volgt haar raad ; doet Cinna voor hem komen ,
 Ik weet , zei hy , al 't geen dat gy hebt voorgenomen ,
 Uw heelen aanslag is bekend en openbaar :
 (Hy noemt hem verders tijd , met wien , en hoe en waar)
 Is 't hier om dat ik u heb zoo veel goed gegeven !
 Heb ik u hierom tot zoo hoogen staat verheven ?
 Gy weet , ô Cinna , wat ik u heb goed gedaan
 En gy in tegendeel gaat na mijn leven staan ?
 Nogtans vergeev ik 't u. Was ik uw vriend voor dezen ,
 'k Zal dit onaangezien altoos de zelfde wezen ,
 Die ik te voren was. Laat ons nu zien voortaan ,
 Of ik best goed doen kan , of gy het goed ontfaan.
 Prins Cinna staat verzet, het schaamrood blooft zijn kakel
 Het hart van 't quaad bewuft, kan 't schennis niet verzaken,
 't Gemoed gevoeld zig van dees weldaad overtuigd :
 Dies hy ootmoedig zig aan 's Keizers voeten buigd ;
 En zeld , ô Vorst , hoe kan ik dank genoeg bewijzen !
 Wie zal Augustus deugd na sijn verdienste prijzen ,
 Die quaad met goed beloond ? zoo lang ik levend zy ,
 Zoo blijf ik hem getrouw en mijn geslagt met my.
 Indien hy door het zwaard hem 't leven had benomen ,
 Hy had in plaats van een , tien vyanden bekomen :
 Daar nu in tegendeel sijn goedertierentheid

Veel eeuwen naar zijn dood geroemd werd, en verbreid.

Dit is een voorbeeld dan, dat alle groote Heeren

De pligt behoorden van zagtmoedigheid te leeren;

Een deugd, die plaats heeft zelfs in 't sprakeloos gediert:

Hoe 't eelder is, hoe 't meer den overmanden viert.

De fiere leeuw, Mevrouw, de Koning van de dieren

Slaat zijn gepunte klaauw in muskelen en spieren,

Zoo lang men sig verweerd: maar sijne grimmigheid

Bedaard sig, alsoo ras als sijnen viand leid.

Het tegendeel geschied van wolven en van beeren,

Die zelfs tot in den doodden neergeflagen deeren.

Die in de beesten sulks wil vorder sien, die sie

Alleen op 't voorbeeld van den kleinen honigbie:

Zoo iemand haar verseerd, sy sal haar aanstonds wreken,

En haren vyand met het vierig angel steken;

Daar hare Koning is van angel onversien,

En ongewapend om zijn vyand punt te bien.

Dit voorbeeld leerd, en leyd de mensch gelijk te voren,

Dat sig een Vorst of Heer nooit wreken moet uit toren.

Jak. Die 't quaad doen niet en straft, maakt dat het quaed
doen groeid.

Barn. Die 's vyands hulsen kerft doet als die boomen

Die, als hy door de bijl de takken komt te knoten, (snoeit,

Krijgt wederom, in plaats van een, verscheide loten.

't Gaat ook soo met de straf, eens vyands bloed gestort,

Somtjids een heel geslagt tot weerwraak prankt en port.

Gelukkig is den Vorst, dien d' onderdanen minnen

Om dat zijn deugden zijn quaadaardigheid verwinnen:

Maar ongelukkig is het end van dien geweest,

Die van den onderdaan gehaat wierd en gevreesd,

Dies hoop ik, dat Mevrouw haar gramschap sal bedaren:

Eer dat sy met straf des Graven voort sal varen.

Jak. Gy weet niet hoe ik van zijn boosheid ben gehoond.

Barn. Te meer blijft hy verplicht, indien men hem ver-

schoond. (loonen

Jak. Het quaad te straffen, en het goed met deugd te
Houd Vorsten in hun rijk, en Keisers op hun thronen.

Dus

Dus moet het quaad zijn straf, en deugd zijn loon ontfaan.

Barn. Ik hoop Mevrouw zal sig wyffeljik beraan.

MARGRIET, LEYENBURG.

Nu (hoop ik) zien wy 't end van dit rampzalig twiften,
Dat zoo veel menschen bloed aan weder zy verquisten.

't Hardnekkig Gorcum is in 't ende in ons geweld,

De Hartscheut van den stam van Arkel is geveld,

Het maagschap, dat hem in de nood plagt aan te hangen,

Is meest in desen slag gesneuveld, of gevangen. (t huis.

Leyenb. Dus krygt hoogdravetheid de straf des hemels

Marg. Ik vrees nu niemand meer van dat hoogmoedig

't Is onder, en het zal zoodanig onder blijven, (huis.

Dat niemand zig van hen aan ons zal durven vrijven.

De neerlaag van den Zoon, en 's Vaders hegtenis:

Maakt dat'er nu van hier niet meer te vreesen is.

Gelêewiekt is hun magt, vermorseld hun vermogen.

Leyenb. Een groote dooren is uit Hollands voet getogen

Door dese nederlaag. *Marg.* De zege, ô ja, is groot,

En zou nog grooter zyn, 't en waar mijns Veldheers dood:

't Gewigt van dat verlies maakt ons een dier verwinnen.

Ley. Had Gorcum niet geweest vol van verraad van binnē,

De winst had ons wel ligt op meerder bloed gestaan.

Marg. Verhaal ons dan hoe dat het alles is gegaan,

En hoe dat Bredero en Arkel quam om 't leven.

Leyenb. 't Bestemde teeken was aan d'onfen naau gegeven,

Elk toonde zig straks rée, en willig, tot 't gevegt,

Men tast de wallen aan: de storm-leer werd geregt:

't Geschreeu verheft zig van de moedige soldaten,

Begeerig of om bloed te tappen, of te laten.

De vyand roept terstond, ter wapen! door den trom,

Dewyl ons volk den wal van alle kant beklom.

Men zag een leeuwenmoed in de onfen: onder allen

Was Brèdero zelfs mée van d'eerste op 's vyands wallen,

En ging in dapperheid ons volk gestadig voor;

In spyt van tegenweer zoo dringen d'onfen door:

Wy vallen stee waarts in. De vyanden verschynen

In ording. Arkel trad aan 't voorhoofd van den zijnen,
 En schoon of Reinout hem ontfangt met leeuwen moed,
 Hy word van Willem met gelijken munt begroet.
 Het regend van weerzyde een hagelbuy van ballen,
 Die menig eerlijk man van hen en ons doen vallen,
 Tot datmen eindlijk floeg de handen aan de spies.
 Hier scheen het dat de kans van onse vyand wies,
 Hy dringt hard op ons in: ons volk geraakte aan 't wyken,
 Weer rugwaarts uit de straat, nu overdekt met lyken;
 En schoon Heer Reinout haar vermaand tot tegenstand,
 Zy deifen egter staag, en wijken hand voor hand:
 O ja de neerlaag scheen voor ons geheel op 't hippen,
 En 's vyands yver wies. Met gaat van Dreute glippen,
 En scheid zig buiten nood op 't onverfienste van
 Het volk van Arkel af met vyftien honderd man;
 Rukt naar de brugpoort toe, en doet haer open breken,
 En is door Dalem voort naar Gelderland geweken.
 De vyand, die eerst scheen voorspoedig in 't begin,
 Raakt hier weer over staag, en krijgt de wind voor in.
 De krijgs-kans keerd. Ons volk met neergeboge koppen,
 Dringt weder tot hem in, en boord in zijne troppen:
 De heete mensche-moord ging hier te regt eerst aan,
 De Mok straat scheen heel in vlam en bloed te staan:
 Het wederzyds geschreeuw, de krakende musquetten,
 De donderende trom, de dreunende trompetten,
 Verhieffen zig om ftyd: Ons volk grypt nieuwe moed,
 En driegt den vyand zoo wêer rugwaart voet voor voet,
 Gelijk een tyger van het hoog gebergt komt rollen,
 In 't zagt gewolde vee om zijnen darm te vollen;
 Of als een waterstroom komt storten over 't veld,
 En zig de koren halm doet buigen voor 't geweld:
 Zoo zag men Arkel doe in ons soldaten woeden;
 't Scheen dat dees tegenspoed zijn dapperheid nog voedde,
 En dat zijn gramme vuist na niet als lijken floeg,
 En wie sy tegen kreeg de ziel uit 't lighaem joeg.
 De Heer van Bredero weerd zig ook van gelijken,
 En doet zijn dapperheid aan zijnen vyand blijken,

Hy dringt met Leeuwen moed ten diksten van hen in,
 Begeerig of sijn dood te halen of gewin;
 Tot dat den braven held, doorboord van woondē, sneuvelt;
 Na dat hy sig rontom met lijken had omheuvelt.
 In't lest wierd Arkel mēe tot meermaal toe gewond,
 En schoon hy struikelde, rees telkens weer, en stond
 Nog leunende op sijn schild, waar in de roode baren,
 Door't afgezypeld bloed, nu niet meer kenbaar waren.
 Nu mannen, nu is't tyd dat yeder van u toond,
 Wat onverzaagtheid dat in uwen boezem woond!
 Nooit kan een eerlijk man roemwaarder dood verwerven
 Als voor sijn vrienden, Stad, en Vaderland te sterven!
 Dus sprak den jongen Heer, en gaf den sijnen moet,
 Tot dat hy nederzeeg, nu wit, en flauw gebloed.
 Zoo ras was Arkel niet ter aarde neer gezegen,
 Of al zyn volk heeft als een schrik op 't lyf gekregen;
 Sy raken over hoop, en nemen zaam de wyk,
 En laten hunnen Heer op straat in bloed en slyk:
 En schoon of Egmond zoekt het volk weer te vergāren,
 Dat eens de schrik ontroert kan zig niet rēe bedaren:
 Hy smeekt, hy bid, hy dreigd, dog alles is om niet,
 Dewyl dat yeder om goed hene komen ziet.
 Gelijk de valken het onweerb're hoen vernielen,
 Zoo zaten d'onse doen den vyand op de hielen:
 En al wat dat'er in de wapens wierd betrapt,
 In d'eerste grimmigheid ter neder wierd gekapt.
 Het vier was in de stad zoo hier en daar ontsteken,
 Zoo dat de vlam begon de daken uit te breken:
 Tot dat door opsigt van ons hoofden op het lest
 De moord gestuid wierd, en 't ontsteken vier geleest.
Marg. Men dient de lyken strax ter aard te laten slepen,
 En wat gevangen is dat voerd men naar de schepen,
 Wanneer dat d'Adel uit het minder is gezift;
 Dog dat gevallen is in handen van het Stift
 Dat blijfaan haar, ik wil haar geenē buid ontrekken,
 Om haren yever eēt hier namaals op te wekken.
 Haar hulp nog boven dien aen ons te loonen staat.

40 De ONDERGANG van &c.
't Geweer des vyands, dat gestrooid leid lanks de straat,
Draag men te hoop. Men doe de vendels en standaren,
In desen slag gesloopt, al 't zaam by een vergaren,
Om tot een teeken van dese onse zegenpraal
Te voeren, en ten toon te hangen op de zaal,
Tot een geheugenis van dat wy dese zegen
Door 's hemels goedheid op ons vyanden verkregen.
Ley. 't Zal alles zoo geschien. God, die den zegen geeft
Gun dat de Hartogin lang en voorspoedig leeft.

E Y N D E.

Loet 2546

32

Aan den

LEZER.

O Vervloed van lekkere spysse, segt Politianus, doet somtyds het geringe beetje wel smaken. Dit doet my hopen Lezer, dat gy door de Hoogdragende Treur-zangen, dagelijks van de nyfstekenste Mannen onser eeuw op 't Altaar van Phoebus opgedist, veruoegd zynde, tot een verandering, van dit oneffen rym geen afkeer sult hebben, en met dese hope zal ik mynen Hopman op het tooneel leyden: zie hem een half nurtje op soecken daar henen springen: en vaar wel.

HOPMAN ULRICH,

Of de

BEDROGE GIERIGHEID,

B L Y S P E L.

Turpe senex miles.

I N H O U D.

SYbille, een dartele ryke Dogter, word van een jong Edelman bezwangerd, die haar verlaat: dit merkt Ulrich, een oud vryer van vrekken aart, die eist haar van de Ouders ten huwelijk, die hem de dogter, om de schande te bedekken, (hoewel tegen haar dank) toestaan. Sybille getrouwt zynde, wil volgens haar gewoonte saler houwen, en het jong geselschap ontfangen, dat Ulrich met alle middel zoekt te wëren. Sy werpt onder alle het oog op een jong Edelman, genaamd Godefroy; en om hare genegentheid aan hem kenbaar te maken, klaagt sy quansuis aen sijn Moey Hildegond, dat hy haar overal ter oneere vervolgt, ja dat hy haar dienaar met geld zoekt om te koopen, om hem hier in behulpig te zyn. Hildegond zaid dit alles weer aan Godefroy, die wel haast merkt wat'er gaande is: kryght den knegt op sijn hand, en komt Sybille somtijds bezoeken. Ondertuschen gebeurd het, dat'er eenig volk word aangenomen: Godefroy brengt door sijn vrienden zoo veel te weeg, datmen aan Ulrich een Hopmanschap aanbied, om hem by die gelegentheid van kant te zenden. Ulrich, hoewel daar toe niet alleen onbequaam, neemt het door gierigheid aan, maar als het komt om dienst te doen, is hy t'elkens ziek, Eindelijk ziende dat hy 't met gemaakte uitvlugten niet meer en zoude konuen goed maken, zoo verlaat hy sijn ampt. Godefroy, ziende dat hy hem op die wyze niet konde van kant krygen, gelijk hy gemeend hadde, maakt zig met sijn dienaar toe als twee duivels, en komen zoo stillerjes in 't huis van Ulrich, die (volgens sijn gewoonte op Sybille beginnende te duivelen en te kyven,) zoo komen dese twee toegemaakte nikkers voor den dag, makende gelaat als of sy hem wilden mee nemen: hy loopt sijn best ten huysen uit, naar een van sijn beste noodvrienden met namen Wybrand. Ondertuschen speeld Godefroy met Sybille mooy weer. Wybrand komende daar na om Ulrich wederom 't huise leyden, ontmoet de twee toegemaakte duivels, ende verbergt sig

met

met den bangen Ulrich; dog in 't voorby gaan word Godefroy van Wybrand gekend, en hy de zaak geopenbaard hebbende loopt Ulrich met een quaad hoofd na Sybille, geeft haar veel scheld woorden, en dreigd haar te slaan: Sy mée in colaire rakende is in de voorbaat, en smeert den Ouden wakker af, die doet ten hoogsten beklaagt dat hy door de gierigheid zoo veer was verleid.

V E R T O O N D E R S .

SYBILLE, een jonge Vrouw.

ULRICH, een bedaagd Man.

JORIS BUKKEM, knecht van Ulrich.

HILDEGOND, Moey van Godefroy.

GODEFROY, een jong Edelman.

WYBRAND, noodvriend van Ulrich.

PIERKE PUNT, een Scheerslijper.

HANS JURRIEN, een Zanger.

JAN RATJES, een Rattevanger.

FOBES, een Wagtmeeſter.

MELIS, knecht van Godefroy.

Aan den Hoog Edelen geboren

LOUIS DE MORLOT,

H E E R

Vry-Heer van Gysenburg en Gysel-
Nieuwkerk, &c. Erf-watergraaf van den
OVERWAART.

MYN HEER en NEEF,

OM my van myne belofte te quytten, heb-
be ik desen Hopman afgevaardigd, om
Uw Hoog Ed. in de verdrietige Winterse avon-
den wat te gezelschappen. Hy zal Uw Hoog
Ed. met geen maat-rym nog uitgekijpte woorden,
volgens den hedendaagsen trant, onderhouden;
want de stoffe, die hy met Uw Hoog Ed. ver-
handelen zal, kan zig geensins aan de maat
der versen, veel minder aan de woordenziftery
verbinden, zonder de aardigheid (die daar de
ziel van is) te verliezen. Egter weet ik
wel, zoo Uw Hoog Ed. hem (gelijk ik hoop)
gehoor

gehoor geeft, dat hy de zelve al een uurtje
met vermaak zal helpen door brengen, ende
met dit vertrouwen zal ik met Martialis zeg-
gen,

Breng dees geringe gift dan jongen aan myn vriend,
Die eerst myn beuzelen te hebben heeft verdiend.

Lib. 1. ep. 10.

En

^k Laat iemand grooter dingen handelen:
Myn zwakke veer houd zig voldaan,
Indien dat haar bekladde blaas,
Door myne vriend zyn handen wandelen.

Lib. 7. ep. 1.

*Ontfang dan dese geringe gifte, en... laet
u desen afgevaardigden Hopman aangenaam
wesen, als komende van een, die is*

Uw Hoog Ed. dienstbereide Dienaar
en Neef,

J. V. PAFFENRODE.

HOPMAN ULRICH,

Of de

BEDROGE GIERIGHEID,

B L Y S P E L.

EERSTE BEDRYF.

S Y B I L L E.

M En mag wel zeggen, dat een quaad huwlijk
is een hel hier op aarden.
Wat heb ik al geleden zins myn Ouders my
dus ongelijk paarden?

Het vleesch gaat my van het lijf even als de
zneeuw van het veld;

Want geen tong en kan uiten hoe ik van mynen jaloersfen
nar word gequeld.

Ik bedroef me als ik eens ga denken wie ik plagt te wesen,
En hoe ik om mijn bevalligheid van een ieder wierd gepre-
fen: (lief;

Want (al zeg ik het zelf) ik was over al even aangenaam en
En zulk en hillebil en zou ik niet eens hebben laten rui-
ken aan den brief.

Maar, daar was eene maar, ik beken, ik had het'er een
lutje na gemaakt;

Want dat is zeker, 'k en had mijn leven aan zulken Han-
nen niet geraakt, (ken,

't En waar dat ik den hond van te voren wat had laten hin-
En dat was d'oorzaak, dat ik my in stinkend water most
verdrinken.

Door de groote vryigheid, die my gegeven wierd, was ik
op den hol geraakt.

In somma, daar was een abuisje (derfik het zeggen) daar
was wat jongs gemaakt,

En toen myn ouders dat vernamen, doen gingen sy my
met allen kort houwen.

Dese gierigaard dit merkende, quam uit, en men dwong
my om met hem te trouwen:

't Was dekt de pot toe, daar is paling in, en maakt dat het
kind taat feid,

Hy zal op een lutje van St. Anne niet sien, als hy maar 'de
handeling van 't geld heid.

Hoe 't my bolde, kenje wel denken; maar straks was 't
dat ik my hield t'onvreden.

Dat het paard niet wel aan de man wil, als'er een spat of
een gal is uit gereden,

En dat by die presenterende gelegenheid myn schand
mooitjes sou konnen blyven bedekt.

Wat zou ik doen, ik most van de nood een deugd maken,
op dat mijn eer niet wierd bevlekt?

En nu ben ik'er mée gescheept, en ik moet'er me over
varen,

Maar zou je me niet raden, dat ik hem altemet eens met
andere ging sparen:

En geven desen ouden Hopman somtyds een jonge Luite-
nant?

Want wat is hy anders waard den dorren droogen en ge-
melijken quant?

De liefde van Jonker Godefroy speelt my gestadig door de
zinnen;

Dies heb ik alreë een middel uitgevonden om hem te doen
weten myne minne.

Maar om alles voort uit te werken na mynen zin,
Moet ik maken dat ik onse knegt door d'eene middel of

d'ander gewin:

Want ik weet geen beter middel om my van myn mans
quelling te wreken,

Als hem met een Lantaren om de ooren te lappen, dat'er
de hoorns in blyven steken.

ULRICH, JORIS.

JE zoud je leven niet kunnen gelooven Joris, hoe ik myn les nog opseggen ken.

Zou ik wel weer op nieuw jong worden, denk ik? my dunkt, dat ik een tweede Virgilius ben.

Een dekkertje met een wekkertje maat, daar zou ik nog weinig na vragen.

Ioris. 't Is beter styf geblasen als de mond gebrand, dat jy over hebt meugje wel in 't gasthuis dragen.

Ulrich. O 't is de jonge maats niet wys te maken, hoe een oud man alles nog klaart.

Ioris. Wel ik sie jou daar nog wel voor aan, dat je nog al meer zou doen, of je niet en waart.

Maar je slagt de vent (denk ik) die hou daar riep, en gaf ze niemendalle.

Ulrich. En jy slagt de oude kakhuisen, dunkt me, je bent vol drollige invallen.

Ioris. Ik geef het om een beter, alles word onder correctie van betet gevoelen geseid.

Ulrich. Geen ding spyt men meer, als dat ons kind dood is, en myn Vrouw niet wat spelens heid.

Want kinderen te hebben is het principaalste oogmerk van het trouwen.

Ioris. Het kind is 'er wel aan. Ik zou wel wat seggen, wou je 't my ten besten houwen.

Ulrich. Zeg op. *Ioris.* Ze seggen, dat een aar het gemaakt had, en dat het jou taat hiet.

Ulrich. Daar zou haar de duivel over halen.

Ioris. De lui die seggen 't, maar ik niet.

Ulrich. Jaja, seggen en gaat in 't lyf niet, hy most veel breyns hebben, die yder de mond woud stoppen:

Die verstand hebben en zullen 't niet seggen; maar het zijn maar een deel botkoppen,

Die niet en weten op wat fatsoen men de kinderen heden-daags maakt.

Een zeker vrouw was vier jaar van haar man geweest, en ondertuffen was zy door imaginatie zwanger geraakt.

Ioris. O blommerharte, ik zou in dat kas al vry wat van St. Thomas volk wezen!

Ulrich. Wat zouje zeggen, dat ikje daar van eens een gedrukte sententie liet lesen?

Ioris. Het mag gedrukt of geschreven zyn, my dunkt egter dat dat niet veel en stuit.

Ik geloof, dat het ergens voor een spelletje gedigt is, en jy geeft 'et voor een ware history uit:

Ei lieve laat ons malkanderen geen ooren aan naaijen, hoe lang is 't wel geleden?

Was 't niet ten tijde van Ezopus, datje weet, doen de muizen tegen de kikvorffen streden?

Ulrich. Het geen ik u segge, is anno seven en dertig by 't Parlement van Grenoble geschied.

Ioris. Ik dogt anders of 't in de tijden gebeurd was, doe de koe Bartel hiet:

Door imaginatie fwaar worden! kon men dat de luy hier ook wijs maken,

Wat souwender somtyds meisjes door droomen en gedagten in de kraam raken?

Maar men sou hier sulke diepsinnigheid niet kunnen vatten, al wierd'er al in gepland.

Nou denken 'er sommige, al brogten de Franssen die mode hier ook eens te land:

Hoe wouwen wy, (verstaje wel) altemers eens, (wat blief je) en leggen 't dan op droomen;

Maar ik raadje, begint hier die potsen niet aan te vangen, of je soud'er besukt kaal af komen;

Want sulke uitlandsche Philosophy de luy haar verstand hier ver te boven gaat.

Ulrich. Ho, ho! daar zijn al veel dingen die de gemeene man zoo niet en verstaat.

De natuur, moet je weten, is somtyds al wonder in haar werken.

De praatjes van de luy gaan zoo vast niet. *Joris.* Je gaat evenwel met die huik te kerken.

Ulrich. Zoo ras was 't kind niet geboren, of al de wijfs riepen: Heer, hoe lijkt het zijn vaar!

Tryntje moer zei zelfs, het leek my, even of 't uit mijn aanzigt gesneden waar.

Joris. Zei Trijntje moer dat zelfs?

Ulrich. Voorzeker deed ze.

Joris. Maar zeggen behoord immers niet te liegen.

Ulrich. Ik ben 'er de man niet na om my met beuzelingen in slaap te laten wiegen;

Maar het komt 'er niet eens meer op aan, het bloedje is vast by den Heer,

En het quaadste dat 'er van is, daar komt 'er t'onfend geen meer.

'k En had niet verwacht, dat het met ons zoo slegt zou hebben afgeloopen:

Ja i dogt niet, of wy zouwen nog afzetsels krijgen met hoopen:

Joris. Hoe na? volgje het spreekwoord, dat van een jonge ooy en een oude bok, 'k wil zeggen ram,

Niet anders te wagten staat als alle jaar een wis en zeker lam;

Maar daar is geen zoo generale regel, of hy moet wel een exceptie lyen.

Ik dogt wel dat 'er niet van komen zou toen jy daar ging vryen.

Ulrich. Daar wou ik wel reden van hooren, brood-ëtend Propheet, maar besluit het hek met geen bies.

Joris. 'k Heb altoos hooren seggen, dat 'er op een pad dat veel begaan wierd, geen koren wies.

Ulrich. Hy wil seggen, dat ik te vigoreus ben, en niet en doe als maken en breken.

Joris. Ik meen 't heel anders; want ik loof, hy komt eens te jaar en ses weken.

Onse juffers moeder heb ik wel gehoord, baas, viel in haar jeugd al vry wat groen.

HOPMAN ULRICH

Ulrich. Hoe komt dat hier te pas? *Ioris.* Ik denk altemet of het ey wel beter zou wesen als het hoen?

Ulrich. Die meenen zou, dat mijn wijf van licht omdeine zou wesen, die zou sijn selve bedriegen.

Ioris. Wat beduid het evenwel, dat de katerjagers om ons deur zwermen, even als de mussen om den uil vlieden.

Ulrich. Wel mogen de lui niet gaan waar ze willen? Heer, wat ben jy een wonder knegt.

Ioris. Wat zal ik zeggen, zei de man, en hy zou liegen, de wagen gaat t'onsent niet regt.

Ulrich. 't Zyn egter zaken van consequentie, die men hem soo ligt niet moet laten ontglippen.

Ioris. Men weet wel, als de exters op de varkens vlieden, dat het is om luifen te beknippen.

Ik kan zoo alles niet seggen; maar, mag ik je bidden, houd een oog in 't zeil,

Of je loopt perijkel, dat een vreemd piloot de diepte van onse haven peil;

Want onse Juffer, na my dunkt, gaat niet al te vast in haar schoenen:

Ik heb een galg in 't oog en vrees dat men ze je altemets eens komt afzoenen.

Ulrich. Holla, 'k zal liever op haar actie gaan loeren als een kat op een zyspek.

Ioris. Al had je Argus oogen, en een heele mars met brillen op je neus nog kreeg ze wel een deurtrek.

Je weet niet, hoe de geile vrouwen haar vuile gangen weten te heelen,

Je zoud ze met een ketting aan je been sluiten, en nog zouwen ze je koreman spelen.

Ulrich. Men zou zeggen, dat het eens beteren zou.

Ioris. Ja even als scharrebier op den tap.

Ulrich. Het zal'er evenwel leelijk stinken, zoo ik'er eens een op betrap.

O bloemmerharten! wat wou daar een roel in de pis leggen te weiken.

Ioris.

Joris. Al na wèèn van de genen, die wyfs nemen, die van te voren de katten lieten gaan zeiken.

Ulrich. Ik dogt, ze is jong en wulps; maar als ze getrouwd is, zal dat wel over gaan.

Joris. Die 't als vryfter durft wagen, zal getrouwd zynde, al veel meer agter uit slaan.

Ulrich. Daer is een magtig goed, dat my tot trouwen geweldig aanpordè.

Joris. Maar men zèid, die een ligte vrouw om geld trouwt, is een schelm, of hy zal'er een worden.

Niet dat ik dat in jou regard zeg, dat sy anders veêr van my.

Ulrich. Dat hoop ik immers van jouwent wegen, want je weet wel, dat ik daar te genereus toe zy.

Als men de jonge meisjes trouw belooft, zoo heeft men ze ook ligt te bedriegen,

De Heer had haar wel degelijk trouw beloften gedaan.

Joris. Hoe dat de lui dan ook liegen!

Ulrich. Ik moet al evenwel eens zien wat myn wyf in haar schild voert, zel je me wakker by staan?

Joris. Al zag ik de dood voor myn oogen; 'k en zal je niet ontgaan.

Je vind myn persoon altoos reê een harnas voor je aan te trekken.

'k Heb nog al eenen secreten schermslag voor een goed vriend, en zeg zonder gekken

Dat ik wel wenste, dat je me zoo wel kende, als ik myn zelve ken.

Ik heb maar een eenig foutje over me, en dat is, dat ik al te couragieus ben.

Ulrich. Zoo je me hou en trouwt, 'k belooft je, ik zal je wat maken als ik kom te sterven.

Joris. Een milde pol! de poepert tot een toethoorn, denk ik? maar dat ik 't niet verkerve.

Je weet niet baas wat een quaje draak dat ik ben, je hebt me nooit op mijn paard gesien.

Die hier komt om jou een ondersteek te doen, die zal ik wakker weer punt bien.

HOPMAN ULRICH,

Ulrich. Die komt, die zal apparent alleen komen, en een mogen w'er wel op met ons beyen.

Ioris. Laat komen wie wil, 'k zou meenen dat we hem van Duinkerken zullen ten haring leyen.

Ik ben van afkomst van Amadis van Gaulen, die de luy kloofden van den hoofde tot de zaal.

Je zoud'er een Vitellius hals op afblasen zoo scherp heb ik 't huis een entje staal.

Maar veel woorden vullen geen zak, de werken zullen 't uitwysen.

Ulrich, Zoo je me hier in behulpig zyt, ik zal je al mijn leven pryfen.

Ioris, Zoo trou als goud. *Ulrich.* Wel daar op neem ik je voor myn schildknaap aan.

Ioris. Die sijn leven moe is, komt nu kakken op onsen haart; ô bloed, hoe wilt'er van gat gaan!

HILDEGOND, SYBILLE.

IK hoor me zelve versuft! hoe zou ik het kunnen gelooven, (rooven!

Dat hem de zotte liefde van het verstand zoo veer zou be-

Sybille. Het werd alle dagen erger; ja hy laat my nimmermeer ongequeld.

Gisteren avond, als het begon donker te worden, zond hy my dees beurs met geld,

Die hy my door een oude hex met behendigheit liet in de handen steken.

Na dat ik de brengster wel ter degen had door gestreken,

Zoo worp ik haar de beurs van boosheit weer na 't lijf:

Dan ik bedogt my daar na, en nam ze weêrom van 't wijf,

Op dat ik u de zaak oogschijnlijk zou kunnen vertoonen.

Hildegond. Odwaze jonge zot, dit en is immers niet om te verschoonen!

Sybille. Zie ik zegget je rood uit, ik zal 't mijnen man geven te verstaan,

Onze bueren letten'er op, en ik zou met'er tijd voor een ligte kooi henen gaan,

d'Eerbaarheid van een vrou, als je weet, die kan niet al te veel lyen.

Hildeg. Hy houd hem als een gebraaje hoen, en weet nergens af, als ik 't hem ga aan stryen.

Sybil. Dat 's de eerste regel in de regten; maar dees beurs is een bewys dat klinkt.

Hildeg. Hy mag 't voor sijn deur wel schoon maken, maer ik zie nu wel dat het'er stinkt.

Ik zal maken, dat hy 't zal laten, dat zweer ik hem: hou het dog voor je man verborgen.

Sybil. Ja laten! al even eens als een exter het huppelen zou ik zorgen.

't Is niet te harden, als myn schaduw zoo is hy my over al agter aan,

En of ik hem al met onbeleeftheid of zeg, ik kan me van hem niet ontslaan:

Want of hy al aan my geen kans ziet, hy komt onse knegt abordeeren,

En die meent hy aan sijn koord te krygen met somtyds een stuk gelds te vereeren:

Komt me somtyds van je meesters absentie waarschouwen, zaid hy, zoo raak ik by je vrouw.

Maar hy wast den Moriaan: onse Joris mag een pintje drinken, maar hy is eerlijk en trouw.

Hildeg. Ik kruis me en zegen me, is 't mogelijk, dat ik hier hoor verhalen!

Sybil. Hou daar geef hem de beurs weerom, en zegt, dat hy'er sijn schulden me gaat betalen;

'k Heb zelve genoeg, en veel minder sijn presenten van doen:

Ik zal 't nog wat voor myn man verbergen om alle ongeluk te verhoen.

Hildeg. Je toond dat je niet alleen een wyse Vrouw en zyt, maar ook een Vrouw met eeren,

Wees jy maar gerust als een kind, ik zal hem dat moesjanken wel verleeren.

HILDEGOND, GODEFROY.

S Wy seg ik, en ontken het niet, het is niet meer als
al te waar:

Ik zal je zulken bewys voor je neus leggen, dat je beschaamt sult staan: zie daar,

Ken je die beurs wel, denk ik, of is 't nu nog al gelogen?

Dat je goe vaar mogt op sien, hy haalde je het ligt uit je oogen.

Hou daar, neem je corruptie penningen weêrom, ze heeft het jouwe niet van doen.

Godefroy. Maar hoor my een spreken. *Hildeg.* Zwyg!
want je bent zoo vuil, als een pokkig hoen.

Wat laat je jou voorstaan, denk ik, meen je dat eerlijke
Vrouwen

Zoo ras gereet staan? dat het de man wist, hoe wou hy je
de huid af touwen?

Je bent voorwaar een zoete pot-nar, zy is een al te dege-
lijke Vrou,

Dat ze haar aan sulken last bek, als jy bent, vergapen zou.

En nu Monsieur aan de Vrouw geen heul vind, nu meent
hy de knegt te winnen.

Wat ben je een kloekaard, ik weet niet, hoe je 'et dus
kont versinnen.

De knegt zal alle ding laten staan, en helpen jou by sijn
meesters wyf?

Maar hola, al is hy een knegt, hy is eerlijker in eenen vin-
ger als jy in je heele lyf.

Ik zeg je, dat je me al dese dingen laat, of je zelt het je lee-
lik beklagen.

Dat het de man wist, daar zouwen bloedige hembden
om worden gedragen.

Ik seg je nog eens, je selt me dit laten, of zoo je het ooit
weer doet,

Zoo heb je niet een duyts te verwagten van al myn mooye
goed.

Godefroy. Droom ik of hoe is 't, ik sta voor het hoofd
 geslagen?
 Want drolliger dingen quamen my nooit voor al myn le-
 ven dagen.
 'k Heb al weg wat pot dat'er te vier is; een goede soldaat
 ruikt ras lont.
 Dees Juffer toont, datse niet gek is, dit's byloo een sub-
 tile vond.
 Ik heb haar meening al weg, en merk heel wel waar op dit
 is gebrouwen.
 Het schynd wel, dat dese klaagster haar eigen zeer niet en
 kan krouwen.
 Wel aan, wyl sy my voor Doctor kiest moet ik raad doen,
 die tot haer siekte past,
 Ik weet wel half waar't haar schort, al heb ik haar pols
 nog niet getast?
 Maar laat ik eens gaan overleggen hoe dat ik dit zal ma-
 ken.
 Sy wyft my een weg aan om door den knecht by haar te ge-
 raken.
 Dies moet ik fok en lul by setten en dese vogel krygen op
 myn hand.
 Zoo mag den ouden wel haast monsteren tegen den besten
 Os van Jutland.

SYBILLE JORIS.

Zie Joris, regt uit geseid, je moet my dat zoo flansen,
 En als wy eenen toon singen zoo kunnen we hem,
 na onse pypen doen dansen.
 Het komt nu heel wel dat je hem in 't eerst zoo wat hebt
 wys gemaakt;
 Want daar door benje by hem in soo groot een credit
 geraakt,
 Dat hy meent, dat al dat je hem nu segt, niet en kan liegen:
 En als men de lui zoo veer heeft, dan kan men ze alderbest
 bedriegen.
 Want onder schyn van vriendschap bedriegt hy ligt, die
 een ruime consciencie heeft.

Ioris. Maar het is guiten pajement , als men de lui
quaad voor goed geeft.

Als ik eens overdenk , hoe mijn meester my uit den drek
heeft opgetogen ,

En wat hy voor een man van me gemaakt heeft , dan
word ik in mijn gemoed bewogen.

Ja moet bekennen , dat ik voor hem behoor te loopen
door een vuur.

Sibille. Vizevasen , men moet hedendaags een con-
scientie hebben als een hooyfschuur.

Als men sijn eige voordeel fiet set men ligt genote deugd
ter syen.

Ioris. Loopen de goten nu soo als 't regend in dese con-
fituren van tijen ,

Zoo sijn we geen kleintje van onse oude vromigheid afge-
dwaald ?

Sybille. 't Is hedendaags maar gaauwigheid , dat men
tot sijn voordeel goed met quaad betaald.

Ioris. Nogtans plagten onse ouders te seggen , datse
niet waard waren datse brood aten ,

Die de oude deugden , en genote vriendschap zoo ligte-
lijk vergaten.

Sybille. Dat was in Maarte van Rossums tijen , en die
zijn nu lang verby.

Je moet weten , de tijden die veranderen , en met haat
veranderen wy.

Dat men nu soo vroom zou willen wesen , de luy zou-
wen'er me gekken.

't Is nu maar weg vromigheid , als'er profijt uit is te trek-
ken.

Ioris. Den baas heeft my veel goeds gedaan , trouwens
jy ook , ik beken 't.

Sibille. Weg , weg ; steek je vinger in d' aard , en ruikt
in wat land dat je bend.

En ik salje voor jou diensten altemets een mooie stuiver
vereeren.

Ioris.

Joris. Ja wel mannen, ik ben tegenwoordig met geld overladen als een kikvors met veeren;
Zoo dat de klinkende reden regtevoort by my al vry wat geld.

Zoo beloof je me, doe je, dat je me rijkelyk voor mijn moeite betalen zeld?

Sybille. Weest jy maar getrou, en je zult je rekening wel met my vinden;

Want ik zal lustig munt slaan. *Ioris.* Maar ik wou dat ik het zag, zei de blinde.

Sybille. Pas jy maar wakker op, en ik zal nooit gierigaard wesen in 't loon.

Ioris. Ik zeg 't maar daarom, als d'eene hand d'ander wast, weet je wel, worden ze beide schoon.
Maar wil ik je nu het secreet van de mis eens openen? daar is eenen aanslag op handen.

De baas heeft my belast alles dood te schieten: maar nu zal ik maar op de pan af branden.

Hy zal jou wys maken, begryp je de zaak? dat hy moet uit te gast gaan:

En heel laat zal moeten uit blyven, en ondertuffchen zal hy op schildwagt gaan slaan,

Om te sien of Sr. Godefroy hier niet om 't huis zal komen swermen;

Maar 'k zal hem op myn post door laten, en leveren hem in je armen.

Sybille. 'k Zal je houwen voor een man als een kruid, zoo je jou hier in behendig toond.

Ioris. 'k Zal je haast laten sien; dat ik voor niet niet in de kreupelstraat heb gewoond.

GODEFROY, JORIS.

NU hoe is 't met my, ik ken de juffers naam wel, maar ik kan d'er niet op komen,
Ik weet waaragtig niet wat middel best diend by der hand genomen,

Om

Om Joris aen te treffen, ik mag hier wat gaan wandelen
ourent;

Want het beurd dik maals, dat men hem om 't een of 't an-
der uit zend

Is hy dat niet? 't is de man zelfs, hoe later op den dag hoe
schoonder volk.

Goeden dag Sr. Joris. *Ioris.* Jou ook zoo.

Godefroy. Goeden dag man als een wolk. (mans!
Heer, wat ben je een hups karel! je bent een heele straat vol
Maar als je den Hemel laat begaan, waar wil dit na toe
altans?

Ioris. Al voorwaart uit, zoo val ik over de huizen niet,
wat is jou daar aan gelegen?

Godefroy. Had ik geweten, dat ik je dus verstoord zou
hebben, 'k had liever gefwegen.

Maar hoe ben je nu dus haastig? *Ioris.* 'k Heb muizenesten
in 't hoofd. (klooft,

'k Raje als vriend, pak je van hier, of je word tot huspot ge-

Godefroy. Een eerlijk man mag immers 's Heeren straten
gebruiken, zou ik hopen.

Joris. Maar jy komt hier om die reden, daar de rekels
de teven om na loopen.

Dog je zelt niet op doen, lieve vrindje, ons Juffer is al te
poort vast. (belast.

Maar laat ik henen gaan, en doen dat my van den baas is

Godef. Hoor hier, ouwe kennis, ik moet nog een woord-
je met jou spreken.

Ioris. Je diend ons niet vrind, je zoud jouw pijp sleutel
garen in ons nagt slot steken.

Godef. Maar een oogenblik. Uw Juffrou is te beklagen
datze zulken ouwen grijn heeft.

Ioris. Heb jy daar gebrek by? *Godef.* Neen, maar ik hoor
dat hy daar met allen qualijk mée leeft.

Dat 's om de waarheid te seggen, voor zoo een jong mens
niet wel te harden.

't En zou haar zoo moeyelyk niet zijn, datse somtyds van
een jong karel bezogt mogt werden.

Je zoud my geen quaad doen, dat ik eens met behendigheid quam?

Ioris. Zoo waar je zoo veeg als een Hollanfe exter, of een luis op een kam. (maken.

Is dat je meening vriend? zoo ra ik je eerst je Testament te *Godefroy.* Nou nou, ik zal 't je zoo stellen, dat je aan den bierkost salt geraken.

Ioris. Wil ik je eens wat seggen, vriend? ik zou jou nog niemand raden soo koen,

Dat hy hier quam snuffelen: of het was om al sijn prullen te doen.

De resolutie van den baas leid, al wier'er komt, sonder conniventie te lubben.

Daarom besoekt het niet; want wy zouwen je wakker 't gat uit stubben.

Godefroy. Nou, nou *Ioris.* *Ioris.* Ik waarschouwje van te voren, en vangt ons sulke zotte poffen niet aan.

Je mogt hengst komen, maar ik versekerje, je soud ruïn weêr om gaan.

Godefroy. Dat ik eens in stilheid quam, 'k weet wel je soud het my wel ten besten houwen.

Ioris. Om dat gy 't zyt, men zou je maar de broek afstrijken, onse juffer zou de beenen houwen.

Godefroy. Heer, als je begint, wat maakje van een kleine zaak een groot gewag.

Wat dunk je, dat ik je by provisie eens van een nieuwen hoed verzag?

Want ik mag niet sien, dat je de randen dus flordig om d'ooren hangen.

Ioris. Daar zou ik zoo qualijk tegen mogen, al een kalis tegen het geld ontfangen;

Maar jy lui vryers beloofst dik veel, en wyft het vogeltie op den boom daar na.

Versta je wel Latyn? *Godefroy.* Al een lutje:

Ioris. *De presentibus gaudet Ecclesia.*

Godefroy. Je slagst die schild-pad, je bent over al 't huis!

Ioris. Ja, dat is voor de geleerde, zei broer Kornelis.

Godefroy. Sijn Latijn zoo fix te hebben, wel zeker, ik zeg, dat het veel is.

Joris. Ja dat je dat meend, maatje, hier steekt al meer als drek en darmen in.

Ik ben een wijmers karel, en een duivel van een compeer als ik begin,

Al zeg ik het zelfs, 'k heb het Latijn met heelle pollepelen gegeten.

Godefroy. Ben je waaragtig zulken rabbi, zoo heb ik je wel onbekend veršeten.

Maar je zelt me immer t'uwent in helpen, en ik zal doen, dat gezeid is.

Joris. Zou ik durven? *Godefroy.* Je zelt me bedanken.

Joris. Maar zoo 't u belieft eerst geld by de vis.

*Want veel te beloven en niet te geven,
Dat doet de gekken in vreugde leven.*

Godefroy. Ik hoor wel wat 'er van is, daar 's weinig geloof in Israël.

Joris. Ik ben voor geen een gat te vangen, hy moet al vroeg op staan, die my bedriegen zel;

Ik ben van die luy, die geen Santen gelooven of zy doen eerst mirakel.

Maar het zal best zijn, dat ik mijn dingen doe, eer ik hier mijn tijd verkakel.

Godefroy. Sta, wat laat ik je beurs eerst van eenen goeye gelag-wisser verzien.

Ik kan alle dag geen hondsfot zijn. *Joris.* 'k Zal maken zei de beul, dat ik 'et aan je verdien.

Godefroy. Ik zal zien wat je doen zelt.

Joris. Laat my de wagt bevolen.

Ik zal je dat wel stellen, zei de smit, en hy had yzer nog kolen.

Godefroy. Wel aan, ik zal met gelegentheid zien, of je een man bent van je woord.

Joris. Maar, jonker, dat j'er 't effen geld afmaakte, 'k heb in lang van je schâ niet gehoord.

Godefroy.

Godefroy. Ik kan tegen jou zoo naauw niet sien.

Ioris. Wilje myn salaris zoo ruiterslijk betalen?

Zoo zulje 't onsent binnen komen, sie daar; al zou ik je door 't kakhuis binnen halen.

Maar of den ouwe op de nagang quam, je most hem niet quetsen. *Godefroy.* Ik loof dat j'er mée gekt.

Ioris. Wel aan, 't is geseid een plukhaartje, maar de duivel zal een schelm wesen, zoo je van leer trekt.

HET TWEEDE BEDRYF.

JORIS, ULRICH.

K Onnen wy 't niet heel beletten, wy zullen evenwel zoo veel doen als wy kennen.

Daar zal'er mogelijk geen een derven komen als ze sien dat we zulke quaje draken bennen.

Ulrich. Maar, hoe droes komje dus gewapend?

Ioris. Is een eerlijk man beter als sijn woord?

Heb ik je niet beloofd een harnas voor je aan te trekken, of heb je na myn woorden niet gehoord?

Wat meenje, dat ik van die wiekgebakken ben? neen vaar, 'k en ben geen slegten,

'k Laat anderen haar wambas uittrekken, ik zou wel twee wapens over een doen om te vegten.

Een ongewapend man, moetje weten, is bequaam tot loopen, maar die hem wapend wil'er aan:

Ook zoo maakt'et een schrik; want de meeste sien liever een vrouw in haar hemb, als een man in 't harnas staan:

Het gaat door mensche vlees als door boter, daerom moet men sig al wat voorfigtig quyten:

Een ongeluckige steek is ras gedaan, en als je veeg bent, een luis zouje voort de keel afbyten.

Als je overvallen word, wenst dan om 't wapen, dat staat je heel schoon.

Ulrich.

Ulrich. Dat zei de Filosooph ook, en hy zou een klap krijgen voor zijn koon.

Je toont jou voorzigtigheid, maar laat ons op ons hoey wēzen, of se ons eens verrastē,

Joris. Se sullen aan dees toetaking wel sien, dat dit geen kat is om sonder handschoenen aan te tasten.

'k Wou dat ik 'er al aan was; ke daar, soo ik 'er den eersten slag niet een 't hoofd of en sla,

Zo sal ik doen als die Romeinse vent, hoe hiet hy ook? ey!

Ulrich. Mutius Scevola? *Joris.* Ja.

Ik ben wel de ergste steker niet, maar in 't houwen vondj'er nog soo geen in seven Heeren landen;

Daar ik in grammen moede agter kom, dat maak ik heel te lchanden:

Daarom als ik 'er aan ben, houd me niet, maar laat me begaan.

Ulrich. Blijf jy hier aan de voordeur, en ik sal aan de agterdeur gaan staan:

En komt 'er eenig onraad, soo maakt dat ik aanstonds de allarm mag hooren.

Joris. Doe jy van gelijken agter: want men maakt de koekoeken soo wel van achteren als van voren.

Ulrich. Ik zal 't van agteren wel bewaaren, de voorpost laat ik heel op jou staen.

Joris. Is 'er ook wel drolliger vogel in de weerd als een ouden jaloerschen haan?

Hier leid hy nu op schildwagt, en maakt mijnen, als of hy de duyvel wou bannen:

En hy heeft niet couragie genoeg om een verstoorde kikvors te vermannen.

GODEFROY, uit.

Joris. Nu moet ik hem de kap voort vullen en de comedie voort uit spelen. *Qui va la?*

Godef. Al vrint. *Joris.* Wat vriend? *Godef.* Goed vriend.

Joris. Niet verder, hola, sta.

Je zelt hier niet passeren, of je zelt me eerst 't woord in de ooren doen klinken.

Godefroy.

Godef. 'k Weet wat je zeggen wilt. *Ioris.* Paffeert.

Godef. Wilt op myn gefondheid eens drinken.

Ioris. Nou leid onfen ouden al vast en klappertand in onse nabuëren stoep;

Maar om te toonen dat ik vigilant zy, fal't niet quaad wesen dat ik eens roep.

Alarm! Alarm. *Ulrich.* Wat is't. *Ioris.* Obloed, daar quam daar fulken hond geloopt!

En na ik heb konnen of tueren, soo is hy in Jan de Bakker syn pothuis gekropen;

Had hy nader gekomen 'k sou meenen, dat ik hem gechargeerd sou hebben! *Ulrich.* Wat kus den hond syn neers:

Roep je me om fulke beufelingen! *Ioris.* Wel wat wift ik 'et, of't de duivel, of zyn moer was van veers.

Ulrich. Maar heb je van jou zy tot nog toe geen onraad vernomen?

Ioris. Ik sou myn dood vyand niet raden, dat hy hier tegenwoordig ontrent sou komen.

Hier komen? als ik gaande ben, soo en houd myn gramfchap geen rooy:

't Best dat 'er voor haar te verwagten was, was een paar blaauw oogen met een dicke neus tot een Oost-Indifche fooy.

Al quam de bytebou felver, 'k zou hem haast voeten maken, is dat niet wonder?

Ulrich. Ik hoor wel, het sou hier lustig hart tegen hart wesen, sei de duivel, en hy scheet tegen de donder.

Ioris. *Avancé, paré, tréé in, steek, alongé, retiré.*

Ulrich. Wat is 'er te doen? *Ioris.* Niemendal.

't Geschied maar *exercitionis causa.* *Ulrich.* Wat, ik wift niet wat ik hoorde voor geschal.

Ik dogt niet anders, of men lag hier al en vogt als een deel brizende leeuwen.

Ioris. O lieve man, als't 'er ter deeg van gat gaat, soo fal je me wel anders hooren schreeuwen.

Ga jy weer na jou post toe, en maak dat je die wel be-
waard, E Je

Je zelt flus een geklap van degens hooren of het heel smits
gild by een was vergaard,

Want ik ben wel half lustig om eens een quade pry by de
kop te vatten;

Daarom krijg ik weer-werk, we zullen malkanderen in 't
haar sitten kijken, als razende katten.

Niet nader, *qui va la?* sta. *Ulrich.* Wat volk? waar heen?
Foris. Zagt, zag.

Ik meende, dat'er vreemde roovers op de kust quamen,
maer ik zag daar na't was de ratelwagt.

Ulrich. Wel die zal ons niet misdoen. *Foris.* Men
moet hedendaags niemand vertrouwen.

Ulrich. Ik ga weer na agteren, zoo je wat hoort, zoo
wild my straks waarschouwen.

Foris. Zegt jy maar hoe je 't goed vind, en zoo je 't
commandeert, zoo zal 't geschien.

Wat is narren een drollig tuig! wie heeft sijn leven zul-
ken tiribus gesien?

Key is geen kleyntje t' jouwent Keuning, sijn man, je
sult niet gek worden in je ouwe dagen:

Het schort je wacker in de groote teen, broer, daar de
boeren de hoed op dragen.

Ik moet al evenwel myn plaaisier wat nemen met mynen
gecken heer,

En doen den ouwen quibus soo nog wat loopen trentelen
gins en weer.

Baas! baas. *Ulrich.* Wat is'er dat jou dus te roepen por-
de?

Foris. De hanen kraayen of ze bezukt zyn: wat dunkt
je, soud geen verandering van weer worden?

Ulrich. Wat een scheet in jou, en in de hanen haar
neus.

Foris. Ik mag je bidden niet al te bars:

Schyt niet meer teffens als je eeten meugt, soo heb je alle
daag wat vars.

Heb je me niet belast, als ik wat vernam, dat ik je date-
lijk zou waarschouwen?

Maar

Maar 'tis mijn wel, als je 't niet begeert, ik zal mijn mond
wel toehouwen.

Ulrich. Dat's geensins de meening, me dunkt je holt
altijd, of je staat stil:

Roept me om geen treuseneus, maar om wat deegs.

Joris. Ga, 'k versta je wil.

Byget vogel, wat heb je een slag van de Jutfaatsmeulen!

Heb jy jou vyf sinnen altemaal, zoo zyn 'er maar twee
t' huis, en de rest zyn speulen.

Baas! baas. *Ulrich.* Wat duivel is 't? *Joris.* 'k Geloof
datter een sterven zal, daar verschoot ginder zul-
ken star.

Ulrich. Ik meende, dat 'er de duivel te villen was, is 't
anders niet? wat bruft me deze nar.

Joris. Ja, ja, al weer geen deeg; hoe zal ik het je dan
van pas kunnen maken?

Ik slag kakkebed, ik doe myn best, en nog ben ik te
laken.

Ulrich. Ik prys je vigilantje, maar maak niet meer van
een veeft een donderslag,

Of ik zal op je valse alarmen zoo ligt niet meer komen
voor den dag.

Joris. 'k Heb 't verstaan. Wat heb jy narren onder je
geslagt, ben je de wyfte van al je vrienden.

De tyd zou me hier wel vervelen, 't en waar ik 'er een
mooye stuiver mē verdiende;

Maar waer mag Godefroy blyven? hy maakt sijn voor-
reden bezukt lang.

Ja wel, zoo hy 'er niet wat eyeren in slaat, zoo word ik
wel half bang

Dat myn ouden sintenel zyn post zal verlaten, en dat hem
den tyd zal vervelen.

Daarom wou ik wel, dat hy't kort maakte, op dat wy't
spel met fatsoen mogten uitspelen.

Godefroy zyt.

Sta. Godef. Waarom? *Joris.* Sta zeg ik. *Godef.* wat schort je?

Joris. Je zelt hier niet passeren,

Of ik fal je doen dat je onse Juffer deed. *Godefroy*. Wat wou je doen, seg je? *Ioris*. Ponjarderen.

Godefroy. Denk op je wyf en kinderen, de luy sien 'er te leelijk uit als se dood zyn.

Ioris. Je hebt onse Juffer het haar gegeven, geeft me nu ook het myn.

Wat meen je, dat ik hier den heelen nagt voor niet van kou wil staan trillen?

Godefroy. Hou daar, 't gaat je wel. *Ioris*. Pak je voort, want den ouden zou je braden en villen.

Baas! baas! *Ulrich*. Wat is 't? *Ioris*. Het verdriet me hier langer te staan,

Daarom sou ik van advys wesen, dat we souwen opbreken, en na huis toe gaan;

Want het word soo laat, dat ik geloof, dat het vliegen van de venus uilen nu al gedaan is.

Laat ik myn quartier te Bethelhem gaan nemen, en jy agter je wyfs posterianis.

We hebben ons genoeg gequeten: ik sou 't voor desen avond houden voor gesien,

En dat we nu niet hebben honnen aantreffen, kan op een ander tyd gebeuren, misschien.

Ulrich. Als je segt, 't word laat, ik geloof niet, dat ons nu yets meer sal ontmoeten;

Daarom kom, laat ons gaan leggen onse hoofden uit de paarden haar voeten:

En vorders, segt, gelijk ik je gesegt heb, soo komt jou seggen over een met 't myn.

Ioris. Dat de gecken geen brood aten, ô bloed, wat sou 't koren goed koop zyn.

HILDEGOND, SYBILLE.

WAt dunkt je, was 'et nu niet best, dat j'et voor je man ging verswygen?

Ik wist dat wel, dat ik 'er die patten wel uyt sou krygen.

Je moet weten, ik heb soo hier, soo daar al een goed dofen op renten staan,

En van linnen en wollen soo ben ik na myn doen al heel wel bedaan;

Zoo dat hy t' avond of morgen al vry wat van my fal hebben te verwagten.

Sybille. Hy most voorwaar wel los wesen, dat hy sulke dingen niet en sou agten.

Hildegond. Maar heeft hy je zedert niet meer moeyelijk gevallen? *Sybille.* O neen, hy moeid me niet meer.

Ja als hy my nu tegen komt, soo keert hy 't hoofd eenen anderen weg. *Hildeg.* Ja, Heer!

Ik ben 'er voorwaar soo bly om, als of me een boer een koe had geschonken,

Ja 't is al even eens, als of 'er een steen van myn hart was gesouken.

Maar wat heb je daar een stof je aan! met verlos, waar heb je dat gekogt?

't Is een heel sinnelijke koleur: hoe veel heeft men je daar voor in rekening gebrogt?

Ik verseker je, je hebt 'er niet te dier, ken je 't met de negen schellingen betuigen.

Sybill. 't Is daar of daar ontrent, sei de Landmeter, en ik kost 'et tot Neeltje Huigen.

Een ander sou 't 'er niet voor hebben, dat moet je weten, ik betaal met gereed geld.

En het scheeld je by na een derde part als j' er de penningen by neer teld.

Hildeg. Zoo doet 'et, daarom was 't te wenschen, dat ze altemaal van sulken natuur waren.

Sybill. Ja, dat ze altemaal soo deden, daar souwen 'er soo veel niet agter uit varen.

Hildeg. De weereld is kaal en berooid, en nog wil een yder spelen Juffrou, Monsieur;

En als men komt te sterven, dan gaan de schuldenaars met het overschot deur.

Sibil. Ik zie'r oock al veel, die haar als groote kadets
weten te houwen,

En hebbe duifende minder als niemendal, ja niet een
nagel om haar naars te klouwen.

Hildeg. Is't niet waar, wat gaan de lui hedendaags niet
boven haar staat gekleed?

Alle dingen is kostelijk en dier, en het moet'er al even-
wel uit, in't lang of in't breed.

Sybil. Onse ouders plagten al te zeggen, dat de pragt
van tyd tot tyd vermeêrde.

Hildeg. 't Ging'er evenwel zoo niet toe, toen men de
Graaf van Holland een paar fluweele mouwen
vereerde.

Ik zie'er somtyds voor by myn deur gaan, die niet beter
weten of se zyn heel mooy na de nieuwe manier,

En ondertusschen, denk ik, en myns gelijks, kinderen
wat betaal je jou uit-lachen dier;

Daar is nu haast alle dagen een nieuwe mode, dan draagt
men korte, en dan weer lange lyven.

Dat de lui altemaal waren als ik, daar zou maar eene mo-
de blyven.

Maar nu heb je haast alle daag wat nieuws, practiseert
maar iemand een nieuw fatsoen,

Dat de eene gek voor doet, dat willen straks al de ande-
re na doen.

De weereld is even hoovaardig, niet alleen de meesters,
maar ook de dienstboyen:

Zie maar eens hoe dat'er een deel van de kameniertjes
zig weten op te toyen;

Ze zyn bestrikt en bequikt, spyt de Juffers, zoo zyn haar
de lokjes gekruld,

Zoo dat je dik niet en weet, of je haar voor de meid, of
voor de Juffer nemen zult:

Maar ik wil je regt nit seggen, ik zou met zulken alle mo-
de goedje niet kunnen leven.

'k Heb daar een ouwe meid t' mynent, die't al dat opge-
tooide gesnor wel zou te raden geven:

Eer ik smorgens op sta, soo is 't huis al aan een kant, en haar werk aan een zy :

'k. Zou meenen, dat ze wat doen ken; en dan spint ze daar nog wel een goed stukje by;

Ze spint een garentje als een katoen. *Sybill.* Wag u van meisjens tot haar jaren.

Hildeg. Die en hebben de vryers ook soo in 't hoofd niet, maar dat jonge goed denkt niet als om te paren.

Ja als man en vrouw al te bed zyn, en weten niet beter of alles is in stilt;

Dan leid dat weyig geselschap nog dikwils met de vryers op straat en trilt.

Sybill. Ik heb daar een t' mynent, 't is 'er een wat geld het honderd.

Hildeg. Dat men hedendaags soo qualijk gediend is, dat heeft me dikmaal verwonderd.

Maar 'k moetje evenwel myn garen laten sien : je sult seggen, dat je in lange geen eel 'er hebt in je hand gehad.

Besie me dat garentje eens, sou je diergelijken wel weten te halen in de stad?

Sybill. 't Is niet te verbeteren, Heer, hoe gelijk en doorgaans is 't gesponnen!

Hoe veel ellen sal 't wel doen, meen je, sal 't de negen wel halen kunnen.

Hildeg. Daar maakt de wever giffing op. *Sybill.* Met verlof, van hoe veel is dat vlas?

Hildeg. Het kost myn vyf schellingen, maar 't is opregt Lokerens gewas.

Sybill. Zoo reedje somtyds al wat aan sie ik wel.

Hildeg. Ja; sou men 'er al te met niet wat by maken, Zoo sou men, al had men al vry wat, daar met 'er tyd wel uit geraken,

Daarom soo moet men spelen, nu wat, en dan wat, en dan voelt men 't ook soo niet,

En eer 't jaar ten einde loopt, soo vind men dat 'et vry wat beschiet.

Sybille. Je bent voorwaar gelukkig, dat je sulken meid hebt by je wonen.

Hildeg. Sy sou meer met twee gulden doen, als een ander met twee kroonen.

Z'is op alles even deun, en als se wat sal koopen, soo dingt se de luy't hemd uit de naars.

Over den haart te gaan is se sonder weêrga, en winter en zomer gaat se te bed sonder kaars:

En daar by is se soo helder als een zon. *Sybill.* Dat 's veel, ik hou om myn dood dog van geen morsebellen.

Hildeg. Daar men van nettigheid spreekt, durf ik onse Kniertje wel ondertellen.

Sybill. Maar ik sou me wel verpraten, 't zal best zyn dat ik ga, 't sal gaan worden myn tyd.

Ik wens je goeden dag. *Hildeg.* Jou ook soo.

Sybill. Heer, als men aan 't praten is, hoe ras is men een half uertje kwyt!

JORIS, SYBILLE.

W At segge je nu van myn Paragon? je hebt se nu gezien, moet je 't nu selver niet bekennen?

Sybille. De vrysters krygen nog al een vryer, schynt het wel, hoe leelijk dat se ook bennen.

Joris. Sy was nu maar in haar nagt goed, maar dat je se eens sag in haar pontifical opgetooid,

Te weten, met haar spaanse kap met kant, en haar neusdoek drie hoog geplooid.

Wat sal ik seggen? 't wil van haar gedragen zyn, ja het staat'er soo net, men sou se schier steelen.

Dan goede wyn en behoeft geen eilooft kran: ik laat'er jou selver van oordeelen.

Spreekt nou eens na jou eigen gevoelen, wat segge nou, is 't niet een wackere tas?

Sybill. Ik weet je niet veel te seggen, maar 't was goed, dat ik niet swanger en was;

Want ik had heel ligtelijk anders een misschienis gekregen.

Verfoeck me niet meer om falk en postuer te sien; want ik zou'er my niet toe verlegen.

Sy is'et besien niet waard. *Ioris.* Dat seg je uit passie, om dat se wat goelijker is als jy.

Sybill. Ik sie wel, daar's nooit soo bekrosen pot, of men vind'er nog wel een deksel by.

Maar ei lieve, segt men eens, waar heb je dese rondom leelijk dog agterloopen?

Ioris. Nu alle jok op een stok, dat meen je immer niet sou ik hopen:

Ik weet wel, dat je wel beter siet, alhoewel dat je die woorden spreekt.

Sybill. Ik moet bekennen, het is de goelijkste Juffer, die in haar vel steekt.

Ioris. Ze is soo, se mag al meê te kerken gaan nevens haar bueren.

Sybill. Men sou wel pieterceli in 't aansigt zaayen, je dient'er troni wel wat afte schueren:

En nog vat jy dat staal op straat by 't hoofd, dat lykt voorwaar wel gek of gekst 'alf.

Ioris. Wel wat is daar aan gelegen, dat geschiedde uit enkel liefde, sei den boer, en hy loende sijn kalf.

Sybill. 't Is voorwaar wat liefs, je meugt die onnutte morsebel wel omvatten:

Sy siet'er soo lieflijk uit als een oorworm, en soo vriendelijk als een arm vol katten.

Ioris. Ik wou dat je se eens hoorde praten, als een geboren engel soo is se ter taal,

Se zou 't een brave Advokaat genoeg te raden geven, en se kan singen als een nagtegaal.

Sybill. 't Is, om de waarheid te seggen, wat raars, je hebt anders niet qualijk gekosen.

Ioris. Haar hair en ken je niet beter gelijken als by een wyngaard-rank, en haar kaken by de rosen:

Se heeft een middeltje je soud'et met je hand omvatten.

Sybill. 't Is een heel proper dier.

Foris. Heb je wel gezien, hoe naauw dat ze treed? ze fou wel twee schreden doen in een saucier.

Daar by zoo heeft ze een mondje als een note muscaat, se zou pruim kunnen seggen sonder spreken.

Sybille. Se kan wel draaibillen, en zoo de straat wel gaande vegen, had ze maar een bezem in haar naars steken.

Ik zie wel, elk meend sijn uil een valk te zyn, en yeder bemind sijn liefje al was ze besnot.

Daarom mag men wel seggen, elk zot zoekt gemeenlijk sijn Marot.

Foris. Hei, hei, de duivel is ook zoo swart niet, als jy hem ook wel affchilderd,

Praat jy wat je wilt, ik ben'er bezukt op verchambreert, en ze heeft myn fianen verwilderd.

Ja ik hou ze voor de goelijkste van de heele stad. *Sybil.* Op een lutje na. *Foris.* Ze staat'er my voor aan.

Dat Paris eens weer pryfen uit deelde, je soud sien dat zy'er met een zou deur gaan.

Sybil. Je houd ze voor de schoonste, en ik voor de leelijkste: onse opinien souden al vry wat verschelen.

Foris. Hoor Juffer, ik heb'er liever soo een alleen, als een goelijker met myn velen,

Heb je een uitstekend mooy wyf, daar zyn'er somtyds al meêr die'er sin in hebben als jy.

Sybil. Dese zal jou altyd niemand af zoenen, ten zy van enkele schelmery.

Al ging je al eens van huis, je behoefde niet ligt erg te denken.

Dat men een jong van joului beiden had, men zou de ouwen met eeren mogen verdrenken.

Zou je sulken vuilmuts aanslaan? hoe wou je dat nog beklagen daar na.

Ik weet wel, je soud soo ras niet getrouwd zyn, of je zat met de handen in 't haar.

Is 't mogelijk dat de liefde de menschen soo zeer kan doen dolen!

Foris.

- Ioris.* Je weet niet haar veeften ruiken als muskes, en haar water even als violen ;
 De tanden, diese in de mond heeft, beschaamen het elpenbeen en yvoor :
 Dog al preektmen nog soo seer, daar onverstandige toehoorders zyn, heeft men slegt gehoor.
 Maar nu regt uit geseid, hoe behaagt ze jou evenwel ?
Sybil. 't Is een goede remedie om de liefde te doen verkoelen :
 Je spreekt van mond, ze heeft'er een, men zouw'er een beschetten luur in spoelen,
 Daar by heeft ze een paar leelijke, leepe, loopende oogen : en wat de neus belangt,
 Die kan ik nergens beter by gelijken, als by een kakhuis dat over 't water hangt.
Ioris. Ei praat me soo onverstandig niet, juffer, of wil ik je eens wat seggen ?
 Als Jonker Godefroy weer 't onsent komt bollen, soo sal ik in de baan gaan leggen.
Sybil. Je speelt selfs den onverstandigen, want je wilt de waarheid niet verstaan.
Ioris. Over al de waarheid te seggen, dat brengt somtyds weinig vriendschap aan.
 De schoonheid, moet je weten, is een ding dat veel bestaat in imaginatie ;
 Want dat de eene leelijk agt, dat zal de andere agten vol goede gratie :
 Sommige mogen wel langagtige tronien sien, andere hebben ze liever rond,
 Dees houd'et met een bruinetje, en die heeft beter hehagen in 't blond.
 Elk heeft sijn sin en sijn smaak; hoe veel zijn'er, die gesuikerde confituren sullen laten blyven,
 En kiezen in de plaats kappers, kaviaar, ansiovis en wrange olyven.
 De witte lygister bloemen, en siet men die niet vallen op der aard,

Daar nogtans, fwarte befien worden geplukt en be-
waard.

Dat dit foo niet was, hoe fou men het met de fommige
maken?

Maar de natuur heeft dat foo begeert, om datfe altemaal
aan den man fouden geraken.

Alle dingen heeft fijn reden, en ik heb de myn, waarom
dat ik dit doe.

Daar is foo fijntjes wat kley aan de kloet, en in 't linnen
en wollen zitfe tot de ooren toe.

Sybille. Ik hoor wel wat 'er van zy 't is niet foo feer om
het velleke,

Dat je defe Juffer lief hebt, als wel om haar goedje en om
haar gelleke.

Joris. Dat doet 'er altoos geen quaad aan; want om de
minne van het fenaar,

(Zeid men voor een gemeen fpreekwoord) likt de kat de
kandelaar.

Maar by loo, ik fou met onfe praat myn aangenomen
boodfchap wel vergeten.

Monfieur (je weet alle dingen wel) fal 't avond by je ko-
men, laat hy weten:

Hy heeft je wat te feggen, maar hy moet 'et jou in 't oor
luifteen, na hy zeed:

Je foud de agterpoort aan fetten, daar fal hy dan binnen
komen dat niemand het weet.

Maar ik wil je wel rond uit feggen, wil je nog meer fulke
praat praten,

Zoo fal ik je niet foo lang als een haan een koren pikt fa-
men alleen laten.

Sybille. Nou, nou Joris, dat 'er gefchied, dat gefchied
maar uit boertery.

Je hebt immers in alles gefpeurd hoe ik tot jou genegen
zy.

Continueer jy maar in jou getrouwigheid, het fal je
nimmer berouwen,

En heb ik wat gefeid om te lachen, dat moet je me ten besten houwen.

Joris. Ba! is 't maar om te lachen, hou daar, alle queftien dood en te niet,

Op een vaan die'er meer af verhaald, dewyl het maar uit kortswyl en gefchied.

HILDEGOND, GODEFROY.

JE moet weten, al is 'et bed hog foo breed, men kan 'er zig wel afrollen.

Ik zal je weer nieuwe kleeren maken, ja ik, als je ze foo wilt verliensfen en versollen.

Je zeld'er wel deur komen, al is 't datje de beste noppen dus alle daag niet draagt:

Je moet weten, daar hangt een fwidig geld aan, al is 't dat jy'er weinig na vraagt.

Maar men laat het daar op aankomen, als de kleeren versleten zyn, Peteineui zal wêer andere maken,

Dog men fou dat spel wel moè worden, daar is foo ligt niet aan te raken:

Je fiet wel, ik ontfiet me schier een goeden beet te steken in de mond;

Maar ik fou foo veel in een maand niet konnen versparen, als jy in een week verquisten kond.

Myn lieve kind, je moet weten, 't is al foo groote kunst gewonnen goed te versparen.

Als rykdommen te versamelen en grootc schatten by een te vergaren.

Jou vaar en jou moer, al hebben ze jou wat na gelaten, bragten geen honderd duisende by een:

Maar na een goed spaarder komt een goed verteerder, zeid men in 't gemeen.

Wat sal 't al zyn of ik je schier, of morgen al een mooye stuiver met de dood zal ontruimen,

Wil je 't dus aan stellen, foo meug j'et wel alleen op aan stricken, linten en pluimen:

Je sou 'er soo wel een gat deur krygen, al had je by manier van spreken al 't goed van 't land.

Wat sou men der dus in hacken; je diend schier een Franse kramer te hebben op je eygen hand.

De vrysters, moet je weten, zyn daar niet meê te beko- ren, met syn goedje te verspillen,

Regt contrarie, ze denken, sulke vogels lapten al dat wy hadden wel door de billen.

't Zyn heele mooye dingen, dat men maar slegts soo van den hoogen boom af haalt;

Maar ik sal je op een ander tyd self laten sorg dragen dat je 't betaald:

Wat helpt het, of ik je al veel goeds leg en preek, 't is soo ras niet gehoord, of 't is vergeten.

Wel je meugt 't aannemen, soo je wilt; ik heb altyd myn conscientie gequeten.

Binnen.

Godefroy. Wat dogt je van die predikatie? ik geloof waaragtig, ze word nog heel teut.

Niemand sou kunnen gelooven, wat hartseer 't is huis te houden met zulken ouden neut.

De moeyelykheid, die ik 'er gestadig van ly, is niet om uit te herden.

Zal dit dan al syn leven dueren, dat ik dus van 't geemelyk wyf gebruft sal werden?

De eene kivagie is soo ras niet gedaan, of de andere vangt weêr aan.

Dat ze eens quam te sterven, de blyste vrienden souden de aldervoorse gaan.

Of ik dien dag dog nog wel eens beleven sal, denk ik, dat de oude pestilentie van kant is?

De ziel is 'er soo in verward, dat ik geloof, dat ze nog soo lang sal leven dat het sond en schand is.

Nou leid ze deurgaans op al de nieuwe modens en kyft en knord;

De een is de broek te lang, en de andere het wambas te kort
Zek kan niet wel verdragen, dat de jonge lïen hedendaags

foo hoovaardig bennen:

Dat de ouwers eens mogten opflen, zaid ze fomtyds, ze fouden haar eygen kinders niet kennen.

Ja ze kan in haar vyf finnen niet verdouwen, dat 'er nu niet als Jonkers en Juffers zyn :

Zulke en diergelijke praatjes is het dagelyks brood voor myn.

't Was nog iet dat ze fomtyds eens opdokte : maar 't is of ze 't van haar hart snyt als ze wat fal geven.

Zulke ouwe peukel penningen slagten de varkens, die niemand goet doen foo lang als ze leven.

Wat helpt 'et my of ze daar al een goeden vetten aap heeft aan een zy staan.

Ik zweer je, dat ik die verfchimmelde munt anders aan de man fal helpen kom ik 'er eens aan :

't Is my leet genoeg, dat ik alles op credit, en ten dierfte moet koopen.

Als ik al den handel overdenk, dan kan me fomtyds de kop wel om loopen.

Maar of zy wat kyft en knibbelt, en my aan 't hooft leid en maald.

Een jong karel moet fig fris houden, en hoopen dat 't een goed huwelyk nog altemaal betaald.

HET DERDE BEDRYF.

ULRICH, WYBRAND.

JE moest men byloo foo niet praten buerman, of de moet zou me wel ontfakken.

Wybrand. Hebben wy 't onfent wat te feggen, lieve vriend, foo is 't daar den turf leid, of in 't paradys daar de hoenders kakken.

Ulrich. Wat zijn 'er de luy bezukt qualijk aan, als fy getrouwd zyn met fulken boofe helleveeg!

Wybrand. Al faten wy famen in de hanebalk, ik geloof niet, of wy waren nog al in de weeg.

Zoe

Zoo lang ik t' huis ben moet ik doorgaans quaje woorden hooren.

Ulrich. Ik heb ook alfoo lang gemerkt, dar de myne my liever van agteren fiet als van voren;

En dat myn absentie haar aangenaam is, kan ik wel hooren aan de woorden, die se tegen men zeed.

Wybrand. Myn bon jour bestaat ook meesten tyd in, gat gelei je met twee paar scheet.

Ja wel sulke wyfs te hebben, 't is om de waarheid te seggen, niet te harden.

En daar staat by te vreesen, dat het van dag tot dag nog erger sal werden.

Ulrich. Maar sou men 'er, meen je met goede woorden de parten niet wel krygen uit?

Wybrand. O lieve man, als 't paard niet pissen en wil; soo is 't al verloren gefluit.

Al bad je ze als Bruggeman, ja al zong je haar soo schoon als een lyster,

Dat je dat meent, een weits wyf zal daarom niet laten te spelen de vryster.

Ik heb de myne met alle minnelijkheid en zagtmoedigheid tot nog toe ontmoet:

Maar wat is 't? niet anders als hooy gedorft: 't is te befukt quaad te laten dat men garen doet.

Ulrich. Wat dunkje, dat wy se dan eens met hout en goede reden fogten te belesen?

Wybrand. Dat ik de myne een lap gaf, ik kreeg 'er honderd in de plaats zou ik vresen.

O Heer, je kent dat staal nog niet; dat ik haar hand of vinger raakte aan,

Als een briesende leeuw, ja de duivel uit 'er helle, soo zou se tegen my te werk gaan,

Zulken boosen creatuur als dat is, dat is te byster en te wonder.

Ulrich. We moeten evenwel mans hand boven spelen, zei de man, en hy lag onder;

Wan het voegt wel, dat een man een man zy, en een vrouw een vrouw.

Wybrand. 't Is heel goed seggen, nabuur; 't was gemakkelijk kacken als 't wel volgen wou.

Ik weet wel hoe 't hoord, en sou 't haar wel netjes konnen voor oogen leggen;

Maar het baffen van een hond geld t'onfent soo veel als myn seggen:

Als ik 'er maar van verre wat wil vermanen, soo en is 'er geen rust in kluis.

Ulrich. Ik hoor wel wat 'er af is, arme kneegt, je legt 'er al meê in 't zwygertje t'huis.

Wybrand. Het gaater t'onfent, sei de man, soo 't gaat, maar ten gaat 'er evenwel niet zoo 't hoorde:

Dat sommige mans fulke wyfs hadden als wy, se zouwen se levend vermoorden.

Ulrich. Ik sal 'er evenwel tegen wesen, al zou 't alles t'onderste boven staan.

Wybrand. We mogen wel wat waters vuil maken: maar we wasschen den Moriaan.

Ulrich. We moeten dat werkje tegen gaan, of de pryen zouwen meenen, dat het ons niet scheelde.

Wybrand. Dat sei de koster ook, daar moet ontfag zyn sey hy, en hy geesselde de beelden.

Ik geloof de uwe heeft al weer wat in 't zin; sie je wel hoe haar lokjes zyn gekruld?

Ulrich. Ik kan niet meer als myn best doen, die syn best doet is niet meê verschuld.

Wybrand. We zyn in een ongelukkig planeet geboren, dat we geraakt zyn aan zulke vrouwen:

'k Was een ryk man, had ik soo meenigen rofenobel, als mynen trouwdag my wel is berouwen, Hoe meenigmaal wensch ik wel van 't wyf ontfagen te zyn?

Ulrich. Ja dat men se met wenschen kwyt waar, Ik sou de myne ook wel haast met busboom besteken, en schenken se Belzebub tot een Nieuwe jaar.

Wybrand. Wat was ik een gelukkig man geweest, had ik Juffer Josijn, myn eerste Vryster, genomen; Want dan was ik tot desen ongeluckigen staat, in dit elendig leven niet gekomen.

Ik had'er nu soo slegt niet aan geweest, had ik haar genomen met haar eer en met haar kleer:

Nu heb ik'er wel een, die wat heeft; maar wat is't, ze verdoet'et weer.

Ulrich. Met wien is je eerste vryster nu getrouwd?

Wybrand. 't Is een van d' Amsterdammeren, De karel is'er de gelukkigste man meê van de wereld; Ja se leven samen als twee lammeren.

Daarom soo moet men soo veel na het goed niet sien, als wel na d'eer van een Vrouw:

Want die de eer mist, die mist'et al te maal, dat bevind ik nou.

Wat wil ik je veel seggen, lieve buerman, myn wyf verval van't eene quaad tot het ander:

Ze heeft daar een deel dronke comperen, en die bederven malkander.

Daar is Neel slempemp, ons buerwyf, die doet'er al vry wat quaads in;

Wat sou je met je goetje doen, zaid ze, als van leven, en dat is de myne wonder na den sin.

Se hebben nu alle morgen, wil ik je seggen, haar optogt tot Geertje Floris,

En daar fitten se dan dik tot middag toe met den anderen in de Brandemoris.

Daar hebben se haar dubbelde anys, haar maagwater, haar neukwater, haar angelica,

Haar wachelwater, haar rosolis, haar heckepost, haar hembdeken raap op, en haar *aqua vita sapientica*.

En meer andere diergelijke narre dranken en heete wateren:

Je hoofd doet je seer, al j'er ontrent komt, soo gaan haar de snateren.

Daar

Daar halen se dan de goê luy over, en spreken van yder een quaad;

Ja daar is haast in de heele stad niet een die'er niet een veer en laat.

Die maar wat op sijn horens heeft, die weten ze'et straks op sijn brood te geven.

Ulrich. Dat's kleine kunst. Ik meen, stond haat eigen doen voor haar voorhoofd geschreven,

Dat'er al vreemde historien in fouden te lesen syn, zoo hier zoo daar.

Dat moet ik evenwel seggen, de myne is geen drinkster; maar 'k wou dat se wat man-valster waar.

Se fiet liever een vreemd haitje als haar eigen, dat heeft me dikwils verdrooten:

Ik heb'er nooit een goed woord van; ja se fiet tegen my als een stier, die wil stooten,

En komt'er een jonge melkinuil, se nygt dat'er hemd sleept.

Wybrand. Zoo gaat 'et in 't gemeen,

Wanneer de Vrouwen de smaak weg hebben, dat twee meer kunnen als een.

Ulrich. Het schynt een vrou is een noodzakelijk quaad, men is niet gerust of men moet'er een trouwen.

Wybrand. Daarom seggen de Franssen wel: een vroom man neemt een wyf, maar die verstand heeft, zal sig'er wel van onthouwen. (laat.

Dog of wy der al wat voor praten, dat is nu voor ons al te Maar wel! ik moet je waarschouwen; uwe Joris en Godefroy hadden 't hans heel druk op straat:

Ik had'er geen goede muts op. *Ulrich.* Ja, ja, ik zal hem die steek wel versetten;

Wybrand. De handen gingen geweldig, je diend'er wel wat op te letten.

Ulrich. Versfeker weet die olikert dat ik stusjes zal moeten te begrafenis gaan:

En dat zal hy ligtelijk door mynen schelmsen knegt zelfs hebben verstaan.

Wybrand. Ze had'et altoos heel druk. *Ulrich.* Is'et ook wel om te lyden?

De guit houd hem, of hy myn getrouw was, en syn mes, denk ik, snyd aan weer zyden.

Ik dank je dat je me dat hebt gewaarschouwt; ia seker, waren 't zulke maats?

Dat heeft al wat te beduiden. *Wybrand.* 'k Wil je wel regt uit seggen, ik vermoey wat quaads.

Ulrich. 't Is geen nood: nu ik dus den draad heb, hoop ik, zal ik het klouwen wel krygen:

Ja wel, soo se my quaad spel spelen, soo meen ik se beye gaar te door rygen.

Wybrand. De wagt is je bevolen. *Ulrich.* Ik sal me houw-
wen, of ik wouw te begrafenis gaan,

En ik sal soetjes agter weerom in komen, en beloeren wat men zal vangen aan.

Ik wil je wel verskeren, soo ik se op de daad kan beknellen,

Dat ik se soo sal tracteren, dat z'et geen van beiden sullen na vertellen.

JORIS, ULRICH.

O Ganseh suikerde koek en vygen hier is het spel te leelijk verraden!

Ik ben tegenwoordig soo bang, men sou wel een ey in myn naars gaar braden.

Nu vrees ik niet anders, als dat den heelen bommel hier meê sal leeken uit.

Ik heb se al meenen te waarschouwen; maar se zyn soo besig, dat se niet hooren of ik tuit of fluit:

En heel groot rumoer te maken, en durf ik niet voor den ouden.

Hier is de kans leelijk verkeken: maar wie sou denken, dat se niet anders toe sien souden?

Hoe dikmaal heb ik haar gefegt, kinders, gy lui gaat los te werk,

Den ouden heeft de snuf al in de neus, en past op je handel
naar ik merk;

Daarom moet je wel toefien, dat de baan eerst ter dege
klaar is;

Een maal sou'et al betalen: maar se sullen wel sien,
dat myn seggen waar is.

Je moet je dingen wel beleggen, sei ik soo, want den
ouden is slim en vals.

Aan een zy, daar is 't heerschap selfs: maar wat duivel
heeft hy daar om den hals?

Na't hem laat aansien, zoo zou't een bril van een secreet
niet qualijk gelijken.

Ik moet me hier wat verschuilen, en dit werk eens ter
deeg bekyken.

Ulrich. O bloemerharten, daar was ik geen kleintje
aan 't teef je vast!

't En waar dese onverwagte toeval, 'k zou meenen, dat
ik se daar zou hebben verrast.

Myn wyf en Godefroy waren in onse kamer met haar
bloote beyen;

Nu is 't tyd om op te passen, dogt ik; want se zouwen't
me daar versonfeyen:

Ik ging my dan dicht aan de kamer met een stilligheid stel-
len op linternel,

In den ontfanger van de verteerde kosten, van waar ik
kon hooren al haar garel:

En just als ze, naar gissing, waren om haar amoreuse
proposten te concluderen,

Zoo quam my een grouwelijken hoeft over, die, hoe ik
hem meer meinde te weren,

Hoe hy heviger wierd: op't lest en wist ik geen en bete-
ren raad

Om myn hoeft te bergen, als 't hoofd te steken door den
bril van't privaat:

En zoo ras als'er 't hoofd deur was, zoo hoesten ik eens
uit den treuren,

Maar de sterke lugt van 't gegeten brood maakte me , dat ik daar niet lang konde dueren.

Dies meende ik 'er 't hoofd weer uit te halen; maar 't was van den bras,

Dat 't 'er zoo glad niet weer uit wou , als 't 'er wel in gekomen was.

Ondertuffchen zoo begon de bedstee in onse kamer geweldig te kraken.

Dat gehoetel moest of zyn , dogt ik , en ik deê zulken ruk om weer los te raken ,

Dat ik den heelen bril afigte , die my om den hals bleef hangen vast.

Maar laat ik gaan sien , dat ik my van desen stinkenden halsband ontlafte. *Binnen.*

Joris. Wat swarigheid sinkt daar van myn hart , ik kan my selven naauw bedwingen ;

Ik sou van blydschap wel cabriolen zoo hoog als een leggend blad papier springen.

Laat ik nu Godefroy gaan waarschouwen, hier dient geen tyd in versuimd:

Want eer den baas weer komt , zoo moet de baan zyn geruimd.

JORIS, GODEFROY.

VOort, seg ik, pak je deur, snap dat straatje in, zoo zal hy je niet ontmoeten:

Want dat hy je tegen quam, ik verzeker je, hy sou je vry wat oneffen groeten. *Godefroy binnen.*

Hoe bly ben ik van synen 't wegen, dat hy dit nog zoo is ontsnapt;

Want ik had niet anders gedagt, of den baas had hem versker betrap.

Maar wie hoorde syn leven van fulke drollige dingen spreken!

De vent gaat syn kop door 't gat van 't kakhuis steken.

Na dat ik 't zie aankomen, zoo word hy in 't lest nog puer steke mal,

Nooit

Nooit raakten 'er een ouwe rot in sulken beschetten ratte-
val. *Ulrich wyt.*

Obloemerherten, baas, ben je daar! 't is nu tyd om uit
te loopen;

Ik heb daar van goeyer hand verstaan, dat Jonker Gode-
froy t'onsent agter in is gesloopen;

Verfuiimenwe geen tyd: 't sa vallen w'er op staande voet
op aan.

Ulrich. Ik vrees van synen 't wegen, dit werk zal fon-
der bloedstorting niet vergaan.

U L R I C H.

DAAR lei ik myn hand te leelijk op een yle stee: ô
bloed, hoe was ik daar bedrogen!

Ik meende de vogel nog op 't nest te kippen; maar hy was
me effen ontvlogen.

Wat zal ik nu vorder gaan aan vangen? goede raad is hier
dier.

Zal ik het schennis met een hevigheid gaan aanbrengen
aan den Officier?

Neen, het zal best wesen, dat ik eens met een goed Ad-
vokaat ga consuleren,

En die zal my dan wel raden, hoe ik my hier in zal hebben
te comporteren.

Hier in dien ik mynen buerman wel de penning te gunnen:
maar hy valt wat ligt in dat kas,

Hy is syn meester vroeg outloopen, 't is een Advokaat
als Judas een Apostel was:

Het is 'er een van die, die nooit gewigtig proces verloren
van haar leven;

Wat wil ik je veel seggen, 't is 'er een om op eenen goeden
toe te geven:

Dat moet ik seggen, daar een ander ses schellingen
neemt, dat hy met eenen gulden te vrede is;

Maar het gaat daar me, als men zeld, koper geld koper
zielmis.

Ik moet bekennen, hy weet je wel voor een deuit of een oortje Latyn te verkoopen;

Maar hoe ben je daar op gehard? even of je voor by een backers deur had geloopt.

Ik plagt voor desen meester Maarten wel te gebruiken, maar, sei ik, maar eens goën dag Heer

't Was strak ses schellingen legise me daar; en daarom krygt me die vogel niet weer.

't Zal best syn dat ik na meester Melis toe ga, se seggen, dat hy een geleerd Advokaat is,

Ook zoo word hy wel meest gebruikt in sulke saken van *crimen laesæ majestatis*.

Hy zal my wel raden wat ik voor best in dese zaak nu doe:

Daarom om geen tyd te verzuimen, dat gaat 'er met een opgetoge zeil na toe.

G O D E F R O Y.

Beter aanslag kon my syn leven niet ingedagten komen.

't Komt zoo wel als 't mag, dat 'er dit nieuwe volk word aangenomen.

Ik sal zeer ligt door myn vrienden maken, dat den ouden een Hopmanschap werd geoffereerd:

't Is wel een bloode schytebroek, maar de gierigheid zal maken dat hy 't accepteert,

Insonderheid, soo men hem doet gelooven, dat hy niet in 't veld zal geraken:

En als hy dees myn genegentheid speurt, zoo zal ik weer beter credit by hem maken.

Wel aan, ik moet myn best doen, dat ik hem ergens kom te spreken of te sien,

't Zal best zyn dat ik een straatje om ga wandelen, 'k zal hem wel ergens gemoeten misschien.

ULRICH, GODEFROY.

DE zaak is *difficilis probatu*? wat ging de karel je daar
 een Duitſch en Latyn onder een lappen!
 Men ſeid van quakzalvers; maar ik meen, dat die maats
 ook kunnen klappen,
 Ik ſtond of ik gek was, ſulke wondergrepen had de ka-
 rel in ſyn gat.
 Dat ſou je niet kunnen bewyſen; ſei de vent, 't en waar
 dat j'er een draatje tuſſchen getrocken had.
 Wat ſelle we malkander wys maken! ſei ik, men weet
 wel, dat hy daar niet quam om vliegen te vangen;
 Je behoort te ſeggen, dat men zoo een karel hoord aan
 een galg te hangen.
 Heb jy 't geſien, zei hy op 't leſt: neen ik, zei ik, maar
 ik heb 't genoeg gehoord.
 Al had je 't geſien daar by, zei hy, zoo ſou 'k je evenwel
 raden dat je 't nog ſmoord,
 Tot dat je meer beſcheid, en geloofwaardige getuigen
 weet by te brengen.
 Daar weet ik geen raad toe, zei ik, want ſulk werk wil
 geen getuigen gehengen,
 In ſomma, wiſt ik een ſpykertje, hy wiſt 'er ſtraks een
 gaatje toe.
 Weet je me anders niet te ſeggen, zei ik op 't leſt, zoo
 ben ik je praat al moe:
 Ik ſmeet ſes ſchellingen daar neer, en ik ging met een
 quade kop ten huſe uit ſtryken,
 Kryg je anders geen geld als van my, dogt ik, zoo zal je
 je ſelven niet verriken.
 Anders geen raad te geven! 'k wil wel bekennen, ik be-
 klaag myn geld:
 Maar ik wed, dat hy in lang aan myn penningen ſyn vin-
 gers niet blaau en teld.
 Ik zie wel 't is maar malligheid by zulken volk te loopen,
 trouwens, 't is daar wel uit te rieken,

Dat de Advokaten soo weinig zelfs procederen, als de Doktoren de medicynen gebruiken.

Maar zoetjes wie is dit? *Godefroy*. Uwe onderdanige dienaar wenst u goeden dag.

Ulrich. Dat hy was, daar ik hem wenste, 'k wed men hem in d'eerste agt dagen niet en sag.

Godefroy. 'k Was tansjes eens 't uwend om myn dienst aan myn heer te presenteren.

Ulrich. Hy mogt die moeiten wel gespaard hebben; want ik kan zulke visitateurs heel wel ontberen.

Godefroy. 't Zal myn Heer aparentelijk wel aanstaan?

Ulrich. Na ik van die vent vermoë,

Zoo sou hy de lui haer wyfs wel komen affoenen, en ver-
wagten nog, 'k dankje peetje toe.

Byget dat ik nu een dertig jaar jonger was, ik meen men zou'er een spelletje van hooren:

Maar laat ik myn passie bedwingen, 't is zeer schadelijk dat'er de oude lui verstooren:

Men zaid, dat hy sterker is die syn selven, als die heele steden bedwingen ken;

Dat is een bequaam subject om myn verstand te proeven, en te toonen dat ik myn sinnen meester ben.

Godefroy. 'k Heb over al na je wesen sien; ja gevraagd in alle stads hoeken.

Ulrich. Had my dat ongeluk niet over gekomen, hy had me ligtelijk zoo ver niet behoeven te soeken,

Maar sou me ligt eer gevonden hebben, als 't hem lief was geweest. *Godefroy*. Zoo 'k je de reden van myn komst vertel,

Zoo ben ik verzekert dat het myn Heer zeer wel behagen zel.

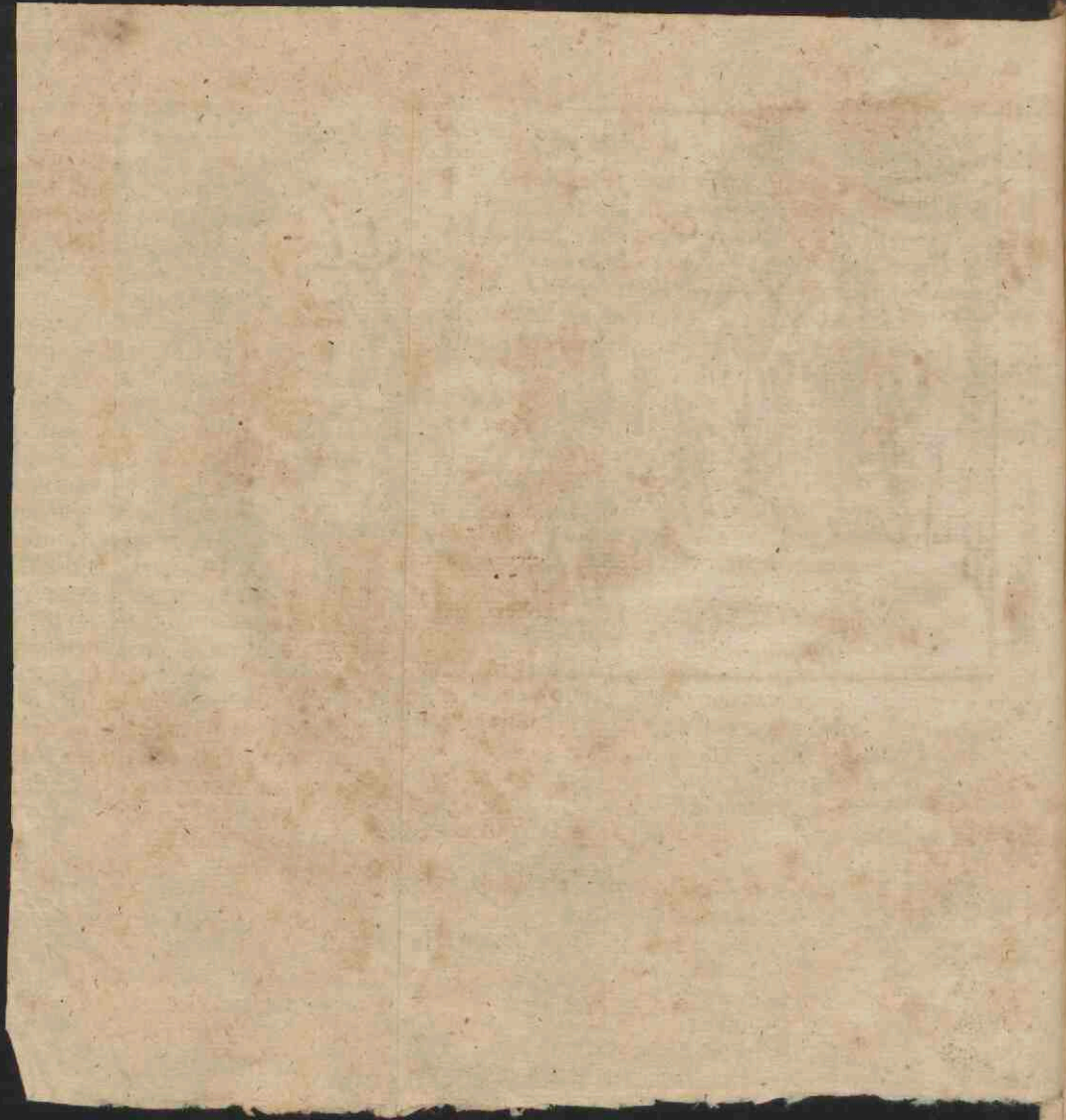
Ulrich. Daar sou ik vry wat aan twyfelen. *Godefroy*. Daar word tegenwoordig volk aangenomen.

Ulrich. Wel *Godefroy*. 't Is soodanig dat je wel ligt een Hopmanschap zou kunnen bekomen;

Want de Heeren hebben onder anderen al van zelfs na je gevraagd.

Myn neef die'er een van is, gelijk je weet, zei tegen me,
of j'em ergens zaagt,

Zoo kan j'em wel eens te kennen geven, dat we syn per-
foon in dese occasie wel wilden gebruiken.

Ulrich. Hoe quamen de Heeren om my te denken?

Godef. Se kennen de luif haar bequaamheid haast ruiken.
Je moet weten, ze hadden gaarn een ervaren man, die
de anderen kan helpen met raad en daad.

Ulrich. Daar hebben ze gelijk in; want het bestaat zoo
veel in 't beleid, als in de couragie van een soldaat.
Zoo dogten ze nog om een eerlijk man, deen ze?

Godefroy. Daar wierd'er verscheide voorgeslagen,
Dan daar schorte altyd een dit je, of een dat je; maar zoo
ras als jou persoon wierd voorgedragen, ...

Ulrich. Ja! *Godefroy.* Zoo riepen ze straks, dat 's een
man die ons diend. *Ulrich.* Zeg'et?

Godefroy. 't Was, dat was onze regte man,
Loopt'er dan een onbedreven borst onder, het komt'er
dan zoo zeer niet op an;

Maar we moeten ten minste een vast man hebben, daar
we ons op mogen betrouwen.

Ulrich. 'k Heb al myn leven een matriaal hart in 't lijf
gehad, en veel van den oorlog gehouwen.

Godefroy. Se soeken zoo veel als 't mogelijk is na ervaren
en bedreve liën.

Ulrich. Dat je myn hart open sneed, je zou 'er niet
anders als een soldaat in sien:

Ik was nog naauw in de broek, of ik begon de trom al ag-
ter aan te loopen.

Godefroy. Dat weten de Heeren ook wel, en daarom
is 't datse alles goeds van je hopen.

Ulrich. Ze zullen in haar meening niet bedrogen zyn,
want al ga ik'er zoo slegt heen:

Maar ik wil ook myn zelven niet pryzen: eige lof stinkt,
seid men in 't gemeen.

Godefroy. Ze soeken na mannen, en souden niet garen
sien, dat ampten door faveur wierden onderkro-
pen.

Ulrich.

Ulrich. Dat wil ik je wel seggen, ik mogt ze ontvallen,
maar ik zou se niet ontlopen;

De leden mogen met den ouderdom wel wat verfram-
men, maar 't hart blyft even goed;

En al ontschieten de oude luf de kragten al een weinig,
nooit ontzinkt'er de moed.

De jonge luf mogen soo met een loffigheid wel fomtyds
wat beginnen,

Maar d'ouwe maats gaan *piano piano*, en doen alles met
rype deliberatie van zinnen.

Godefroy. Ja wel ik heb myn boodfchap nu afgeleid, het
zal gaan worden myn tyd om te gaan.

Ulrich. Ik bedank je, dat je de moeite hebt gelieven te
nemen. *Godef.* 't Is zeer garen gedaan.

Ulrich. Naik dit aanfie, zoo fouden we de ouwe Ro-
meinfte tyden wel wederom beleven,

Doen men de luf van de ploeg haalde, om 't gezag over
heele legers te geven.

Om de waarheid te seggen, daar het soo toe gaat, daar
gaat'et wel;

Want soo doende word 'er nog altemet gefogt na een
uitstekend gezel.

Wie weet wat de fortuin nog met me voor heeft, daar
kennen wondere dingen gefchieden.

Dat je dat meend, 't en waar geen mirakel, dat je me
ook nog een heel leger zag gebieden:

Men weet hedendaags haast te sien wat 'er in ons fleekt,
al is 't dat men zig al flegt houd.

Als ik de regte waarheid zeggen zal, 'k en had my zelver
zoo veel niet toe betroud:

Maar wy weten dikmaals zelfs niet, wat voor bazen dat
we hennen.

De menfchen fligten fomtyds de paarden, die haar eigen
fterkte niet en kennen.

Als ik me ook wel bedenk, ik ben nog al een taaye
quast,

En om een compagnie te regeren, wel wat is daar soo veel aan vast

Voor een man als ik, die myn natuurlijk verstand wel weet te gebruiken?

Zoo ik 'er my selven eens toestel, ik geeft 'er nog altemaal wel te ruiken.

Regtsom, linksom, dat heb ik in agt dagen zoo vast als myn a, b, c.

En wat de rest belangt, dat valt een man van verstand van zelfs mée.

Ja wel zoo ik 'er dit hoofd een weinig mée breek, gelijk een tol, zal ik heele Esquadrans nog doen draayen.

Maar laat ik de fortuin by de tuiten vatten, dewyl ze me van zelfs in de handen komt waayen.

Het tractement is nog al goed mée genomen, 't is gemakkelijck als men onder 't zeilje wat roeit;

Daarom zoo moet ik dit yzer voort gaan smeden, terwijl dat 'et nog gloeid.

SYBILLE JORIS.

Sybill. **J**E spreekt niet meer van de schoonheid, die je nog kortst zoo uitstekend hebt gevonden.

Joris. **J**Al zeg ik niet veel, 'k en denk niet te minder, stille wateren hebben diepe gronden.

Sybill. 't Is 'er geweldig stil geworden, men hoort van la Belle geen meer gewag.

Joris. De vogeltjes, die zoo vroeg zingen, eet de kat op den dag.

Sybill. Daar moet al evenwel wat haperen; maar zeg het my vry zonder schromen.

Joris. Daar is zoo al een lutje, maar 't en kan 'er niet wel uit komen.

Sybill. Om de waarheid te zeggen, dese stilswygentheid ben ik van jou niet gewent:

Is 'er wat, openbaar het aan my, 'k was immers altoos je trouwe confident.

Joris.

Ioris. Voor eerst zoo zel je dan gelieven te weten: het huwelijk met my en de liefste is glad af.

Sybille. Af zeg je? *Ioris.* Af, en ik heb met een aardigheid den ring weêr genomen, die 'k haar gaf.

Sybille. Wel hey, hoe is de vierige liefde zoo haastig vervlogen?

Ioris. O bloed, Juffer, syn leven is'er geen cavalier soo schandig bedrogen!

Dat ik je alle dingen zou verhalen, je zoud een gat in den Hemel slaan.

Sybille. Wel dit moet wat wonders wesen! doe me dien handel eens verstaan.

Ioris. Laat ik je dan eens gaan verhalen een wonderlijke historie,

Zoodanig als mogelijk niet is geschied by menschen memorie.

Je mogt wel seggen, dat 'et niet al goud en was, dat 'er blonk!

Sybille. Was 'et niet een onnutte morsebel? *Ioris.* Wat de pry die stonk.

Sybille. Maar ei lieve verhaal me eens. *Ioris.* Ze had me tot haren huisen verscheyen:

We fellen, zei ze, zoo een half uurtje uit onse kleeren gaan met ons beyen.

Ik paste op als een vink; want het was me wonder wel na myn zin;

En zoo ras als ik aan de deur quam, zoo liet ze me dadelijk in:

Ze leide me op haar kamer, en ze begon haar te ontkleeden.

Sybille. Ze mogt dat ik. *Ioris.* Daar moest audientie wesen, zou ik de zaak ontleden.

Voor eerst soo lei se haar pruik af, en doen sag se 'er uit als een ouwe hoer.

Sybille. De pruik seg je? *Ioris.* Les een beetje: hoor hoe ik al voort voer.

Liefftentje, zei se, wil je niet te kooy gaan? maar 'k en was zoo schielijk niet, als se me porde.

Ondertusschen soo lei se haar regte oog neer; wat duivel, dagt ik, wil dit nog worden!

En doen nam se haar neus. *Sybille*. En die lei z'er ook by neer, denk ik? *Joris*. Hoord,

Weet jy 't beter te vertellen, als ik, soo sal ik swygen, ga jy dan voort.

Sybille. 't Is dat ik soo nieuwsgierig ben, om dese geschiedenis ten einde te hooren.

Joris. 't Is soo 't is, ik heb liever, dat je men in den drek valt als in myn woorden.

Je hebt daar een quade manier van, dat je de lui altoos in haar propoosten stoort.

Sybille. 'k Zal de vinger op de mond leggen en swygen, vertel jy maar voort.

Joris. Ze lei 'er dan de neus ook by neer, en doe begon se aan de tanden te raken.

Moeten 'er die maats ook al by, dagt ik, wat wil dit nog een sommetje zamen maken.

Ik zat en keek als een boer, die de kaart vergeven heeft, terwyl sy se vast los maakte een voor een.

Sybille. 'k Geloof't myn leven niet! *Joris*. Zoetjes, en toen se boven gedaan had, doen begon se van beneên,

Waarom ga je niet te bed, sei se? 'k moet sei 'k soo, myn nagels eerst wat korten,

We mogten malkanderen anders krabben: maar 't was dat eyer eten niet, dat me schörten.

En ondertusschen soo begon se soo een lutje te futselen aan haar linker been.

Doen kost ik 'et niet langer harden, 'k nam myn wambas en myn hosen en ik liep heen.

Maar het heeft me daar na nog meer als honderd-maal gespeten,

Dat ik al die afgeleide materialen niet en heb genomen, en hebse in 't kakhuis gesmeten.

Sybille.

Sibill. Wel Heer, is 't mogelijk, wat heb je me hiet
een raar stukje verteld!

Ik verzekerje, het meriteert dat men 't in de kronijken
steld.

Joris. Indien ik het zelfs niet gezien en had, 'k en zoud
niet hebben willen gelooven.

Sibill. Nu sie je wel, hoe dat de liefde de luy van haer
zinnen kan berooven.

Joris. Tegen de waerheid valt niet te seggen: 'k be-
ken, dat ik 'et aan myn zelve bevind.

Sybill. 'k Was 'er quaad om in myn vermoed.

Joris. Wat wil j' er van hebben, de liefde is blind.
Maar laat ons wat anders praten, ik mag van de pry niet
meer hooren.

Ik vreesde waaragtig niet anders, of je verderf was gebo-
ren.

Doen den oude je stond en beluisterde: hoe goed was 't,
dat hy vast raakte aan den bril!

Hy had je, sonder dat, versker verrast; maar men mag
wel seggen, als een ding wesen wil.

Met dat Jonker Godefroy weg was, zoo liep ik met een
vaart om den baas te waarschouwen,

En dat deed ik daarom moet je weten, om myn credit by
hem te behouwen;

Want ik had begonnen te merken, dat hy een mistrou-
wen van myn had:

En sedert dat hy dat gezien heeft, zoo heeft hy 't vry bster
van me opgevat.

Maar heeft hy jou al evenwel nog nergens of gespro-
ken?

Sybill. Hy houd hem al even eens of hy niemendal en
had geroken.

Joris. Zie toe: hy loert op schalkheid, en zoekt je,
te waarschouwen met den slag.

Sybill. Ik heb den hoeft van den droogerd, laat hem
doen wat hy kan of mag.

Ik wil fomtyds gefelschap hebben , en dat en fal hy , of niemand my beletten.

Joris. Had ik geweest , als jy ik had 'er een condicitje van in de huwelykfe voorwaarden laten fetten ,

Endan had je met fatsoen konnen seggen , dat hy 'er op aan genomen was.

Sybill. Je soud je leven niet willen gelooven , hoe weinig dat ik op syn dreigementen pas.

Joris. Hy praat nogtans sterk van vermoorden , en sou jy daar niet na vragen ?

Sibill. Of hy al schoon op de nagang quam , Godefroy zou hem met een gezigt verjagen.

Maar laat hem snorken zoo hy wil , ik meen na myn zinnelijkheid te leven voortaan.

Joris. Die tot een koeckoek geboren is , sie 'k wel , en zal de horens tog niet ontgaan.

VIERDE

HET DERDE BEDRYF.

JORIS, ULRICH.

MYn baas is Hopman geworden , wie sou dat syn leven hebben durven droomen !

Daarom hebje kinderen , verdrinkt se niet , want je weet niet waar ze nog toe konnen komen.

't Is een karel zoo wreed als een schaap , dat is te zeggen , een man als onse Klaas ;

Ja om hem weg te jagen , hadje , niet van doen als een hand vol boonen met een blaas.

Ik geloof vastelyk , dat onsen jongen sprinkhaan dat zoo heeft weten te smeden ,

Om den ouden fomtyds om mostert te zenden , en ondertusschen de plaats van Luitenant te bekleeden.

Wat zullen we nog al beleven ! de vent is gewend alles te hebben op syn gemak ,

En om soldaat te wezen , is hy even zoo bequaam , als een kous tot een peper zak ,

Wat mag de fackelaar beginnen! hy mag den degen wel dragen,

Maar hy pakt hem al even eens op zy, gelijk het vyfde Rat aan de wagen:

Hoe leelijk wilt 'er nog haperen, komt 'et daar eens ter deeg op aan,

'k Wed hy dadelijk fyn piek zal fchueren, en voor 't poort fluiten deur gaan.

Daar is de man zelfs, waar droes heeft hy deze pluimen van daan gekregen?

Jaja, nu fie ik wel, waarom dat ik dese nagt zoo hard heb gelegen.

Maar foetjes dat hy 't niet en hoord. *Ulrich.* Joris, gy hebt nu lang by me gewoond,

En 't is niet meer als redelijk, dat men fyn oude dienaars wel loond.

Joris. Wel gefeid. *Ulrich.* Zoo heb ik ook uw gedane dienften te vergelden voor-genomen.

Je weet wel, wat voor een officie dat ik jegenwoordig heb bekomen.

Joris. Regt, *Ulrich.* En alzo nu eenige honorable chargens aan my te vergeeven staan,

Zoo is d'intentie uw perfoon in dese gelegentheid niet voor by te gaan.

Hebbende dan op uw bequaamheid behoorlijk agt genomen,

Zoo zyt gy by ons zoo veer in goede confideratie gekomen,

Dat ik geresolveert ben jou te nemen voor mynen Sergeant.

Joris. Sergeant! seg je zoo? *Ulrich.* 't Is de meening.

Joris. Zoo 't je gelieft de hand.

Maar fou ik 'er geen bezegelde brieven van kunnen bekomen by leven en fterven?

Ulrich. Men geeft daar geen brieven van.

Joris. Niet?

Ulrich. Hoor je wel, je moet me helpen werven.

Joris.

Joris. Daar weet ik raad toe , zeg me maar hoe veel volks dat je begeert.

Ulrich. Ik weet dat je gefoden en gebraden , ja als een kind in huis ben tot de swarte weerd ,

En daar is jegenwooreig al den hoop van leuye leeg-gangers en losse schroeven.

Ioris. Volk als zaad , zeg my maar het getal dat we zullen behoeven.

Daar is niet een mothuis in de stad , of als een snoek op zolder zoo ben ik'er bekend :

Al was 't middernagt , zoo gaan alle deuren open , als ik maar eens zeg , ik bent.

Ulrich. Dat zyn de regte wateren om zulke vissen , als wy zoeken in te vangen.

Joris. Op een geesseling en een brandmerk zal je zoo naauw niet sien , denk ik , als ze maar niet en zyn gehangen.

Ulrich. Tut , tut , wat raakt ons dat , als ze maar hebben haar gefonde leën.

Entwee goede vuisten. *Ioris.* En met verlof , hoe veel beën?

Ulrich. Dat bescheit syn zelfs : 't is niet de pyne waard , dat ik je antwoord op je zotte reden.

Ioris. Ik moet alles van te voren weten ; want ik sou garen beslagen ten ys treden.

Ulrich. Jou speciaal Joost de Giet-leugen , die sal 'er wel sommige aanlocken door syn zoete taal.

Ioris. De regte man ! want zoo dikmaals als hy de waarheid spreekt , vliegt'em een exter uit syn portugaal :

Hy sou niemand een deuit schuldig blyven , kon hy met leugens syn schulden betalen.

Geen bequamer man in de weereld om de luy het net over 't hoofd te halen.

Ulrich. Let wel , dat je wat kloek volk neemt. *Ioris.* hoe wil je se hebben ; vet , mager , lang , kort of dik ?

Ulrich. Mannen van een presentabel postuur , gelijk als gy en ik.

Ioris. Maar daar zal bier moeten wesen, of dat werk
deugd niemendallen,

Want de vogels, die we zoeken op den drank, gelijk
de vliegen op den honig vallen.

Ulrich. Ik geef je last, maak dat 'et 'er is. *Ioris.* 't Is
goed, laat de rest op my staan.

Ulrich. Ik zal altemet eens komen kyken hoe 't 'er gaat.

Ioris. Doe jy dat, ga somtyds eens af en aan.

Hier heb ik nu een commissie, die my niet reë en zal ver-
drieten;

Want daar is niet dat ik liever doe, als drinken sonder geld
te schieten.

Maar laat ik gaan henen, en sien dat ik ons wat vrome
krygers opschik.

Uit der muiten spreeuwen en koeckoecken, en diergelij-
ke slag als mynen baas en ik.

JORIS, ULRICH.

HEt is daar binnen het regte concilium van alle rase-
bollen.

Wat staat daar een volkje in om haar rampalje te vol-
len?

De luï loeren hedendaags op de slem, als een hond op
een sieke koe,

En daar de vryelabes is, daar loopt alderhande slag van
volk na toe,

Niet alleen gemeen en gering volk, maar ook luï met sul-
pe kleeren

Komen daar al mee haren darmvollen, en op straat zoo
schynen 't Heeren.

Dan dat sou me daar te hoog op stok loopen, ik ben dat
werkje al moë.

Daarom zal 't best wesen, dat ik hoe eer hoe liever ga
spelen, tap toe.

Ik wou, dat je eens gesien had, hoe dat hem de sommi-
ge nepen.

Kryn Tomasse Bier baard was zoo vol, men moft hem na huis fleepen:

'k Had 'er plaizier in, hoewel 't my geld kosten, zoo zweepte Mewis Meliffe Meug,

De vent laptent' 'er in, gelijk in een zak, twee drie bier met eenen teug;

Ja hy zmeet 'er je een paartje binnen, en dat fchier met drooge lippen:

Al zoetjes, zei ik zoo, de kan komt de waardin toe, die moft 'er niet meê in flippen.

Je zoud fchier fticken als je in komt, want het rookt 'er, als in 't voorburg van de hel!

Daarom zal 't meer als tyd wesen, dat ik 'er een beetje ordre ftel;

De waardin weet me de ratten te zeer aan 't fpek te brengen: 't is al avous myn hartje,

Ik mag geen baardbier, feyd de pry, vriendje, neem na je dat ftartje;

Se zuipt bier als een koe water: daarom en is 't geenfins oorbaar daar langer te blyven;

En laat fe zoo dronken wesen als een zog, nog fiet fe wel twee voor een te fchryven;

Daarom Joris, ga zeg daar 't gelag op, en vraagt wat 'er is verteerd;

Want ik ben voor dat hoerekryt fchryven al te lydige verveerd.

Joris. Zoo en zal 'er dan niet anders als een vloer vallen te vegen?

Je meugt den drank wel op zeggen, maar je krygt dan niemand meer aan den degen.

Ulrich. We fullen maar verplaatfen, en leggen de loopplaats in 't vergulde vlies.

Joris. Ba, dat lout weer een beetje, feyd den reiger, en hy zat agter een bies.

Ulrich. 't Is zeer eerlijk volk, die niet een predikatie zullen verfuimen.

Ioris. We hadden anders ook niet qualijk geweest tot vrolijke Gooftjes in de pluimen.

't Is waar, 't valt'er wat morfig, maar se zalje niet een bier fchryven te veel;

Ze zout'er liever zelfs by leggen, want se heeft de confcientie veel te eel.

Ulrich. Het is me daar al te morfig: ik heb'er eens met eenig gezelfchap gegeten.

Wat had de fiors gedaan? se had de hoenders met darmen met al geregen aan de fpeten,

En als se op de tafel quamen, zoo lagen se in de fchotel, even als de meisjens in de mey.

Ga jy daar, zeg ikje. *Ioris.* 't Is my wel, breng ons maar in een goê wey.

Ulrich. Zie, we zullen daar zoo niet overloopen worden van alderhande rappianis en kanaalje.

Joris. Wel fiat, alle dingen is bon, zei Bremer, en hy zag fijn wyfs poppegoed door een traalje.

PIERKE PUNT, HANS JURRIEN, JAN RATJES.

BY de luy is de neering, sey de man, en hy krô met de moffelen in de kerk.

Slyp fcharen en messen, wel hey? en vind ik hier by jou luy ook al geen werk?

Heeft'er yemand een verftompt mes, ik zal'er weêr punt aan flypen.

Slyp fcharen en messen, ik maak ze zoo fcharp datse nypen.

Ik zie wel, al riep ik myn zelven te barften, hier valt niet te doen.

Wil't zoo flegt afloopen, zoo zal me de flypsteen niet meer kunnen voen;

Daarom wil ik dus niet langer loopen, maar gaen zoeken een ander hantering;

En eer ik by gorcum van honger fterven zou, 'k begaf men liever tot de vrye nering.

Daar

Daar is beter een stuiver meê te verdienen, ja men wind
'er dik zoo veel op eenen dag,

Dat men 'er gemaackelijk een heele week op leuy en
leeg gaan mag:

En als 't den hemel een lutje zegenen wil, een jong karel
kan 'er eerlik de kost of krygen.

Ik wil de steen dus niet meer agter aan loopen, dat ik na
myn adem moet hygen.

De gaauwigheid van de hand werpt vry wat anders af,
voor die 'er meê weet om te gaan:

En word j'er al eens op gevangen, 't is met een quaad half
uurtje gedaan.

Ik moet al evenwel 't een of 't ander aanvangen, 'k en
kan dus niet langer leven.

'k Weet raad, daar word volk geworven, 'k mag me voor
een tyd in dienst begeven.

Maar wat verleend ons den Hemel hier? *Hans Jurr.* Hier
hebje de nieuwe deunen, hier mannen, hier,

Ik geef 'er een om een halve stuiver, dat is immers niet te
dier.

Dat ik je ouwe grollen brogt, van den ouwen Hillebrand,
Kort Rozyn, of Tysken van der Schilde,

Ik sou je selver niet raden, dat j'er je penningen aan ver-
spilde;

Maar dit zyn al 't zamen mooye en nieuwe deunen, loop
mannen, loop.

Gunt den kramer de penning: van daag geeft hy de dolle
koop.

Hy begint
een liedje.
te zingen.

*Wie wil hooren zingen
Van vreugden een nieuw lied,
Al wat 'er kortelingen
' Antwerpen is geschied,
Al van een aardig meisje,
Haar vryde een jong gezet,
Se hadden samen een reisje,
Je weet alle dingen wet.*

Hier heb je nog een ander raar stukje van een dogter, die
haer eigen kind verdrinkt:

Het gaat zoo beweeglijk, dat hy schier moet kryten, die
't leest of zingt;

Al had je, by manier van spreken, een steene hart, je
wierd'er deur bewogen,

De beul zelfs sou 't niet kunnen singen als met de trauen
in de oogen:

Een van myn mackers song't op een boeren kermis over
een wyl,

De boeren hildeu als hof-honden, jaze kreten snot en
kwyl.

Koopt, huisliën, koopt, als je 'et gelesen hebt, zoo ken
je 't bequamenlijk op je deuren placken.

Niemand niet? is 't mogelijk? ze zyn 't geld waard om
te verkacken.

Pierke Punt. 't Gaat hem, sie 'k wel, al meê, als myn.

Hans Jurrien. Wel heb ik jou daer, Pierke Punt?

Hoe gaat 'et je al speciaal? *Pierke Punt.* Al slapjes, gelijk
je wel denken kunt.

Het gaat zoo slegt, dat 'er naauw een stuiver meer is te
winnen;

Wilt 'er zoo toegaan, zoo weet ik niet wat ik in 't end
zal beginnen.

Ja, vraag hoe 't my al gaat, 't is 'er nog al kaal en gezond.

Hans Jurrien. Die schorting heeft 'et hier ook.

Pierke Punt. Hoe na weegt de beurs al meê geen
pond?

Hans Jurrien. Wat raat maat? en ondertuschen kan me
qualijk handen en voeten eten.

Pierke Punt. Zoo je myn raad volgen wil, ik meen, dat
ik mogelijk een middel zal weten

Dat we onsen dorst eens ruitelrijk zullen lessen, en krijgen
nog geld in de hand.

Hans Jurrien. Dat je me daar raad toe wist, ik hiel je by
na voor een halve Sant;

Maar

Maar hoe souje dat zoo kunnen stellen, myn goê maar,
dat wy souden raken aan 't lurken.

Pierke Punt. Ho, ho, *practica est multiplex*, seide duivel, en hy at ryfstenbry met hooyvrken.

Ian Ratjes. Rotten en muisen doe ik verhuifen, rottekruid, rottekruid, mannen, wie wil 'er an?

Hans Iurrien. O bloed, hoe is die tullebroer zyn wambas geboord met passementen van twee stuivers de kan!

Ian Ratjes. Hier heb j'et originele kruid voor rotten en muizen puur excelent en zuiver.

Ik geef zoo veel om een oortje, als andere om een halve stuiver.

Ik heb daar effen nog een briefje aan een seker heerschop verkogt,

Die my boven myn geld nog eenen beker ouwe teunis op de hand brogt.

Al die 't gebruikt hebben, en hebben sedert geen ongediert meer vernomen.

Pierke Punt. Ik sou die vent niet raden, dat hy in den rotten hemel sou komen;

Want se souden hem van quaadheid opflocken voor een ontbyt.

Ian Ratjes. Koopt, mannen, koopt en maakt u al 't ongediert kwyt.

Goeden dag vrienden: wil je geen goed rottekruid kopen? Het zal je huis t' eenemaal zuiveren, al had je rotten en muisen met hoopen.

Pierke Punt. je bent hier qualijk geaddressseert, je spreekt den verkeerden aan;

Want dat 'er rotten of muisen t' onsent quamen, vriend, se souden haalt van honger vergaan.

Ian Ratjes. Hoe na woon je in 't hemelryk, dat 'er niet en valt te drinken nog te eten?

Hans Iurrien. Maar we souden met syn praat onse eersten koorfang wel vergeten;

Je zey daar straks, dat je raad wist om te geraken met den bek in 't nat,

En ik weet hoe yemand te moê is, die in agt daag niet eenen goeden bek vol heeft gehad.

Pierke Punt. Hoor hier, je weet wel dat'er tegenwoordig volk word aan genomen.

Hans Jurrien. Al regt. *Pierke Punt.* Daar moet je weten, tapt men bier als spek, by den hals vol voor al die'er komen,

En daar by zoo heb j'er! *Hans Jurrien.* Een orientaal'tje, denk ik, me dunkt dat ik de reuk al in de neus voel.

Pierke Punt. Let op die punt, zei de Paap, en by stak syn elleboog door de preekstoel.

Wil je met me meê gaan, ik zal je leiden daar louter wat is ten besten.

Hans Jurrien. Dat zou me al even eens smarten, gelijk als een ezel het vellen;

Maar als ik je de waarheid zal zeggen, 'k en heb geen grooten trek om soldaat te zyn.

Pierke Punt. Noodeloofse zorg, ga jy slegts maar meê met myn: Je zal immers wel zoo lang soldaat wesen als'er wat valt te tappen?

Ian Ratjes. Die zou men 'er wel meer vinden.

Pierke Punt. We zullen 'er elk een van binnen lappen, En kennen we ons wat strak houwen, we krygen nog wel een stuk geld op de hand.

Ian Ratjes. Regt uit geseid mannen, je maakt men byloo eenen waterigen tand.

Weet je ergens zulk een vrye, zoo bid ik je, laat ik mee van den buid deilen,

Na zulken goeden haven zou ik wel meê willen naar toe zeilen,

Wat, je spreekt'er zoo smakelijk af, dat ik de kitteling schier gevoel alreê.

Pierke Punt. Wel dat mag ik wel lyen, wil jy de waard van Byleveld slagten, en slenteren meê.

Hans

Hans Jurrien. Maar als ik je geseid heb, 'k sou niet garen op die blaauwe erreten te gaff genood wesen.

Pierke Punt. Meen je, dat ik ook gek ben? ik weet niet waar jy voor moogt vresen,

Dat je dat meend? maar, 't is my ook maar om de nobele lik te doen.

En zoo ras die op houd, zoo steken we het roer in de heg, en nemen ons paspoort onder de schoen.

Hans Jurrien. Fiat, we sullen wackere bazen wesen voor zoo lang het nappen zal deuren.

Pierke Punt. En als dat ophoud, zoo sullen we gaan sien om een goed heen komen en de piek schueren.

Ik ben zoo gek niet, als myn muts wel staat: zie me daar vry voor aan,

Dat ik van die maats niet en ben, die haar voor vyf stui-vers daags zouden laten dood slaan.

Hans Jurrien. Zoo is dan de meening niet, je zelve vast te maken? *Pierke Punt.* Wel dat zou ik hopen.

Hans Jur. Koin gaan we dan hoe eer hoe liever, *I. Rat.* Zet op nou de bierfluisen, laat alle darmen vol loopen.

WYBRAND, ULRICH.

Zie buerman, ik sag, dat ik met goedheid en quaadheid al even veel kreeg:

In de plaats van 't wyf wat goeds te doen, soo sal ik my zelve, dogt ik, doen wat deeg.

Ik leg 'er te mets een vuurtje voor aan, en daar ga ik tegen zitten, met myn lichenen:

Ik tap een kanneken van den besten, en dat zet ik tusschen myn beenen:

En of myn wyf geselschap krygt, ik doe zoo, en laat haar begaan;

Ik hou me of ik geen wyf en had, ik en trek men haar niet meer aan:

En ik vind me daar vry geruster by, als by al dat kibbelen en kyven.

Ulrich.

Ulrich. Wel hey, is dit de man, die nog onlangs prate van te on-lieven?

Wybrand. In plaats van druipneus, zoo kryg ik nu somtyds een liefftentje na men oor.

Ulrich. Ik spring schier uit myn draagband, dat ik sulke dingen van je hoor.

Ik sal 't byloo t' onsent niet verdragen, maar me daar over wreeken.

Al sou ik een heelen dag niet doen als vermoorden en dood steken.

Wybrand. Nogtans is me gezeid, dat je Jonker Godefroy op straat feestelijk hebt gegroet.

En je weet wel wat de lui seggen. *Ulrich.* Jy weet niet waar 't varken vast is, dat doe 't.

Je moet weten, komen en komen is twee: dat hy by my quam, was om een ander reeden.

Hy had een duël aanstaande, en quam my verfoeken de plaats van *seconde* te bekleeden.

Hy weet wel, dat wy krygslieën bezukt staan op 't kittelige *point d'honneur*:

Maar wat mag ik tegen jou seggen, jy luy platters neemt de dingen zoo niet *au cœur*,

Daar ik, en myns gelijk om een haver kaf fouden in duël gaan stappen,

Ja om een quaad sesje fouden wy malkanderen heele emmers vol bloed aftappen.

Wybrand. Je gaat ook grof, als je begint. *Ulrich.* O lieve maatje, dese degen is al te eel.

Wybrand. Ik weet niet wat den uwen is, maar de myne en deugt by den eerzamen niet veel.

Ulrich. 't Is voor ons maar te bruiloft gaan, sig in 't open veld voor de kling te ontblooten.

Wybrand. 'k Heb liever dat jy 'et doet als ik: ik hou niet meer van steken en stooten.

Ik ben zeker zoo gek niet, dat ik my in perykel zou stellen om een stinkend wyf.

Ulrich.

Ulrich. Raakt jou de eer zoo weinig, buerman? zoo ben je wel een ongevoelig katyf.

Neen! ik waaragtig, zou ik lyen, dat d' een voor d' ander na 't onfent zouden komen toe vlooyen!

Ik ftond 'er liever alle uuren fchrap voor, ja zou 'er liever lyf om lyf om tornöyen.

Ik hou hem maar voor een fchytebroek, die voor een boos wyf zwigt.

Wybrand. Maar, weet je wel, die fijn neus affnyd, die fchend zyn eigen aangefigt.

Dewyl j'et niet kond beletten, is 't dan niet beter, als dat j'et stillekens gaat fmooren,

Als dat je de neus niet buiten de deur kent fteken, of dat je koekoek en horenbeest moet hooren?

Ulrich. Dat 's wel goed voor zulke flauwhertige gezellen en flappe maatjes als jy, en uws gelijk.

Wybrand. 't Is je alreeds vergeten, fie 'k wel, dat je de jongens aan je gat had met drek en flyk:

Waarom chargeerde je fe doen niet? fe riepen immers, koekoek, horendrager, en diergelijken.

Ulrich. Dat fou een fchoone generensheid wesen, fyn couragie tegen een deel gatjongens te laten blijken:

Maar ik moet 'et jou ten beften houwen, je oordeeld van de militaire als de blinde van de couleur,

't Is maar rozen voor de varkens: ik fie wel je bent geen man van vigueur.

Wybrand. Maar, myn goede vriend, laat ik je raden: laat defe hevigheid dog wat verkoelen;

En doet al meê gelijk al ik, je zult 'er je vry gerufter by gevoelen.

Anders zoo vrees ik, dat je al defe fanferres nog eens leelijk beklagen feld.

Ulrich. Dat je me zoo goeden vriend niet waard, ik gaf je myn handfchoen, en daagde je te veld.

Wybrand. Kik benne kik nog vegterken nog fmeyterken, zei, den Braber: je hebt hier jou man niet gevonden.

Ulrich.

Ulrich. Zo zouje wat voorzigtiger praten, want wy vallen al te liberaal met een lyf vol wonden.

Wybrand. Je bent nu ook bezukt qualijk gebakerd: hoe val je nu dus beus?

Ulrich. Wy zyn 't regte kruidje roerd me niet.

Wybrand. Heer, wat valje tans querellens!

't Geen dat ik zeg, zeg ik als een, die je garen ten besten zou rajen.

Ulrich. 'k Wens je goên dag. Ik zie wel, krygsliên by platters is even als uilen by bontekrajen.

Wybrand. Je gaat daar je gaat, ik wouje niet gecker wenschen, al waar je myn eige broër.

De vent praat als een Herkules, en ondertusschen is 't een bloode loer;

Ja een jongen fou hem doen loopen: om de waarheid te seggen men zou zulke bazen,

Met goed fatsoen kunnen vergelijken by die opgeblase blafen,

Dien door het minste steekje van een spel teffens al de wind ontschiet.

Daarom mag men wel seggen, als niet komt tot yet, zoekt 't syn selven niet.

Hoe wil hy dese zotte glory nog eens in 't end beklagen.
't Zyn al te maal geen koks, die lange messen dragen.

PIERKE PUNT, HANS JURRIEN.

JAN RATJES, JORIS.

H Eeft onse toekomende Hopman sulck een jong wyf genomen; wat ging de kerel aan?

Hans Jurrien. Daar aan sie je wel, dat 'et een os nog goed doet, dat hy by een koe op stal mag staan.

Jan Ratjes. Nu word ik weerom indagtig, dat Dirk oom my zoo dikmaals plagt te raayen:

Zet je leven geen winkel op Jan neef, zei hy, zoo lang als je by de huisen genoeg hebt te naayen:

Pierke

Pierke Punt. Hy had niet qualijk gedaan, dat hy dien raad ook had gevolgt; maar arme knegt!

Hy had nog een schepel te malen, en daar heeft hy een heele meulen om oppgeregt.

Hans Jurrien. Hy heeft dat jonge wyf mogelijk genomen om syn voeten warm te maken.

Pierke Punt. Om syn geflagt te vergrooten, denk ik, want 't is de weg om aan veel fwagers te geraken.

Jan Ratjes. Ik geloof ook, dat 'et altemets also gaat, goên dag broertje. *Hans Jurrien.* Wie fou anders vermoên; Heeft den ouden in syn jeugd mogelijk anderen de horens geplant, 't is niet vreemd, datse 't hem nu doen.

Ian Ratjes. 'k Heb wel hooren seggen, dat hy al een sporeligen haan is geweest van syn leven.

Pierke Punt. 't Is dan niet vreemd, dat z'em nu met 't zelfde fop overgieten, en van 't eige laken een rokje geven. (leer?

Om de waarheid te seggen, wat is 'et anders, als leer om Zoo hy in syn jonkheid aan anderen gedaan heeft, zoo doen z'hem in syn ouderdom nu weer. (hopen.

Maar we fullen Joris Bucking ergens aantreffen, zou ik Dogt ik het niet wel? het kalf zou syn moer vinden, al zou 't syn zelven te berften loopen.

Hans Jurrien. Kom, laet ons hem aanspreeken.

Pierke Punt. Signeur Buckemio we hebben, verftaje wel, verftaan.

Ioris. Ik dogt anders, of j'et verseten had; maak kort, want ik moet gaan.

Pierke Punt. We zouwen myn Heer wel bidden, verftaje wel. *Ioris.* Ik fou denken, datse met me begosten te gecken,

Indien de tyfel van myn Heer nu zoo gemeen niet was, dat m'er kakhuisen meê zou decken.

Signeur Buckemio! waar halen se dese extravagante titels van daan?

Heb je wat te seggen, zoo maak 'et kort; want ik kan, verftaje wel, niet lang ftaan.

Verfta je wel, Signeur Buckernio! ik fie wel, lieve kinderen krygen lieve namen.

Pierke Punt. Je felt wel half giften, waarom dat we, verfta je wel, hier eens by je quamen.

Ioris. 't Beginfel was altoos, na ik heb konnen hooren, we hebben, verfta je wel, verftaan.

Wat is nu eigentlich de conclusie?

Pierke Punt, Hans Jurien, Ian Ratjes te gelijk.

We wilden wel, datje ons met ons drien naamt aan-

Ioris. Houd houd, al foetjes! we kennen wel al te gelijk fingen, maar niet fpreken.

Wat fou mien de luf met fulken onfatfoenlijkengeroep, het hoofd breken!

Je bent een hoop onverftandig volk, fie 'k wel; wil je iets feggen, fegt 't gaande, ik ga heen.

Pierke Punt. We hebben gehoord. *H. Jur.* Dat je baas befig is. *J. Rat.* Met eenig volk te krygen by een.

Ioris. 't Kost wel wesen. *Pierke Punt.* Zoo wilden we men Heer wel gebeden hebben. *Hans Jurrien.* Dat we dienst mogten bekomen,

Ian Ratjes. En dat we. *Joris.* Wel. *Pierke Punt.* Door myn Heers faveur en gunft. *Ioris.* Ja. *H. Jur.* Onder de compagnie mogten worden genomen.

Ioris. Ze zyn al tamelijk wel ter been, fe fouden 'er goed voor zyn, als ter eens op een marcheren ging.

Pierke Punt. Zoo 't myn Heer geliefde, wy wilden wel, dat hy ons in fyn dienst ontfing.

Hans Jurrien. We beloven je, we fullen je dienen als eerlijke en getrouwe foldaten.

Joris. Kom gaat dan meê. Als fe me dan ook zoo myn Heeren kan ik de bloeyen niet verlegen laten.

U L R I C H,

DAar komt volks genog om te fuispen, maar daer en byt niemand zeer aan. (gaan

Wil dit niet beteren, zoo fal 't met onse werving al flapjes

In 't gieten en zwelgen zyn de mannen wel mannen en louter e gaffen; Maar

Maar als 't op een dienst nemen komt, zoo en wil 'er nieman toe-tasten.

Regt uit gezeid, dit werkje gaat niet al te wel naar mynen zin ;

En ondertusschen zoo word 'et myn beurs lydig gewaar, want het gaat 'er al diep in.

Ik zal langzaam myn volk krygen, dat begin ik nu te vreesen.

JORIS, ULRICH.

Hou moed baas, hou moed ; kyk, hier kakt een koe zoo veel als zeven meezen.

Bezie me dit tropjen eens, dat ik je hier te gelijk toevoer.

Ulrich. Waar komen dese maats van daan? *Ioris.* Eerst van haar vaar, en dan van haar moer.

Ulrich. Waar heb je dese gezellen agter loopén? je weet se waaragtig op te stikken.

Dit zyn dtollige snoeshanen. *Ioris.* Maar dat j'et weet, z'en willen niet wel front picken.

Ulrich. Ik moet waaragtig bekennen, Joris, dat jy je volkje vinden kunt.

Wat doen de maats voor handwerk, en hoe hieten ze?

Ioris. Dese heet Pierke Punt.

En is een slyper, die ons wonder zal te pas komen.

Ulrich. Hoe kan ik dat begrypen?

Ioris. Als onse degens plomp gevogten zyn, dan zal hy'er weér punt aan slypen,

En daar is al veel aan gelegen, dat men altoos versien is van een wel-stekend geweer.

Ulrich. Draag jy daar zeker zorg voor? ik moet bekennen, je het al vry veer.

Ioris. Hy doet dingen van de andere weereld, ja hy zou je by manier van spreken,

Het spits van je baard zoo scharp maken, dat j'er meê door een eike plank zoud steken.

Pierke Punt. Heb je eenige verroeste daggen of dolken, zoo je ze my ter hand sield,

Ik zal 'er weêr punt aan maken, en slypen se zoo klaar,
dat j' er je zelve in spiegelen zeld.

Ioris. Je soud het je leven niet willen gelooven, hoe hy
alle oude dingen weêr weet te verstaten.

Ulrich. Dat hy daar raad toe wist, wat sou hy 'er nog
eenen grooten schat uit halen:

Ik wil je wel verzekeren, kost je alle oude degens weder-
om op sneê en steek zetten maat,

Dat je haast met al de potpenningen deurgingt, van die
maats, wiens wyser op ses uren staat.

Wat is dit nu voor een karel? dit is ook al een wonder
compeer

Joris. Al goed slag.

Zyn naam is Hans Jurien Fresser van Poetsen Ensenbag;
Ik geloof niet, dat je ligt syns gelijk sou kunnen vinden
in 't eten:

Het sou 't eerst van syn leven niet zyn, dat hy 'er een
ham met een schapen-bout had binnen gesmeten:

Een dozyn pekelharingen daar kan hy mooitjes voor een
onbyt meê doorgaan.

Ulrich. O elekaarten, wat moet hy dan biers van doen
hebben, om zynen dorst na behooren te verslaan!

Wat kwelt me die vogel! ja zeker, laat hy der zulke broc-
ken in zacken,

Zoo wil ik hem verzekeren, dat hy op myn teen niet en sal
kacken.

En wat ben jy voor een Lantsman?

Hans Jurien. Ik ben van Embden van daan.

Ioris. Daar had hy een klein ongelukje: hy was wat
~~Hans~~ vroeger als sijn buerman opgestaan.

~~Hans~~ *Jurien.* Van daar, ging ik na Bremen, en se vie-
len me daar zoo hart, dat ik 'er niet langer kon le-
ven.

Ioris. Hy valt wat sijn in de religie moet je weten.

Ulrich. Hoe na is hy om de schrift verdreven?

Ioris. Regt: En daar by zoo had hy zig tegen het agtste
gebod zoo al een beetje ontgaan:

Maar men zaid, die nooit en viel, behoefde ook niet
weêr op te staan.

Ulrich.

Ulrich. Haperde het daar een lutje? *Ioris.* Wat hoeft men ook alles zoo diep te ondervragen.

De man is wel, hy is 'er Stadsbō gemaakt; maar hy must de bus op de rug dragen.

Maar al kreeg hy 'er twee of drie an, hy slagte de hoeren, hy is 'er onnoosel aan geraakt.

Ulrich. Voor myn part, ik zal zoo naauw niet sien, als hy 't ons maar wel maakt.

Wat is jou hand-werk? *Ian Ratjes.* Ik doe allerhande schadelick gediert verhuifen.

Ioris. Zie hem daar vry voor aan, hy heeft 'er al veel op syn scheê, dog 't waren meest ratten en muifen.

't Is een quaad moordenaartje. *Ulrich.* Maar hoe veel neemt hy wel van 't dozyn?

Ioris. Ey baas, de mannen zyn uit duizend; se hebben al ter scherper examinatie geweest voor myn:

Se zullen voor myn niet mank gaan, ik kan met een half oog sien watse wegen.

Ulrich. Wel mannen, ik neem je aan. *Ioris.* Maar se praten van eens te veggen.

Pierke Pant. Indien 't heerschap geliefde, we hadden, verstaje wel, op de hand garen wat.

Ioris. Steld die dingen in syn discretie: ik verzekerje, hy zal wel maken dat gy 't garen had.

Hans Iurien. We zullen dan de liberaliteit van 't heerschap af wagten. *Ioris.* Je spreekt als eerlijke soldaten.

Zegt 't zoo je 't begeerd, en 't zal anders geschien: want hy zal 't onder hem niet laten.

Ulrich. Gaat, geeft se geweer, steld 'er twee onder 't eerste, die derde onder 't tweede rot.

Ioris. Sa, allon, gy zult elk een stinkroer hebben, en gy een piek met een vuerslot,

VYFDE BEDRYF.

FOBUS, JORIS, ULRICH.

HOe ongelijk word de kost gewonnen, de eene wind hem met leeg gaan, en den anderen moet slaven; Hoe veel gaat 'er hier met de handen in de zak, daar ik moet loopen en draven:

Men maakt by na een uur-werk van me, myn getrentel nam noit end:

Maar ik sie wel, al is een ding moeylijk, men word 'et nog al gewend.

Laat sien eens, waar zal ik best het huis vinden? dat ik me niet en vergisse:

Dit is aldernaast de regenboog, en tegen over het gulde kruis, dit kan niet missen:

Ik mag 'er eens aan-kloppen, om te sien of Hopman Ulrich 't huis is.

Joris van binnen.

O bloed, 't is de onderwagtmeester, hier moet je uit baas, dat 's wis.

Ulrich spreekt van binnen.

Wat raad? *Joris.* 'k Zal sien, of ik nog wat verziere kan, om dese zwaarigheid te ontkomen.

Fobus. Is baast 't huis Joris? *Joris.* Verzeker is hy: want hy heeft van de morgen nog wat ingenomen.

Fobus. Heeft hy van de morgen nog wat ingenomen, zoo is 'et werk hier bekaaid. *Joris.* Zoo is 'et er gesteld.

Hy heeft een infusie van rabarber ingenomen, want hy is vry wat met de gal gekweld:

Ik kom zoo uit syn kamer, en na ik aan den reuk heb konnen merken,

Zoo geloof ik, dat de medecynen al hebben beginnen te werken.

Fobus. Dat komt zoo qualijk als 't mag: ik had anders last hem te seggen,

Dat

Dat hy binnen een uur met eenig gecommandeerd volk moest uit gaan.

Ioris. Quam je daarom zeker! δ bloemerharten, hoe wil hem dat spyten!

Hy zal van quaadheid 't hair uit syn hoofd trecken, en op syn tanden byten.

Ik moet 't hem al evenwel eens gaan seggen, dat je daarom gekomen zyt.

Ioris in, en uit.

Fobus. Wel wat zei den Hopman? *Joris.* Wat sou hy seggen, hy barst van spyt.

Hy wil hebben, dat ik om den Doëtor ga. Je kont hem ook niet qualijker aantreffen.

Fobus. Sta wat; wat zal den Doëtor doen? *Ioris.* De purgatie op stoppen. *Fobus.* Laat hem aan de zaak niet heffen;

Want daar is niet meë te gecken, dat was somtyds om syn gefondheid te doen.

Ioris. O daar vraagt hy niet veel na, als 'er 's lands dienst aan hangt; maar laat ik me gaan spoen.

Fobus. Wel hey, ben je gek Styn? wild byloo zulke zotte dingen niet beginnen.

Ioris. Zou sou j'et hem afraden? *Fobus.* Zou ik niet? is de karel heel berooft van zinnen;

Ik zal liever syn indispositie te kennen geven, en maken dat een ander in de plaats sal gaan.

Joris. Je meugt 'et doen, maar 't zal hem zoo spyten, dat hy syn selven zal slaan.

Kom vry te voorschyn, baas, dat onweer is al verdwenen, en over gevlogen.

Ulrich. Wat zelik je seggen, *Joris*, je hebt daar waker met een statige trony gelogen.

Joris. De goede vrienden, sie je wel, kend men alderbest in tyd van nood.

Ulrich. Je weet ook over al raad toe. *Joris.* Behalven tot de dood.

Zoo moet men een steen verleggen, die ergens een goed vriend in de weeg is.

Ulrich. Ik beloof je dat; je zelt 'er de kan ook eens voor hebben als se leeg is.

Joris. Wat zeg je? moet je nu niet bekennen, dat ik vol alderhande virtuten ben?

'k Zal 'er je wel deur helpen, als men't met gestoffeerde leugens ontsnappen ken.

S Y B I L L E.

IK had myn leven niet geloofst, dat de ampten de luy zoo kunnen doen veranderen in manieren;

'k Wou dat je eens zag, hoe myn ouden met den degen op de naars gaat fwieren;

Ik lag 'er al te mets by myn zelven om, dat ik schier ter neêr zyg:

Hy praat nu gestadig niet anders als van zaken van oorlog en van kryg,

Van steden te beleggen, van storm te loopen, en van battaaljes te geven:

In 't bed verhaald hy me wat Alexander en Julius Cesar al hebben bedreven:

Hy laat sig voorstaan, dat hy bequaam is tot den oorlog en de politie bey:

Hondert maal op eenen dag raakt de degen in en uit de fchey:

Ja hy word 'er niet een haar te goed toe om tegen syn schim te vegten;

Men zaid van apen, maar my dunkt, dat oude gecken ook wel drollige kueren aan regten:

Als een tweede don Quichot de la Manche, braveert hy staag door het huis,

En als 'er eenige dienst te doen is, dan is 'er by 't heerschap niemand t'huis.

Ik denk somtyds, hoe past jou dat gewaad, even als een ezel de laarsen passen;

Arme knegt, had je den yzeren hoed wat eer op gezet, zoo hadden de horens daar zoo niet deur gewassen.

Ik beken, ik heb me in zijn impertinentie in 't eerst al vry
 wat gekweld;
 Maar nu denk ik, 'k zie alle daag komedien voor niet, en
 een ander kosten se geld.
 Het zal nu haast weer zijn beurt zyn, dat hy zal moeten
 buiten trecken;
 Zoo hy weêrom met ziekten, of anders syne poltrony
 weet te bedecken,
 Zoo moet ik hem met spokery vervaard maken; want
 daar is hy zoo bang voor, als de duivel voor het
 kruis:
 Ik zal hem wel zulken schrik aan jagen, dat me hem met
 geen geweld en houd in huis,
 En het ondertusschen zoo stellen, dat syne absentie niet
 onnuttelijk zal worden verleten;
 Want terwylen dat hy Mars in 't hoofd heeft, zoo zal ik
 Venus niet vergeten.

ULRICH, JORIS, FOBUS.

'k **W**il je wel rond uit bekennen, dat ik met allen
 verzet stond,
 Dat ik zulke onverwagte verandering in de goede man
 vond.
 Naar ik heb onthouden, zoo waren dat syne eigen woor-
 den.

Joris. Wel, wat zei jy daar op? *Ulrich.* Ik praatte niet,
 als van doodsteken en vermoorden,
 Van in duizend stukken te kappen, en honderd steken te
 geven na haar dood.

Joris. Jekont 'er ook louter met de breê byl in hacken,
 als je begint; fakerloot!
 Je zou de lui wel een schrik aan jagen met je ongemacke-
 lick praten.

Ulrich. Daar geef ik niet om, de besukte bengels se mo-
 gen haar katerjagen laten.

Joris. Nou baas, kan 't wesen, zoo laat 'et wesen: dat
 je nog praatte van wat afgeroost,

Wat zou men de luf zoo vermoorden, se hebben al te veel van wiegen gekoft.

Ulrich. Begin jy ook al zoote praten? je zelt geen feschellingen voor die consultatie genieten.

'k En had myn leven niet geloofd, dat de degen zoo weinig met je zou beschieten;

Ik had gedacht, dat je wat genereuser zoud hebben geworden door de handeling van 't geweer:

'k Hebje geavanceert, maar dat je me zoo lang niet gedient en had, ik casseerde je weêr.

Ioris. Daar is de wagt-meester, baas. *Ulrich.* De duivel haald de vent. *Ioris.* Nou begint men 't hoofd te klouwen,

En straks praatte men van casseeren. *Ulrich.* Je moet den ouderdom wat ten besten houwen.

Joris. Wat zal ik hem op de mou binden? *Ulrich.* Eer hy me fiet; zeg, dat ik ziek ben:

Ik voel groote rommeling in den buik, en zal ondertuffchen eens gaan, daar ik niemand senden ken.

Fobus. Goeden dag Meester *Joris.* Ongeluckiger, als ik, en is'er nooit geboren.

Fobus. Wat is'er te doen? *Joris.* Och, nu is al de hoop met my verloren.

Fobus. Wat ongeluk is je overkomen? *Ioris.* 'k Weet niet waarom dat ik myn selven niet en verdoe!

Fobus. Men moet zoo niet praten. *Joris.* 'k Heb'er meer als reden toe.

'k En verwacht nu anders niet, als dat hy 't met de dood zal moeten betalen.

Fobus. Is'er iemand ziek? *Joris.* Ik vrees hy zal den dag van morgen niet halen.

Fobus. Is't mogelijk, wie is'et? *Ioris.* Hy zal'er nu voorfeker me deur gaan; want.

Hy had gisteren al verscheide maal 't end in de hand.

Fobus. Maar zeg me eens, wie is'et dog? *Ioris.* Och, ik ongeluckige duivel.

Fobus.

Fobus. Ik vraag je, wie is 'er ziek? *Joris.* Ziek? ja zoo vol veege teikenen, als een ey vol zuivel.

Fobus. Wel dit lijkt wel scheren: wie is 't? ten minsten dat je me eens antwoord geeft.

Joris. Wie sou 't wesen? myn goeden baas. *Fobus.* Ba zoo, spreekt of vyft, zoo hoord men dat je nog leeft. Is de goede man zeker zoo ziek? ik quam anders om hem te commanderen.

Joris. O Heer! hy moet hem met de wereld niet meer, daarom dien je hem niet te troubleren.

Fobus. Maar ondertussen zal jy je gelieven gereed te houden voor uw persoon in 't particulier.

Joris. Hoe durf 'et een eerlijk man te voren leggen? ik sou myn meester verlaten in zulken dangier.

Myn meester, myn goede meester! wat en zou je niet van me seggen?

Dat ik de stad uit liep, om de luy dood te smyten, en liet u in doodsnoed leggen.

Myn meester, myn goede meester, og myn goede meester! *Fobus.* Nou ey lieve, zet je dog wat neêr.

Joris. Ik weet best waar my de schoen wringt: niemand hinkt 'er van een ander mans zeer.

Fobus. Zoo lang als 'er leven is, zoo is 'er hoop: laat ons, met den Almanak, een beter hoopen.

Joris. Och, myn goede baas! je soud niet sterven, mogt ik jou leven met het myne af koopen.

Fobus. 't Zal best zyn dat ik ga, en geef te kennen; hoe ik het hier vind gesteld.

Joris. Loop vry aan de galg, zoo worden we in lang niet weêr van je gekweld.

Ulrich. Is de vent al weg, *Joris?* *Joris.* Syn leven is 'er niemand op den eersten van April beter verfonden.

Ulrich. Een oud man is niet anders als een glas, dat heb ik daar aan myn zelven bevonden.

Joris. Wat bangigheid quam je daar zoo schielijk over?

Ulrich. 't Was een spetie van een colicompas,

Dat my zoo geweldig tormenteerde, dat ik niet en wist
waar ik was:

'k En kanje niet seggen, hoe myn de winden in 't ge-
darint staken, sneden, en slieten.

Joris. Of je dat weêr beurde, zoo bind een hazeval voor
je naars, daar zullê de windê strack op los schietê.

Ulrich. Daar is niet meê te gecken, een oud man zouw
'er zoo somtyds meê deur gaan;

Daarom meen ik my van alle moeite, en voor al van de
Militie te ontslaan:

Niet dat ik dat uit bloêheid doe, dat moest niemand van
my vertrouwen,

Daar heb ik 't hert veel te hoog toe: maar om by 't wyf een
goed oog in 't zeil te houwen,

En dat dunkt my dat wel zoo raadzaam zal zyn, als te
loopen uit de stad.

Joris. Bellona mogt wel een paar krygers verliezen;
my dunkt de kryg heeft met ons al een gat.

Ulrich. Ik heb alles rypelijk overleid, en om u myne
genomene resolutie te seggen:

De meening is niet lang met de ring-kraag gebrust te
zyn, maar den degen neêr te leggen:

Ik heb myn buik van den oorlog al vol. *Joris.* Ja wel,
of men 't seyde of zwygt,

'k En zie niet, dat onse Juffer nog een Indiaansche ketting
van ons om den hals krygt

Ulrich. Waar in zou die ketting bestaan, die se van ons
zou kunnen krygen?

Joris. Uit afgesnede vyandlijke mannelijke Instrumen-
ten, die de Indianen laten droogen, en aan een
snoer rygen,

En hangense dan de vrou van den Hopman om den hals,
tot een teiken, dat hy'er veel heeft vermoord.

Ulrich. Wie heeft'er sijn leven van zulken drolligen
tour paalen gehoord?

Joris. Zulke kettingen worden daar voor de beste ju-
weelen aan de vrouwen geschoncken.

Ulrich.

Ulrich. 'k Versag'er wel een vaan aan, dat ik eens een
Indiaanse Dame daar meê mogt sien zitten pronken.

Ioris. 's Lands wys's lands eer: dat is daar de grootste
mode en de aansienlijkste pragt,

Ja hoe dat een Dame meêr zulke paalen aan haar snoer
heeft, hoe dat se meerder word geagt.

Ulrich. Maar laat ons al de Indiaanse juweelen en klei-
nodien daar laten,

En wederom ter materie komen, daar we van begoffen
te praten.

't Is maar malligheid vrome feiten te doen; want in plaats
van dat me daar eer meê behaald,

Zoo is 't, hy doet niet meer, als hy schuldig is, en hy word
'er voor betaald:

Daarom zoo zal ik zoo dwaas niet zyn, dat ik myn leven
zoo ligt op-offer.

't Was een klein principaal, had men nog een provisie
van leven in de koffer:

Maar 't quaadste dat 'er van is, als men eens dood is, men
komt syn leven niet weêr.

Ioris. Versint eer gy begint. *Ulrich.* 'k Moet myn zel-
ven kennen, 'k ben al te haastig, en ruk te ligt
van leer.

Ioris. Men zal zeggen, dat 'et uit bloêheid geschied, en
men zal ons al een lutje met de waarheid overtuigen.

Ulrich. Ik weet wel, daer een biê honig uit zuigt, daar
kan een pad wel fenyn uit zuigen:

Maar of de luy wat snappen en kakelen, daar vraag ik heel
weinig naar.

Hangt me dien degen van 't lyf; zoo, doet den hoed
weer ter zyen neêr; had daar,

Torrend de pluimen daar af. *Ioris.* Naar 't hem laat aan-
sien, zoo loopt de kryg geheel met ons ten enden.

Ulrich. De veêren zyn jou vereerd. *Ioris.* Dank heb,
zei de krepel, en hy kreeg een kruk in syn lenden.

Ulrich. Ik heb al lang genoeg gaan torffen met dit stuk
koud yzer op de zy.

Hang

Hangt de vogt-lepel in de wapen-kas. *Joris.* Zeer wel; ik hang' er mynen brood-winder haast by.

Maar zullen we 't ons niet beklagen, dat we ons dus van onse ampten gaan ontblooten?

Ulrich. Deresolutie is genomen. *Joris.* Als jy 't goed vind, 't is voor my ook been, zei den hond, en by kakte kooten.

Ulrich. 't Behaagt my alzo, en daarom vraag ik 'er niet na of men 't zus of zoo duy.

Joris. In 't scheyen van de markt, zie je wel, zoo kent men de koopluys.

SYBILLE, ULRICH, JORIS, GODEFROY, MELIS.

DEn eersten aanslag was wel aangeleid? maar heeft ons egter niet veel kunnen baten,

'k Had altoos wel vrees als 'et 'er op aan kwam, dat den bloedaard syn ampt zou verlaten:

Maar 't best dat ik 'er van weet, we hebben al meer pylen op onse koker als een,

Hy mag doen wat hy wil, ik zal hem evenwel de baan wel doen ruimen, zoo ik meen.

Maar zoetjes, daar is Jan treê zacht. *Ulrich.* Wel, waar heb je nu weêr wesen klappeyen?

Dit komt weêr uit het collegie van de commeeren, of uit de vergadering van alle hey beyen?

'k Zal der geen doekjes om winden, al dit geloop en staat men niemendal aan,

Je zelt by me komen, en verlof vragen als je ergens uit wilt gaan,

Of daar zal meer als een duivel meê spelen. *Sybill.* Zoetjes wil je kyven,

De duivel is een quaje gek, laat 'er die altoos van daan blyven.

Ulrich. De duivel mag de duivel halen, en jou bezukte kol-ryfter daar by.

Je zult me nog voor myn sterf-dag doen sterven, jou ligtvaardige pry.

Sybill. De nickers zullen nog eens aan je gat moeten komen, zoo lang zul je te nog tergen.

Ulrich. Ik pas op den duivel nog op syn moer. *Sybill.* En als hy eens quam, dan sou men syn gat niet weten te bergen.

Wat is'er te doen Joris, hoe kom je dus loopen? seg, hoe ben je dus verbaast?

Joris. En hoor jy luy dan nie, hoe dat 'et daar binnen spookt, en tierd, en raast?

Ulrich. Zoo komt 'et de luy gemeenlijk aan als ze gek worden; 'k denk, 'hy heeft ergens sitten droomen,

Sybill. Och, daar hoor ik 'et ook! *Ulrich.* 't Moest byloo evenwel niet hier komen.

Sybill. Hoor, hoor! *Ulrich.* Y wyf, laat ik wat agter je staan; och, nu word ik ook vervaard.

Godefroy. Ik kom door Plutoos last van onder uit der aard. Hy eist een koeckoek, een der knorrende gezellen, Die hier niet anders doen, als andere menschen quellen: Om hoorn-beesten is 't, dat ik hier nu verschyn.

Ulrich. Ik word zo koud als ys, de duivel komt om myn.

Godef. 'k Heb last, om over al de koeckoekē aan te pakken.

Ulrich. 'k Bedoe me: och 't gewey begint me schier 't ontzacken.

Godefroy. Dat gemelijk gebroed, dat staag de vrouwen plaagt,

Dat wrokt, dat knord, dat kyft, en alle rust verjaagt, En is niet anders waard, als hals en beēn te breken.

Joris. Naar ik hoor, soo zou de duivel hier wel de passie preken.

Ulrich. Och, Joris. *Joris.* Och, Meester. *Ulrich.* Ik ben zoo bang, dat ik me schier bepiss.

Joris. Alles zal wel wesen, zoo de duivel hier slegts geen straatschender en is.

Ulrich. Het is op me gemund. *Joris.* Och Juffrouw! wil dog voor jou goeden man een woortje ten besten spreken.

Sybill.

Sybill. Ik durf me niet verroeren. *Ioris.* Zoo zal ik dan de duivel voor hem een kaars aansteken.

Myn alderlieffte diabeltje, 'k mag je bidden, laet onsen baas dog vry:

En wil je immer koeckoeken eten, zoo eet nabuur Wybrand, die is jonger koeckoek als hy:

Ik weet wel, jy luy slookt groote vieren, maar 't en is je evenwel niet te raden,

Want al ley je hem tegen 't heele vagevier, j'en zoud den ouden knegt niet gaar braden.

Godefroy. Waar blyft Arostopfox? *Ioris.* Ik vrees, hier zullen meer duivels meê spelen als een. *Melis uit.*

Dogt ik 'er niet wel, de nickers, zie 'k wel, slagten de Monniken ze gaan ook niet garen alleen.

Sybill. Is 't niet wel gevloekt? *Ulrich.* Och, dat ik nu Mercurius vleugels hadde.

Godefroy. Waarom dus lang vertoeft; 't za vatten wy hem by de kladde.

Sybill. Och, inan. *Ioris.* Och Meester loop, repje, zoo je kent.

Ulrich loopt weg.

Godefroy. Myn dienaar gaat en fiet waar dat de gek vol-end.

Melis binnen.

Sybill. Hoe bang was de bloedbeuling! *Godef.* 'k Wed hy 't huis niet weêr zal durven genaken.

Ioris. Jy luy hebt Uilespiegels ranken in je gat, je weet de kreupelch haast rad te maken.

Godefroy. Waar nam hy cours na toe?

Melis uit.

Melis. Hy liep regel regt op 't huis van Wybrand aan, En hy klopte als of hy de deur op de vloer wilde loopen, tot dat 'er wierd open gedaan.

Ioris. Past dat je nu gaauw bent, deze gelegentheid dient waar genomen,

Want ik loof niet, dat hy van de nagt weêr ontrent het huis zal durven komen.

Sybill.

Sybill. Daar's geen noot af, want hy heeft de schrik nu al te zeer op't lyf.

Godefroy. Of hy even wel met eenig volk quam, 't is dienstig, dat'er wagt in 't voorhuis blyf,

Om op alle voorvallende gelegenheid een wakend oog te houwen.

Ioris. Al quam hy met de heele ratelwagt, wy zullen je tyds genoeg waarfchouwen.

Godefroy. Pas wacker op. *Ioris.* Ga heen maar, en laat dees twee Meesters voort met smart begaan.

Sybille en Godefroy binnen.

Melis. Maar macker, zou je geen raad weten, om onsen dorst ondertuffchen eens te verflaan?

Ioris. Hoor, terwyl dat je Meester vast besig is om eens van 't maters vaatjen te zwicken,

Zoo zullen wy 't paters vaatje ontfteken, had daar, en eens louter zamen of licken.

WYBRAND, ULRICH.

't **G** Een dat ik seg, dat ik seg om best wil, daarom zoo bid ik je, volg myn raad;

Ga naar huis, terwyl 't donker is, nu zyn de klappayen nog van de straat.

Ulrich. 't Is wel waar, maar de nickers zouden al weêr komen zou ik vreesen.

Wybrand. En dan zou altemet de leste dwaling arger als de eerste wesen.

Kom gaan we, ik raad u als een vriend; want wagtje zoo lang, dat de winkels open gaan,

Zo hebje straks tot zwarte Neel het voorhuis vol Brandewyndrinkers staan:

Ook zal 't haast tyd worden, dat onse buerman zal gaan blafen heete weggen,

En zoo jou de luy gewaar worden, zoo zal 'er straks een yeder 't zyn van seggen.

Ulrich. Maar ik denk, alles laat hem seggen: of de luy wat praten, wat roert myn dat:

'k Heb

'k Heb liever een dozyn leugens, moet je weten, als een
duivel aan myn gat.

Maar dewyl jy 't zoo goed vind, zoo zal ik evenwel gaan,
al en is 't ons niet al te wel te raden;

Want ik heb wel kunnen merken, dat het de nickers
wonder op ons hebben geladen.

Wybrand. Je bent ook al te zwaarhoofdig, ik verzeker
je, dat 'er geen swarigheid wesen zel.

Ulrich. 'k En zou niet gaarn, moet je weten, met Bel-
sebubs afgesanten een speel-reisje doen na de hel.

Godefroy en Melis uit.

Wybrand. Wel wat 's dat? *Ulrich.* Dogt ik 'et niet wel,
kom laat ons hier in dit hoekje neêr duiken.

Wybrand. s' En kunnen ons hier niet sien. *Ulrich.* Maar
ik vrees, se sullen ons ruiken.

Godefroy. Je hebt je zelve, hoop ik immers, onder-
tusschen wat goeds gedaan.

Melis. Byget Jonker, we hebben onse neus zoo te weik
geleid in den nobelen traan:

Het ging 'er louter *à vous a moy*, laat komen de zeep, zei de
meid, we sullen morgen wassen:

Zulke vetjes souden maken, dat me de broek te naauw
sou worden, en 't wambas niet langer passen.

Ik loof, dat ik dese nagt een aanwas heb gehad van een
half dozyn pond smeer.

Godefroy. Ik hoor wel wat 'er van is, 't is heel goed rie-
men snyen uit een ander mans leer.

Wybrand. Naar my dunkt, zoo heb ik die duivels van
myn leven wel meer hooren spreken.

Ulrich. Houd je hoofd tog binnen, want zagen se ons,
se zouden ons den hals breken.

Godefroy. Sla den mantel om de ooren, dat men ons niet
kend, of ons yemand tegen kwam mischien.

Ulrich. Hou je binnen, hou je binnen. *Wybrand.* Ik
moet die nickers eens ter deeg onder de staart sien.

Melis. 'k Verklaar je Jonker, wy hebben soo veel vreugt
met de wyn gehad, als jy met de Juffer.

Gode-

Godefroy. De wyn af te drinken, en 't wyf af te zoenen!
het staat hem heel schoon den ouden suffer.

Godefroy en Melis, binneſ.

Wybrand. Ik dogt wel, dat 'et ſulken werk was.

Ulrich. Laat je niet ſien, of we worden opgeſnapt.

Wybrand. Kom vry uit 'er muiten, daar is geen zwaarig-
heid, de duivel heeft hem al beklapt.

Ik heb 't Finaal al weg, waarom dat ſe hier gekomen zyn
dees twee geeſten.

Ulrich. Waarom meen je? *Wybr.* Om, op ſijn Noorde-
hollands, 't jouwend een lutje te komen kweeſten.

Wat zal ik je ſeggen? lieve vriend, ik heb daar den hee-
len huſpot ontdekt:

Het is me leet van uwent wegen, dat men ſoo ſchande-
lijk met je gekt.

Je kant dit ſpook ſoo wel als ik. *Ulrich.* Wat ſeg je?

Wybrand. Wel te weten.

Dat eene naar ik merk, heeft agter je wyf, en dat andere
agter je wyn her geſeten.

't Is Godefroy met ſyn dienaar?

Ulrich. 't Mogt de galg met de dieven zyn;

Maar wat meen je, ſou 't de duivel niet wel kunnen we-
ſen in haren ſchyn?

Die haar gedaante had aan genomen, om my te komen
kwellen.

Wyb. Ik ſeg je nog eens, 't is Godefroy met ſijn knegt,
en na ik heb kunnen hooren aan de geſellen,

Zoo hebben ze je wyn afgedronken, en je wyf afgeſoent
daar by.

Ulrich. Ey lieve gá eens met me ſien, hoe ik ſe zal knelis-
duivelen, die beſukte pry.

ULRICH, SYBILLE, WYBRAND, JORIS.

IK zal jou, dat verleeren, dat zweer ik, jy bezukte ritſige
koekedroelje;

Men behoorde je met je gat op een hekel te ſetten, jou
weyige pompoelje.

²k En geloof niet dat men in 't heele land sulken staal sou
 konnen vinden, als jy bent;
 De beul is 'er te goed toe, dat hy syn handen aan je schend.
 Maar myn tong is niet bequaam, om jou quaads genoeg
 te seggen.

Sybille. Wat breeder dingen zyn dit, zei Jan Oom, en
 hy sag drie schollen in een schotel leggen.

Ulrich. Durf jy 'er nog om lachen, jou onbeschaamde
 varken, jou ligtvaardige slaars.

Sybille. Ben ik een varken, hoor je dat wel drogift, zoo
 eet spek uit myn naars.

Wat valt hier veel te varken, seg generalissimus van alle
 hooren-beesten.

Ulrich. Je selt me zoo niet meer verjagen met je spoke-
 ryen en gemaakte geesten.

Sybille. Ik sie wel, als een koe beschetten is, soo slaats
 gemeenlijk met de staart:

Of jy wat balderd, blafkaak, ik ben voor je snorken niet
 vervaard:

Even als een morgen lands, soo beef ik voor jou onver-
 standig tieren:

Je bent voorwaar een groot Cadet, je moeders naars be-
 stond uit twee quartieren.

Wat sou men op 't lef nog beuren van desen jan gat? hoor
 hier drooge bloed,

Heb je lang genoeg quaad geweest, soo meug je tuffen je
 beenen sien, en worden weêr goed.

Ulrich. Zulken geraffineerd vel is 't: ze sou verblofen
 nog verblicken.

Wybrand. Dat 'er justitie in 't land was, men behoorde
 sulken volk in 't Rasp-huis te schicken.

Ulrich. Daar zou se haast zitten, die verbrodste pek-
 hoer, dat 'et naar mijnen sin gonk.

Sybille. Niet veel te hoeren, dat seg ik je, of jou billen
 worden straks honk.

Ulrich. Ik segge, dat je me swygt, en dat soo kort als
 een hoen dat de keel is af-gesteken.

Sybill.

Sybill. Wat quelt me dese drasbroek, zal jy me verbieden te spreken?

Ioris. Ze word by loo boos: je zelt sien, zoo den ouden niet in tyds en zwygt,

Dat hy strax meer handen, als schape kafen op syne kop krygt.

Sybill. Wat kweld me dese hang-gat. *Ulrich.* Zwyg, of ik zal je de huid aftouwen.

Sybill. Zoo most je doen stink-broek, *Wyb.* O bloemerharten is dat klouwen!

O jy boose pestilentie, wat sou je den goeden man zoo ongenadig slaan!

Sybill. Neem dat by provisie, en als je weer wat lust, zoo spreekt men eens aan.

Ulrich. O jy helse proserpyn. *Sybill.* Pas men dat tandeloos bakhuis toe te houwen,

Of ik zal je straks de neus af byten, en je se weer in 't aansigt spouwen.

Wybrand. Wat boozer wyf is dat! *Ioris.* Had ik dat kwalijk geraden?

Ulrich. Ik ben ontheupt en ontbild.

Sybill. Zo je dat smaakt, zo komt op een andermaal weêr, Heer Overdeken van 't horendragers gild. *binnen.*

Ioris. 'k Geloof, dat hy dat beter gewaar wierd, als den dageraad. *Wyb.* Arme man, hy krimt als een Egel.

Ioris. Wat pry is dat, se speelt met haar beukspaander, als een boer met den dors-vlegel.

Ulrich. Ze heeft een voet zoo spits als een naald.

Wybrand. Gy onnutte vel, wat zouje een oud man zoo zeer doen.

Ioris. Sommige mans dragen de horens op 't hoofd, maar sy schynt 't wel heeft se aan de schoen.

Wybrand. Dat is nergens na de beste Juffer; wat sou meti den armen man ook soo smyten:

't Is'er al te goeden man toe. *Ioris.* Daar heeft hy gelyk in, als hy slaapt zal hy niet reë yemand byten.

Wat geeft de vent een bange lugt van hem!

Wybrand. Had je nog gedaan na mynen raad.

Ulrich. Wat zal ik zeggen? het schynt wel, hadde komt altyd te laat.

Wybrand. Wat booser stuk eten is dat! men zou syn selven kruisen en zegenen.

Joris. Ja, ja, wil de wind nog langer in dat gat staan, soo zal 'et met 'er tyd nog strond regenen.

Zou se wel grooten honger gehad hebben, dat se met sulken hevigheid klopten voor 't schapray?

Je broek is agter wat uit de lijken gewaaid baas, geeft se met 'avond eens dat ik se weêr naay.

Ulrich. O jy vagebond, durf je nog spreken? ik geloof dat je van den handel wel hebt geweten.

Joris. Ik ben 'er onnosel in: je slaat my met het spit, en ik heb van 't gebrad niet gegeten.

Ulrich. Pak je uit myn gesigt. *Joris.* Maar zoo 't je gelieft, sta men eerst eens te woord,

Want je weet wel, dat het niet veel fatsoen en heeft, dat men de luy veroordeeld ongehoord.

Wybrand. Hoor hem eens spreken. *Ulrich.* Spreek.

Joris. Ik heb voor desen wel hooren vertellen,

Dat 'er eens een boer aangepakt was van 's Heeren dienaars of diergelijke gesellen,

En dat se 'em voor den Officier brogten; die straks vraagde, wat heeft de boer gedaan?

Een van de dienaars antwoorde, Heer, de vent heeft drie hooybergen agter 't huis staan:

En strax was 't, leg hem agter af. De Keulenaars hadden den broer van een seker Officier dood gesmeten,

Waar over hy voornam sig te wreken; want hy kon dat niet wel vergeten,

Gelijk hy ook reden had: 't Gebeurde, dat hy eens op een sekeren tyd,

Met eenig volk op hafard (gelijk men dat noemt) in 't land ryd;

Onder wegen vond hy vier of vyf karels, die onder een
luyl voor een stort-regen schuyling fogten.

Waar van daan, vraagt hy? van Keulen seggen de bloen
die geen erg en dogten.

Van Keulen was 't straks, actie genoeg, sla dood de
hondsfouten, die versmaden Gods weêr en wind.

Hier uit sie je wel, als men een hond slaan wil, hoe ligt
dat men een knippel vind.

Maar 'k vertrou niet, dat jy die stroo Jonkers sult slagten,
die de Fransen *Gentilhommes de vinaigre* heten.

Die haar dienaars om een haver kaf een voet in 't gat ge-
ven, al is 't dat se geen reden en weten;

En ondertusschen laten verluynen, dat de knechts wonde-
re dingen hebben gedaan:

En als men alles wel in siet, zoo is 't maar om voor een
tyd de kost te ontgaan.

Ulrich. Ik sie wel, je soud het met Jan van Leiden soe-
ken af te leggen;

Maar ik hou je voor gecasseerd, en daar valt niet tegen te
seggen.

Uit myn oogen! *Ioris.* Hoe goed is 't, dat onse Juffer
soo gek niet en is als onsen Heer!

Ulrich. Uit myn oogen, seg ik. *Ioris.* 'k Wens de
confraters dan bey goên dag, en casseer je my,
ik casseer je weêr.

Ulrich. Hoe wel quam daar te pas het afleggen van myn
degen?

Want al hadde we maar alleen in de wereld geweest, ik
zou se hebben doorregen.

Wybrand. Het sou je daar na mogelijk berouwen heb-
ben, dat je se in je gramschap had vermoord.

Ulrich. Ik sou 't 'er maar eens deur geplakt hebben,
want ik ben te lydige verstoord.

O buerman, hoe naaktelijk komt ons nu onse mi slag
voor oogen!

Nu sie ik als in een spiegel, hoe schandelijk dat de gie-
righeid de wysheid heeft bedrogen.

Nu word ik gewaar, hoe groffelijk dat ik my zelven heb vertalt.

Wybrand. Wat zal ik seggen, fijn man? we zyn 'er beide geen kleintje aan vast.

We mogen spelen, patientie is goed kruid. *Ulrich.* Hoe zou men 't kunnen verdragen?

Eerft zoo schandelijk horens te krygen, en daar na de huid vol flagen?

Wybrand. Het fchynt elk huisjen heeft fyn kruisjen: wy zyn 't niet alleen, die aangehaald zyn met een quaad wyf.

Ho, ho, daar is 'er al meer, die fomtyds horens en slaag krygen, al roepen se niet ftyf.

De braafte bazen van de weereld hebben die klip niet kunnen vermyden:

Pompejus, die heele legers kon dwingen, en kon zig evenwel van de horens niet bevryden:

Den Philofooph Sokrates met al fyn wysheid had in fynen tyd meê gekofen een wyf,

Maar hy had even zoo wel uit geweest als wy; want hy kreeg 'er fomtyds een pispot van over 't lyf.

Ulrich. Daarom, jy jonge vryers, fiet toe, de vryfters weten 'er te houwen als geboren Engelen,

En zoo dra en zyn se niet getrouwt, of se kennen fomtyds de mans wel ringelooren en bengelen:

Ja je zult dikmaels vinden, die de alderheilgste willen wesen in fchyn,

Dat die daar na als se getrouwd zyn, de alderfnoodste vellen zyn.

Wyb. Ze seggen, dat se in de Noortse quartieren d' onnutte vellen van wyfs voor de dreckar spannen by paren.

Ulrich. Dat 'er d' onfen voor waren, en ik was 'er voerman af, 'k zou de lange haver niet fparen;

O elekaarten, hoe wou ik spelen, za myn beesjes, gelijk aan:

Maar het fchynt wel, hier te land word in die dingen niet veel gedaan!

In ouwen tyd was 'er een brave wet, te weten, dat zoo yemand syn vrouw in overspel bevonde,

Dat hy haar daar over sonder eenig gevolg vermoorden konde: (zulks bevand,

En in tegendeel, of 't geviel dat de vrouw haar man op

Dat ze niet te zeggen en had. *Wyb.* Dat stond 'er schoon.

Ulrich. 't Waren doe de wetten van 't land.

Wyb. De oude Egyptenaars hebben wel een andere wet, dewyl dat je praat van oude tyden.

Ulrich. Wat was dat? *Wybrand.* Zoo een man in overspel bevonden wierd, dat men hem al dat manlijk was zou affnyden.

Ulrich. Dat was een straffe wet. Ik heb wel hooren seggen, dat se voor een gewoonte hebben in de wilden haar land,

Dat als de man komt te sterven, de vrou moet levend worden verbrand,

Of dat men se 't hair affscheert, en laafse voor hoer loopen.

Wybrand. Ho, ho, de vrouwen hier te lande,

Lieten liever affscheeren al wat 'er was, eer z'er met ons zouden laten verbranden.

Ulrich. Dat hier zulks ook de manier was, ik vermoorde myn zelve wel, om myn wyf te helpen in 't vier.

Wyb. Wat duizend buerman, wat zeg je! maar zou het vier daar ook wel zoo heet zyn als hier?

Ulrich. Je moet weten, als de pryen de goede mans moe waren, zoo gingen se haar vergeven,

En daarom wierd dit ingesteld, om dat ze geen nood zouden hebben haar mans te overleven.

Wyb. Als ik me al wel bedenck, ten sou niet quaad wesen, dat men dat ook deed hier te land,

Hoe souden de wyfs ons koesteren? want se souden denken zoo zy sterven, soo moeten we meê van kant.

Ulrich. Daer heb je wel degelijk gelijk in, maar myn goeden vriend, wat wil ik je veel seggen?

Wy mogen 'er nu wat voor kakelen, dog 't zyn de hoenders die de eyers leggen.

Wybrand. Daarom en is 'er geen beter raad, als dat we den goeden Job slagten, en wapenen ons met geduld.

En denken, worden we nu zoo gehoeteld, het is onse eygen gierigheid schuld.

Ulrich. Laat dit ons ongeval dan tot een voorbeeld strecken.

Het leert, dat niemand eer bedrogen word als vreeken.

O voedster alles quaads, verfoeide gierigheid,

Die 't sterfelijk gemoed tot schand en oneer leid!

Daar eens uw' kanker in de boezem is gekropen,

Legt gy de zwacke ziel voor alle vuilheid open.

Vervloekte zugt tot goed, door u heb ik getrouwd,

Dat nu myn hart verteerd, ja tot 'er dood beroud:

Door nwen raad ben ik tot dese schand gekomen;

Gy hebt my geld gebrogt, maar hebt my d' eer ontnomen.

Wat helpt 'et, of gy schier vol goud gegoten zijt,

Daar d' eer te soeken is, daar is men 't alles quyt:

En daarom wierd wel eer de deugdzaamheid der vrouwen,

Voor 't dierbaarste juweel, en 't waardste goed gehouwen:

Men gaf de dogter toen geen bruydschat, en waarom?

Om dat se alleen door deugd aan haren Bruidegom

Behagen zou, en niet om rykdom en om haven:

Men vree de vrysters maar om deugdelyke gaven,

En sloeg het oog op d'eer; nu geld alleen maar 't geld,

Al word 'et somtyds nog met weinig eer geteld.

Toen zagt men deugdzame, nu soekt men ryke wyven,

En ligt, mismaakt, of mal, dat dekt men al met schyven.

Maar spiegelt u aan ons: wat helpt u geld en goed,

Wanneer gy niet als schande en laster hooren moet?

Ziet hoe het ons nu gaat in dees onse oude dagen;

Een onbevleete ziel mag 't aansigt opwaarts dragen,

Daar een bespat gemoed syn oogen slaat ter neer.

Van slegte waarden is den rykdom sonder eer,

Die in een korten tyd van groot tot niet kan komen:

Deug:

Deugds-rykdom is een ſchat, die niemand werd ontnomē;
Maar die in alle nood ſyn meester onderſteund,
Hy ſtaat heel ſlibberig, die op den rykdom leund:
Maar die op deugden bouwd, verwagt des hemels zegen.
Die dit eens in een ſchaal van redenen gaat wegen,
Zal ſien hoe veer de deugd den rykdom ſlaat voor by;
En wat het eene meer als 't ander waardig zy.
Daarom gy, jonge liē, die voor u neemt te trouwen:
Siet meer na 't deugd-ryk, als na 't ſchat-ryk in de vrouwē:
En daar gy van dees twee het eene kieſen moet,
Stelt rykdom agter deugd, en kieſt nooit eerloos goed.

E Y N D E.

Handwritten text, possibly a signature or title, located at the top left of the page. The text is faint and difficult to decipher.

c 7350

Loet 2546

3.

FILIBERT,

of

OUD MAL,

BLYSPEL.

Turpe Senilis amor.

2360

ELBERT

OLD MAIL

BLANK

NEW YORK

AAN DEN
Hoog Edelen geboren Heer,
J O N K E R
SIXTUS STEERENZ
V A N
H U M A L D A.

Myn Heer en Neef,

MEn verhaald, dat 'er een zeker karel was, die het volk beloofte hadde te doen sien een veer uyt de vleugel van den Engel Gabriël: dog dat des nagts te voren, eer het vertoog soude geschieden, de voornoemde veer uit de doos, daar se in lag, wierd genomen, en dat deselve wederom met houts kolen wierde gevuld. De karel, op den bestemden tyd ter plaatse komende, daar het nieuwsgierig volk vergaderd was, om dit wonder te sien, na dat hy langen tyd van de rariteyten van dese veer geswefst hadde, doet de doos open, ende verneemt met verwondering de transformatie, die in deselve was geschied; egter syn selven wat bedogt hebbende, scoley hy: goede luyden, ik moet u, tot myn leet wesen seggen, dat ik myne beloften, aan u gedaan, niet ten volen zal kunnen betalen; 't is zulks, dat ik meer rariteyten hebbe als de beloofde veer; en alsoo ik in 't herwaarts komen wat haastig was, en dat om u hier niet te lang te vergeefs te laten verlangen, soo hebbe ik my (schynt wel) vertast, nemende de eene doos voor de andere: dog ik kan u dat verskeren, dat dit niet minder raar is als de veer, die ik hadde verhoopt te vertoonen. Hier op tast hy in de doos, ende de kolen toonende, zeyd hy,
siet

niet hier Messieurs, dit zyn de kolen, daar St. Lauretis op gebraden is, en contenteerde daar mede de omstanders. Het zou ten naaften by (dunkt my) met my ook wel zoo gaan, die uw' hoog Ed: het eene belofte hebbe, endè het ander ben sendende: dog uw hoog Ed: gelieve te weten, dat de onverwagte dood van den drucker my bellet heeft myne beloften, als ik gehoopt hadde, te voldoen. Ondertuffchen is dese oude vryer uit gekomen; ik weet niet, of ik voor de eerstemaal, of voor de tweedemaal zal seggen: want als ik hem voor dezen aan onse kamer-broeders gegeven hadde om voor ons, en eenige goede vrienden het belaglijk succes van syne vryagie op het tooneel te vertoonen, zoo is het ondertuffchen te sluik op de pers geraakt, en met'er haast afgedrukt zynde, quam hy zoo vitieus voor den dag, dat daar deurgangs niet alleen groote meenigte van drukfouten, maar ook op sommige plaatsfen heele regels over geslagen waren. Dit alles onaangefien soo is hy by vele zoo aange-naam geweest, dat de druk uit zynde, men hem wederom op de pers meende te brengen, daar hy dan even zoo defectueus als te voren soude van daan gekomen hebben; omme het welke voor te komen, zoo hebbe ik moeten resolveren myn hand-schrift den drucker ter hand te stellen, foodanig als ik hem hier aan uw hoog Ed: ben addresserende: Ik hoop, dat hy my in 't verdere by U hoog Ed: zal verontschuldigen: daar van die hoewel hy lang borgt, egter niet behoefd quyt te schelden den gene, die is

Myn Heer en Neef,

Uw Hoog Edts. ootmoedige dienaar en Neef

J. VAN PAFFENRODE.

I N H O U D.

DEn Ouden Filibert die vryde na Laurette,
 Sy spotte met syn min : hy kan se niet versetten.
 Koenraad en Harmen , met syn dienaar , en haar meid ,
 Die hadden onderwyl een aanslagzaam bereid.
 Men maakt den ouden wys , daar zal een mande afdalen,
 Daar zal men hem dan meê in syn liefs venster halen.
 Hy gaat : als half om hoog getrocken is de mand ,
 Zoo word se vast gemaakt , en by straks aangerand
 Van Koenraad en syn maat , die , agter uit gesloopen ,
 Gelyk als Ratelwagts na voren komen loopen ;
 Weerhaan en Bely ook. De mand raakt in 't gesigt ,
 En Signeur Filibert die word 'er uit geligt.
 Men rooft hem straks syn geld , men veinst het t'overkykē
 En laat hem onverhoets al willens door gaan stryken.
 Weerhaan nu vol en dol gezopen van den buit ,
 Valt lastig aan syn Heer ; dies moet ten huisen uit.
 Maar als dit Bely hoort , hout Filibert te voren ,
 Indien dat Weerhaan klapt , dat 't alles is verloren ,
 En dat de vader het zal toestaan nimmermeer :
 Des rust den ouden niet , of heeft syn dienaar weer.
 Die straks met Bely gaat een nieuwen aanslag smeden :
 Men maakt den ouden wys , Laurette is wel te vreden
 Om met hem deur te gaan , men steld den tyd quansuis :
 Hy gaat , maar is soo ras niet in Laurettens huis ,
 Of word van d'eerste twee al wederom gegrepen :
 Men dreigt , men wil hem straks gaan na den stok toe slepē ;
 't Geld , dat hy by sig heeft , word van hem weg gemaakt :
 Door 't bidden hy in 't end nog vry en los geraakt.
 Hiet op gaat Gideon kortst met Laurette trouwen ,
 Weerhaan met Bely , en 't geen dat 'er was gebrouwen ,
 Dat wierd doe Filibert , maar al te laat , gewaar ,
 Verfoeit syn dwaasheid , en zit met de hand in 't hair.

VERTOONDERS.

FILIBERT, een oud vryer.

WEERHAAN, zijn knecht.

LAURETTE, een jonge vryster.

BELI, meid van Laurette.

KOENRAAD, {
HARMAN, { twee bravers.

VOLKIER, vader van Laurette.

GIDEON, een jonge vryer.

FILIBERT,
of
 OUD MAL,
 BLYSPEL.

EERSTE BEDRYF.

FILIBERT, WEERHAAN.

H Et spreek woord seid niet te vergeefs, 't zyn sterke
 beenen die weelde kunnen dragen,

Dat bevind ik nu aan myn selven in dees myne oude dagen.

Wat helpt 'et, of je alles wat je droomt al hebt en geniet?

Als Venus eens de ooren op steekt, ze maakt haast, dat
 het je al te maal ontschiet.

Ik was nog onlangs geluckiger als den Grooten Turk, of
 de Koning van Marocken;

Maar hoe ras is my al myn weelde en groot genoeg
 ontrocken.

O gy Blinde bengel, klein Venus, dertel wigt,

Ik was 'er voorwaar te oud toe, om zoo getroffen te wor-
 den met uwen schicht.

En was 'er geen quartier voor zulke gryze haren?

En kon ik myn oude borst dan niet ongeschent bewaren?

Waarom moest gy dit blakend vier nog in desen boesem
 komen voen?

Daar ik niet beter geweten heb, of ik was al gelubt zonder
 seer doen.

Ik dogt nu om geen trouwen meer, ja ik kan met eeden
 verklaren,

Dat ik om geen hylikon en heb gedagt gehad in lengte van
 jaren.

K

Maar

Maar wat raad? dat heeft het nu al weg, gedane dingen
en hebben geen keer:

Laurette heeft uw vryghêid gestolen, Filibert, en gy krygt
se je leven niet weêr.

Maar als ik al ter deeg de zaak ga overleggen,
Wat valt 'er alsoo veel op myne liefde te leggen!

Sy is nog hoer, nog dief, en ik min haar in eer en deugt;
En datje dat meent, 'k en ben nog zoo oud niet, als is 't
dat me al wat verjeugt.

Die luy zijn daarom juist niet oud, om datse wat lang wa-
ren in 't leven;

Ho, ho, daar zijn van die oude knockers, die 't de jon-
ge wel in haar pap souden te eten geven:

Men sou 't my soo niet aansien, maar ik heb nog al een
jong hart in 't lyf.

Maar waar staat 'er geschreven, dat een oud man ook niet
en mag denken om een wyf?

Daar is Korstiaan, Krelis Franken, en Jan Oyevaar, 't zyn
oude, maar nog happige basen,

Den ouden Jan Teunisse Bolbacken, en Joris Bullebak, 't
zyn byget nog mannen als basen.

Doen Tys Meijisse Dikbil tagtig jaar was, doen most 'er
de meid nog eens aan:

En laat ons niet veer loopen, is 'er nog korts tot gryse
Joris niet een quade steek begaan?

Dat men den ouderdom wil versmaden, dat zyn maar vise
vasen,

Een man is 'er nog goed toe, zoo lang als hy een veer van
de mond kan blasen.

Maar hola, ik most maken, dat dese brief aan Laurette
kwam ter hand,

Waar uit sy voor eerst zal merken myn uit-stekend ver-
stand,

En als sy dan mynen rykdom daar eens gaat nevens voegē,
Ik twyfel niet of het een en 't ander zal haar wel genoegen.

Myn dienaar, hou! *Weerb.* Mijn Heer. *Filib.* Gy moet straks
naar Laurette gaan.

Weerhaan. Dat's gang. *Filibert.* Zoo haastig niet, hoor hier, blyf nog een weinig staan.

Wat sou je 'er doen als je 'er waard; Heer! wat ken je onverstandig wind breken. (spreken,

Je weet wat ik seggen wil, en je hebt my nog niet hooren Ik werd baloorig van je dwaasheid. *Weerhaan.* Ik mag je bidden baas,

Wat je doet, en ontfeld je niet, 't mogt altemet komen te schieten in je blaas.

Filibert. Dese brief, versta je wel, zelve Juffrouw Laurette zelfs in handen geven.

Zeg, dat ik hem, in hare liefde brandende, heb geschreven, Voeg by de leverantie een *Bafe los manos*, of een Frans compliment,

Snyt vry wacker wat op? want ik weet, hoe je in de kunst ervaren bent.

Weerb. Komt het op opsnyen aan? zoo verseker ik je, dat het huwelijk haast klaar is;

Want ik kan se soo stofferen, dat ik dikwils selver meen, dat het waar is:

'k Wou myns gelijk in die materie wel eens sien in tien mylen in 't rond,

Al seg ik het zelfs, daar gaat haast niet een waar woord uit myn mond:

Maar een leugentje om best wil, zoo men leid, en is geen sonden;

Ik zal je dat klaren uit een eekje, je had jou leven geen bekwaamer persoon gevonden.

Filib. Hoor je wel, dat je me de Juffrouw van mynen 't wegen wat fatsoenelijk groet,

En ik zal ondertusschen uw wederkomst met groot verlangen sien te moet.

WEERHAAN, BELY, LAURETTE.

M En mag wel seggen, dat hy liken zoo schielijk komt als 't kacken;

Maar laat sien eens, op wat satsoen zal ik nu de Juffer best
aan packen?

Ik mag myn harange hier en daar lardeeren met een woord
Frans;

Want daar ben ik vol af, en 't is wel de meeste mode al-
tans.

Maar hola, ik moest al pratende het huis niet verby loopen.

Bely. Klopt daar iemand? *Weerb.* Ja; zoo 't uwe eerwaar-
digheid gelieft, zoo doe eens open. *Bely uit.*

Bely. Monsieur, wat is je geliefte? *Weerb.* 'k Sprak je
Juffer gaarn. *Bely.* Ik sal 't 'er seggen, wagt een
oogenblik.

Weerb. Monsieur zeide se, wat dunkje van de pry? se
spreekt zoo yvel Frans als ik. *Laurette uit.*

Myn heerschap doet door myn mond aan u-liede syne
salutatie,

Zig recommanderende seer in deszelfs goede gratie,
Daar nevens ootmoedig versoekende, dat ge hem wilt
helpen uit syne tribulatie; (juratie;

Want hy zweert by kruis en kras, dat is, by groote con-
Dat het hem niet mogelijk en is te lyden de overgroote
vexatie, (instigatie.

Die hem word aangedaan door een sekere onverwagte
Och! of myne welsprekenheid deê sulken operatie!

Dat 'er uit uw mond vloeyde een favorabele pronuntiatie.

Laurette leest den Brief.

Laurette, sins ik eerst de stralen van uwe oogen

Gesien heb, is my heel myn vrygheid ontogen.

Vergeeft 't my, dat ik dees stoutheid heb bestaan:

Het was uw schoonheid, die my daar toe prikkelde aan;

Die schoonheid, die my nog zal duisend doon doen sterven,

Zoo ik in korten tyd uw hulp niet kan verwerven;

Dies hoop ik, nademaal dat gy my hebt gewond,

Dat g' ook de geen zult zyn, die my weer maakt gesond:

En dat in 't schoone lyf een goede ziel zal woonen,

Die myne trouwe min met wedermin zal loonen.

*Ik wens geen groter goed, als uw genegen bert:
Twee letteren uit uw mond genesen Filibert.*

Laurette. Zouden, myn oogen wel schemeren, of kan ik niet wel lefen?

Want ik en kan niet gelooven, dat dien ouden nar zoo gek zou welen.

Wie is je meester goelijker? *Weerb.* Ik ben de knegt van Signeur Filibert, Mevrouw,

En dien volgende is myn perfoon een dienaars dienaar van jou.

Laurette. Loop gek, loop; wat mag de overgeven sot beginnen:

Is je meester met de kop gequeld, of heeft hy alle drie syn vyf zinnen?

Kan dien ouden semmelaar syn selven niet houden gerust?

Word hy krevelig? hoor je wel, seg hem, dat hy een bezemstok kust.

Wat komt de dreumelaar over, dat hy hem durft verkloeken,

Om een jonge meid, als ik ben, voor hem ten huwelijk te verfoeken?

Hy heeft wel want tot het schip, zou 'k meenen; syn gat staat'er wel naar.

Hoor hier gortige commissaris, breng me geen brieven meer van dien ouden preutelaar,

Of je krygt voor port een voet in 't gat, en de hult digt vol slagen.

Weerb. Betaal je het brief-loon zoo, zoo mag hy syn brieven zelve dragen.

'k Wed ik geen schryvens aan haar meer en behandig, neen by gort,

'k Had liever, dat hy 'er op een ander tyd frank op zette, als dubbeld port.

Ja wel, ik mag nu eens na myn baas gaan, en brengen dese aangename maren,

En doen hem een mondeling verhaal van syn schriftelijk wedervaren.

FILIBERT.
 FILIBERT, WEERHAAN.

W At ofse seggen zal, denk ik? zoo sy ter deeg op
 myn vloeyende styl let,
 Zoo geloof ik, datse over myn welspreketheid niet wei-
 nig zal staan verfet.

De jonge kaal-baarden mogen al mee leggen schryven en
 vryven? (beklyven.)

Maat 't is maar wisje wasje, en daarom en kan 't ook niet
 Wagt u van zoo een kop, daar steekt wat anders in,
 Dog myn Dienaar Weerhaan blyft my al wat te lang
 uit na myn zin.

Mogelijk zal 't dronke bloedje syn boden-brood ergens
 zitten verdrinken.

Weerhaan. Dat heeft hy niet qualijk geraden, hoe willen
 hem die port-penningen in d'ooren klinken.

Filibert. Wel wat dogt z'er af, had haar niet een groote
 blydschap omvat?

Weerhaan. Ja al even eens, ofse buikpyn of den dollen
 tand-sweer had.

Filibert. Ik weet wel, datse dattelijk haar genegentheid
 tot mywaarts ging nygen.

Weerhaan. Ja had je voor jou vaar gekomen (na se sei) so
 had je haar moer kunnen krygen.

Filibert. 't Is sulken aardigen diertje, se heeft haar loop-
 jes op een prik.

Weerhaan. Met onwillige honden is 't quaat hase van-
 gen, je zelt'er een blaauwtje loopen, dat seg ik.

Filibert. Wie en zou hem ook niet vergapen aan zulke
 doorploegde brocken.

Weerhaan. Je meugt'er wel van roemen, je schriften
 worden tot scheurens toe getrocken.

Filibert. Ik doe, dat ik wil, als ik de pen eens trek van
 agter 't oor.

Weerhaan. Al schreef je, dat je besukt wierd, je klopt
 voor een doofmans door.

Je brief je heeft groote operatie gedaan, morgen zal
 men onder trouwen.

Na ik die Juffer aan sie, zoo liet z'er liever hangen, eer se
nam soo eenen ouwen.

Filibert. Wat kreegje voor je brengen, aparentelijk al
een dicke vette duit:

Je moet haar eer niet stelen, ik kan haar liberaliteit, spreek
regt uit.

Weerhaan. Datse niet gierig en was, bleek daar uyt, dat
se de briefscheurde, en de stucken ging weg smac-
ken,

Daar se, indien se naauw siende was geweest, een halve
week schoon meê had kunnen kacken.

Van drink-geld praatën! hoor eens baas, 'k zou je raden
dat je op een andermaal

Geen brieven meer bestelde; want sy zou se voort senden
voor Algarben na de kust van Portugaal.

Filibert. Wat segtse evenwel van den brief? en past men
niet te jokken.

Weerhaan. Dat hy kortst na de lecture veranderde in een
sneeuw-buy van papiere vlocken.

Filibert. Weg, weg: om kort temaken, wat was eigent-
lijk haar besluit.

Weerhaan. Brui heen, sei se, en zoo je weer komt, zoo
krygje honderd stocken op je huilt.

Filibert. Ba hola, dat ging grof, daar zouden jonge
melk-muilen zig al aan stooten;

Maar ik en myns gelijk, die weten wel, dat 'er de meisjes
niet gaarn zoo ten eersten ontblooten.

Ligtvaardigheid in de vrouwen en was by my nooit niet
bemind, (hebben bezind.

Nu zweer ik, dat ik van nu aan haar nog eens zoo zeer sal
Gytoond in der waarheid Laurette, dat gy niet en bent
van die ligte koyen,

Die anders niet en doen, als haat voor de gaande en ko-
mende man op te toyen, (het net;

En spelen dan, de eerste die komt, kip ik hebje, haal over
Zoo dat de luy al gevangen zyn, en hebben nog qualijk een
voet in huis geset;

Ja zeker, ben je van dien aart, zoo zou je regt myn slag wesen;

Want, indien ik een van die wulpsse dingen aansloeg, dan zou me staan te vreesen,

Dat ik, de plaats van Signeur in Filibert, zou worden Monsieur Kornaat, (een nieuw jaar.

Dat is, datse me een paar osse pluimen zou schenken tot En je kent wel denken, dat me dat niet al te wel zou gelijken,

Daarom zweer ik met eenen dieren eed, dat ik Laurette nooit en zal beswyken;

Maar het zal haast etens tyd wesen, kom laat ons na huis toe gaan.

Weerhaan. Als oud mal begint te scheuren, soo en is 'er ook geen stoppen meer aan.

HET TWEEDE BEDRYF.

FILIBERT, WEERHAAN, LAURETTE, KOENRAAD.

Weerb. **Z**ou 't niet waar zyn meenje, sie daar, ik zweer je by Sinte Celi.

Filibert. Je bent zoo van pas te gelooven, jou seggen is altyd geen Euangely.

- Meen je evenwel, dat 'er geen fout aan wesen sal, of se zal hier komen voor by.

Weerb. Ik weet niet waar jy aantwyfelt, je weet immers wel, dat ik geen leugenagtig wyf en zy: (men. Ik ben verskerd, dat te op desen tyd hier verby moet ko-

Filibert. Ja wel, soo 't niet waar is, zoo meug je van den duivel droomen.

Weerb. Ga hier maar wat wandelen, je felt haar wel haast werden gewaar. (naar.

Filib. Dat je eens die straat wat ingingt, en keek 'er eens Maar als je te verneemt, zoo moelt je my met een vaart komen waarschouwen.

Weerb. Ik ga henen, en ik zal een wacker oog in 't zeil houwen.

Filibert. 't Is fulken olickert, hy is de duivel selfs te slim:
 Me dunkt, ik sie hem al weêr na me toe komen loopen als
 een schim. (vergaren:

Maar laat ik myn vyf zinnen nu wat gaan by malkander
 Want ik meenje dat met een Ciceronise eloquentie te
 klaren.

Let 'er eens op met wat een aardigheid ik 'er myne liefde
 zal geven te verstaan.

Daar komt hy. *Weerb.* Zet je trony in de plooy.

Filibert. Byget daar komt ze aan.

Laur. Hoe staat het hemels blau bezaait met gulde sterren,
 Al is de weg vry lang, nog schynt het my niet verre.

Filib. Godin, die weêr in my hebt nieuwe vlam verwekt,
 Die d'as myns ouderdoms had overlang bedekt,
 Gy hebt in my weêrom de groens lust herboren;
 Hoewel de liefde hier was over lang bevroren.

Ei sie uw dienaar aan, hy bied u aan syn trouw:

Neemt gy hem tot uw man, hy neemt u tot syn vrouw.

Zoo ras en toont gy niet tot hem te zyn genegen,

Of 't geld vloed in uw schoot, gelijk een gulde regen.

Laur. Wat fatsoen is dat, dat men iemand zoo in syn
 woorden valt, zeg ouden druip-vink.

Weerb. Hy heeft 'er wacker af, dat kan ik je versekerer;
 byget het gaar'er zoo klink klink: (gelooven.

Ja 't geld, dat 'er in zyn huis is, dat en zou me niet konnen
 Hoort het ook yemand, die ons de keel affnyt, om den
 aap te rooven?

Hy heeft niet veel meer, als een milioen aan contanten,
 behalven dat hier nog buiten staat,

Men zou 't hem wel soo niet aansien, om dat hy juist zoo
 uitwendig niet gekleet en gaat;

Maar gisteren heeft hy nog een tonnetje aan den grooten
 Tarter verschoten: (willen begrooten.

Dan 't waar maar hooy gedorssen, dat ik syn middelen zou

Filib. Ik zal jou meeltes maken van al myn land en zant.

Weerb. Hy heeft van dit jaar nog drie honderd agt en se-
 ventig morgen en een half met bogaard beplant,

En dat heeft hy, nog ontrent weinig minder, voor syn eigen provisie laten hooyen :

Dat zyn landen agter malkander lagen tut ! tut ze ! strekten van hier tot de bergen van Savoyen.

Hy past zoo veel op een hof-steê weg te geven , als een boer op een scheet.

Filibert. Je zult gediend worden , als een Princes , en je zult alle dagen in je salp gaan gekleed ,

Ja , je zelt straks de helft hebben , van myn meubelen , rente-brieven , en huïsen.

Weerhaan. Je vergeet de Esmaraude , Saffiren , Robynen , Diamanten , 'k zou seggen , als farken ; maar om niet te liegen zoo groot als platluïsen.

Ik weet wel , se zou je van selfs na loopen , dat se maat eens je schatten zag :

Want het blinkt tot onsent van 't gesteente , dat m'er zoo wel kan sien by nagt als by dag.

Filib. Dat had ik vergeten , ik zal ook straks na de trouw met je deelen

Alle myne gereede penningen , als mede alle myne juweelen.

Laurette. Ik weet voorwaar niet wie de wyfste is van dese bey ;

(leutert de key.

Want de eene is vry met de kop gekweld , en de andere

Filibert. 't Geen dat ik seg , dat meen ik , wy komen hier niet om te mallen.

Weerhaan. jou hangt een tour paarlen boven 't hoofd soo groot als kaats-ballen.

Wat hoef ik 'er om te liegen , ik sal 't niet seggen , als 't niet waar is ,

Daar zitten t' onsend regtevoort nog agt of tien klerken en schryven aan den inventaris ,

Die hy dan van meening is u lieden te stellen ter hand.

Slaat hem de koop toe , seg ik ; je krygt je leven geen nobeler quant.

Laur. Wat ryd me desen drasbroek 'k seg , zoo je me weêr begind aan te raken ,

Dat

Dat ik je een paar souffletten zal geven voor jou wind-
rige kaken.

Wat kwelt my desen hoddebek, dese gietleugen, seg eens
roffiaan, (derft randen aan?)

Wie raad jou en jou gecke meester zoo stout, dat je my dus

Zijn 't niet twee mooye vogels? se zouwen bek waam we-
fen om met haar beyen (ters en voor kreyen):

Voor molikken in de boomen geset te worden, voor ex-

Was 'er stinkender rog in zee, hy zou my komen aan boort.

Weerb. Is 't mogelijk Juffer; ey kan 't wesen zoo laat 'et
wefen, staat ons nog een woord.

Laur. Het zal nog schoonder komen, denk ik, wat zul-
len dese ezels nog beginnen.

Had daar knabbeld op dat mond-stuk, en vergaar jou yle
zinnen. *Laurette binnen.*

Weerb. Daar sal je de duivel over haalen, dik-huide mor-
gen dreer. (smeet.)

Wat bruit me dat varken, ô blommerharten, was dat een

Ze kost me, by men ziet 'er na, haar leven niet beter raken,

Ik heb geen tanden te veel, moer, je behoeft se me zoo
niet los te maken.

Ey lieve baas kyk een reis en staat myn neus niet krom,

De Godē willen geven, dat my nu niemand tegen en kom,

Daar ik myn gramschap op los breek, en op uit ga storten,

Want hy en zou myn handen niet ontgaan, of ik zou hem
eerst een voet korten.

Filib. Ey lieve bedaarje wat, en is 't mogelijk, zoo set
dees quaadheid wat uit je zin.

Weerb. Ik ben te zeer geafronteerd, en als goê luî quaad
worden, dan hebben se de duivel in: (vergeten.)

Zoo los voor de kop te vloyen, dat kan ik myn leven niet

De kop staat me zoo los, 'k zou regte voort veel liever veg-
ten, als eten. (bloed gekost.)

Filib. Sreek op. *Weerb.* 'k En steek niet op, of 't heert eerst

Filib. Komt 'er straks de eene onverlaat, of de andere,

zoo werden we bey wat afgerost,

Weerb. 'k En kan me niet bedaten, voor dat ik eerst ar-
men en beenen daer heen heb sien vallen. En

En een deel bollen daar heen rollen, al even eens, als
kaats ballen: (myn lust.

Och, dat ik nu in 't backen en houwen eens mogt boeten

Filib. My dunkt, ik hoor daar yemand, 'k mag je bid-
den, hou je dog geruſt.

Weerhaan. Ten ſcheelt me niet, wie wil. *Koenr.* wat
valt hier veel te ſchrappen,

Lust je wat te vegten, kom, hier is ook klein bier te tappen.

Weerb. Wat bruſt me die vent, zoo los te trecken van
leer!

Filib. Och, ik zei het je wel van te voren, waarom
maakte je zoo veel gebeer.

Nou hebben we onsgat niet qualijk geſchrapt, we heb-
ben onſe regte man gevonden.

Na ik dit ſpel aanzie, ſoo en is hier anders niet te ver-
wagten, als het lyf vol wonden.

Koenr. Ik weet niet wat me houd, dat ik je niet en ver-
moord alle bey.

Flux zeg ik, wind-gat, ſteek men dien degen op, of den
hond ſchyt in de ſchey.

Filib. Steek op, ey lieve ſteek op, of wy zullen 't ons
bey beklagen.

Weerb. Als je 't me belaft, zoo moet ik 't wel doen.

Filib. Die karel zou 'er niet na vragen:

Daarom zoo wagt je dog van een onhebbelijk woord,

Want de vent, als je wel ziet, is te lijdig verſtoord.

't Zal beſt zijn, dat we ons deur packen, hy heeft de
gramſchap met heele emmers ingeſwolgen.

Weerb. Byget vogel, hoe wou ik je aan je voden ſitten,
dat ik myn meester niet moest volgen.

Koenr. Hoor hier *Weerhaan* een woord. *Weerb.* Neen
'k vertrou je niet vrund.

Koenr. Een man een man, een woord een woord,
'k verklaar 't je, 't is op jou niet gemund:

Zeg me eens, is de oude ſchyte broek al weg?

Weerb. 'k En ſal niet met je ſpreken,

Of je zelt me eeſte dat entje ſtaal weêr in de ſchei ſteken:

'k Mag

'k Mag dat geflicker in myn oogen niet lyen. *Koentr.* Wel zie daar dan.

Weerb. Akeremalementen karel, hoe ging je daar foo uitzinnig aan? (lippen;

Mijn oude Baas heeft de koorts op 't lijf, en de dood op de Je most foo niet te werk gaan, of de ziel zou hem wel ontslippen.

Koentr. Wat fchorre jou, dat je zoo de gecke Maay speelde. *Weerb.* 'k Was uitzinnig door een klink, Die ik daar zoo datelijk van die bezukte Juffer Laurette ontving:

Ik wou voor den Baas (gelijk ik schuldig ben) op myn fatsoen foo wat makelen,

En sy gaf my een klap dat het kraakte: had daar, zeife, dat 's voor je kakelen: (of vallen zou.

't Vier spronk uit myn oogen, en ik wist niet of ik staan, *Koentr.* Nou, nou, je moet 'er al wat af verdragen, of het nog eens wierd je meesters vrouw.

Weerb. Zijn vrouw? maar te begrijpen, hy zal 'er sijn neus wel af vegen: (degen.

Ik heb 'et die Juffer al afgesien, 't en sal niet zyn met dien

Koentr. Wat anders gepraat, dat je zin in haar meid hebt, heb ik al met een half oog afgesien,

Weerb. Heb j'et uit een boekje gelefen, of versta je de toover-konst misschien?

Koentr. Wat zou je seggen waar, dat ik eens wist te maken, Dat jy in korten tyd kont aan die meid geraken. (hand.

Weerb. Meen je 't? *Koentr.* Meenen, lie daat, daar is myn

Weerb. Flus zag j'er uyt als een bullebak, en nou ben je de braafste karel van 't land.

Koentr. Kom, ga jy eens meê, we zullen buiten jou schâ een pintje aan gaan leggen,

En daar zal ik je dan onse ganlchen aanslag gaan seggen.

WEERHAAN, KOENRAAD, BELY.

HOe quamen se zoo ras uit myn gezigt, daar ik zoo naarlig heb rondom geloert,

Het is al even eens, of 'er de duivel van 't kakhuis had gevoerd.

Ik liep daar de biersteeg in, en ik snapte den hoek om, verby de twee sluyten,

En soo voort het Boterbruggetje over, verby de waard in de drie vleeer-muiten:

Ik vraagde man en maag; al wie me tegē kwam sprak ik an; En doe wierd me gezeid, dat se stonden en praatten voor de blaauwe satyne bier-kan:

Hem na, speelden ik, en ik snapte de vismarkt over, neemt die brief meē riepen de vis-pryen.

Y lieve kyk een reis, zeiden se, waar of Weerhaan zoo winderig na toe mag tyen?

Ik liet haar praaten en ik faggelde al weēraan voort;

Maar doe begonne de jongens te roepen, de vent heeft 'er een vermoord!

Verzeker, zeiden de luy, heeft hy eene neērlag bedreven, Dat lieg je niet, dogt ik, al ken je 't wel, 't is me wel meer gebeurd van syn leven:

Eindelijk uit vrees van 't rapalje te krygen aan myn gat, Zoo begoft ik me weē te begeven op myn gewoonlijke trat.

(lijk te spreken:

Maar wat raad, ik dien Bely en Koenraad wel noodzake-Daar zyn se beidegaar; wat heb ik kykens na jou gekeeken?

Ik heb gelooopen als een schytenden hond de heele stad op en neē.

Koenr. En wy van gelijken, hier sagen we je, en daar verloren we je weē.

Bely. Hoe gaat 'et, heb je al eens van de zaken met den ouden gesproken?

Weerb. 'k Heb hem zoo braaf als ik mag met leugens de oogen uit gestoken. (gen doe.

Je sou 't niet konne gelooven, hoe aardig dat ik die din-

Koenr. Wanneer zal 't aangaan? *Weerb.* Ik kan hem niet houwen, hy wil 'er metten eersten na toe.

Koenr. Hoe eer hoe liever, laat ons het yzer smeden ter-wyl het heet is.

Weerb.

Weerb. Wel ik ben gemaakt, sorgt gyliên dan, dat alle dingen gereed is.

Bely. En je most passen, datje precys, ten een uur voor onse deur waart.

Weerb. Wel aan, 't is zoo geseid, elk past dat hy syn dingen ter deeg klaart.

FILIBERT, WEERHAAN.

IS't waar, dat je segt, of zoek je me met een yd'le hoop te verblyden? (lange tyden;

Weerb. Je bent de gelukkigste man, die 'er geleefd heeft in Want je zult van desen nagt nog slapen in je liefs arm.

Filib. Zoo 't wel uit valt, sie daar, ik zal je eens nobel vullen den darm: (bekoren,

Maar ey lieve, seg men eens, hoe heb je se nog kunnen Daar ze myn brieven niet aansien wou, en myn woorden niet hooren. (wereld bent.

Ik moet bekennen, datje waaragtig een karel van de andere

Weerb. Ik sie wel datje de oude spreek-woorden niet al te welen kent.

Wintersche nagten,

Vrouwen gedagten,

Huldig der Heeren,

Dat zyn drie dingen, die ligt verkeeren.

Filib. Maar kom seg my eens, hoe heb je dese zaak dus beleid? (wel by de meid,

Weerb. Dat zal ik je seggen, je moet weten, ik sta al heel

Die zette ik de zaak eens louter op haar consciantie;

'k Weet, sei ik, dat je by je Juffer hebt seer secreete audientie;

Dat en dat moet je voor me doen, waar van ik haar deé een geheel vertoog: (oog.

't Is je altemaal zoo ongeweigerd, sei se, als een vuil in je

Hoor eens, zei 'k zoo, ken je maken, dat myn meester jou

Juffers affectie kan genieten?

Ik en kan je niet veel seggen, maar daar zal een goede voor jou overschieten.

Spreekje de woordē, zei se, sou ik daar op mogen vast gaan:

Zoo vast als een muur, sei ik weerom, spreekt 'er my voor

aan.

En

En gisteren agter-middag, in de schemer-avond, zo quam se
me tegen; (gekregen?)

Hoe gaat 'er al met de zeven zaken, zei ik, hebje al een lugje
'k Heb 'er goede moed toe, zei se, ja ik heb 'er alreê zoo
veer gebrogt,

Datse al begint te waggelen, en al in twyfeling is gerogt.
Je bent een meid, als een kruid, zei ik weer; maar je
moet daar in continueren.

Laat my met de smert begaan, zei se; en van daag komt
te me onversien aborderen, (als hy wil.

Klaar is Kees, Weerhaan zei ze, laat je meester nu komen
Als ik haar zoo hoorde spreken, zoo dogt me, dat ik van
blydschap van myn selven vil.

Met dat de klok een slaat, soo sal je maken voor onse deur
te wesen, zei se, en dan zal je eens hoefsten,

En dan zal ik de vensters open doen, een mand neêr la-
ten, jou meester op halen, en brengen hem by onse
Juffer te roelsten.

Filib. Ik spring schier uit myn schoenen, soo uitgelaten
ben ik in de vreugd: (dese deugd.

Alteefde ik nog honderd jaar, ik en kon je niet vergelden
O Weerhaan, Weerhaan, wat zal ik nog een man van je
maken.

Weerb. Daar sullen we daar na van spreken, laat ons nu
maer sien tegen den bestemden tyd klaar te raken.

DERDE VIERDE BEDRYF.

FILIBERT, WEERH. KOENR. HARMEN, BELY.

O Koningin van alle nagten, waardig van Jupyn en al
de goden te zijn benyd!

'k En kan 't je niet seggen, my dunkt, dat myn ziel op een
korde wagen ryd.

Weerb. Het valt ons louter meê, dat de sterren niet al te
helder en lichten.

Filib. Zoo goed Filibert is Venus, daarom zal ik 'er ook
een autaar voor laten oprigten.

Weerb.

Weerb. Maar ben je ook wel versien met duim-kruit, dat is, *spetie in manibus?*

Want ik zou niet gaarn sien, dat we zouwen staan kyken als twee hontfotten flus;

Je most byloo met je by hebbende penningen de beloofde honorable verceering kunnen vergrooten,

Of se zouden ons als twee vagebonden wederom ten huise uit stooten.

Filib. Breek je hoeft niet, 'k heb soo wel gesorgt, dat daar niet aati en schort.

Weerb. 't Kan met meer reputatie geschieden dat 'er over schiet, als dat 'er komt te kort.

Filib. 'k Zal maken, dat alle ding wel is; en myne liberaliteyt genoeg laten blyken.

Weerb. Je moet weten, ik zou niet gaarn hebben, dat we flus als koufen voor scheermessen zouden staan kyken.

Hier zijn we by het huis. *Filib.* Dat 's een byloo, 't is een, ey ras een reis gehemt.

Weerb. Ik sie 't heele toutje nog aan stucken, sod je dien blinden yver niet betemt. (langer van haar dueren.

Filib. Eylieve hemt; hoeft eens, seg ik, 'k en kan niet

Weerb. Ja wel, wil je niet swijgen, soo sel j' et heele spel verhoetelen met je malle kueren.

Filib. Zeg maar, hoe je 't verstaat, ik zal swygen als een vermoorde muis. (huis.

Weerb. Alles gaat na wens, ik en hoor geen gewag in het

Filib. O Weerhaan! 'k kan je niet seggen, hoe vinnig Cupido in me begint te werken.

Weerb. Ja, ja, 't is niet jou veel geschreuw en weinig wols, zey de duivel, en hy schoor een verken.

Filib. Vergeef het my, soo ik my door een amoureuken yver vergryp: (het ligtelijk in de pyp.

Je weet wel, als oud smeer lang in de vlam staat, soo brand Een oud mans vreugt en de Maartse zon, seid men immers

dienen tydelijk waar genomen. (de venster toekomen.

Weerb. O blommerherten alles is fiat, ik hoor Bely al na Bely zegt van binnen. Ben jy 't Weerhaan?

Weerbaan. Ja, gaat'er aan?

Bely. Is't heerschap daar?

Weerbaan. Ja ras, maak klaar.

Bely. Waar is je Heer?

Weerbaan. Hier, laat maar neer.

Bely. Al met gemak.

Filibert. Zak mantje zak.

Nou ontbreekt me niet anders, als voor een korten tyd te hebben Jupiters magt:

O elekaarten, wat zou ik je gaan maken eenen langen Amphitruoos nagt.

Haal op, myn lieve Bely, haal op. *Weerb.* Maar als jy boven waard, dan most je niet met me gecken.

Filib. Daar is myn hand, 'k en zal soo ras niet boven wesen, of we zullen je ook op trekken.

Weerb. Nu wacker dan, haal op. *Bely.* Hy kon niet zwaarder wegen, al had hy lood in 't gat.

Weerb. En jy trekt byget even eens, of je van daag niet gegeten en had.

Koenraad roept van binnen.

Kom je Harmen, waar blijf je. *Bely.* Wat hoor ik voor reboulje?

Weerb. Sluit de venster zoo na als je kent; want na ik hoor, zoo is 't de Patroulje.

Bely. Ik zal de vensters wat aan setten. *Filib.* Maar dat je me immers niet en vergeet. (pel zweeft.

Ik en ben niet bang, maar aan yder hair hangt een drop-

KOENRAAD, HARMAN.

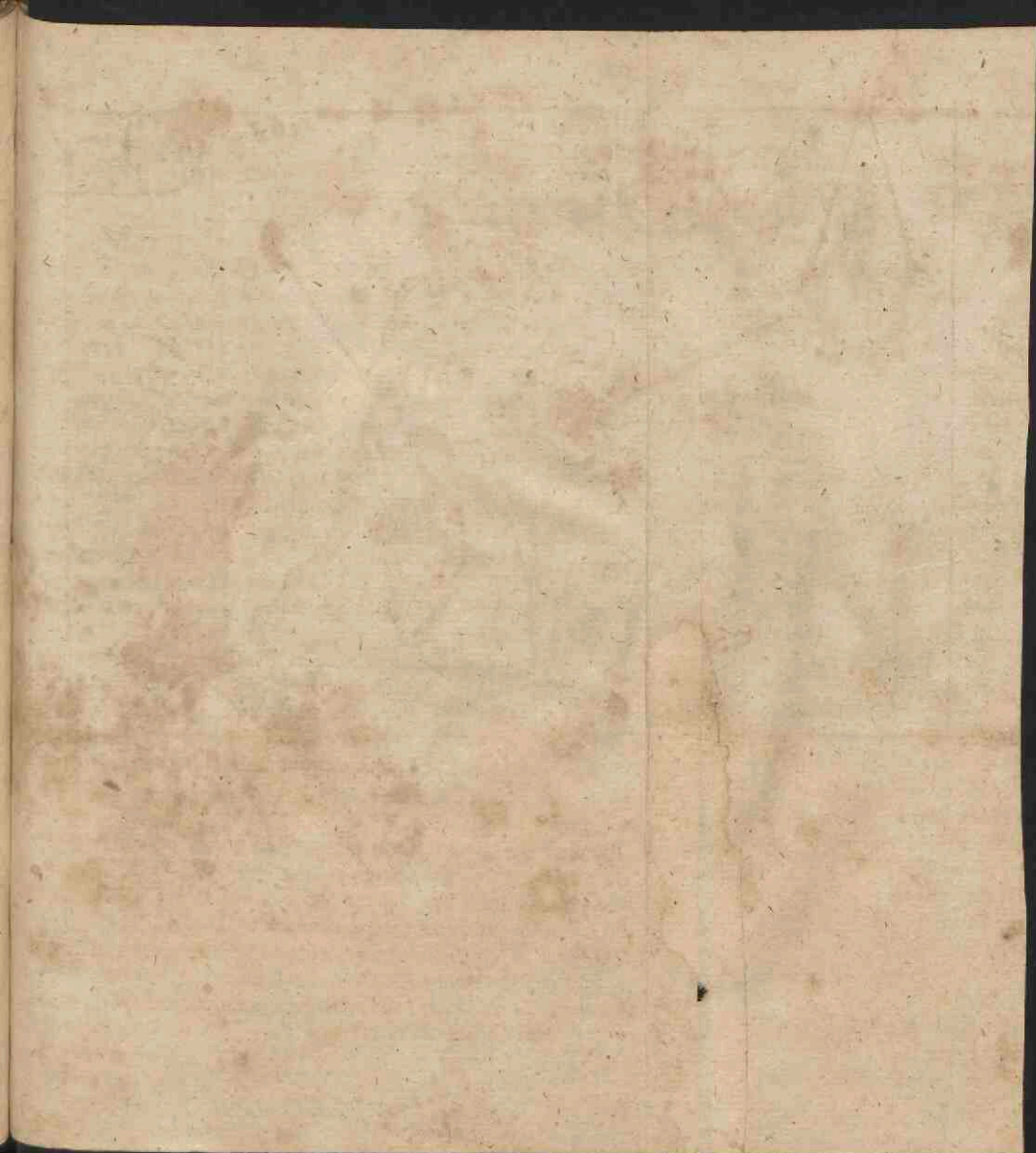
Koenr. **I**ntwintig jaar was de stad nooit soo vol straat-schenders en dieven.

'k Zou meenen, dat dat een happige vogel was, die we gister avond eenen arm van 't lyf hieven.

Harm. We zullen 'er nu wel schrik onder brengen, nu we die last hebben van den Officier,

Dat we twee drie maal op een plaats mogen kloppen, en met scharp geven vier.

Koenr.

Koenv. Ik heb daar een musquetton met drie vier dozyn loopers geladen, daar kan ik se zoo meê lardeeren, Dat se met een scheut niet anders als vergiet-tesfen en schuimsphaanen representeren.

Harm. Wat duivel zou men soo laayen; 't is om hutspot te maken van een mens.

Koenv. Ja, daar vraag ik veel na, ik lap 'at haar slegts door de pens.

Harm. Maar Koenvraad, heb je niet een Orientaaltje; me dunkt ik zou wel eens stoppen.

Koenv. 'k Heb wel toebak, maar geen pypen, willen we tot ligte Styn eens aan kloppen.

Harm. Besie me die lakens eens. *Koenv.* Ho, ho, al gesien, een boer met een piek.

Filib. Och, daar mee kryg ik een half honderd kogels in myn gat, ik word wervel-ziek.

Harm. Nou hebben we toebak en pypen, maar aan 't vyer zal 't ons ontbreken.

Koenv. Wel, dewyl dat 'er niemand is, die wy 't uit de ooggen kunnen slaan, zoo laat ons in de kortegaard eens aan gaan steken. (al verby)

Filib. Bely, Bely, Bely, och, komt doch! die maats zyt Och blyf ik hier langer, zoo sterf ik nog van de poplecy.

Volkier van de maats

Wel, wat hoor ik daar nog voor geraas, zal men den neelen nagt op blyven?

Bely. Och, Filibert! *Filib.* Och, Bely?

Bely. Hoor je myn meester wel kyven?

Volkier. Wel Bely, hoor ik je daar nog, fluks seg ik, dat je me straks te bedde gaat,

En dat ik je niet meer en hoor. *Filib.* 'k Verzoek vrinde-lijk dat je men eerst neêr laat. (genaken)

Bely. Och Filibert, wat raad? ik derf de venster niet meer En nog veel minder op en toe doen; want myn meester zou het hooren kraken.

Filib. Ei help men eerst om laag; *Bely.* Waar je daar; dan vraagde ik 'er niet na.

Volkier. Wel, sal je te bedde gaan Bely, of wil je hebben dat ik eerst opsta?

Bely. Och, Filibert 't is me van harten leet, dat ik je daar zoo moet laten hangen. (langen,

Maar ey lieve roep Weerhaan toe, hy sal je wel een leer En als jy maar weer beneden bent, soo is de meeste zwa- righeid uit de weeg:

Ik sal dan de mand flus wel eens binnen sien te krijgen met een veeg. (begeven!

Goeden nacht Filibert. *Filib.* Och, Bely wil je me nou In grooter angst en vrees, en was ik nooit van myn leven. Och, Weerhaan, waar ben je, konje me nou helpen hier van daan. (raad, of ik most om een leer gaan.

Weerb. Dewijl dat je niet vliegen en kent, soo is 'er geen

Filib. Ga niet, maar loop: och, of ik je een paar vleugels kost wenschen! (rouwe menschen.

Want ik ben soo lijdige bang voor het weer komen van die Och, Weerhaan, dat je eens wist, hoe zeer dat ik ben vervaard!

Weerb. Wat nood heb jy? je slagt Mahomet, je hangt tusschen hemel en aard: (qualijk gelyken.

Na ik sien kan, soo zou je Uilespiegel in de bykorf niet

Filib. Och, lust jou nog te spotten, daar ik van vreesfe schier beswijk? (tollig woord?

Weerb. Zal je me nou van je leven weer geven een over-

Filib. O neen, myn alderlieffte Weerhaantje, pakje dog voort.

Weerb. Heugt het je nog wel, doen ik lestmaal dronken was, dat je van quaadheid schier op je tanden knarste.

Filib. 'k En sal je men leven niet meer bekynen, al dronk je dat je de luifen op de kop barstten.

Weerb. Nou zou 't wel Monsieur Weerhaan wesen; maar zoo dra zou men niet beneden staan,

Of honsfot, je dronken beeft, dat zou al weer den ouwen gang gaan. (na't hoofd smyten.

Filib. Ga dog, 'k sal je myn leven geen hontsfot meer

Weerb. Wel, ik sal myn best gaan loopen: nou is hy soo bang, dat hy sig wel zou beschyten; Zie

Zie, zoo loop ik henen om te gaan halen een leer.
 Og baas! de baars die is vergalt, daar komen de bullebac-
 ken al weer:
 Kruip dog in je schelpen, dat se je niet en komen te ont-
 decken;
 Want kregen se je in haar kluiven, se zouden 'er bylo niet
 meê gecken.
 Ik mag gaan sien om een goed heên komen.

Filibert. Ik sterf van ongeneugt.

Weerb. Pots honderd flapprementen, duik onder, en
 maak geen meer gerugt.

Koenr. Dat je dat meent, ik en heb geen leggende ren-
 ten, hoe duivel zou ik 'et maken?

Ik moet finantie zoeken, maat, wil ik aan de kost geraken.
 Eergisteren avond soo klopte ik eens aan tot de kochel-
 waard;

(als een paard:

'k Zou meenen dat 'er pollen en snollen waren, ja hoeren,

'k Zou dit footje, zei ik soo, wel ligtelijk voort meê
 snappen.

Dat salje wel laten oude kennis, zei de kochel-waard,
 'k zalje liever een paartje laten tappen;

Je weet wel, zaid hy, hoe slegt dat het met de neering
 loopt altans;

Als men niet een vloerduif en hiel, een eerlijk man stierf
 wel van honger bekans; (in de melk brocken:

Jy selt de quaadste niet wesen, en ik zal je eens weer bet

'k Heb 'er, zei hy, een op til, die je wacker haast eens
 weêr zal op docken: (de de res?

Heug 'et je nog wel, hoe dat je dien Advokaat lestmaal lub-
Harm. Kreeg j' er wacker af, ja je? *Koenr.* 't Was legt
 se men daar, een Ryksdaalder of ses.

Harm. Je mogt de duivel? *Koenr.* Ja hy most 'er nog
 anders hair laten.

Voort, zei ik, je moet meê! ei neen, zei hy, en hy langde
 me nog een paar dukaten.

Harm. Maar als je zulke dingen doet, en geef je dat dem
 Officier niet aan?

Koenr. Zou ik alle dingen aanbrengeu, wel dat zou me
 ſchoon ſtaan; (moeyen :
 Met diergelyke beuſelingen moet men geen Officieren
 Want fulke ſchaapjes zouden de keel af raken, en voor
 ons dood bloeyen.

Harm. Maar zou 't al evenwel waar zyn, dat 'er van den
 voorſchreven kochel-waard is geſeit,
 Dat hy t' Antwerpen voorlede jaar ſyn derde brandmerk
 geproſpereert heit.

Koenr. Hoor Harmen, wy zyn ook nog niet begraven :
 je behoeft 'em dat zoo ſcherp niet toe te byten.

Harm. Syn huisvrouw, naar ik hoor, heeft 'er ook een
 paartje. *Koenr.* Wel zoo en hoeven ſe 't malkan-
 der niet te verwyten.

Hy is, die hy is, 't is een goê ſtocker, en ik heb myn
 reden, dat ik voor hem ſpreek :

't Is een van myn beſte honig-bietjes, ik heb 'er doorgaans
 de vryen hou en ſteek; (adem moet hygen.

Ik drink 'er myn ſelven dik zoo rond, dat ik na myn

Harm. Ja, hy en ſal hier al meê geen honderd jaar bly-
 ven, of hy zal wat op ſyn rokje krygen.

Koenr. Maar Harmen, wat kraakje quade noten. Wel
 wat duivel is dat voor een mand? (gerand.

Dat 's geen haven om verby te ſeilen, die diend eens aan-

Harm. Zoo 'er een dief in is, die moet ik in honderd dui-
 ſend ſtukken kappen.

Koenr. Dat waſte te veel moeitens, maar laat ik 'er een
 half honderd kogels door lappen.

Harm. Wel, dat mag ik wel lyen, heb je daar luſt toe,
 t' za luſtig, geef eens vier.

Filib. Ik niet, ey! neemt deſe ſeve guldens, ſchiet niet :
 ey, is 'er quartier? (leggen verholen.

Harm. Het lag me op de leên, dat 'er een dief in moeft

Filib. O mannen, ik ben onſchuldig, 'k en heb myn le-
 ven de goê luy niet ontſtolen.

Koenr. Wat, laat ik eens af branden. *Filib.* Ey neen,
 ey lieve neen; och! ik maak me ſchier vuil.

Harm.

Harm. Hou op! wat wil je jou kruit leggen verschieten aan soo een stinkuil.

Koenr. 't Is maar om een schoot te doen. *Filib.* Ooh, wilt u dog bedaren,

Want een hand vol bloed en kan je ook niet helpen.

Harm. Wilt den bloed 't leven sparen.

't Is beter dat myn Kozyn meester Hans, daar nog een stuiver aan verdiend.

Koenr. Wel Harmen, om dat je 'er zoo voor spreekt, soo is hem het leven verliend:

Maar hy moet uit de mand, gajy eens tot magere Joris een leer halen. (betalen.)

Filib. Ey ja, neemt die moeite, ik zal je 'er garen voor

Koenr. Maar segt men eens, hoe ben je daar geraakt, jou oude schavuit?

Filib. 'k Ben nog schelm nog dief. *Koenr.* Maar de galg fiet je ten oogen uit.

Ik meen, begint men je eens een voet of twee langer te rekken,

Dat men geen kleine dieveryen en schelmstukken uit dien hals zal trekken;

Want in langen sag ik 'er geen, die 'er soo diefagtig uit sag.

Filib. Men seit, dat de ouwe lui krimpen, maar soo als hy praat, zouden se nog wel langer worden in haren ouwen dag. (uit halen.)

Koenr. Kom ras, set an de leer, dat we den hontsfot daar Nu voort her uit, wel hoe zal men hier nog lang dralen?

Maak 'et me kort, seg ik, of ik leg nog wel eens an.

Filib. Ey praat dog van geen schieten, ik haast me immers soo veel als ik kan. (en binden de handen?)

Koenr. Hebje niet een touw by je dat we hem vleugelen

Filib. Ik bid je op alle vriendschap, en brengt me dog in geen schanden.

Wat of se nog met me doen fullen? *Koenr.* Dat men gemeenlijk met zulke vogels deê.

Filib. 'k Verklaar je, dat ik nooit kind en deê kryten, ja niemand een strooy in de weeg leê.

Koer. De karel zeit het zelf; nu moeten we 't immers gelooven; (sen rooven?

Maar wie weer? waar dese fielt van desen nagt al heeft we-
Sa tastē we 'em in de zak, om te sien, hoe 't daar mag wesen
gesteld.

Zie hier leggen de mosselen, dogt ik 't niet wel! *Filib.* Het
is myn eigen geld.

Harm. Noem je dat nog jou eigen, dat je eerlijke lui-
den hebt ontdragen.

Koer. Het sal 'er wel uit komen, als hem de Heeren
wat scharp ondervragen.

Filibert. Se mogen vragen wat se willen, ik seg je nog,
dat ik een eerlijk man zy.

Koer. Je komt 'er al heel wel af, raak je met een geef-
seling en brand-merk vry;

Maar ik vrees, dat hy soo veel op zijn hoorns sal hebben,
dat men zal praaften van opknoopen,

Dan 't quaadst komt tyds genoeg, we meugen van sijneft
wegen het beste hoopen:

Maar laat ons eens visiteren, wat dat 'er al in dit zakjen is,
Wat duivel sien ik? me dunkt, dat ik onsen gevangen mis.

Harm. Ik wou dat je 't eens gesien had, hy ging eerst een
treef of ettelijk zoetjes voort kuyeren,

En doen nam hy syn naars in syn arm, en ging al syn
best voort schuyeren.

Belyuit. Wat dunk je vtienden, hebben we dat spel qua-
lijk uitgespeeld?

Harm. We sullen ook maken, dat beloof ik je, dat je
niet zult wesen mis-gedeeld.

Koer. Dan moesten we hondsfotten wesen, dat we haar
zouden koreman spelen,

Neen, we hebben 't met ons vieren besteken, en we zul-
len met ons vieren deelen.

Weerb. Ha, ha, ha, ha, ik lag, dat ik me schier bepis!

Koer. Ben je daar Weerhaan, waar of den bange bloed
geloopen is?

Weerb. Aan de galg, denk ik; wat duivel is ons daar aan
gelegen;

NOU

Nou kom aan, laat ons den buyt gaan parten, want ik zou garen eens veggen.

Bely. Ja het zal best wesen, eer we ontdekt worden, dat we ons hier maken van daan;

Kom, willen wy den aap deelen, zoo laat ons hier in ons voorhuis gaan.

VIERDE
HET VYFDE BEDRYF.

FILIBERT, WEERHAAN.

IK dogt in 't eerste, dat ik 't besterven zou, maar nu begint de vrees wat te verschieten;

Maar wat duivel, zou men malkander ook zoo wellekomen hieten!

Ik zal 't by gort niet vergeten, al leefde ik nog honderd jaar;

Doen hy van schieten begon te praten, zoo meende ik, dat ik al in de andere weereld waar.

Wie heeft 'et ooit gehoord? de vent begon van een half honderd kogels t'effens te seggen,

Ik schrik, als ik 'er om denk, me dunkt, dat ik hem nog sie aan leggen.

Gelyk twee brullende leeuwen zoo gingen die karels aan: 'k En kan den hemel niet genoeg danken, dat ik haar handen nog ben ontgaan.

Het quam my wonder wel te pas, dat ik nog zoo rap kon loopen,

Want ik vreesde niet anders, dan dat se me levend zouden 't vel afstroopen.

Maar waar mag Weerhaan wesen? ik heb hem in twee dagen niet gezien;

't Is een bangen bloed, hy zal van schrik ergens ziek leggen misschien:

Of zou hy denk ik, nog wel geraakt wesen in hare handen? Dat zal voorseker wesen, 'k wed hy zit vast en pronkt in yzere banden.

Daar komt hy, wel hoe dus, het hoedje op een zy?
Ja, ja, alweér 't gat vol, foey dese dronke pry.

Weerhaan. Hoe keek de duivel uit de mand? ha ha!

Het was de braafste pors van 't land. ha ha!

Filibert. Ik heb soo veel als ik doen kan, dat ik myn
gramschap kan bedwingen;

Der ekel weet in wat zwaarigheid dat ik geweest ben, en
komt hier nog sinnen.

Ik heb je in twee dagen niet gezien, dronke vuilik, waar
heb je geweest?

Wel sal je jou meester geen antwoord geven? wat quelt
me dat dronke beest.

Weerb. Het is de Boeren niet wys te maken, *salaldira.*

Hoe dat wy Monsieurs aan de kost geraken, salaldira.

Filib. Hy heeft voorseker in 'het eene mothuys of 't an-
der zitten drinken;

Maar hoe komt hy aan splint? want hy plagt na 't geld, als
een koe na musqueljaat te stinken.

Wat duivel hy maakt 'et al te grof, ik laat hem morgen
gaan, en geef hem syn loon.

Weerb. Ik heb den bruy van de duivel, versta je dat wel,
van jou en van myn eygen persoon.

Filib. Ga voort na huis, 't is schand, dat je dus loopt
langs de straaten:

Hy is zoo dronken, dat hy niet staan en kan. *Weerb.* Wat
mag de gek al praaten:

Ik dronke zyn? 'k en ben niet meer dronke als gy.

Filib. Dit sal de lestemaal wesen, dat ik dese beeslig-
heid van je ly.

Weerb. Zeker baas, je bent verslabbezeert, 'k en ben
niet beschonken.

Filib. Neen je, maar je hebt je gat vol. *Weerb.* Wat
bruid me jou, je bent zelve dronken:

Al ben je myn meester nog tienmaal, ik kryg den bras
van je gekyf. *Gaat binnen.*

Filib. Ho ho, dat gebruy moest af wesen, sey Jaap, en
syn buerman soende syn wyf.

Je sult geen buffelse kolder, dat sweer ik je, tot mynent
meer verslyten:

Heb je die parten in je gat, je meugt se wel uit schyten.

Nu sien ik wel, dat het waar is, dat myn nabuur myn
dikwils heeft geseet: (hem de wolf op vreet.

Die sijn selven een schaap maakt, seid hy, die maakt dat
Hy en is niet waard, dat een oud man sig om sijnen 't wil
dus zou quellen: (stellen,

Maar wat is 'et, als ik voorgenomen heb daar ordre in te
Dan komt hier eens buurman Teunis, en daar een buur-
vrouw Nel, (geven zel;

En willen met geweld, dat ik het hem om harent wil ver-
Maar ik en sal zoo gek niet meer wesen, dat wil ik hem
wel belooven; (voor eenen dooven.

Al songen se soo schoon als lysters, sy sullen kloppen
Syn paspoort is nu geschreven, al was 't dat 'er ons heele
geslagt voor bad:

Hy sal nu 't gat uit dansen, al had hy een plank voor sijn
gat.

BELY, WEERHAAN, FILIBERT.

WEl hey, wat wil dit seggen, dat Weerhaan hier
gaat boomkens tellen?

Dus met de mantel om d' ooren, voorseker moet hy sig
ergens in quellen,

Ik moet hier van 't sijnal hebben, en randen hem eens aan:

Wel hoe dus mistroostig, goeden dag Monsieur Weerhaan,

Hoe ben je dus melancholijk? wat zou men soo loopen
drui looren;

Heb je eenen quaden dobbel gehad, of heb je jou maag-
dom verloren?

Weerb. Och Bely, mynen Ouwen is soo uitermaaten uit-
sinnig quaad, (straar.

Hy heeft my myn paspoort gegeven, en voort gejaagt op

Bely. Wel waarom? *Weerb.* Ik heb hem met myn dron-
ke gat, zaid hy, willen houwen en kerven,

En ik weet 'er soo veel af, als ik weet van myn sterven.

Bely.

Bely. Wel hey! hoe is de nar dus in de boonen geraakt?
Weg, weg, dat 's niemendal, die peis moet syn gemaakt.

Weerb. Hy is te zeer gestoort, je meugt het wel beginnen,
Maar ik weet wel van te voren je zult 'er geen goed garen
van spinnen. (de bogt;

Al de vrienden en de bueren hebben al voor me getreden in
Maar hy toonde hem soo ongelatig, dat hem niemand
spreken en mogt.

Bely. Kacken by daag, 'k sal maken, dat je weêr by
hem komt tot jou eygen genoegen.

Weerb. Je waart een meid van d' ander weereld, kon je
me die slag voegen. (ten buit,

Het was kleine twarigheid, had ik mijn geld nog van on-
Maar dat is door 't keelgat gelopen, ik wil seggen verbruit.

Bely. Maak jy geen twarigheid, seg ik, en wil je met
zulke leuren niet quellen.

Kijk mijn eens aan, ik, ik seg ik, sal je dat wel stellen.
Maar hola, daar komt Filibert, ras, maak je wat aan een zy,
Wel Signeur, Filibert, dat ik je nog gefond zie, dat maakt
me geen kleintje bly; (gespeten:

'k En kan je niet seggen, hoe zeer dat me je ongeluk heeft
Heer wat heb ik in twee drie dagen krijtens om jou ge-
kreten.

Dat j'et niet levend ontkomen zoud, dat had ik myn hart
aan stucken gevrees.

Filib. Ja, lieve Bely, het is ook na genoeg met me geweest:
Digter by mijn dood, en in grooter perykel was ik nooit
van alle myn leven,

Als ik 'er aan denk, zo kan ik nog wel schudden en beven.

Bely. Maar hoe outquam je 't dog? *Filib.* Ze waren be-
fig te oversien haar gestolen munt,

En ik dat siende, stond niet lang stil, gelijk je wel den-
ken kunt.

Ik speelde loopen is een goed geweer, maar men moet
hem by tyds daar van dienen:

'k En had men leven niet geloofd, dat men nog soo kan
loopen met oude bienen.

Maar

Maar wat zei Laurette dog? *Bely.* Die was of se haar dood verf had geseft,

Ja se was soo ontroert, dat se dadelijk moest gaan na bed. Gisteren was se een weinig beter, maar doen se quam te hooren,

Dat je Weerhaan had weg gejaagt; soo storte se straks weêr in, en was arger als te voren:

Help me te bed, zei se, want ik kryg weêr een koorts, als een paard op 't lyf.

Filib. O Nar der narren, daar ben ik oorzaak van door myn onverstandig gekyf. (af steke.

Waarom en langt me niemand een mes, dat ik my de keel 't Is best, dat ik my ergens ga ophangen, om my van myn selven te wreken.

Bely. Zie, Laurette vreeft, dat Weerhaan zig nu niet zal ontfien te seggen alle katten quaad, (de straat; Ja dat hy mogelijk al jou vryagie nu sal gaan brengen op Want dat 's seker, hy zal met syn dronke gat loopen klappen en snappen; (de mis daar uit te lappen. En hy is 'er niet een haar te goed toe, om 't heele secreet van En zeldse, als myn vader de saak dan eens quam te verstaan, (gaan:

Als een uitsinnig mensch soo zou hy tegen my te werk. En Weerhaan was de regte man, om in onse amours te gebruiken,

Zonder dat 'et myn vader gewaar wierd, of kan ruiken.

Filib. Og, Laurette, 'k wil gaarn bekennen, dat ik my tegen u soo groflijk heb vergift, (hebt gepist. Dat ik niet waardig en ben, dat je me laat ruiken, daar je Og, *Bely*, kon je iets vinden om Laurettes tribulatie te stelpen? (weeg te helpen:

Bely. Daar is maar een eenig middel om dit quaad uit de Dat's, dat je maakt Weerhaan niet ten eerste weêrom te bekomen in je geweld.

Filib. Kan ik hem met geen woorden bepraaten, ik zal hem bewegen met geld.

Bely Ja so 't niet te laat en is; want ik zou wel half vreesen

Dat

Dat hy al by den eenen jonker of den anderen zal verhuurt wesen :

En soo dat is, soo sal je geen kleintje je sotte haastigheid betreuren, dat is gewis.

Filib. Laat hem verhuurt wesen, zoo hy wil, ik sal 'er hem van daan krygen, soo 't met geld te doen is. Maar ey lieve doe me de vriendschap, dat je eens over al wilt om hooren.

Hou daar, koop daar een paar hosen voor; en je sult nog zoo veel hebben, kan j'em ergens opspooren.

Doet je best, je kend veel doen: want ik weet, dat hy na jou vryd,

En dat je dien volgenden al diep in sijn goede gratie zyt: Ik sal ook datelijk doen vernemen aan alle stads hoeken.

Bely. Ik sal om uwen 't wil veel doen. *Filib.* Ik bid je wilt dog soeken.

En soo j'em ergens kond aantreffen, soo send hem me datelijk weer t'huis;

Zoekt hem te bewegen, soo 't mogelijk is; en zeg dat alles is geschied door abuis:

Je meester heeft groot leet wesen, kan je seggen, dat hy hem tegens je heeft laten op maken.

Hy zal wel weër komen, als jy hem verskert, dat hy in zulken aansien by my zal geraken;

Want als hy dat van jou hoort, soo sal hy 'er soo vast op gaan, als een muur.

Bely. Maar of ik hem kon agter loopen, wil je dat ik hem weër in huur? (procuratie;

Filib. Och ja, zou je niet? ik geef je last en volkome Want het moet me al te zeer, dat Laurette is in sulken tribulatie.

Bely. Wel ik ga naar hem uitsien. *Filib.* En ik sal soeken, tot dat ik hem vin.

Men mag wel seggen, niemand quam in swarigheid, of hy bragt 'er zyn selven in. (lachen houwen.

Weerb. O bloemerharten Bely, ik en kon me niet van

Bely. Wat dogt je van dien handel? *Weerb.* Je bent een hagenevelt van alle vrouwen. *Bely.*

Bely. Wat seg je evenwel, schoot ik je dat niet lustig rond?
(de je met jou mond.)

Weerb. Gelijk een tellenaar met zijn aarsgat, soo speel-

Bely. Ik weet, hoe men die oude verliefde gecken moet met de neus leyen;

't Een oogeblik kan ik se doen lachen, en 't ander weër doen schreyen.

Ik wist dat wel, dat ik dat wel zou brengen te weeg.

Weerb. Ik had je men leven nooit aangefien voor sulken helleveeg:

Je zoud bylo raad weten, om een roof voor de hel te halen.

Wat dank je? die een paar gietleugens schuldig was, zou hy met haar en my niet ruiterlijk kunnen betalen?

Bely. Heb ik je daar niet wacker uit de nood geholpen, al was 'et buiten jou vermoen?

Weerb. Geholpen? ik weet niet wat men houd, dat ik je niet dood en zoen. (trentelen:

Bely. Maar hola, 't is meer als tyd, dat ik na huis ga

Want anders en hoor ik van onsen ouden niet anders, als kyven en entelen.

Weerb. Wel laten we onse saken klaar maken, soo worden we van geen oude kuorreppotten meër gebruid.

Bely. Daar sullen we 'avond van spreken. *Weerb.* Zal je op passen? *Bely.* Ik sal op je passen als Harman op syn fluit.

Weerb. Ik moet 'er nog om lachen, soo aardig fopte se den ouwen;

Je bent niet qualijk van de tongreep gesneden, moer, men zou je voor mondig mogen trouwen:

Ik wist byloo niet, dat j'er so louter wat agter geven kond:

Ik meende, dat ik 'er of had; maar se zou myn verby liegen, of ik stil stond.

Maar nu moet ik na huis gaan, en onderwegen by myn zelfs overleggen,

Als ik by Signeur Filibert kom, wat ik sal weten te seggen:

Heeft *Bely* getoond, dat s'er spel wel uit spelen ken,

Ik meen ook te laten blyken, dat ik geen slegt soldaat en-

ben.

FILL.

FILIBERT, WEERHAAN.

ZO dat je wederom in gratie by my zyt aangenomen;
En als je wilt, je kent hoe eer hoe liever weer t' my-
nent in huis komen:

En we zullen vrienden wesen als te voren, *Weerhaan*. Je
vriendschap komt een beetje te laat.

Filib. Dat kan ik niet begrypen. *Weerhaan*. Niet, ik zal
maken, dat j'et verstaat. (dronken,

Je bent van dat volk, dat de put vult als het kalf is ver-
ik ben jou knegt niet, 'k heb al een ander Heer. *Filib.* Je
mogt de duivel. *Weerb.* 't Is geklonken. (Heer?

Filib. Wat seg je! heb je jou verbonden by een ander
Weerb. 'k Zeg ja; en hy heeft my al een goeden penning op
de hand gegeven. *Filib.* Wel brengt se hem wêer.

Weerb. Daar weet ik niet wel raad toe, zonder de konst
van Negromantie:

Want het is al besteed in de bier-winkel aan wyn, bier,
toebak, en diergelijke substantie.

Filib. Hoe veel was het, dat je van dat voorschreven
Heerschap hebt genoten op de hand?

Weerb. Zoo ras als we met de huur eens waren, soo gaf
hy me twee ryksdaalders argent contant.

Filib. Wel, dat ik je twee ryksdaalders wêer gaf, en dat
j'em dan saagt te verspreken.

Weerb. Ik zou my eerst by de luy gaan verhueren, en dan
zou ik 'er wêer de kat in steken?

Filib. Je kond seggen, dat je huur nog duart, en dat ik
je niet wil ontslaan. *Weerb.* Dan was ik een braaf
quant!

Dan zou ik moeten liegen, en dat zou ik niet willen doen
om al de koeyen van Braband.

Filib. Wie had jou dat toe vertrouut, dat je jou meester
soo ras zoud kunnen begeven?

Weerb. En wie had jou toe vertrouut, datge uw trou-
wen dienaar soo ras syn paspoort zoud hebben ge-
schreven.

Filib.

Filib. 't Is uit een oude haastigheid geschied, en 't is me leet, wat wil je meêr?

Zoo je niet weêr by me komt, je zult de oorzaak wesen van de dood van je heer.

Wat meen je? daar oude liên aangewend zijn, die en kunnen se zoo niet verlaten.

Weerb. Maar hola, 't is tyd, dat ik van hier ga, ik zou myn tyd wel verpraten.

Filib. Ja wel, soo je weg gaat, soo seg ik nog eens, dat je desen ouden man vermoord.

Sta wat, ey lieve sta wat. *Weerb.* Wel ik sta je nog wel een woord;

Daar wil ik geen hontsfot over wesen, maar je most 'et wat kort maken:

Want ik zou anders by mynen nieuwen meester in ongenâ geraken.

Filib. Praat me van geenen nieuwen meester, ik verfoek vriendelijk, dat je by my blyven zelt:

En heeft hy jou een paar ryksdaalders gegeven, geeft z'em weêr, zie daar is 't geld.

Weerb. Nu voel ik eerst, Signeur Filibert, hoe dat gy tot my bent genegen.

Filib. 't Is me van harten leed, dat je ooyt een quaad woord van me hebt gekregen.

Weerb. Zie daar, alle maats goê maats, vrienden als olifanten. *Filib.* Je hebt onse vryagie immers niet gebrogt op straat?

Weerb. Kenje me niet beter? ik op straat brengen? mal-le praat.

Ik ben soo digt als een zeef, men zou 't met geen nyptangen uit desen hals trecken.

Ho, ho, eer ik klappen zou, zoo most men my al eerst een el of drie langer recken.

Maar 't zal best zyn, dat ik hoe eer hoe liever, dat geld ga brengen weêrom.

Ik zal dan datelijk t'huis komen, zoo ras als ik daar van daan kom.

Filib. Wel doet zoo. *Weerb.* 't Zal geschien. *Filib.* Ik zal je komst verwagten.

Weerb. Al heeft hy al een lutje gekeven, twee ryksdaalders kan al weêr wat verzagten.

BELY, KOENRAAD, WEERHAAN.

W At dunk je, Koenraad, heb ik dien aanslag niet wel beleid?

Koenr. Wat kan ik anders seggen, als de waarheid? je bent een parel van een meid.

Bely. Het overleggen, moet je weten, is het fundament van zulke zaken.

Koenr. Dat zei Jaap de melk-boer ook, die van een halve oude schuit een heel nieuw kakhuis wist te maken.

Bely. Die een ding wel begonnen heeft, die heeft de helft van 't werk by na gedaan;

Ik zie daar van nu af al een gat door. *Koenr.* Dat wil den Ouden weêr heel schoon staan.

Ik had 'er evenwel geen kans toegesien, had je Weerhaan van syn meesters ongena niet kunnen bevryen;

Maar al evenwel hoe zal 't gaan, zal 't huwelijk met jou en hem haast gedyen?

Ik hoor dat Bierige Barents Crellis leelijk een blaautje by je geloopen heid, (zeid.

En dat je hem de huur vry wat onbeschaamd hebt opge-

Bely. Maar Koenraad, ik bid je zwygt dog van dien onbeschoften, dien ongewaffen,

Dat syn troni in de muur gemetzelt was, de honden zouden haar daar tegen te bersten baffen.

Koenr. *Weerb.* Ik zou 't daarom met Weerhaan kort maken, en slaan hem de koop toe.

Bely. Of ik het seg, of dat ik liet zwyg, ik ben het dienen al moe.

Wy hebben daar eenen Ouden, die niet en doet als knorren en kyven, (soeken te blyven.

En dat zal de oorzaak wesen, dat ik daar niet lange zal

Ik en kan jou niet seggen, hoe ongerust dat de vent in huis is. *Koenr.*

Koenr. Hy is mogelijk bang voor syn beschinnmelde penningen naar ik gis.

Bely. Dan moet ik na de agter deur, dan na de voor deur, en dan eens weêr na boven.

Al heeft hy de deur zelfs gefloren, nog kan hy qualijk dat se toe is, gelooven.

Koenr. Dat zou my doen resolveren om my te eer te geven aan den man;

Ik zou denken, hy zy eens anders niet, die syn eygen wesen kan.

Alles was nog iet, dat j'er fomtyds nog een goed footje van mogt hoopen.

Bely. Al dat ik ooit van hem gezien heb, dat zou men wel in een wet-steen knoopen, (vermeld;

Myn tong is niet bestand, dat se syn groote gierigheid

Ik wou, dat j'et altemets eens saagt, hoe hy ons de ercten uit de pot toe telt.

Koenr. Ik hoor wel, jou luy heerschap is couzyn gairmain van Jonker de Pover;

Die fomtyds wel eens qualijk wierd; maar gaf syn leven niet over. (spreken.

Maar we dienen al evenwel Weerhaan nog wel eens te

Bely. Ja die is te stikken, als een aal by de staart: wie weet in wat gat die mag steken.

Hy is by loo nog niet veeg. *Koenr.* Als men van de duivel spreekt, soo is hy digte by.

Weerb. Hoe na befoigneert men hier vast in onse aanstaande schelmery?

Koenr. Je zult niet meer eerft rayen, maar laat ik je eens wat seggen: (te overleggen.

't Is goed, dat je hier komt: want we dienen de zaak wel

Weerb. Wil je daar af praatén, dat kan zoo droogs monds niet geschien.

Koenr. Maar het haperd hier aan den besten. *Weerb.* Wil ik 'er je eens een paartje laten sien?

Koenr. By men fiet 'er na, hy heeft 'er af. *Weerb.* Gaar meê, zeg ik, ik zal je ruitèrlijk laten tappen.

Koenr. Je zult ons goede koop meê tronen, als jy de witte wilt uitschrappen.

Bely. Maar zou dat wel voegen, dat ik dus met jou luy meê ga;

Koenr. Weg, weg, met die muise-nesten. *Bely.* Ik zal je volgen, maar 't is best dat ik desen weg in sla.

HET VYFDE BEDRYF.

KOENRAAD, HARMAN.

IK geloof, dat dese oude is de patroon van alle gecken.

Harm. Daar aan zie je wel, dat een vrouwe hair meer als zeven paarden kan trecken: (straat.

Maar na myn giffing, soo begeven we ons al wat vroeg op

Koenr. 't Is beter een paar uren te vroeg, als een oogeblik te laat: (borgen.

Kom, gaan we in dese stoep, en houden ons hier ver-

Harm. Om sulken deurtrek te krygen, soo zou 't men niet vervelen, al duurden 't van nu tot morgen.

FILIBERT, WEERHAAN.

DAt Laurette nog soo op me verslingert zou worden, wie had dat ooit durven vermoen?

Weerb. Daar uit kan men wel sien, dat geluckige gekken geen wysheid hebben van doen.

Filib. Dat 'er nou iemand dorst seggen, dat hy geluckiger was als ik, die liet ik je dadelijk doorrygen.

Weerb. Dat sullen z'er wel wagten, se weten wel, dat je van 't volk zyt, die gewent zyn de kaart te krygen.

Filib. Gy en Bely hebt veel in de zaak gedaan; ik sal ook maken dat je wel geloond zyt.

Weerb. Ey hou je hoeden op, dit is een milde vogel, die inotte-bellen te grabbelen smyt.

Filib. Ik en laat se niet garen ongeloond, die yet aan my verdienen.

Weerb. 't Is sulken goede hals, hy zou de front uit zyn lyf douwen, en vereeren se aan syn vrienden.

Filib.

Filib. Nu alle jok op een stek. Meenje, datje niemendal en vergeet.

Zou de wagen ook al klaar wesen? *Weerb.* Die is van nu of al gereed.

Maar a propos! van wagen: ik heb je hier en daar soo al wat verschoten.

Filib. Ik zalt je weer geven, wil me den uitgeev eens begrooten.

Weerb. Voor eerst twee schellingen aan den voerman om haver te koopen, want hy zeê,

Dat hy haver meê nemen most, alsoo hy niet wist waar hy na toe reê.

Item, een vaantje met de voorschreve voerman verteert, om voor kleinder dag-gelden te hueren, onder 't kitten.

Nog heb ik by den jongen Bytebier een paartje verteert, die twee banken by een hing, om gemakkelijk te zitten.

Nog een halve schelling gegeven aan teer, daar de wage meê is gesmeert.

Item, nog volgens de oude costuimen, twee bier aan de maats tot een footje vereert.

Item, nog twee stuivers en een half aan brandewyn, dat ik heb moeten betalen

Aan Arien Ariensen Ruimkeel, die de paarden met een snap uit de weyging halen.

Het schryven en vryven van de rekening, onkosten, van pen, inkt, en pampier,

Dat stelt de rendant ter discretie, dient daarom per memorie alhier;

Al het loopē en draven van den rendant wort mede gestelt:

En dan zou hem hier boven nog komen eene gulde dertien stuivers en agt penningen in geld.

Filib. Wel kom aan, ik sal 't je weer geven, eerhet my uit de memorie gaat.

Weerb. Wagtje van die luy, die by leven en sterven altoos maken eenen effen staat.

Maar hola, ik dagt wel dat 'er nog iets aan myn brief je ter discretie most schorten:

Hier staat nog een rykdaalder aan de voerman op de hand
gegeven, die men hem aan de haver weer zal korten.

Filib. Kom laat ik 'et je ook weer geven, 't is even eens
of ik 'et nu geef, of daar naar.

Weerb. Daar was anders geen haast by. *Bely.* Ik vergeet
'et anders: had daar.

Ik heb voor best gedagt, dat ik myn koffer zoo lang laat
t'huis blyven,

Tot dat ik het van doen heb, dan kan ik 'er tot allen tyden
om schryven.

Weerb. Dat sal best wesen, dat heb ik ook al by myn
zelven overpeist;

Want ik weet wel van ouds, dat je niet garen met veel ba-
gage en reift.

Maar je diend je wacker van geld versien te hebben, want
misschien tot jou dag van trouwen,

Zullen we ons op d' eene secrete plaats of d' ander moeten
verborgen houwen: (groot credyt.

En op onbekende plaatsfen (als je weet) heeft men zelden

Filib. Ik heb die honderd ryksdaalders, die 'k gisteren
ontfing, meê genomen.

Weerhaan. Wel soo en treuren we niet.

Filib. Ik word groen, *Weerhaan*, als ik denk om ons
aanstaande spele-varen:

Ik wilje wel versekereren, kryg ik se in myn vermogen,
'k en zal haar maagdom niet sparen.

Ik liet me liever hangen, eer ik het kasteel dadelijk niet en
besprong.

Weerb. Maar al zoetjes, al sagjes, ei lieve het meisje
is nog jong.

Filib. Laat ik eens op de wagen wesen, ik sal lustig mond
aan Jans kind speulen.

Weerb. En ik wil wel een schelm wesen, soo 'k een brug
over ry zonder heulen. (palt;

Vat jy de Juffer by 't hoofd, en maakt dat je wat te raken

En ik sal de meid soo onder handen nemen, dat se een
half uur na haar muts taff.

Filib.

Filib. Wat zal hier een praatje van om gaan, me dunkt, ik hoor al seggen.

Wou Gedeon al meê na Laurette vryen, hy mogt'er syn broek by neêr leggen. (geboord.

Byloo, de oude heeft'em de vryster braaf door de neus
Weerb. Dat's zonder twyfel, dat hy nog al veel spottige woorden hoord;

Maar wat vragen wy daar na, als we de bruid hebben in onse klaauwen.

Filib. Ja ik en sal'er geen teering om stellen, al sag ik hem met bey de handen de kop kraauwen.

Weerb. Maar het sal tyd worden, laat ons wat digt aan de deur gaan.

Zoetjes eens, daar hoor ik de klok al twee uren slaan.

Filib. Og Weerhaan, meenje dat se al gereed zullen zyn?

Weerhaan. Dat zou ik immers hopen.

Hier zyn we aan het huis, 't is by loo fiat, de deur staat aan en open.

Filib. Wat dunkje, zou ik wel onbeschroomd myn intreê mogen doen.

Weerb. Jaje, maar je moet je wagten voor 't kraken van jou schoen.

Filib. Dat gaat'er dan op aan, zei't meisje, en se nam 't hemd tuffen de tanden.

KOENRAAD, HARMEN.

ZE zyn'er bey al in; sa laat s' ons aan gaan randen.

Koenraad en Harmen treden in huis, en komen al singende wederom uit, trekkende Filibert en Weerhaan gebonden poort.

Stemme: Alemoer en Janneman.

Koenr. Je zelt't niet ontloopen,

Alwaar je nog soo vals,

Men zal u op gaan knoopen.

Aan uwen besten hals:

Gy zyt het regte raven aas,

*Men zal u laten droogen,
Zoo meug je dueren.*

*Filib. Zoetjes baas,
Ik hoop, 't zal zyn gelogen.*

*Koenr. In eene val twee ouwen!
Wie had ooit schoonder vangst?*

*Filib. Dit zyn weêr die rabouwen,
Og, og! ik sterf van angst.*

*Koenr. Komt meester Hans haer aan haer gat,
Hy helpt s' haast voor den duivel.*

*Filib. Og! ik voel in myn broek al nat.
Weerh. En ik al stinkend zuivel.*

*Koenr. Wel, dat wou waaragtig wesen, dat we dese
quanten dus hebben ontmoet.*

*Harm. Ik loof, dat we de Kapitein hebben van al de
dieven.*

*Koenr. Maar hoe lupt hy dus onder de hoed?
Wel hei, wat sien ik hier? dit is weêr de oude schelm.*

Harm. 't Mogt dat ik niet seggen en durf.

Koenr. Ey wyk je eens Harmen, ik zel 'em...

*Harm. Je zelt niet schieten, zeg ik, je bent 'er te goed
toe, dat j'er de handen aan schent,*

Filib. Og! Weerhaan.

Weerhaan. Og! baas.

Filib. Dit's weêr die uitgelate vent.

*Weerb. Is't mogelijk, vrienden, zoo wilt desen ouden
man dog het leven sparen.*

*Koenr. Indien men je jong opgeknoopt had, je zoud nu
niet stelen met je gryze haren.*

*Filib. Ik bid je, mannen, geloofst me, 'k ben schellem,
dief, nog schavuit.*

*Koenr. Als de beul de barmhertigheid, zoo ziet je de
deugd ten ooggen uit.*

*Harm. Maar wie weet waar se al hebben wesen roo-
ven dese twee gasten?*

Miffchien, dat fe al een fortuintje gehad hebben.

Koenr. Kom, laat we fe eens betaften.

Wat droes wat voel ik hier.

Harm. Ik geloof dat j'er meê gekt.

Koenr. O oude galg-dief, waar heb je dit nu weerom gektekt?

Filib. Ik zweer je, 't is geld, dat ik felfer heb by my gefteken.

Koenr. Van wat geflagt dat je bent, fal aan de wapens blyken, als jou rug eens word bekeken,
Die ik foo vol brand-merken, als een klad-fchilders rok vol vlekken gis.

Harm. Na 'k hem aanfie, foo geloof ik, dat hy al agt oftien maal gegeeffelt, en een reis of twee gehangen is

Koenr. 't Zal hem mogelijk haast weer beuren, dat hy door een hennep venfter fal moeten kyken.

Harm. Ja komt hem myn cousin Hans aan fijn gat, die is te fix op fyn konft, foo moet hy 't feiltje ftryken.

Weerb. Je doet den goeden man ongelijk, hy heeft al fyn leven voor een eerlijk man gegaan.

Harm. Dese hoddebek fal ook wat seggen: wy hebben den eenen betaft; fa hy moet 'er ook aan.

Dat de fchelm nou de drommel haal. *Weerb.* Ik heb 'et voorwaar van myn meefter ontfangen.

Koenr. Daarom fal je ook met jou meefter aan een galg hangen.

Filib. Og Weerhaan, ik fat nooit op heeter kolen, ey zie hoe trillen myn leên!

Koenr. Voort met de vagebonden.

Filib. Ei lieve mannen, waar wil je met ons heen?

Weerb. 't Is feker een eerlijk heerschap, die niemand heeft ontdragen nog ontnomen.

Koenr. Ja hy flagt de ftront, denk ik, hy is miffchien van de goede gekomen.

Filib. Wat fal je dan al hebben, als je ons hebt gebrogt in fchaad.

Weerb. Ik verklaar je, vrienden, jy hebt ons tot ons' onschuld aangerand.

Koentr. Kom peuren w'er maar me voort, en brengense in der muiten.

Weerb. Hebt deernis met uwen even-naasten: hy kryt immers tranen met tuiten.

Je zult het nog beklagen, dat je ons dus onnosel gaat be-rooven van ons geld.

Koentr. Desen schyttebroek wil ook niet zwygen, 'k seg dat j'et malle backus toehouwen selt,

Of ik sal je datelijk wacker tweemaal op een plaats passen te raken.

Weerb. Wel, als je soo wou te werk gaan, soo zou je wel van meer eerlijke luy schytebroeken maken.

Harm. Wat dunkje, willen we de honsfotten laten loopen, we hebben korts al eene goede van haar gehad.

Weerb. Dat je dat woud doen, ik zou je houden voor de braafste karel van de stad. (houwen,

Filib. Og laat ons maar loopen, ik zal je het geld laten

Koentr. Dat heb je wel te seggen; want je zoud niet een duit geven van 't jouwen.

Harm. Kom, kom, laat ons kort maken willen we se laten loopen, of willen we se dood slaan.

Weerb. 'k Mag je bidden resolveert tot het eerste, want het laatste staat ons niet aan.

Harm. Wat was 'er aan gelegen, dat we dien Ouden stomper vast lieten loopen:

Want wy zouden 'er geen zy by kunnen spinnen, of hy 't al met den hals most bekoopen.

Maakt los slegts de vuilik. *Koentr.* Heb je meelyen met de vent,

Zoo betoon je waaragtig, dat je een goe dhartigen bruyër bent. (ditie ontbonden,

Harm. Maar dat j'et weet, sijn man, je word op sulken con-

Dat wy je aan riemen zullen snyen, zoo je ooit weer op dievery word bevonden.

Filib. Ik bid je, geloof me, 'k heb myn leven niemand te kort gedaan. *Koentr.*

Koer. Ho ho! jou komt nog geld in de hand, denk ik: sapacken we hem weêr aan. (len en brayen;

Weerb. Og meester, als jy weg bent, zo zullen se me vil-
Want ik zie wel dat se 't geweldig op den armen Weer-
haan hebben gelayen.

Harm. We mogen dien ouden wel laten loopen, de dood zal hem het stelen haast verbiên;

Maar in desen jongen potteboef zou de vrees nog wel wat goeds werken misschien, (drucken.

Daarom zoo moet men hem de schrik ter deeg in 't hart
Weerb. Og Heerschap, zoo je me verlaat, zoo trecken se me nog in duifend stucken; (karel gaan.

Filib. De man is onschuldig, mag ik je bidden, laat de

Harm. Ja ja maak je hier nog veel woorden, zo moet ik je met eenen slag de kop af slaan.

Weerb. Og meester, meester, begeef je me? *Filib.* Ik moet wel, of het zou hier leelik stinken.

Harm. O bloed, hoe bang was den dreutelaar doen hy de fabel sag blinken.

Weerb. Nu kom maak me los, op dat ik meê lachen mag.

Koer. Aardiger pots, geloof ik, dat niemand syn leven spelen zag. (handen zal geraken.

Harm. 'k Wed hy in d'eerste agt dagen niet weêr in onse

Weerb. Zou j'em veel zulke veren uit syn gat trecken, je zoud hem met 'er tyd wel kaal maken.

Koer. 'k Wed, dat hy van al syn leven zoo niet was aangerand.

Weerb. 't En zal niet lang lyen of men zal 'er deunnen van zingen langs 't land.

Harm. Zoo moet men de oude gecken van den gulden tong reep snyen; (vryen.

Want sy zyn niet beter waard, als se jonge meisjes durven

Bely. Ik zou meenen, dat hy syn zottigheid duur genoeg heeft betaald.

Koer. Wat zeg j'er af Bely? kost hy syn leven wel beters?

Bely. 'k Zou 't meenen, je zoud hem de amoureuſen veren zoo doende wel uit syn staart trecken.

Koer.

Harm. Ja wel, komt het op de straat, hy kan de stad niet houden, zoo zullen se met hem gecken.

Bely. Begeven we ons hier van daan, en laat ons t'onfent den buit deelen. *Harm.* Wel kom.

Weerb. Maar zoo 't je geliefde, 'k had eerst gaarn myn eyge patrimoniale penningen weerom.

Ik heb se met al te aardige leugens geluift van onsen Oudē.

Koenr. Dat 's meer als reden, zie daar, we moften jou je geld byloo niet onthouden.

Harm. Kom, pakken we ons van hier: maar laat ons elk een byzond're weg in slaan.

Weerb. De voorzigtigheid is de moeder van de wysheid.
 Ô bloed! hoe wilt 't nu op een drinken gaan.

FILIBERT, LAURETTE, VOLCKIER,
GIDEON, BELY, WEERHAAN.

DEwyl de purgatie niet gewerkt en heeft, zoo heeft se me ook niet veel kunnen baten;

Maar ik heb al wat verligting bekomen, t'zedert dat ik me heb doen laten. (myn verstand,

Dat'er myn bloed zoo zwart uit zag, quam daar uit naar

Dat het gelijk gekookt en gezoden is, door den amourensen brand.

Hoe yl is myn dat hoofd, 'k en kan niet een oog toe doen om te slapen,

'k En doe in 't bed niet anders, als recken en strecken, keeren en wenden, geeuwen en gapen; (haan,

En als ik dan begin te denken om mynen armen Weer-

Al was 't dat ik half dood van vaak waar, zoo zouw 'et dadelijk over gaan.

Wat ofze nog met den armen bloed gedaan hebben? hoe vinnig waren ze op hem gebeten!

Ja, na ik se aan zag, waren se niet een hair te goed, om een karel levend op te eten.

Maar wat is dat voor volk; Wel hoe wat zien ik hier?

Laurette, Gideon, en ook den ouden man Volkier?

Daar

Daar 's Bely; Weerhaan ook: hoe, schemeren myn oogen?
Hy is 't: gy mist: 't gezigt heeft u bedrogen.

Wel wat of dit bedied? 't is Weerhaan anders wel, want
het zien is geen bedrog. (kakte in den trog.

Wat sal hier nog eindelijk uit zuren, sei den backer, en hy
Volk. 'k Heb Gideons verfoek ons vrienden voorgedragen,

En nademaal ik speur eenparig wel behagen,

Ja dat een yder is genegen tot uw trouw,

Zoo schenk ik u myn kind en dogter tot uw vrouw.

Ik wens u alles goeds, den hemel wil u geven,

Dat gy veel jaren meugt in vrede samen leven.

Gid. Myn tong valt veel te swak om u te seggen dank,

Beleefde grysaard, 'k sal myn gantsche leven lang

Aan u en aan uw huis verpligt myn selven houwen,

Dat gy my d' eer aan deed aan uw geslagt te trouwen.

Laur. Maar vader, wijl ge ons dees goedheid hebt gedaan,

Zoo heb ik nog een beê. *Volk.* Wel doet se aan ons verstaan.

't Most veel sijn dat we aan u Laurette weig'ren zouwen.

Laur. Dit is dan myn verfoek: Dat Bely ook mag trouwen

Met desen jongeling, die gy daar by haar ziet.

Volk. 'k Wil dat haar trou ende uwe op eenen dag geschied.

Zy heeft ons wel gediend, ik ben tot haar genegen.

Ik geef 't u aan uw hand, en wensch u 's hemels segen.

Kom laat ons binnen gaan, en overlegt met my,

Wat dat 'er noodig voort tot uwe bruiloft zy.

Filib. O elemementen hier is de kous geen kleintje in
duigen. (tuigen:

Og, hoe voel ik myn selven nu van groote sotheid over-
Nu word ik eerst gewaar, hoe schandelijk dat ik ben aan

gehaald: (dwaald!

Is 't mogelijk; dat ik soo veer door de gecke liefde was ge-

O Bely! ô Weerhaan, hoe dorstje soo schandelijk liegen?

Met sulke doortrapte leugens zou men de duivel en zyn
moer bedriegen.

Nu sien ik, ô schelmen, dat ge dese aanslag met den an-
deren hebt gemaakt,

En dat ik door u liên selfs myn geld tot twee maal toe ben
kwijt geraakt. Doen

Doen myn knegt leest twee drie dagen aan een had op getrocken en gedronken,

Was ik verwonderd, hoe hy aan 't geld kwam, maar 't waren myn schyven, die 'er doen klonken. (gemoed;

't Is om door 't garen te springen: ik word ontroed in me
Als ik denk dat se myn gestole geld zullen by een brengen voor haar huwelijks goed.

Ja wel zoo trouwloos heeft nooit geen knegt syn meester verraden:

O sielt der sielten! men behoord je levend 't vel af te stroopen, en daar na te braden. (gen schuld;

Maar wie wil ik 't wyten, als myn zelven; het was myn cidat ik zoo gek was, dat ik niet kon merken, dat my zoo spottelijk de kap wierd gevult.

Og! hoe zal men nu met me gecken: men zal zeggen, zoo most de gek varen,

Heeft hy nu syn gat gebrand, laat hem gaan zitten op de blaaren.

Het zal best zyn, dat ik my een tyd lang ga houwen van de straat,

Tot het gelag van 't volk een weynig over gaat.

Gy, vryers, wie gy zyt, indien gy wilt beminnen, Zoo doet 'et in uw jeugd, en wilt niet oud beginnen.

Indien gy mallen wilt, malt jong: en u bedaard, Wanneer de kerkshofs-blom uw hoofd bezilverhaart.

't Is jonge lieden werk te vryen, en het paren

Voegt beter aan de jeugd, als aan de gryse haren.

Myn tyd was schier verby, myn zand-glaas haast ten end,

Ik had des levens loop by na heel afgerend,

En nooit had in dees borst de minne-vlam gebleken:

'k Was hard en schoot-vry voor Kupidoo's vinnig steken.

Als 'k iemand zag verliest, ik spotte met syn pyn,

Ik lagte met de min, nu lagt de min met myn:

En ik moet afgeleest my tot een spot begeben.

Het schynt, dat yeder eens moet zot zyn in syn leven.

Krygt elk een dwase luim, ik kreeg de myne spaad.

Zoo yeder koten moet, koot liever vroeg als laat.

D E
WAPENSTRYD
tusschen

AJAX en ULYSSES.
U Y T
OVIDIUS.

DE Hoofden , sittende in een' ring van mind're
luiden , (den,
Rees Ajax, Heer des Schilts,gedekt met seven hui-
Staroogend vol van toorn na de Sigesche zee,
En al de schepen, die daar lagen op de ree,
En wysend met de hand: men pleit voor dese Stevens,
O Jupiter! zeld hy, en zie ik dat men neyens
My een Ulysses steld, die Hectors vier ontging,
Dat ik van dese vloofte rug dreef met myn kling.
Veiliger stryd men dan met 't woord als met den degen:
Ik ben geen zegger, en in doen valt hy verlegen.
Zoo veel als Ajax geld in aanloop, storm, of slag,
Zoo veel Ulysses met syn labbertong vermag.

Wat wil ik roemen hoe dat ik my heb gekweten?
Onnoodig weêr verhaald, dat al de Grieken weten.
Gy zaagt myn daden; maar dat hy de syn vertrekt,
Waar in de nagt alleen hem tot getuige strekt.
De prys, die 'k eis, is groot, waar van men d'eer verquisten;
Dat men Ulysses liet met Ajax daarom twiften;
Want of men winnaar blyft, wat eer hangt nu daar aan,
Dewyl dat zoo een meê daar na heeft durven staan,
Die eers genoeg genoot, schoon hem de zaak ontschampte,
Indien men zei, dat hy met Ajax daarom kampte.

En schoon de deugd in my al twyffeling voorbragt,
Nog was ik moegend door myn adelyk geslagt.

Ik kom van Telamon, die Trojes sterke wallen
 Heeft onder Herkules voor desen overvallen:
 Sijn vaer is Eacus, die d' onderaardsche wet,
 In 't Elizesche veld, den stommen schimmen zet:
 Daar Sisyfon den steen moet rollen zonder ende.
 't Is Jupiter die hem voor sijnen soon erkende;
 Des dat ik van Jupijn de derde nazaat zy.
 Dat dit geslagt nogtans geen voordeel doe aan my,
 O Grieksche Heeren, zoo niet verder werd bevonden,
 Hoe ik in maag schap met Achilles ben verbonden:
 Hy was myn broeder, en ik eys myn broeders goed.
 Waar toe dan Sisyfons vals en diefagtig bloed
 Met dat van Eacus te zamen te vermengen,
 En ana're namen dus in ons geslagt te brengen?

Of wil men (denk ik) hem de wapens wijzen af,
 Die eerst, en uit sig selts hem tot de wapens gaf?
 Kend men hem waardiger, die agter aan kwam druipen,
 En door syn zotheid dogt den oorloog te ontcruijpen:
 Tot Palemedes, een veel vromer man dan hy,
 (Hoewel tot syne scha) zyn bloode veinsery
 Ontmomde, en tegen dank hem tot de wapens porde;
 Hy neemt de beste nu, die geen om 't lijf wou gorden.
 En sullen we ons onteerd, en als versteeken sien
 Van onzes vriends geschenk, voor 't lyf soo dik te biën.

Ag! waar hy zot geweest, of daar voor aan genomen,
 En dat hy nooit met ons voor Troje was gekomen,
 Die stoker alles quaads! gy waart, ô Pëans kind,
 Op Lemnos niet, daar ge u tot onse schuld bevint:
 Daar gy te landwaarts in spelonken, zelfs de steenen,
 (Gelijk men ons verteld) beweegt met bitter weenen:
 Terwyl gy sugtende wentt aan Laertes zoon,
 't Geen hy met regt aan u verdiende: zyn 'er Goôn?
 Zoo wentt gy niet vergeefs. Helaas! hy, die voor desen
 Een van de hoofden van ons leger plagt te wesen,
 Is nu geheel van ziekte en honger ongedaan:
 En leeft van dat hy krygt met op de jagt te gaan.
 Daar hy de pylen bruikt om vogelen te dooyen,

Die noodig waren tot den ondergang van Trojen.
 Hy leeft nogtans, en dat, om dat hy met Ulis
 In dees belegering niet mee gekomen is.
 Dat Palamedes ook maar agter was gebleven,
 Hy had geen schandig end, ja zou misschien noch leven:
 Die hy door oude wrok soo lelijk had betigt,
 Als of hy tegen ons verraad hadde aangerigt,
 Doen hy de waarheid van sijn aanklagt schein te toonen,
 Met goud, kwanfuis de pais, om 't schellemstuk te loonen.
 Dus heeft hy 't leger van der Goden hulp ontbloomt,
 Somtjids door ballingschap, en somtjids door de dood.
 Dus vegt Ulyffes, en dus is sijn magt te vreesen:
 Die (schoon hy Nestor self in tong zou meester wesen,)
 Nogtans niet maken sal, dat ik geen schelmstuk hiet,
 Dat hy dien ouden Heer soo schandelijk verliet,
 Als sijn gewonde paard hem naulijks af kon dragen,
 En hy daar by vermoeit door sijne oude dagen
 Ulyffes hulp versogt, liet hy sijn met gesel.
 Dat ik dit niet versier, weet Diomedes wel:
 Die hem by sijnen naam soo dik heeft uit gekreten,
 En sijn bloodhartigheid soo schandelijk verweten.

De Goden sien het doen van ons regtvaardig aant:
 En hy raakt selfs in nood, die soo was door-gegaan.
 Schoon dat hy had verdiend dat men hem zou begeven,
 En dat hy voor hem selfs dit vonnis had geschreven;
 Nogtans op sijn geschreeuw kom ik tot onderstand,
 Daar ik hem als een dood, heel bleek, en bevend vant!
 Mijn schild bedekte hem daar hy nu lag ter aarde,
 Die soo (een sobre roem) den bloodaart 't leven spaarde.
 Indien gy vegten wilt, men treê weêr daar na toe:
 De vyand vind sig daar, en gy gelijk als doe
 Gewond, en dood van vrees past agter 't schild te duiken,
 Om tegen my alsoo uw kragten te gebruiken.
 Gy, die, quansuis verlamt van wonden, niet kon staan,
 En als gy waard gebergt rap waard om door te gaan.

Hier op komt Hector af, hy, seg ik, die de Goden
 Met sig ten oorlog voert, die niet alleen de blooden,

Gelyk Ulyffes is, de moed zou doen vergaan,
 Maar ook den dapperen sig zelfs zou doen verstaan.
 Dees heb ik, als zyn klink, bedropen van den bloede,
 Voorspoedig moordde met een krygsmans hart en woede,
 Gedreven over staak, en met geweld gestuit.

Als hy tot twee-gevecht ons alle daagden uit,
 Ben ik alleen met hem ter zyden afgetreden:
 Gy Grieken, waart met my, met wens, en met gebeden.
 En wil men weten hoe het afgeloopen zy?

Wy vogten, maar hy kreeg nooit overhand met my.

De Frygen vallen uit met vier in hunne handen,
 En dreigen onse vloot met sackelen te branden.
 Waar was Ulyffes toen, die prater? doe dit swaard
 De duisent schepen heeft voor vlam en vuer bewaard.
 De hoop om een maal weêr na 't vaderland te keeren!
 Des wil men voor de vloot de wapenen vereeren.
 Men heeft die nu voorwaar al eers genoeg gedaan,
 Dewyl men lyd, dat ik daar na heb moeten staan:
 En soo myn tong hier mag de regte waarheyd seggen,
 Hier in schynt meerder eer voor haar, als my te leggen.
 Ik eis de wapens niet, de wapens eiffchen my.

Dat d' Ithacoser nu in tegendeel breng by,
 Hoe dat hy Helena gevangen heeft bekomen,
 Als hy het heiligdom had uit de kerk genomen;
 Hoe dat hy Refus sloeg, en Dolon t' onderbragt:
 Al wat hy heeft gedaan, het is geschied by nagt:
 Dat meer is hy heeft nooit alleen icts ondernomen,
 Maar Diomedes moest gestaadig met hem komen.
 Zoo gy de wapens voor zoo slegte daden geeft,
 Dat Diomedes dan het beste daar van heeft.

Waar mag Ulyffes tog sig zelfs niet aan vergapen:
 Want wat hy doet, 't geschied ter sluik en zonder wapen,
 Hy, die staag steels-gewys zyn vyanden betrapt,
 Wierd door het blinkend goud van desen helm beklapt.
 Ook zou sijn swacke hals het swaar gewigt ontduiken,
 Zyn armen zyn te swak om soo een speer te bruiken.
 De beukelaar, waar in de wereld werd vertoond,

Past geensins aan den arm daar zulken schrik in woond.

Waarom eyft gy een zaak, die u zou lastig wesen?

Neem, dat de wapens u al wierden toegewesen,

Gy waart geen vyands schrik, maar eerder hare buit:

Hy schudde u zelfs eer lang de wapenen weêr uit.

En weêr aan d'andre zy, sy zouden u het vlieden,

Waar in gy meester zyt door haar gewigt verbieden.

Doet hier nu voordr by, hoe dat Ulysses schild

Is heel en ongeschend, het myne door gevild,

Van 't geen het in den stryd, most uitstaan en verdragen;

Het hangt naau meer aan een, door-zigtbaar van de slagen.

Dus is het tyd, dat ik daar voor een nieuw geniet.

Maar waar toe meer verhaal? dat men ons doende ziet.

De wapens zyn in dienst der vyanden gesmeten.

Zegt, haalt ze daar van daan: Die zig heft heeft gequeten.

En die se eerst draagt van daar, die blyft daar meester van.

Hier meê zweeg Ajax stil, wien de gemeene man

De pryfen al bereids schier hadde toe gewesen,

Tot dat Laërtes zoon is zagjes op geresen.

Hy zag een wyl na d'aard, daar na de regters aan,

En eyndelijk vangt syn tong aldus haar reden aan.

Terwyl dat elk verlangt om die te hooren spreken;

Welsprekenheid zal 't nooit aan aardigheid ontbreken.

Was myne wens, en d'uwe, ô Griecken, niet gemist,

Daar had geen erfgenaam om dese buyt getwist?

Gy had uw wapens, wy, Achilles, uw genoten.

Maar wyl het noodlot, dat nu anders heeft besloten,

Voor hem, voor u, voor my, eylaci! al te straf,

(Hy wiesch, dit zeggende, quansuis syne oogen af:)

Wie kunnen volgen dan dees wapens met meer reden,

Als hem? die desen held der Grieken volgen deden.

Dat Ajax domme-kragt hem tot geen voordeel dy:

En dat my dat verstand niet hinderlijk en zy,

Dat u, ô Griecken! staag tot voordeel plagt te wesen.

Die tong, die menigmaal voor u liên sprak voor desen,

Dat die nu zonder nyd mag spreken voor haar Heer,

En dat een yeder met syn eygen gaven keer:

Want schoon of men sig roemt van goed geslagt gesproten,
 En sijn voorouders deugd de daden kan begrooten,
 Al wat 'er selver niet by ons is by gedaan,
 Kan ik heel qualijk voor het onse nemen aan.

Maar om dat Ajax zeid, dat zyn grootvaders vader
 Is Jupiter geweest; daarom is hy niet nader
 Aan Jupiter als ik, die even al soo na
 In trappen van geslagt den donder-god besta.
 Laertes was myn vaer, Arcefius de sijne,
 Wiens vader was Jupijn, daar 's niemand van de myne
 Ooit tot de ballinschap verwesen, en daar by
 Bestaat Mercurius iny van myn moeders zy.
 Ik kom van Goden af van vader en van moeder,
 Ook was mijn vader vry van 't bloed van sijnen broeder;
 En schoon ik beter ben, als hy, van moeders zy,
 Ik eis daar door geensins de wapenen voor my.
 De regters willen die aan ons' verdiensten geven,
 Zoo maar (dat Telamon en Peleus in hun leven
 Gebroeders zijn geweest) aan Ajax niet en baat,
 En dat men naar verdienste, en niet naar af komt gaat.

Of wil men dese prijs de naaste erven geven;
 Achilles vader en sijn soon is nog in 't leven.
 Wat plaats heeft Ajax hier; Men breng de wapens haar.
 Dat men naar Fenitie of naar Scirus daar meê vaar.
 Daar by leeft Teucer van Achilles naaste magen,
 Die nogtans niet versoekt de wapens weg te dragen.

Dewijl men dan alleen hier met verdienste vegt,
 Zoo seg ik, dat ik heb meer daden uit geregt,
 Als ik hier over hoop zou weten te vertrecken:
 Des saaks gevolg nogtans 't geheugen op sal wecken.

Als Thetis, moeder van Achilles, had verstaan,
 Dat hy in dit beleg zou door de kling vergaan,
 Had zy een vrouwe-kleed hem loflijk aan-getogen;
 En daar door yeder een, ook, Ajax, u bedrogen.
 Ik neem terstond een mars met vrouwe-kramery,
 En doe behendig daar een krijgsmans wapen by:
 Waar door ik eindelijk den jongen held betrapte,

Die sig naar 't tasten van de wapenen beklapte:
 Hy had het maagde-kleed nog van hem niet geleid,
 Als ik hem heb gevat, en voort daar opgeleid:
 Hoe nu? Achilles! heeft het noodlot dan oud Trojen
 Door uwe handen voor ten grond toe uit te rooien;
 Uw staale vuist werpt dan met ons haar wallen neêr!
 En wees sijn sterken arm soo tot het swaar geweer.
 Al wat hy heeft gedaan, dat is door my bedreven.
 'k Beroofde Telefus met mijne speer van 't leven.
 Dat Theben onder ging is door myn arm geschied,
 'k Heb Lesbos, Tenedos en Cille, die men hier
 Apolloos steden, ik heb Schirus weg genomen:
 Door dese hand is ook Lyrnefus om gekomen.
 Ik swijg van andre daân. Ik trof den jongen Heer,
 Die Hector heeft geveld; door my leid Hector neer.
 Ik heb door wapenen dien held eerst aangewesen;
 En voor die wapenen, ô Grieken, eis ik desen:
 Ik gafz' hem levende, en ik eis die na sijn dood.

Als Menelaus leed heel Griekenland verdroot,
 Dat t'Aulis was vergaart een Vloot van duifend kielen,
 En dat de winden ons staag bar en tegen vielen,
 Zoo dreigde 't noodlot, dat de storm nooit wierd versagt,
 Ten waar des veldheers kind wierd voor Diaan gellagt.
 De vader, toornig op het voor-beschik der Goden,
 Wil syne dogter niet ten offer laten dooden?
 By 't Koninklijk gemoet stak nog een vaders hert:
 Nogtans hy eindelijk door my bewogen wert,
 Tot 't algemeene best. Hy wil het my vergeven,
 Ik heb een saak by hem, die hard was, door gedreven.
 't Gemeene best, en ook sijn broeder maakt dat hy,
 Met kinder-bloed vergeld gegeven heerschappy. (ken,
 'k Moest naar de moeder toe: daar help geen stemmig sme-
 Men most de saak geheel met schrandereid besteken.
 Had Ajax daar geweest, had hy de saak bestaan,
 Ligt wagtje nog de vloot om daar van daan te gaan!

Kloekmoedig deed ik 't woord aan 't hof der Iliænen,
 Ik sag, en stapte selfs op 't raad-huis der Trojanen,

Toen nog in vollen doen: daar deed ik onverschrikt,
 Het geen daar Griekenland my had om uit geschikt.
 Ik eys Helena weer: 'k leg Paris fout voor oogen,
 'k Had Priamus, en ook Antenor al bewogen?
 Maar Paris met zijn broers, de roovers van het wyf,
 Ja yder wilde van de Trojers my te lijf.

Zy konden naauwelijks de handen van my houwen.
 Dit, dit was d' eerste dag van ons gemeen benouwen,
 En 't heugd u (loof ik) nog, ô Menelaus, wel.

Wat heb ik tijd van doen? indien ik voort vertel,
 Wat ik met raad en daad heb weten uit te regten,
 Geduerende de tyd van dit langduerig vegten.

Na dat men in 't begin den anderen had getreft,
 Heeft lang de vyand in zijn mueren ons bekeft:
 Heel weinig wierd daar in het open veld geslagen,
 Als in het tiende jaar. Men zou hier mogen vragen,
 Wat Ajax onderwijl in 't leger heeft gedaan,
 Waar toe hy dienstig was, die niets kon doen dan slaan?
 En soo men wederom mijn handeling wil weten?
 Ik heb de gragt gediept, de wallen opgesmeten,
 De vyanden belaagt, geforgt voor eetb're waar,
 En dus onse oorlogs magt gewapend voor 't gevaar.
 Het volk, door ongemak van 't land-beleg gebroken,
 Heb ik, als op een nieuw een hart in 't lijf gesproken
 En tot geduld vermaand. 'k Heb hier en daar gereift,
 Ja 'k vond my overal, daar het de nood vereift.

De veldheer had gedroomt, dat Jupiter belaste,
 Dathy de vyanden niet vorder aan zou tasten.
 Hy wil, dat men sig van den oorlog sal ontslaan,
 Houd alles door gewigt van sulken kondschap staan.
 Waarom lijdt Ajax dat? sal hy 't vertrek gehengen?
 Waarom en doet hy niet terstond zijn wapens brengen,
 En houd, en steekt, en kerft? Hoe! brengt hy niet yet by,
 Waar door hy 't woefte volk kan trecken op zijn zy?
 Dat is gering voor hem, wiens opgeblase kaken,
 Niet anders snorken als van wonderlijke saken.
 Maar hoe! de man vlugt selfs, en ik moet schaamrood sien,
 Dat

Dat hy sig zeyl-reë maakt, en ylt den rug te bien!
 'k Barst hier op uit, en zeg: ô Mars; waar syn uw sinnen,
 Dat gy de stad verlaat, die wy zoo veel als winnen?
 Wat dwaasheid komt u aan, wat brengt ge in 't vaderland
 Na tien jaar oorlog? niet dan laster, schade en schand.
 En eyndelijk, ik heb door dese, en and're reden,
 In droefheid uitgestort, het vlugten afgebeden.
 De Veldheer roept haar zaam; nog bang en heel verschrikt;
 Ja selver Ajax heeft doe niet een woord gekikt.
 En schoon Therzites daar syn wangen wat wou roeren;
 En schieten op den raat? hy most den mond besnoeren.
 Ik rees voort over einde, en heb om hulp gesmeekt,
 En den verzaagden weër een hart in 't lyf gepreekt.
 Zoo dat, al wat daar voort, van dien tijd af, by desen,
 Is mannelijk verrigt, dat moet het mijne wesen.
 Zijn schandelijke vlugt is maar door my gestaakt.

Wie van de Grieken heeft oit werk van u gemaakt?
 Maar Diomédés borst kan niet verborgen houwen,
 Dat hy Ulysses niet moet als syn vriend betrouwen.
 Uit zoo veel duisenden van Grieken kiest hy my:
 En 't is geen kleine zaak dat ik syn macker zy.

Om 's vyands buite-wagt en leger te verspieden,
 Ging ik uit eygen drift: ik liet my niet gebieden.
 Ik vreesde geen gevaar van vyand en van nagt,
 Toen ik met dese hand heb Dolon ombragt;
 Die van de Frygen ook als spië was uit getonden,
 Door wien wy al des zaaks gelegenheid verstonden:
 En schoon dat ik van hem had Troyens doen geleert;
 Nogtans ben ik daar meê niet weër naar huis gekeert?
 Ik vond my niet vernoegt, voor ik in Refus tentten
 Hem, en syn meeste volk het staal in 't lichaam prentte.
 Toen ging ik eerst te rug, in mijn gemoed voldaan,
 Gelijk ik was gewend in zegen-praal te gaan.
 Men weygermy dan hier 't geweer van hem, wienspeerdē,
 Dat Dolon tot een loon van sijn beltaan begeerde,
 En Ajax vromigheid, die zy hier meerder waard?

Waar toe verhaal ik hier, hoe dat ik tot dit zwaard,

200 WAPENSTRYD TUSSCHEN

Sarpedons volk? 'k heb Ceranon doorstooten

Met Chromius, ik heb Alastons bloed vergoten,

Alkander, Halius en Prytanis ontzield,

Noëmon, Toön en Cherfidamas vernield.

Het was door dese hand dat Charops kwam om 't leven,

En Ennomon gelijk door 't noodlot aan-gedreven:

Dog wat van minder eer gefneuvelt is door my

Geduerend dit beleg, gaat myn verhaal verby,

Die nog op desen dag de teikenen moet dragen,

Van wonden, die my zyn in uwen dienst geflagen.

Dog op dat yeder zie, dat ik u niet bedrieg,

En met geen ydle praat alhier in slaap en wieg,

Zoo looft uwe oogen: siet! dit is de borst, ô vrienden,

Die u zoo trouwelijk in alle voorval dienden.

Met rukt hy 't wambas op. Hy zegt in tegendeel.

Waar heeft hy bloed gestort? sijn lichaam is nog heel.

Doch evenwel daer is heel weinig aan gelegen,

Indien hy Jupiter en Troje met den degen

Heeft van de Vloot geweerd, als ik bekennen moet,

Die nimmermeer de deugd zal stooten met de voet.

Maar 't schynt, dat hy sig d'eer alleen hier toe wil schryvê,

Die voor een groot gedeelte aan u liën dient te blijven.

Patroclus, doenmaals met Achilles wapen aan,

Dorst alzoo wel als hy de Frygen tegen gaan.

Hy meent, dat hy alleen dorst tegen Hector stryden,

En zet den Koning, u, en my al zaam ter zyden;

Hy, zeg ik, die maar was de negenste in de ry,

En schoon hy d'eerste vogt, dat kwam door loten by.

Maar siet eens hoe gy zyt uit dit gevegt gescheyden,

Gy liet malkander gaan, en kwetste geen van beyden.

Ag my ellendige! het gaat my aan de ziel!

Moet ik herdenken hoe Achilles ons ontviel?

De muur van Griekenland! Geen vyand my vervaarde,

Ik heb sijn doode lyf geheven van der aarde,

En op myn rug geleid. Dees rug heeft zaam getorst

Het doode lichaam en de wapens van den Vortt:

Die wapens, zeg ik, die ik hier van u kom vragen.

Ik heb de kragten om zoo fwaaren last te dragen,
Daar by een hart, dat nooit bewefene eer vergeet.

Hoe wel had Thetis haar eergierigheid besteed,
indien dat hemels werk, met zulk een konst gedreven,
Aan zoo een domme-kragt, als Ajax, wierd gegeven!
Het geen men op de schild ziet uit-gehouden staan,
En kan syn grof verstand begrypen noch verstaan.
De zee, de aard, en lugt, den hemel, en de starren,
En wat daar meerder staat, zou syn verstand verwarren.
Hy kent geen beer, die nooit het hoofd haalt onder d'aard,
Nog dese steden, nog Orions glimmend zwaard.
Het geen dat hy begeert, gaat syn verstand te boven.

Maar om dat hy my flus heeft op den hals geschoven,
Dat ik hier agter aan kwam druipen: weet hy niet,
Dat syn vergifte tong hier op Achilles schiet?
Wy veinsden alle bey, zoo 't kwalijk werd genomen,
Dat men hier langzaam kwam; ik ben voor hem gekomen.
De moeder syn vertrek niet wel gehengen wou,
En 't myn wierd afgesmeekt door myn deugdzame vrou.
Wy hebben ons, eerst haar, en daar na u gegeven.
Dog 't gaat my weinig aan, en daar 's niet aan bedreven,
Hoe dat ik dese zaak hier staande houden kan,
Die my raakt in 't gemeen, met zulk een dapper man.
Hy is door myn beleid op desen togt getogen,
Maar Ajax tong en heeft my daar nooit toe bewogen.

Dat niemand voorders hier van u verwonderd zy,
Dat syne botte mond hier uit-spouwd tegen my
Vercierde dingen; want hy durft u zelve byten,
En dat gy hebt gedaan door schand in 't aanzigt smyten:
Zoo Palameed van my onschuldig wierd beklaagt,
Denkt, wat een eer dat gy van zulken vonnis draagt?
Maar hy kon zelve niet zyn misdaad tegen-spreken,
Het schelm-stuk was te klaar aan yeder een gebleken.
Gy gingt op 't geen gy zaagt, en op geen yl gehoor.
En leid hem voor de neus de pryfen zelfs waar voor. (sen

Waar heb ik voor verdiend, dat het myn schuld zou we-
Dat gy, ô Pëans zoon, op Lemnos zyt verwelen?

Gy alle stemden soo, houd nu uw vonnis staan.
 Ik sal nooit loochenen, ik heb meê aangeraan,
 Dat hy sig dese reis den oorlog zou ontrecken,
 Het geen dat hem tot rust van moeite kon verstrecken.
 Hy heeft ons ook terstond gehoorzaamd, en hy leeft.
 Een vonnis, dat voorwaar geen wreedheid in hem heeft;
 Maar dat tot syn geluk veel eer schynt uit gewesen,
 Nadien hy kan volstaan met ons getrouw te wesen.

Dog soo het noodlot hem tot Trojens neerlaag eist,
 Men schuyv dat niet op my, dat Ajax henen reist.
 Hy sal dien sieken man, in gramschap uit-gelaten,
 Door zyne ichranderheid versetten, en bepraten.
 De stroom van Simois sal eer te rugwaarts gaan,
 En Jda bladeloos en sonder groente staan,
 Achaje Trojen seif de hand binde, ons bestrijen,
 Eer Ajax grof verstand u sal tot voordeel dijen;
 Indien dat mijne sorg uw saak stelt aan een zy.

Al sijt gy gram op ons, op Koning, en op my,
 O Filoctetes, schoon dat gy my zoud vervloeken,
 En mijnen ondergang gestaag met yver zoeken:
 Al woud gy, dat ik u zou vallen in de hand,
 Om die te wassen in mijn bloed en ingewand;
 Al had gy my, gelijk ik u doe, in vermogen,
 Nog ley ik u aan boord, nog zou ik durven pogen,
 Om u met my weêrom te leiden: ja ik zou
 (Indien den hemel my gelukkig wesen wou)
 Uw pijlen alsoo ligt in mijn geweld bekomen,
 Als ik des Konings soon van Troje heb genomen;
 Als ik heb uit gebragt, 't geen uit der Goden mond
 Van Troje wierd voorseid, en haar te wagten stond;
 Als ik met 't heiligdom van Pallas door ging strijken.
 En durft een Ajax sig hier nog by myn gelijken!
 Zoo Troje zonder dat niet ondergaan en kan,
 Waar schuilt sig Ajax; of waar is de sterke man?
 Waarom en komt hy hier geen groote woorden spreken?
 Waar voor is hy bevreesd? Wat houd hem in gebreken?
 Hy siet Ulysses durft in 't donkerst van de nagt,

Gaan uit het leger, ja tot onder's vyands wagt.
 Hy ziet Ulyffes durft dwars door des vyands klingen,
 Niet in de stad alleen, maar tot op 't flot toe dringen:
 Hy durft het heyligdom meê nemen daar van daan,
 En dwars door 's vyands heir daar weêr meê heenen gaan.
 Indien Ulyffes dat zoo niet had durven wagen,
 Vergeefs zou Ajax arm de zeven huden dragen.
 Die nagt dan is de stad in onse magt geraakt,
 Enik won Troje, doen ik 't winbaar heb gemaakt.

Wat wilt gy, knorrend my mijn Diomêdes toonen,
 Wiens hoofd men voor een deel met desê eer moet kroonê:
 Als gy zoo dapper voor de Schepen hebt gestreen,
 Daar wasser meer met u: hy was by my alleen,
 Die (zoo hy niet en wift, hoe kragt verstand moet wyken,
 En hoe geen losse vuist zig hoorde te verryken
 Met soo een prys,) zelfs sprak: daar eyste nevens my
 Een anderen Ajax, maar veel zediger als gy.
 Euripilus liet met Andromoos zoon sig hooren,
 En held Idomeneus en Merion, geboren
 In 't zelve Landschap, en ook Menelaus, hy
 Al zamen in den kryg niet minder waard als gy;
 Maar al dees brave liên, en dappere soldaten,
 Die hebben dese prys aan mijn beleid gelaten.

't Is waar, gy hebt een vuist, die in den oorlog klemd.
 Maar hoe? Wanneer die is door mijn verstand geteund.
 Al dat'er in u is sijn breynneloofse kragten;
 Zelf dat nog komen kon ontmoet ik met gedagten.
 Ik sta u toe, dat gy bequaam tot vegten zyt,
 Waar toe den Veidheer eerst met my beraamd den tijd.
 Hy gaat met my te raade eer dat 'er werd gestreden.
 Ik arbeyd met de ziel, en gy met grove leden.
 Zoo veêr de stuurman voor de slegte roeyers gaat,
 Zoo veel een boodsman scheeld van een gemeen soldaat,
 Zoo veel behoort mijn doen het u wet, overwegen.
 Mijn deugd is in het brein, niet in den arm gelegen.

Gy Heeren dan de prijs aan uwen waker geest,
 Die zoo veel jaar met zorg voor u gearbeyd heeft.

Hy bid u, dat gy hem dees titelen van eeren,
 Voor zoo veel moeiten en verdienften wilt vereeren.

De krijg loopt op een end, het noodlot is verfet,
 Mits ik a'onwinbaarheid van Troje heb belet.

Dus bid ik om de hoop, die voor ons is geboren;

Ik bid u om de ftad, die door ons gaat verloren:

Ik bid u om de Goôn, die ik hen heb ontroofd,

Om al het geen dat gy nog overig geloofd:

Indien nog yet door brein of ftoutheid dient befteken,

Dat gy meent aan den val van Troje te gebreken,

Gedenkt my dog, of foo gy my verby wilt gaan,

Zoo bid ik, dat gy 't oog dan wilt op defe slaan.

Met roonde hy het beeld dat Pallas had gegeven.

De regters hebben ftaks de handen op-geheven,

En wat de tong vermag, dat blijk hier met 'er daad,

Al waar de wijsheid met de wap'nen henen gaat.

Die tegen Hector, vier, en Jupiter dorft wagen,

Kan hier de prickels van de gramschap niet verdragen:

De held, die nimmermeer in oorlog wierd vermand,

Laat aan de droefheid hier geheelijk de overhand.

Hy rukt de kling van leer. Dit 's altoos mijne degen,

Of (denk ik) weet Ulis hier ook fijn reden tegen.

O kling, foo dik bespat van uwes vyands bloed,

Die haaft in 't ingewand van uwen meester wroet:

Die Ajax, die men nooit verwonnen fag voor defen,

Zal door fijn eygen hand fijn overwinner wefen.

Dus fpreekt de held, en hy, die nimmer was verwond,

Drukt voort het fwaard in 't lijf, daar 't ftaal fijn ingang

De kling, die nau met hand kon werden uit-getogê, (vond.

Wierd van het gudfend bloed ten wonden uit-gespogen,

En d'aarde, die daar door heel rood geworden was,

Werpt op een purpre bloem dwars door het groene gras,

Gefproten uit het bloed van Epolus voor defen;

In 't midden van wien's blad ftaan letteren te lezen,

Die duideljk den naam van Ajax wijfen aan,

En ook de klagten by den jongeling gedaan.

BRUILOFTS-DIGT.

T E R E E R E

van den Edelen geboren H E E R

J O A N T H E O D O O R

V A N

D A M,

Heere van Moriansard,

En de Edele geboren Jonkvrouw

A D R I A N A K A T H A R I N A

V A N

N A A L D E W Y K,

In den Egt vergadert op den 16. van July 1656.

DE Schuim-godin ging haar verflooren,
En op 't hevigst van haar tooren,
Zoo vielse, in dese woorden uit:
Hoe, zei se: zou hy zoo veragten
My, en mijn Goddelijke kragten?
Dat schaap diend voor den D A M gestuit.

En ziet men niet, dat alle dieren,
Ja zelve tot de kleine mieren,
Met al dat aan den hemel sweeft?
Al wat in poelen en moerassen;
Al wat'er leeft in zoute plassen.
Zig tot de zoete min begeeft.

Ik zwyg van dieren: zelfs de Goden,
Die moeten volgen mijn geboden,

En neder zacken op der aard,
 d'Een heeft een Leeuws gedaant genomen;
 Dees als een Havik is gekomen,
 En die weêr als een vliegend Paard

En deed ik Jupiter niet dalen,
 Uit syne goddelijke Zalen,
 Hier als een beesje, daar als vier?
 Nu zaagt gy hem weêr neêr gezegen,
 Als druppels van een gulde regen,
 En dan wêer als een witte stier.

Sy sweeg, en riep haar kleinen stoker;
 Neem sey se met 'er vaart uw koker,
 Gepunte pylen en uw boog:
 Gaat nu VAN DAM, die speelt de koele,
 Maakt dat hy uwe prickels voele,
 Of komt niet weder in myn oog.

Kupido stond gelijk verflagen:
 Hy wou syn Moertje nog wat vragen,
 Maar zy ging door en stond geen woord.
 Dit heeft het baasje seer gespeten:
 'k Wed, zeyd hy, 'k zal hem haast doen weten,
 Wat straf tot syn veragting hoord.

Al schynt hy myn geweld ontwassen,
 En heel met allen niet te passen,
 Nog op myn boog, nog op myn schigt:
 'k Zal hem 't hoovaardig zeil doen strycken,
 Ja 'k zal hem nog doen NAALDEWYKEN,
 Die voor geen pylen heeft gezwigt.

Doen is het by VAN DAM gekomen,
 En 't heeft syn tyd soo waar genomen,
 En hem zoo sluipende getikt,
 Dat nu de wond begon te werken,

Eer dat hy nog had kunnen merken,
Of voelen dat hy was geprikt.

Wat raad? de pyn gaat zig verheffen,
En hem tot aan het harte treffen,
Dat zig ontlast door zugt op zugt,
Hy kan de smart niet meer verdragen,
Syn vrolijkheid verkeert in klagen,
En al syn vreugd in ongenugt.

Hy klaagt syn nood aan ADRIANE:
Hy smeekt, en zoekt haar te vermane,
Zy wil hem dog behulpig zyn:
Woud, zegt hy, gy myn doktor wesen,
Ik zag my haast van 't kwaad genesen,
En heel verlost van al myn pyn,

Sy zag den brand vast uit syne oogen,
En wierd daar door zoo ver bewogen,
Dat z' hem belooft haar onderstand:
En zeyd, op dat gy mogt vertrouwen,
Dat ik 't gegeven woord zal houwen:
Zie daar, daar is myn regter-hand.

Hy moett de hand met duizend kussen:
Hand, zeyd hy, die myn brand zult blussen,
Wat loon kan voor u zyn bereid?
Zoo lang ik leef zal ik u loven?
Uw kragt gaat zelfs de kragt te boven
Van die een Konings sचेpter zweyd.

Wel Bruigom, nu gy zyt ontflagen,
Nu moet gy goede zorge dragen,
Dat uwe meester loon geniet:
Met daalders kunt g' hem niet betalen,
Past vry de volle beurs te halen,
En op geen steek-penning en siet.

Maar hoort! het haantje zal haast kreyen:

Gaat jonge liên, 't is tyd om fcheyen:

Begeeft u dan tot Venus kryg:

Gaat, tred in 't perk, en wilt u weeren,

Ja zit malkanderen tot de veeren

Toe: maar 't is beter, dat ik zwijg.

My dunkt, de Bruid begint te vreesen,

Dat haar de ftryd te wreed fal wesen,

'k Verzeker 't lyf, daar is geen nood:

Dien oorlog zal u niet verdrieten,

Al gaat het op een fteken, fchieten,

Nog blijft 'er egter niemand dood.

In defen krijg, en is 't niet wonder?

Daar leggen meeft de winnaars onder:

Ga, zonder vrees, gae te kooy,

Wanneer gy onder zijt gekroopen,

Zoo zal de Bruigom, naar ik hope,

De zaak flaan in de regte plooy.

Laat gy uw moedigheid maar blijken,

Zoo zal hy nog in 't end befwijken,

En 't hoofd u leggen in de fchoot:

Sijn toren, als de Heidens leggen,

Wel fchielijk rijft, maar gaat ras leggen,

't Is gramfchap voor een korte ftoot.

Maar of hy fcheen by na verflagen,

Zoo wilt u al zagtsinnig dragen,

Uw glory niet te hoog en loop?

Al hebt gy al een kamp gewonnen,

Daar word wel weêr een aar begonnen,

Men raakt wel meermaal overhoop.

Al zoetjes, hiêr fijn teedere ooren,

Die van geen tweefpalt mogen hooren!

Mijn lier liep haar al vry te hol;
 'k Zal liever van geen kryg meer praten;
 Wy zullen alle twist daar laten;
 Ik fcheyer uit, eer ik 't verknol.

De Bruid begint alreê te bloofen,
 En krygt twee koontjes als twee roofen:
 't Is maar uit boerte zoete meid:
 Al hebt gy hier wat hooren fpreken,
 Van kryg en oorlog, en van fteken,
 Denk, 't is een Krygs-man, die het zaid.

Want, lijk de Kooyman van fijn vogels,
 Zoo fpreekt de Krygs-man van de kogels,
 En van een houw en van een sneê,
 Zoo fpreekt de fchipper van zijn zeilen,
 En van het regte diep te peilen,
 En van fijn haven, en goe reê:

Zoo doen de harders van haar fchapien,
 De jonge meisjes van de knapien,
 De koopman van fijn fchâ en baat:
 Zoo fpreken viffers van haar viffchen,
 De wey-luy van den haas te hiffchen,
 De wever van fijn fpoel en draat.

Een yder is tot 't fijn genegen:
 Wierd niet door 't grijpen na den degen,
 Achilles dadelijk ontdekt?
 De kramer droomt ftaag van fijn nering,
 Een yder fpreekt van fijn hantering;
 't Gevogelt zingt, zoo 't is gebekt.

Zoo wed ik, dat de Brui gom flusjes,
 Niet aârs zal fpreken, als van kusjes,
 En zoete minne-kofery,
 Niet als van vatten, douwen, drucken,

En van de soete roos te plucken,
De vrugt van sijne vryery.

Maar zagt! een rey van Kupidootjes,
En duifend and're Minnegootjes,
Die hebben 't Bruids-bed al bereid:
Het dralen schynt haar te vervelen:
Sy roepen vast met open kelen,
Waar of het nieuwe paar verbeid?

Wel gaat dan, gaat gelukkig paartje:
Ik wensch u, dat gy binnen 't jaartje
Meugt zien een kloeke jonge zoon:
En dat de band, van daag gebonden,
Staag bondig blijf, en ongeschonden;
Dat rust en eendragt by u woon:

En dat den Hemel u wil geven,
Dat gy zoo lang meugt samen leven,
Als het uw word van my gejoint:
Dat luk en voorspoed u verzelle;
Dat u geen tegenspoed en kelle,
Maar dat gy bey lang blijft gefond:

Tot dat gy daar veel jonge zielen,
Rontom uw tafel meugt zien krielen,
En kinder, en kinds-kinder telt,
Die, swermend saam op uwe vloeren,
Haar wel gemaakte leden roeren,
Rap, als de sprinkhaan op het veld.

Dat uwe liefde nooit verzuere,
Maar dat se stadig blyve dueren,
Gelijk se heden is geweest:
En dat gy over vijftig jaren,
De vrienden nog meugt doen vergaren
Met vreugden op uw gulde feest.

BRUILOTS-DIGTEN.
TER BBUYLOFTE

van den Ed. geboren Heer

WILLEM van NOBELAAR,

*Vry Heere van Klinkerland, Heer van Kerk-
werven, Uytwyk, Blootinge, in Grisoort, &c.*

En de Ed. gebore Jonkvrou

WILLEMINA SNOEKAARD

VAN DEN

BINKHORST.

In den Egt vergaderd den 10. van April. 1668.

DE Feest-God met sijn broër die kregen zamen
woorden,
En raakten eyndelijk zoo hevig in gekyf,
Dat het de Schuim-Godin, haar beyder moeder
hoorde:
Kupido greep sijn boog, en wou sijn broër te lyf.

Met Venus onderwyl, die schoot daar tusschen beyen,
En zei, wel kinderen, hoe dus in onverstand!
Waar uit spruit dit geschil? laat ik die kwestie scheyen.
Met wrong z'et bengeltje sijn pyltjen uit de hand.

Kupido (na dat hy sijn moër wou doen gelooven,)
Was daar geen oorzaak van, maar *Hymen* had de schuld.
De twist (zeid hy) van ons spruit uit sijn hairen klooven,
En sijn nauwkeurigheid, gelijk gy hooren zult.

Als ik met myne schigt gekwetst heb twee gelieven,
 Zoo stap ik dadelijk na hem toe, en verfoek,
 Dat hy soodanig paar wil gunnen sijne brieven,
 En teikenen haar naam in 't groote gilde-boek:

Maar of ik d' inkomst van de Bruid hem ga ontdekken,
 En haar gelegentheid hem open tot een duit,
 Nog sal hy evenwel het hoofd vol rimpels trekken,
 Zelfs, als de Bruidegom al vry wat heeft voor uit:

En of daar al by hem pro rato van Contanten,
 Een redelijk geschenk de Bruid gegeven was,
 Een mooye naald in 't haar, of aardig paar pendanten,
 't Een is geen nieuwe keur, en 't ander is maar glas.

Dereden, die ik heb om over hem te klagen,
 Die zijn soo veel en groot, dat gy het niet gelooft:
 Schoon hy de Bruigom ziet, nog zou hy durven vragen,
 Zijn sy niet hier of daar gehangen of onthooft?

Schoon dat de man in 't sijn is stevig op sijn leden,
 De vrouw in 't haar ook net en wel besneden is,
 Al gaan se niet te weest, en dat s' haar stemmig kleeden,
 De knopen deugen niet, of 't haperd aan een lis:

Schoon hy niet op de Bruid haar kaalheid weet te seggen,
 En by de Bruigom is een goede manlijkheid;
 Nog zoekt hy evenwel een stok in 't wiel te leggen:
 Wie dat ik tot hem breng, hy nooit genoeg en heid.

Indien 't een koopvrouw is, die in de zeevis handeld;
 Als pekelharing, en als pieterman, loopt, loopt,
 Ik teiken je niet aan (zeid hy) gaat henen, wandeld,
 Je hebt den aal te dik 't vel levend afgestroopt.

Uw haring is voor lang de pekel al ontloopen;
 Gy hebt de stekelbaars te meenigmaal vergalt:
 Daar 's t' uwent nu niet meer als stink-vis te verkoopen,
 Niet een goed voorentje daar meer te scheppen valt.

Dus (zeid hy) past men hier het hoofd niet meer te breken,
 Je vis word afgekeurt, uw gapende oester meê;
 Men ziet 't vereifte nat niet langs haar baarden leken,
 En daar by valt uw zalm my veel te bleek op snee:
 Gaat sy met fruiten om, als neuten, pruimen, queejen,
 Omwassen met haar wol, hy staat haar naau te woord:
 Zoo ook den tuin-man die sijn knollen, en sijn pejen
 Te venten stadig staat ontrent de water-poort:
 De meisjes, die met groen zelfs aan de huisen loopen,
 Om hare vette kous, en hare steek sala
 Te helpen aan de man, en beter te verkoopen,
 Met meer van zulken slag, die ik hier overfla:
 Breng ik een postillon: 'k mag van geen horens hooren,
 Is 't strak, die karel maakt my al te veel geschal;
 Hy steekt eens anders paard te dik met eygen sporen,
 En brengt sijn reyeling te veel op vreemde stal:
 Nooit brogt ik varend volk, dat van haar vragt moet leven,
 Dat hy niet datelijk dit alles voor en sloeg;
 Is 't vaar-tuig styf by zeil? hoe staat het met de steven?
 Spaar je de pek-stok niet? gebruik je teers genoeg?
 Kent gy u mans genoeg de schoot wel aan te halen,
 Ontbreekt 'er aan de roef, nog aan 't vooronder niet?
 De splis-hooren heeft hy punt, en zou 'er ook niet falen
 Aan 't ruisen van de lul, aan 't loopen van de spriet?
 Indien 't een Weyman is, die haar met haar kan vangen,
 En meenig mooje kud heeft voor sijn zak gehad,
 Sijn bracken zijn te oud, of al te lang behangen,
 Sijn fret (schoon ongeringt) en wil niet meer in 't gat:
 Sijn zwijn-spriet is al stomp, en steekt niet als te voren;
 Het staal door 't lang gebruik is daar al uit gegaan,
 Sijn oude leger-hond heeft nu de lugt verloren,
 De jagt is daar al uit, wil voor geen kud meer staan:

En is 't een hengelaar? hy laat de lip straks hangen,
 Syn reedschap greit hem niet: weg (zeid hy) met de vent,
 Syn roey is veel te fwak om goeye vis te vangen,
 Den dobber is te klein, of wil niet overend:

Breng ik die teeling, smient, en 't vogelen hanteren,
 Wildbraad verkoopen, en die wøl een ouden haas,
 Die in de rammel-tijd quam uit sijn veld spanceren,
 Beknipte levend in een ongebreide maas:

Of zoo het spreeuwen zijn, die garen wat railleren,
 Zoo hoor ik datelijk gepreutel en gekijf:
 Loop (zeid hy) met dat volk, sy scheren zonder scheren,
 En schieten meenig tot de veren toe in 't lijf:

Breng ik een meester kok, hy sal de karel weren,
 En seggen tegen my, ik heb daar reden toe,
 Al kan hy op sijn Frans wel net en digt larderen,
 Hy steekt eens anders vlees aan 't spit, en eist geld toe:

Zoo 't van die mannen zijn, die d' offen loopen slagten,
 En weten by de taaf of 't lam de steek verdiend,
 De schaapjes steken, dat sy niet in 't bloed versmagten,
 Gy handelt my te veel in horen (zeid hy) vriend.

Indien 't een schutter is, sijn pylen zijn verschoten,
 De karel, na hy zeid, en speeld niet meer lap in:
 In somma, 't is hoe 't is, hy kraakt staag quaje noten,
 En 't staat 'er, hoe 't 'er staat, t' is nooit na sijnen sin.

Kom ik met medicijns, schoon met promotie brieven;
 Eens anderen patient de dese wel klisteert,
 Die sal gefonden voor de zieken gaan gerieven,
 't Suppositorium zet dese wel verkeert.

Zoo 't is met Chirurgijns? Wat brengje hier voor venten:
 Zeid hy, ja, ja, al weer Cosmus en Damiaan!
 Gebruiken sy ook wiek na sy de wonden tenten,
 En weten sy met haar, en baard wel om te gaan?

Is 'er goe handeling? beven ze niet in 't scheren?
 En kwetsen sy niet met haar scheermes altemet?
 Verstaan sy wel een wond ter deeg te cingeren?
 Gebruiken sy somtyds geen vierige lancet:

En is 't een practifijn, die letters heeft gegeten,
 En daar en boven wel met zijnen regter staat,
 Nog schut hy egter 't hoofd; syn 't krygs-liên, die wel weten
 Hoe dat men met het hou en steek geweer omgaat:

Schoon dat de maats de kost gewinnen met den degen,
 Nog (zeid hy) evenwel, ik most eerst weten, vriend
 Hoe 't hier met spijs, met pook, met ponjaard is gelegen,
 Of men de Prins hier met geen hangertjen en dient.

Kom ik met wevers aan, 't is niet na sijn behagen;
 Zy laten (zeid hy) 't werk op het getou wel staan:
 Is 't volk van Sint Eloi, zoo sal hy aanstonds vragen,
 Of men in tyd van nood kan uit de hand beslaan?

In somma, krygsliên zyn hem veel te rouwe gasten,
 Sy presenteren hem te ligt haar blood geweer;
 Galenus loopt te dik de polssen ondertalten,
 En Cosmus zit te veel met 't mes in 't menschen leer.

Ik weet niet, wat hy niet de luy op 't lyf durft smyten!
 Die van sijn leven nooit manslag bedreven heid,
 Die sal hy evenwel somtyds nog gaan verwyten,
 Dat hy 'er hier of daar wel een heeft neêr geleid!

Hy sal sijn leven haast geen twee gelieven trouwen,
 Die hy niet voor en hout; gy mag wel trouwen, maar
 Na dat ik hier de saak met uw liên zie gebrouwen,
 Geloof ik, dat gy haast sit met de hand in 't haar.

Hoe schoon ik hem ontdek al haar gelegentheden,
 Nog vind hy egter straks iets dat hy daar in laakt,
 Al hebben se alle bey kloecke en gefonde leden,
 Het hapert hier of daar, en nooit en is 't volmaakt.

In d' eenen is de Zon des levens al aan 't duiken ;
 Een anders Wijfer nu al op ses uuren staat ;
 Dit is een laf-bek , en nog veel te jongen kuiken ;
 Die , door den tijd gelubt , komt hem nu veel te laat :

Sijn groote viesigheid en is niet om te spreken ,
 't En is hem nimmermeer ter degen , ja hy grijnst ,
 Als men een devik in een vaatje sal gaan steken ,
 Schoon 't aan-gegeven is , en eerlijk verakijnst.

Wat reden wilt gy meer om over hem te klagen !
 Daarom versiet 'er in , vrou moeder , of ik zweer ,
 Eer dat ik dit van hem nog langer zou verdragen ,
 'k Leg liever pijn en boog met mijne koker neêr.

Kupido had zoo ras sijn reden niet ten enden ,
 Of Hymen heeft aldus sijn woorden weder-leid :
 Dat ik somtijds een paar weerom te rug moet zenden ,
 Wijtt dat myn viesheid niet , maar uwe slordigheid.

Daar is wat meer aan vast om man en vrouw te paren ,
 De trou en is daar toe van my niet in-gesteld :
 't Is waar , ik zie zoo naauw niet op een vijf ses jaren ,
 Ik leg ook in geen schaal het weder-zydse geld :

Ik weet wel , dat men 't nooit soo effen en kan vinden.
 Ik sta ook nimmer pal op af-komst en geslagt ,
 Maar dat begeer ik niet , dat kreupelen , en blinden ,
 En onbequame maats my werden toe-gebragt.

Gy ziet niet wie gy treft , gy lapt maar toe in 't honderd ,
 Bequaam , of onbequaam , gy vraagt 'er weinig na :
 Zelfs 't malhuis is niet vry , weest daarom niet verwondert ,
 Zoo ik zoo los , als gy daar niet meê door en ga.

Met viel 'er Venus in. Staak , zei se , dit krakeelen ,
 En op dat zulks niet meer gebeuren mag hier na ;
 'k Wil niet dat een van bey hier zal de meester spelen ,
 Maar dat een yder weet , hoe , en hoe veer hy ga.

Kupido als voor heen gebonden voor syn oogen ,
 Zal bruiken pyl en boog , gelijk hy is gewend ,
 Mits dat hy alle maand , wie 't vier heeft in-gezogen ,
 En van hem is gewond sijn broeder maakt bekend :

De magt zal (als het plag) volkomen aan hem blyven
 Te kwetsen wie hy wil ; aan Hymen blyft de keur ,
 Wie dat hy in syn boek of groote gild wil schryven ;
 Of wie hy wederom daar in wil schrappen deur.

Geseid , en zoo gedaan De maand was naau ten enden ,
 Kupido brengt een lyst van vellen van papier ,
 Van naam en toe-naam van al syn verliefde benden ,
 In wien hy had ontfonkt het blakend minne vier.

Daar was een groote zaal op konstige pilaren ,
 Van kostelijke steen , en wit albaft gebouwt ,
 Hier in , zei Hymen , zult gy morgen doen vergaren ,
 Al wat voor dese maal zig garen zag getrouwt.

Kupido pasten op , en liet syn broeder weten ,
 Als hy met al syn volk daar aan-gekomen was ,
 Die met dat hy nu was op synen troon geseten ,
 Aan de gelieven eerst dees les te voren las.

Gy , die hier zyt vergaart met meening om te trouwen ,
 Hoort myne reden , eer gy toe treet tot den trou :
 Laat ik u altemaal hier eerst voor oogen houwen ,
 Wat het te seggen heeft te wesen man en vrou.

Voorts opende hy zoo aan alle die daar stonden ,
 De zwarigheden van den huwelijken staat ,
 Dat vele onder haar voor best geraden vonden ,
 De zaak wat naarder nog te nemen in beraad.

Hier gaat een Bruijom door , daar gaat een Bruijje strijken ,
 En ginder denkt 'er een , ho , ho , is 't zoo getyd ?
 Daar 's veel , in 't geen hy zegt , dat my niet zou gelijken ,
 Gaat pakt uw spillen op , eer gy gevangen zyt.

Kupido onder wyl begint vast op te lesen ,
 De namen hoofd voor hoofd van Bruijom en van Bruid.

Dewyl dat yeder een wagt met een stemmig wesen,
 Tot dat men sijnen naam eens meê zal roepen uit.
 Ten lesten roept hy op, WILLEM met WILLEMYNE,
 Die komen hand aan hand voor Hymeneus troon,
 En met dat dese twee voor sijn autaar verschynen,
 Verhief zig een gejuig van al de minne Goôn.
 De God des huwelijks is over end gestegen,
 En zey met bly gelaat, leef lang gelukkig paar,
 Heil voorspoed wens ik u, en al des hemels zegen,
 Daar by een jongen WILM voor 't einde van een jaar.
 Zoo ras en waren niet haar namen in-geschreven,
 Of aanstonds blaast de Faam met ronde kaken uit:
 Dat Hymeneus haar sijn zegen heeft gegeven, (Bruid.
 En hoe dat SNOEKARD is met NOBELAAR de
 Straks komt een groot gedrang van veel genege menschen,
 Een yeder even zeer een wel-geval betuigt,
 Om dese lieve twee geluk en heil te wenschen,
 De buurt is vrolijk, en de gansche Nieuwstad juigt.
 Het schynt wel myne pen en kan sig niet bedwingen:
 Sy fiet dat yeder een is even zeer verheugd,
 Dies wil sy met de rest haar vrolijk JÔ singen,
 Vervoegend hare meê by d'algemeene vreugd.
 Ik maak 'et wat te lang, Cupido zal zig stooren,
 Indien ik verder my in dese praat vergis,
 Ook zal men aan de klok haast weinig slagen hooren;
 Want het ruim twaalf aan des Bruigoms wyfer is.
 Speelnoodjes, wilt uw Bruid dan na haar bed geleyen,
 Gy zult van haar verstaan, zoo gy 't haar morgen vraagt,
 (Of 't mogelijk ook haast uw beurt wierd een van beyen,)
 Wat onderscheid daar is te wesen vrou, of maagd.
 Ga Bruidegom, ga Bruid: de hemel wil u geven,
 Gezegend jong paar volks, dat gy nog met malkaar,
 Meugt uit dit huwelijk kinds-kinderen beleven,
 En heugen desen dag nog vyftig en meer jaar.

Aan den Edelen geboren Heer

JOHAN HENDRIK VAN MARIO,

Kapitein over een Compagnie Neder-
duitse Voet-knegten,

Op zijnen geboorten-dag.

TEn waar het lange rek van vier-en-twintig mylen,
My stuitte in der ylen,
Wierd myne reis aanveerd.
Dat ik van hier tot Hulst in eenen dag kon slappen,
Ik zou eens oversnappen te paard.

Nu valt de reis te veer, te slickerig de wegen,
Ontgrond door sneeuw en regen,
Schier tot den wagen-asch.
By water is 't verdriet: 'k heb u; ð Zeeusche baren,
Al meenigmaal doorvaren,
Bedriegelijke plas!

Nu zyt gy kalm en stil, men fiet de Schepen dryven,
En zou met pennen schryven,
Op uw gelijke kruin:
Straks laat ge u weder sien als spartelende horens,
Ja tuimelende torens,
En levens water-duin.

Hier raakt de spriet aan twee, daar zeilen uit de lyken,
En ginder is 't, laat stryken,
Het weêr ryft hand voor hand:
Het krytend ryfend volk is naauwelijks te hooren,
Zoo snord, en knarft in d'ooren
Het zuigend klappend wand.

De man is 't roer van 't gat, dees heeft het zwaard verloren,
 Het uitterst schynt geboren,
 Elk flinger-fwier een dood;
 Matroos (dewyl het weêr hoe langs hoe meer verduisterd,
 En 't schip na 't roer niet luisterd)
 Zeid: maats, wy sijn in nood.

Daar ziet men jonge Kees met korte en lange gangen,
 Vast naar een haven prangen,
 Betrouwende op sijn schuit; (schen,
 Enginder schipper Jaap door 't schreeuwen van de men-
 Vast onder 't opper lensen,
 En werpen 't anker uit.

Het water is als vier, als vonken sijn de druppelen,
 Die daar ontelbaar huppelen,
 Rontom sijn kleine † geus.
 Hy laat 't onstelde Meer vast op sijn steven kluiſſen,
 En 't barnend water bruiffen,
 Al botfende op sijn neus.

Maar hou, verwaayde pen, wil met het weêr bedaren,
 Laat alle Schepen varen,
 En keerd weêr tot mijn vriend;
 Mijn vriend, voor waar van my al wat te ver gescheiden,
 Waarom is aan ons beiden,
 Een woon-plaats niet vergund?

Dat ik de wooning van de krygs-liên kon veranderen,
 Men zag haast by den anderen,
 Myn en uw Noorde-vaân!
 Gy met uw Maayke zoud de vuile Vlaamsfe lugten,
 Uw leven nooit bezugten,
 Ik nam u daar van daan.

† Is een klein vaantje op de neus van de steven.

'k Zag haast, hoe 't houte paard met wit geweve vleugels,
 En rond gellagen teugels
 U, met uw knegten droeg:
 Ik zag u haast te saam de Vlaamse kusten ruimen,
 En 't Merwe water schuimen,
 Voor uwen ronden boeg;

'k Zag haast 's scheeps zwangren balg aan Gorkums palen
 stuiten,
 U en uw Krygers uiten:
 En eer de Mey begon
 Zoo zag ik, hoe uw trop sig in slag-oord vertoonde,
 * Daar Hartog Karel woonde,
 De stoute Bourgonjon:

Daar zouden wy somtyds den anderen verzellen,
 Van 't zoet, en zuer vertellen,
 Van ons voorlede jeugt:
 Hier waren wy wel eer door kreek, door beek † geflodderd,
 Tot d'ooren toe bemodderd,
 Daar wederom vol vreugd.

Wanneer ik denk, hoe wy nu meer als twintig jaren,
 In d'oologs-bende waren,
 En rezen trap voor trap,
 Zoo door Oranjes gonst, als ook der Heeren Staaten,
 Van mindere soldaten,
 Zelfs tot het Hopmanschap:

Wanneer ik zie, dat zig de witte zilv're hairen,
 Vast in ons openbaren,
 Ik blyv verwonderd staan,
 En denk, is 't mog'lijk dat de slibberige tyden,
 Zoo slapende ons ontglyden,
 Zoo sluipende ons ontgaan!

* De Schepen leggen aan daar het oude Kasteel van Gornichem geweest is, eertyds woon-plaats van Karel van Bourgondien toe genaamt de Stoute.

† Op de togt van Kalle in 't jaar 1638.

Dan

Dan leer ik eerst, hoe ras dat veertig jaar verdwenen,
 (O tyd, wat loopt gy henen!)
 Men naar het uiterst rend.

Dan sien ik hoe geswind ons dagen ons begeven,
 En denk, wat is ons leven!
 Als loopen naar het end.

My dunkt, ik loop te ver, het zal verdrietig wesen,
 Zoo langen klad te lesen;
 Spaar uwen dorren int:

Want even aangenaam sijn lange en slegte reden,
 Als aan de naakte leden,
 De barre Noorde-wind.

Neen, neen, al swygt de mond, de pen moet egter spre-
 ken;

Ik blyv in geen gebreken,
 'k Voldoe myn schuld, en pligt:

Ik moet JAN HENDRIKS hoofd met dit myn kransje
 kroonen,
 En myne gunst betoonen,
 Is 't niet met mond, met digt.

Gaat versjes, gaat dan heen, daar 'k zelve wenste wesen,
 Doet myne meening lesen;
 Zeg dat ik seggen wil:

Gaat, wenst aan MARIO, dat hy lang levend blyve,
 En nog veel jaren schryve,
 Den derden van April.

En dat hem al het goed, dat sterffelijke menschen,
 Van boven kunnen wenschen,
 Gebeur, zoo lang hy leefd,

Tot dat hy eindelijk een oud patroontje sterve,
 En 't eeuwig leven erve,
 Als 't werelds hem begeefd.

OP DE
VERLOSSINGE
VAN

VALENCYN,

*Verkregen door den Doorlugtigen en
Grootmoedigen Prince*

JOHAN van OOSTENRYK.

ALs Vrankryks magt al't land vervaarde,
Met meer als agtien duizend paarden,
En Henegou scheen overmand,
Het spaansche Nederland verloren,
En sijnen ondergang geboren,
Greep JAN 's Lands stier-reep in de hand.

Hy zag het oude dal der Zwaanen,
Omringt met wit gekruiste vaanen,
Het Fransche mes haar op de keel,
En zwoer te sterven, eer te lyden,
Dat 's vyands zwaard ooit af zou snyden,
Die hart-bloem van haar Walsche-steel.

Hy dan, en HENRIK met haar beiden,
Haar, en haar krygers stuk bereiden,
En maken tot een aangreep reê.
O harde beet om aan te tasten,
En regte spys voor zoo twee gasten,
Als Oostenryk, en als Condé!

Wat magt en zou men niet bedwingen,
 Met hare twee zoo stoute klingen,
 Die meerder doen voor minder vlien?
 De Zon met hare gulde kimmen,
 Verhaaft het aardrijk te beklimmen,
 Om hare dapperheid te sien.

Dewyl dees Cefars, even moedig,
 Hen aan hun vyand maken bloedig,
 En dat dit regte helden puik,
 Valt in 't gefnor van duifend ballen,
 Doorgragt, door ftoot, en door de wallen,
 En treed fijn vyand op den buik.

Wat spat krygt hier de witte fluyer,
 't Voorfpoedig Vrankryk wort eens luyer,
 Van hem die winnaars overwint?
 Dat heir, dat korts zoo zegenpraalde,
 En krans op krans in 't veld behaalde,
 Ziet, hoe het hier fijn meester vind?

Als d'opgeblafe magt der grooten,
 Tot aan de fterren fchynt te ftooten,
 Als menfchen fnuiven opgeweld;
 Zoo is den hemel dik daar tegen,
 En d'albereids gewaande zegen,
 Verdwynt gelijk de fneeuw op 't veld.

Doe Vrankryk, met den Leeuw vergaderd,
 Het hart van Braband was genaderd,
 Wat wierd'er evenwel gedaan?
 Die groote vloot, zoo trots en magtig,
 't Jaar vyftien honderd agt-en-tagtig,
 En is fe niet in rook vergaan?

De Lely-vorft, die korts te velde,
 Zoo Koninklijke fcharen telde,

En synen vyand meester schein,
 Word plotsling onverwagt geslagen,
 En leert hier by sijn nederlagen,
 Hoe ligt een groote hoop verdween:

Hy ziet een Spaanschen Alexander,
 Verscheuren sijnen oorlogs-stander,
 En houd veel duisenden geboeid,
 En doet zoo plotsfelijk vervallen,
 Den grooten overmoed der Gallen;
 Dewyl syn grootheid grooter groeit.

Hoe glimpt dit Oostenrykse wonder!
 Turennes zonne gaat hier onder:
 Louÿs uw glory leyd Eclips!
 Beschermmer van uw 's Vaders landen,
 Gy hegt met zegenryke handen,
 Een paarl aan de kroon van PHILIPS.

De vlugge Faam, met bolle kaken,
 Zal wyd en zyd fluks kenbaar maken,
 Uw stoute daad, ô Spanjens vreugd!
 O Vrankryks schrik! en Neerlands hope,
 Tot aan het uit-end van Europe,
 Klinkt uwe nooit volprese deugd.

Op de VREDE tusschen de
TWEE KROONEN,

Gesloten in 't jaar 1659.

Pacem te poscimus omnes. Virg. lib. II.

PAk op al 't wapen-tuig, rol op nu d'oorlogs-vaanen,
 Spaans Neêrland droogd uw tranen:
 Uw diepe bloed wel word gestopt,
 Die 't gulsig aardryk had verkropt,

In 't laauwe rood nu zat geslopen,
Schept weêr wat adem, mat Europe!

De gulde vrede komt de gruwelijke plagen,
Van uwe halven jagen:
Het naar en deerlijk moord-geschreeuw,
Van uwe bange wees, en weeuw
Ten hoogen hemel opgestegen,
Heeft eindelijk gehoor verkregen.

Geen blakend oorlogs-vuur zal nu uw velden oesten,
Vernielen, nog verwoesten.
En vreeft geen dartele soldaat,
Die sijne moedwil meer verfaad,
Met branden, schenden, rooven, ruiten,
De vrede komt dit gruwel stuiten.

Het polver sal niet meer 't vernielend yfer spouwen,
Uit zwangere kartouwen,
En al het minder moord-geweer
En laaft sijn laauwe loot niet meer
In brein, en ingewand der vromen,
Al 't Marssen is ten end gekomen.

De rusting en de schild sal zig nu moeten voegen,
Tot yfers aan de ploegen:
De kling buigt zig tot spa en zeis,
Nu moê geknaagd aan mensche-vleis:
En wil se nog haar moord-lust laven,
Sy vind ligt brein en bloed in 't graven.

Daar trom, daar ketel-trom, en daar trompetten klonken,
Daar korts de wapens blonken.
En daar het moedig paards gebriës,
De smook en damp ten neuse uit blies,
Van al de donderende trompen,
Die 't aardrijk dekten met de rompen,

Daar

Daar zal Menalkas, nu van eik en beuk belommerd,
 Zig rusten onbekommerd;
 Daar zal de zoete Galathé,
 Haast seggen aan 't onnoosel vee:
 Gaat nu na huis met ronde buiken,
 Gaat beesjes, 't dag-licht is aan 't duiken.

De velden krielen haast van zagt gewolde troppen,
 In plaats van krygers koppen.
 Alarm en veld-geschrey heeft uit.
 Nu zal de ruis-pijp, en de fluit,
 Gaan tureluren harders dennen,
 In plaats van 't droevig stervend steuners

Gaat, land-liên, en bewoond uw lang verlate huïsen,
 Rigt uw vervalte kluisen,
 Het veer gekropene onkruid weerd,
 Den lang gebrakten acker keert,
 Zoo ziet gy haast weêr willig koren,
 In plaats van dist'len, en van doren.

De lieve vrede-zon komt u op nieuws bestralen,
 En heelen al uw kwalen:
 De mensche vleesch-bank word geslegt,
 Mits Vrankrijk zig aen Spanjen egt:
 Dat honderd duisenden van menschen
 Geluk, en heil, en segen wenschen.

De blydschp, en de vreugd doen zilte parels hangen,
 Op uw verheugde wangen!
 Hier komt de vreê, zoo lang gehoopt.
 God heeft de bloed-vlag eens gesloopt,
 Zijn lof, en eere zy beleden,
 Van nu aan tot in eeuwigheden.

Op het wederom inhalen

V A N

KAREL den TWEEDEN,

Koning van Groot Brittanje.

DE vrede was by na uit Christenryk geweken ;
 Het vyer des oorlogs aan alle kant ontsteken ;
 't Verknogte Nederland , met Spanjen over hoop
 Hield Vrankrijk meê aan 't spel: Het Wijn-rijk Duitsland
 droop

Van burger bloed , verwoest door inval van de Gotten.
 Het ongeloofig volk , die Christus leer Bespotten ,
 Vogt met Italie , dewyl de Pool sig liet
 In oorlog met den geel gerookten Moskoviet :
 Maar d' Engelschen alleen , schoon al hun bueren keven ,
 Heel vreedzaam over al hun koopmanschappen dreven !
 Schoon d' een den and'ren brand met vloten op de reê ,
 Sy hand'len ongemoeid , en hebben open zee.
 Maar , als de tweedragt hen in dese rust quam steuren ,
 In heel de witte vlag voor van de steng te scheuren ,
 Zoo werd dat vreedzaam volk door borger-twist op 't leff
 Een droevig voorbeeld , en een schoufspel voor de rest :
 De bloed-dorst raakt by hen zoo hevig aan het hollen ,
 Dat langs het beul-toneel der vromen koppen rollen ,
 Gans Londen swemt in bloed , daar Hartog , Prins en Graaf ,
 Ter slag-blok werd geleid , als d' alderminste slaaf.
 Het afgeleefde hoofd , wit van de zilvre haren ,
 Een ouderdom van meer als tienmaal seven jaren ,
 De Bisschoplijke hoed , zelfs 't Vorstelijk geslagt ,
 Werd , van de dwinlandy ter slag-bank heen gebragt.
 Wat wreedheid woed zo dol ! een Koning van drie volken ,
 Op een schavot geleid ! de zon duikt in de wolken ,
 Gelijk als weig erig het gruwelaan te sien ,
 Dat een gesalfde nek sig aan de byl zal biên.

Wat

Wat nasaat geeft geloof! in 't aansien van Europe,
 Zoo werd het bijl en blok met 's Konings bloed bedropen.
 En yder haald den rug en schoulers op. Alleen
 Het vrye Neêrland zend Gesanten derwaarts heen,
 Om (was 'et mogelijk) dien gruwel op te schorten,
 Van het gezalfde bloed door eenen beul te storten.
 Maer alles is vergeefs. Die 't oog heeft op de kroon,
 Om door een plas van 't bloed sijns Konings op den troon,
 Met goddeloos geweld, als dwingeland, te raken,
 Onthoofd hem, die de beul zelfs weigerde te naken.
 De weereld staat verset. Elk ziet het gruwel aan,
 En laat den moordenaar in 't schelmsluk begaan;
 En hy blijft ongemoeid den troon der groote Britten,
 Nog druipende van 't bloed van sijnen Vorst, besitten.
 Het gaat hem zoo na wens, dat sig de tyranny,
 (Zoo 't schijnt) wil setten tot een vaste heerschappy.

Prins Karel, die nu scheen verstekten van drie kroonen,
 En mag in Christenrijk haast nergens veilig woonen;
 Zoo is de moorders nog op 's Konings bloed verhit:
 't En is hem niet genoeg, dat hy den troon besit,
 En 't erfdeel van den vorst; hy moet hem nog vervolgen,
 Alwaar het ongeluk hem suckelt; zoo verbolgen,
 Is bloed-dorst, als sy haar te regt aan 't hollen geeft.

Na dat den jongen Heer had hier en daar gezweefd,
 Zoo week hy naar Breda, het puik der Baronyen,
 Daar 's vyands griminigheid hem in sijn rust most lyen;
 En daar verhaald de Vorst in zijn bedroefd gemoed,
 Sijn bitter noodlot, en al Stuwarts tegenspoed.
 Hier ziet hy Frederik, den Koning van de Bemen,
 De nieuw gegeven kroon weêr van sijn hoofd af-nemen,
 Den scepter, naau gevat, weêr wringen uit de hand,
 Hem, en Elisabet verdreven uit het land:
 Daar Keurvorst Hendrik, door 't slooten van twee kielien,
 In een geborste schip ellendig komt t'ontzielen,
 In tegenwoordigheid sijns vaders, die zelfs meê,
 (Schoon hy de dood ontkwam) doe duifend dooden leê.
 Hier stuit het onheil niet: de ramp wil vorder komen,

Hy ziet hem door de pest het levens licht benomen,
Na dat hy op de zee zoo veel had uit gestaan.

Hy laat Elifabeth vol zugten, en getraan,
Haar waarden Frederik, en Hendrik beschreyen
En sijn gedagten hem voort na Brittanje leyen:
Daar ziet hy Staffort straks, die voor de slag-bank bukt,
En hoe die regter-hand sijn vader werd ontruk:
Hy ziet Mantrosse van den beul aan stukken kappen,
En wat goed Stuwarts is, het treur-toonel bestappen.
Maar als dit bloed-bad hem leid tot sijn vaders moord,
Zoo schijnt het dat sijn ziel in hare droefheid smoord.
Zult gy dan (berst hy uit) staag uwe handen heffen
Vergramden Hemel, om de Stuwarden te treffen!
Is zoo veel bitterheid, is zulken tegenspoed,
Dan niet bestendig, dat sy eens voor ons voldoet?
Dus zit hy langen tyd in droefheid als versopen.

Als nu een loome vaak sijn oogen had becropen,
Zoo komt 'er als een stem, die door de wolken dringt,
En onverwagt dus in sijn droevige ooren zingt.
Droog, Prins, het zout nu van uw nat-bekreetene oogen,
Den Hemel is met u, en met uw huis bewogen.
Grijpt moet, bedroefde Vorst, uw ramp is op een end,
Wijl Groot Britanjen u voor sijnen Koning kend:
Uws Vaders moordenaars zijn albereids aan 't wyken:
En vlugten vast verbaast uit uw drie Koningryken.
't Geweld leid op den rug: De tyranny heeft uit:
Uw's vyands woeden van den Hemel werd gestuit:
't Geluk dat nadert u: De buy van bloed en tranen
Is van uw hoofd gewaaid. Uw vrolijke onderdanen,
Zien uwe komst te moet; en Schot, en Yer, en Brit,
Verfoekt u, dat gy weêr uws Vaders troon besit.

Hy komt, als uit een droom, en ziet aan sijnne voeten
Gesanten, die hem weêr als hunnen Koning groeten.
Hier op zoo barst hy uit: Ô aller Heeren Heer,
Van dees verandering komt u alleenig d'eer.

De Faam grypt haar basuin, en doet de kaken swellen,
Om't geen dat hier geschied ter weereld te vertellen,

En in een yders mond leefd Koning Karels naam.

Men komt om dit te sien van alle kant te saam.

Ja d'afgefanten van de vry gevogte Staten

Verfoeken ook, hy wil de Baronny verlaten,

En hen vereeren met zijn tegenwoordigheid.

Zoo ras en was de komst des Konings niet verbreid,

Of steden loopen leeg, daar is nog schuit, nog wagen

Bestendig om al't volk na's Gravenhaag te dragen.

Die onlangs yder een schier scheen den rug te biên,

Daar loopt men nu na toe, en die wil yder zien.

De Vloot komt onderwijl om Karel af te halen,

Sy boodschaft hare komst uit swangere metalen,

En werpt het anker uit. Brittanjes Edeldom,

Die als een gulde berg in hare kleeren glom,

Zet voet aan land: en spoed zijn aankomst by den Koning,

Van't land gehuisfest in den vorst van Nassouws woning.

't Is wonder om te zien, hoe dat men stuipt, en groet,

En hoe, en dees en die den Koning valt te voet,

En om vergiffenis, en lijfs-genâ komt smeeken!

Die meer denkt om vertrek, als sig aan hen te wreeken.

Hy neemt dan afscheid, en verfoekt daar by den Staat,

Dat se op den Prins, zijn neef, dog hare oogen slaat.

Al wat gy (zegt hy) doet aan d' uit-spruit van Oranjen,

Zo na een bloed-verwant van't huis van Groot Britanjen,

Dat sal ik houden, of het was aan my gedaan.

En voort bereid hy zig om na de vloot te gaan.

Men ziet veel duifenden van menschen zaam vergaren,

Ontrent des Konings huis, die, schoon daar koetsen waren,

Gestegen is te paard, op dat hy yder een,

Die woeld om hem te zien, een vry gesigt verleen.

Dus ryd hy met zijn broêr den Hartog door de straten,

Beset aan yder zy met ryen van soldaten:

Terwyl 't nieuwsgierig volk vast dringd van agter aan,

Zoo hevig dat men schier zou op de hoofden gaan.

Allenskens naderd men de Schevelinger duinen,

Bedekt van kykers, en tot boven op de kruinen

Beklommen van het graan: maar als men komt op't strand,

Alwaar een heele ry van ftucken ftond geplant ,
 Daar heeft de Vorft voor 't leff zijn affcheid weêr genomen
 Van al de Heeren , daar tot uit-geley gekomen :
 En voorts zoo treed hy met fijn broeders in de floep.
 Hen volgt van duin , en ftand dit al-gemeen geroep :
 God laat de Koning , en het huis van Stuwart leven !
 En wil hem op de reis geluk en voorfpoed geven.
 De Konink hoord met vreugd , hoe dat een yder juigd ,
 En fijn genegentheid voor Stuwarts huis betuigt.
 Voorwaar (zeid hy) 'k beken , ik ben aan haar gehouwen ,
 En met begon het ftand vast vier en vlam te fpouwen :
 De zee en 't aardrijk dreund van 't donderend gefchiet ;
 De Vloot beantwoord het , dat men geen fchepen ziet.
 Het anker werd geligt , men ziet de feilen hyffen ,
 En 't koninklijke fchip van onfen oever dyffen ,
 Waar uit de vreugde galm werd tot op ftand gehoort.
 't Verheugde boot-volk werpt de klappmuts over boord ,
 En roept : *God blefs the King!* De fpartelende baren ,
 Bewegen om het fchip , als off fy vrolijk waren.
 De kyker ftarooft op de vloot , die 't zee-waard trekt ,
 Een yder onder hen zingt , als hy is gebekt.
 Daar zijn 'er sommige die fchijnen nog te vreefen ,
 Dat het nog alles wel mogt op bedrog uit-wefen :
 De Koning (leggen fy) heeft hen te veel vertrouwd ,
 Dat hy dus bey fyn broêrs , de Princen , by zig houd.
 Verviel hy wederom in hun fcheur-fieke pooten ,
 Sy knotten niet alleen de ftam , maar ook de looten.
 By defe hoortmen , dat omftandig werd verhaalt ,
 Hoe dat die Vorft door heel Europe heeft gedwaald :
 Terwijl daar by een aâr op Kromwel word gekeven ,
 En 't groote fchellem-ftuk , dat by hem is bedreven.
 Hier hoort men 't als verdoemd aan galg , en op een rad ,
 Wat ooit fijn handen heeft in Konings bloed gehad ,
 En ginder heeft men 't op de Koningen gelayen ,
 Die Kromwel in het bloed fijns Konings lieten bayen ,
 Ja men befchuldigd hen van ongevoeljkheid :
 De goede Heer werd nog by sommige befchreid .

Die wil, de Koning zal aan yeder een vergeven,
En dese weêr, hy brengt de moordenaars om 't leven:
Of dat hy nimmermeer geruft regeren zal.

De goedheid (na hy zeid) dat was des Konings val.
Daar zijn 'er wederom, die dit gevoelen stuiten,
En alles met de wet van 't voor beschik besluiten.
Op 't leest zoo zegt 'er een, de Koning steekt van 't land,
En zoo my dunkt, hy laat de stuur-luy hier aan strand.

Dus hoorde men hier van de meeste kykers praten,
Die d'een voor, d'ander na, en strand, en duin verlaten.
d'Een roept: waar blyfje maat! en d'ander, wilje meê?
En onderwyle duikt de gantsche vloot in zee.

*Aan den Heer van Brandwyk, als hy my syn Okkenburg,
Psalmen, een Bruilofts-digt, en syn vierden boek van
Eneas, by hem in duitsche versen overgeset, hadde
toe-gesonden.*

HEt pakje dat gy my hebt onlangs toe-gesonden,
Dat kwam my wel ter hand; ik heb het straks
ontdaan;

Ik heb daar onder al uw Ockenburg gevonden:
Een meer als deftig werk vol hoog-geleerde blaân;

Ik heb het aardig boek met groote lust gelesen,
En was naau aan het end, of sprak met hart en mond:
Kan zoo een Schryver wel na waarde zyn gepresen,
O luckig Ockenburg, dat dien Homerus vond!

Ik zag 'er nog een werk, dat over vele *jaren,
Is in de pen geweest van meenig braaf Poeët:
Maar (als ik 't zeggen durf) zoo hebt gy van dit garen,
Geleerde WESTERBAAN, de fijnste web gereed.

't Geen dat ik verder zag, dat waren andre dingen.
† Het raakte boog en pyl van Venus dartel wigt,
Daar in zoo hoorde ik veel verliefde toonen zingen,
Die lieffelijke tong, die kusjes heeft gedigt.

P 5

Ik

* Syn Ed. Psalmen. † Een Bruilofts-gedigt.

Ik greep een ander boek, en nauwelijks was 't open,

* Ik sag een Koningin verfmoren in haar bloed,

En soo my dagt, ik sag het gudsend rood nog loopen,

Al rookend uit de wond, gelijk een water vloed.

'k Pas op geen † loopers, neen, de gal en sluit geen oogen,

Van onpartydig volk: looft vry, dit hou ik staan,

Dat al dat Maro ooit te Romen heeft gewogen,

Haald in het Nederduits de nette WESTERBAAN.

* *Overfettinge van 't vierde boek van Eneas.*

† *Een boekje tegen de Heer van Brandwyk geschreven, genaamt een Voorlooper.*

Aan den Heere van Brandwyk, als ik hem een beele vlugt van allerleye duiven hadde gesonden.

'k **Z** End u hier een kooy met duiven,
Kroppers, tuimelaers met kuiven,
Van den alderbesten slag,
Die ooit duive-melker sag;

'k Wed dat al de Haagse stoffers
Van haar duiven, van haar doffers,

Zeggen met, of tegen wil,

'k Heb 'er zoo geen op myn til.

Kyk, ey lieve, dat zijn kroppers,

Harde snuiters, styve kloppers,

Rond van krop, en los van vel,

En koleur schoon Isabel:

En hier heb je nog een paartje,

Van 't opregte tuimelaartje,

Dat komt vallen uit de lugt,

Als geschoten in de vlugt.

'k Zeg u toe van dese dreyers,

Alle maande jong, of eyers,

's Winters, Zomers altoos wis,

Oft en minsten selden mis.

Beter zyn 'er geen van broeyen,

En om schoone jong te voeyen

Zet ik dese boven aan ;
 Geen die haar te boven gaan.
 Als s' haar wijfjes gaan bespringen ,
 Draayen se verscheide ringen ,
 Altyd zijn se op den tril ,
 Staag in roeren , nimmer stil.
 Stadig hoort gy haren snater ,
 Haar geklap , en haar geklater.
 't Vrolijk spelen van dit dier ,
 Geeft sijn meester groot plaasier.
 Maar denkt gy , waar toe dit snuiven ,
 Van uw duiven met haar kuiven ?
 g' Had best uwen inkt gespaard ,
 't Zop dat is de kool niet waard.
 Zeg my , is 'er van sijn leven ,
 Niet van minder saak geschreven ,
 En gedigt op slegter stof ,
 Van een luis , van Esels lof ?
 Dat j'et meent , 'k hou Venus paarden ,
 Vry van meer , en hooger waarden ,
 Als dat lomp , en slegt gespuis ,
 Van een esel , vloot , of luis.
 Hola , ik moet myn reden stuiten.
 Want het schip dat leid al buiten ,
 'k Ben en blijf zoo lang ik leef ,
 Uwen dienaar , en uw Neef.

Van Jaap Gysen , en een Barbier.

JAap Gysen op een tijd ging regt na steê toe stappen ,
 Hy wou gepotst zijn op de steê-lui haar manier.
 Hy vraagde man en maag waar dat men sig lietschrappe ,
 En eind'lijk wijst men hem het huis van een Barbier.

Men set den Boer een stoel , en meester seept sijn kaken
 Tot aan de ooren toe , en doet met 't mes op 't leer ,
 En wijl hy doenden is den Boer vast kaal te maken ,
 Zoo krygt hy voorlast , en pist in de kamer neêr.

Jaap

Jaap die kykt fchielijk om, hem dunkt, hy hoort wat leker
 Hy ziet het werk vast aan, en vraagt wat het beduid.
 Wat hebje (zeid hy) voor het huis aan brand te steken?
 Tut, tut, (zeid'ander weêr) ik ga te Mey daar uit.

Straks tyd hy weêr aan 't werk, en Jaap was nau gefchoren;
 Of daar kwam iemand, die de meester spreken wou;
 Hy wierd geroepen, en hy trad terftond na voren,
 En vraagde wie daar was, en wat men hebben wou?

De boer verliest geen tyd, hy laat de boxen zacken,
 En legt een grooten hoop in 't midden van 't vertrek.
 Den and're komt, en zeid, zult gy hier zitten kacken!
 Ik zal je . . . Hou zei Jaap, waar toe zoo veel gesprek?

Wanneer het flus van u hier door de kamer ftraalde,
 Zoo had gy straks voor my uw antwoord in den mond:
 Ik geef u van de munt daar gy doe meê betaalde.
 Pift gy, en gaat te Mey, ik kak, en ga terftond.

*Laatste woorden van James Graham, Marquis van
 Montros, Grave van Kinkardyn.*

DUs sprak Montros, wiens oogenblikken,
 En beul, en kyker deen verschrieken,
 Met een ganfch onverzaagd gemoed:
 Kom, laaf de byl vry in myn bloed!
 Doe vry dit lyf aan ftucken kerven,
 De ziel verhuifen door de koord,
 Ik zal alzo kloekmoedig fterven,
 Als gy my fchandelijk vermoord.

Hang vry myn afgekapt leden,
 Aan poorten van de Schotfe fteden:
 Dit hoofd zy op een ftaak gefield,
 Dat Karel diende om 't wreed geweld,
 Der dwingelanden 't hoofd te bieden:
 Myn wel-gemoede ziel verwagt,

Dat

Dat aan dit lichaam zal geschieden,
Dat, en de dood, en u veragt.

Og! of uw bloed-dorst zoo veel stucken
Kon van 't gemartelt lichaam rucken,
Dat men in al Europaas steên,
Het vleesch van mijna vermoorde leên,
Ten toon kon voor de poorten hangen!
Zoo wierd Montroffes dood verbreid,
Zoo zou de dood van dees gevangen,
Doen roepen syn getrouwigheid.

Het zouden gulde letters wesen,
Daar heel de wereld in zou lesen,
Hoe dat men hier sijn bloed vermorst,
Om dat hy tron was aan sijn Vorst.
Komt, vlegt met uw bebloede handen,
Nu voor myn hoofd een eere-krans:
Gy zoekt mijn deugd te doên met schanden,
Maar geeft haar stralen meerder glans.

*Morgen gift aan de Ed. Vrouwe ARIANA KATRINA
VAN NAALDWYK, Weduwe van den Ed. Heer
JAN VAN DAM, Heere van Moriansart, na
sy des avonts te vooren het geestelijke habyt
hadde aan-genomen.*

DEpen, die U wel eer een versje heeft geschreven,
Als gy uw waarde JAN gaaft eens uw regterhand;
Zoo 't schijnt, werd wederom met nieuwe drift gedreven,
Nu ge u op nieuws weêr bind met dees veel vaster band.

Zoo sy u doenmaal kwam het vrolijk Jö uiten.
Lijk gy van haar met wens, en zegen wierd begroet,
Zoo ken sy wederom haar yver hier niet stuiten;
Maar stort op dit papier dees haren morgen groet.

Gy hebt een man gehad, die in syn jonge dagen,
 In 't bloeyen van syn tyd wierd van de dood geveld:
 Uw eerste Bruidegom heeft u de dood ontdragen;
 Maar die gy nu omhelst is boven haar geweld.

Welaan, die groote God wil u syn zegen geven,
 Dat wensch ik, en dat gy den overigen tyd,
 Die u den Hemel nog vergunnen zal te leven,
 In trouwlijk dienen van dees Bruidegom verflyt.

*Op de Gedigten van den Heer van Brandwyk,
 als by my die hadde toe-gesonden.*

Hier hebt gy, WESTERBAAN, ô Hoofdman in
 het digten,
 Dat rym-zeil in den top,
 Dien Duitschen Maro, die den Roomschen schier doet
 zwigten,
 Voor syn gekransten kop.

Lees syne Versjes met fluweelen inkt geschreven,
 Zoo vloeyend, en soo net,
 Dat 'k loof Apollo zelf de rym-pen heeft gedreven,
 En syne hand gezet.

'k Beken, dat myne lier slaat veel te lage toonen,
 Dat s' uwen lof bereik:
 Myn lauren zyn te dor om zoo een hoofd te kroonen,
 En mynen inkt te bleik.

Ik kan 't hoogdravend werk niet na verdienste pryfen,
 En ook niet ledig staan.
 't Zy dan genoeg, dat ik genegentheid bewyse,
 Als gy dit nemet aan.

*Aan den Heer van Gisenburg, als hem een schoone Snoek
was ontsnapt, die syn Ed. my had gemeend
te senden.*

'k **H**Eb verstaan, dat uw gevangen,
Die gy meende aan ons telangen,
Het heel aardig is ontsnapt,
En niet wederom betrapt.

't Is myn leet, myn goede vissers,
Dat de snoek u dus maakt missers.
Die 't gewonne goed bewaard,
Doet zoo veel, als die 't vergaard.

Egter snoek-maat is 't ontkommen,
En het keuke-mes ontzwormmen.
In de Gise, daar hy is,
Weêr aan 't moorden van de vis.

Laat hem vry syn metgezellen
Dit syn avontuur vertellen,
't Is ligt vrydom voor een tyd:
Lang geborgt en scheld niet kwyt.

Is hy 't dese maal ontloopen,
Hy zal 't namaals zoo bekoopen,
Dat syn door-gekerfde lyf
Nog in uwen ketel blyf.

ex tempore.

Aan d'Ed. Jonkvrouw

GEERTRUI LEVINGSTON,

Op hare geboorte-dagh.

AL geeft October wyn, al staat de Mey in bloemen,
De tweede maand van 't jaar kan noch veel hooger
Die gaf een aardiger en edelder gewas; (roemen,
Waar by dat tyd, nog tulp, nog krokus komt te pas.

Die gaf een zoete maagd met roosen op haar kaken,
Wiens witte lelyen haar witheid doet verzaken,
Wiens zwieren om haar hoofd de wyngaardranken doên.
Weg met de bloemen, want dees bloem die spant de
kroon.

Ex tempore.

W E T.

Van het

BAKKERS KAARTJE,

OF

Het Testament van 't Honderden.

DRoog eerst de kaart ter deeg, zoo wil se van mak-
kander.

Steekt hoog en laag door een, de blicken van den ander,

De bier en wyn-kan met de glazen van u zet,

Zoo stort en plenkt gy niet, maar houd uw tafel net.

Past in het deelen, dat de kaart word rond gegeven,

Want tienmaal tien en een, die word 'er voor geschreven.

En keert geen bladen om, word somtyds zoo gedaan,

Maar 't raakt dik uit de Jan door 't keeren van de blaau.

Uw lessen naar u trekt: laat anders kaarten leggen.

Speeld altyd eerlijk spel, zoo valt 'er niet te seggen.

Eerst na den vyfden dans, en vier gelijken ziet:

En die niet vindende, vergeet uw roemfel niet.

En speeld niet voor uw beurt; wilt voor uw tyd niet spre-

Maar siet wel toe, dat niet by u en werd verkeken. (ken;

Ziet wat 'er word gelegd, en zit gy voor de hand,

En dat gy staat maakt, dar het zeker is geant,

Let op uw mackers-spel; en zoo hy u laat kijken

Goet roemfel, hoogen dans, en deftige gelijken,

Zet af, al wat je kond, en dan uw meê-maat raakt,

Dog is 't niet zeker Jan, 't is beter dat jet staakt,

Want als gy hebt gespeeld uw kapitale stucken,

En is dat dan geen Jan, zoo kan 't wel kwalijk lucken.

Ja, dat in plaats van Jan het spel nog word gestuit,

Maar, die kan rekenen, die speeld 'et zeker uit.

Haald

Haald wel de tien en deuren, schrijft duidelijke schreven,
Zoo word 'er, of het vijf, of tien is, niet gekeven.

Set niet een oog te veel, past op eens anders schrift,
Vergeet ook niet een schreef door al te groote drift:

Want maar een oog of twee vergeten in het schrijven,
Maakt dikmaals, dat een spel moet ongewonnen blyven.

Zwygt in eens anders spel, veel seggen baard geschil;

Zoo gy wel speelen wilt, zoo speeld met allen stil.

Verhaast u nimmermeer, gy mogt daar door versaken,
En zoo tot het verlies van 't heele spel geraken.

Ziet wat u dienstig zy, en wat ge u best maakt quijt:

't Is wetenschap, de hand te zuiveren by tijd.

Wil nooit een vijfde dans, nog vier gelijken heelen,

Al had je nog zoo veel, ten is geen eerlijk speelen,

Wenkt aan uw macker niet, of lyd niet dat men 't doet;

Want waar dat zulks geschied, en is dit spel niet zoet.

Onthoud wie dat 'er gaf, als is 'et ligt om weten,

Zoo word 'et egter nog de meeste tijd vergeten.

Zie nooit in iemands spel, het uw voor 't zien bewaard.

Onthoud wat dat 'er is, of in, of uit de kaart.

Die hier ter deeg op let, en dit wel weet van buiten,

Zal dik met slegte kaart heel groote spelen stuiten: (blaan.

Verfaakt nooit, als door nood, speeld nooit geen andere

Al stond een tweetje blood, dat vallen moet laat gaan.

En speeld niet om de kaart, dan als het is van nooden;

Want dikmaal zoud gy 't spel van uwen macker dooden.

Houd altijd blaân beset, ontbloot se niet te ras,

Zoo gy dit wel onthoud, het komt u dik te pas.

Als 't ongeluk u treft, zoo wilt niet vloeken, zweeren;

Maar weest geduldig; denkt, de kans kan haast weêr keeren.

Legt by vier spellen om, want kieft de kaart een zy,

Die ongelukkig speeld, raakt dikwils heel in ly.

Als gy gewonnen hebt, zoo laat uw schreven tellen;

Of anders zou men 't ligt in het vergeet-boek stellen.

Het gene gy verliest op staande voet betaald,

Die desen pad betreed niet ligtelijk en faald.

A A N D E N

Ed. Heer van PAFFENRODE,

*Op het vereeren van een schotel Kers, en een
papier van 't zelve zaad.*

DAnk heb, beleefde Heer, voor dogter ende vader,
Ik heb de moeder; g' hebt het daarom wel gemikt.
Ik heb den vader en de moeder saam geschikt,
En hoop sy zullen teelen kinderen te gader.

'k Gebruik de dogter, en wagt zegen uit het Zuyen
Op 't nieuwe huwlijk: 't welk indien het wel gelukt,
En in het kinder-teelen niet te lang en tukt,
Hy sult compeer zyn, en ik sal de kloeken luyen.

Leeft op hoop.

J. MESSU.

A N T W O O R D

Aan den Heer

J O H A N M E S S U,

Op syn voorgaande toe-gefondens versje.

DAnk heb en is niet waard nog dogter nog haar vader.
Wyl gy de moeder hebt, zoo hebt gy 't wel gemikt,
Wel aan de moeder met de vader saam geschikt,
Zoo telen se u wel haast veel kinderen te gader.

Gebruikt de dogter dan, wagt zegen uit het Zuyen
Op 't nieuwe huwelijk: 't welk zoo het wel gelukt,
En in het telen van de kinders niet en tukt;
Zal ik Compeer zyn, en gy zult de kloeken luyen.

Hr.

Hr. KOMMANDEUR,

Om Aard-befien, zelfs niet konnende gaan.

MYn hof, Heer Kommandeur, lijkt wel een krepel-bos.

Den baas is krepel, en verlangt na Kaddels stokje,
 Hy springt op toff'len; en een bed stok is fijn ros:
 Zoo kruipt hy fomtijds na den hof eens uit fijn hokje.
 Uw' fchild-wagt mist hem, dat hy zelfs niet kon fchooijen,
 Mist gy hem niet? het is gefelfchaps overvloed.
 Want daar m' een heele web ziet om den arm ploojen,
 Werd ligt een bedelaar vergeten onverhoed.
 By mangel evenwel gebruik ik nog de gansen:
 Niet dat fe my opvoeren in de koude maan,
 Daar zaai nog maai ik niet, nog waag zoo fteille kanfen.
 Maar dat 's u seggen, Jonkheer, dat ontbreekt 'er aan
 Aan 't krepel bos, een korf vol groene en friffe fpruitjes,
 Die beitsens dragen als de tipjes van de mem
 Van Rofelyn: verhoor de gansen; geef de guitjes
 Haar luft en wensch, en zyt gy daar door in de klem,
 Heb moed; zoo 't lukt, gy fult al wederom Kompeer zijn
 En ik voor dobbel deel met kloppen in de weêr zijn.

J. MESSU.

A N T W O O R D

Aan den HEER

J O H A N M E S S U,

Op fyn voorgaande versje.

WEL wat krepel hoor ik kreunen,
 En fyn manke gang beftennen,
 Heer is 't Jan maat! wel hoe nu?
 Dit gaat kwalijk Heer MESSU.

Wat begeer je? 'k bid laat weten,
 Zou je garen besjes eten,
 'k Weet 'er raad toe; geeft s' hem Jan,
 Daar staan goede neemt 'er van.
 Legt 't niet of met Jan van Leyen,
 Maar geeft van ons beste beyen:
 Vrienden hof-goet is gemeen,
 'k Wil se beter niet besteen.

Amicorum omnia communia.

Aan een Vriend, die fomtyds een vaarsje
 met my verwisselde.

In magnis voluisse sat est.

IK antwoord weér myn vriend op uw vermaak'lijk
 schrijven,
 Hoe wel dat ik beken
 Het stoudheid is, van met mijn swacke veer te vrijven,
 Aan uw geleerde pen.
 Myn schip is niet gemand om schut-gevaar te houwen.
 Veel min met u te slaan;
 'k Ben evenwel bereid om met u zee te bouwen,
 Al zou ik ondergaan.
 Al zijt gy hard getand, ik laat de moed niet vallen,
 Maar geef weér vier op vier;
 En wissel zoo met u geen grove donder-ballen,
 Maar kogels van papier.
 Al werd het twee gevegt verboden by de Staten,
 Dit kampen staat ons vry.
 Wy vegten, en nogtans daar werd geen bloed gelaten,
 Van u, nog ook van my.
 De ganse veren zyn ons pieken en mosquetten,
 Den ink-pot 't magezyn,
 De letteren, die wy in hare ryen zetten,
 Ons strijdb're mannen zyn,

Het scheid my niet, uit hoe veel ryen, en geleden,
 Gy uw slag-orden steld.
 Mijn swart gewapend volk sal d' uwe tegen treden,
 In een papieren veld.

Schoon ik den Lauren krans niet uit het perk kan dragen,
 En geen verwinnaar zy.
 Als ik maar seggen mag, ik heb met hem geslagen,
 Dat 's lofs genoeg voor my.

L Y K - D I G T

Op het afsterven van syn Excellentie

FREDERIK MAGNUS,

Wild-ende Ryn-Graaf, Ridder van de Koninklijke
 Deense Ordres, &c. Generaal over de Kavallery,
 Kolonel, Gouverneur van Maftrigt, &c.

Overleden den 25. January 1673.

HOe zit de Weduw hier bedrukt!
 Wat droefheid is 'er by de weesen,
 Dat naar de hoed dus heeft ontrukkt,
 Die haar vertrooster plagt te wesen.

Ey sie, hoe FRED'RIKS dood-gebeent,
 Gelijk met eene zilte regen,
 Eenpariglijk hier werd beweent
 Van kap, van tabbaard, en van degen.

Treurt niet Maftrigtsê borgery,
 Misgun hem niet het eeuwig leven:
 Maar dank veel eerder God, dat hy
 Zoo lang by uw liên is gebleven.

Wenst niet, dat hy nog by u waar,
 Gy zoud u tegen God vergiffen,
 Die u liet houden zoo veel jaar,
 Dat gy in 't eerst ' had kunnen missen.

De dood heeft 't leven af gemeid,
 Het lichaam sal in d' aarde zinken,
 Maar sijn deugd en vroomigheid,
 Zal eeuwen na sijn sterf-dag blinken.

O ingeset'ne, maak een rey,
 Geley het Lijk met borger traanen,
 Met Weeuwe-sugt, en Wees-geschrey,
 En harten-leed der onderdaanen.

Men hou in steen in elks gesigt,
 Met gulde letteren te lesen:
 HIER LEID DIE HEER, DIE VAN MASTRIGT
 EEN BORGER-VADER PLAG TE WESEN.

PUNT-DIGTEN.

Tot Sophy van Joost.

NA 't seggen van Sophy leeft Joost maar weinig wekē.
 Gy steekt my, zaid sy vriend in al te kwaden vel,
 Maar Fytie als je ziet leeft Griet haar man niet wel?
 En die heeft dertig, of meer jaar daar in gesteken.

Van Michiel.

Men zaid, Michiel word grijs, en daar op antwoord hy,
 De grijsheid is geen nood, komt daar geen kaalheid by.

Van ligte Lambert.

De ligte Lambert heeft, op een na bey sijn ooren,
 Een, zaid hy, dat hy in een veld-slag heeft verlooren;
 Maar

Maar na het seggen van ons oude buer-wyf Nel,
Leed hy dit oorverlies voor 't raad-huis in duël.

Op Brand.

Brand zei, hy om de schrift uit Braband is verdreven,
Hy zaid de waarheid: maar zy was met krijt geschreven.

Van Teunis.

Teun slenderd nagten lang in kotten, en in kitten,
Maar eenmaal dronken daags dat gaat met hem gewis:
En nog zaid Maay, sijn wijf, dat hy niet op kan zitten
En dat haar Teunisjen een regten droogaart is.

Op Juriaan.

Dat Juriaan staag sloop tot tien of ellef uren,
Dat deed hem naderhand opstaan voor al sijn bueren?

Aan Everhard.

Gy hebt een schamper digt op uwen vriend geschreven.
En om dat 't aardig is, meent gy, soo kan het gaan.
't Is een geringe konst een yder 't sijn te geven:
Gy steekt en byt den Geen, die u heeft goed gedaan.
Nog vraagt gy Everhard hoedanig dat wy 't vinden;
En nu gy weten wilt, wat ons gevoelen zy:
Ik sal het seggen, en geen doekjes daar om winden,
Indien het geestig is, het is 'er beestig by.

Van Engelbregt.

Ik weet, zei Engelbregt, op elk genoeg te zeggen,
En evenwel moet ik de duim op 't mond-stuk leggen.
Du soo je weten wilt, wat daar van d' oorzaak zy,
De minste onder haar weet tien-maal meer van my.

Van Jofias.

Hoe komt Jofias kaal gedronken,
Want wijn en bier is hem geschonken?

Van een Kardinaal.

EEn seker Kardinaal ter eere Sinte Pieter,
 En gaf sig nimmermeer aan tafel, of hy lieter
 Een vis-net in de plaats van laken overslaan.
 Dit had hy nu al een geruimen tijd gedaan,
 Zoo lange tot hy zelfs in 't end wierd Paus gekoren.
 Sijn dienaars komen weêr met netten als te voren:
 Doe seid hy, weg met 't wand, breng laken op den dis.
 Het visje dat ik sogt, nu al gevangen is.

*Op een, die door al te diepen onderzoek der Schrifsture in
 syne berffenen geraakt was, en gesloten zat.*

Hier zit een ouderling met namen Alexander,
 Die al te neuswijs wou door snuffelen de schrift,
 En 't heylig heiligdom: het schijnt, dat sijne drift,
 Van 't eene huisje hem gedreven heeft in 't ander.

Op Nel.

NEl ziet een kind beslijkt, dreigd dat z'et op sal eten,
 Indien sy 't weêr zoo vind.
 Ons Klaasje heeft te nagt sijn heele bed bedreten,
 Eet dat op, sei het kind.

Van Marcolphus.

Marcolphus twijfeld, dat hem sijn ontfangers booren;
 Daar komt altoos te kort, dat kan hy niet verstaan,
 Diens neemt hy voor om zelfs sijn rekening te hooren,
 Last sijn ontfanger, dat sy voor hem werd gedaan.
 Hy doet se. Voor een poos was alle ding ter degen;
 Maar als tot negentig hy nu gekomen was,
 Zoo sette hy daar nul, en zei, ik hou 'er negen,
 Met borst Marcolhus uit; houd liever al den bras.

*Op een vrouw, die in een anders gestoelte was gaan
sitten.*

Margriet vind van een vrou haar kerk gestoelt beslagen,
Des dreigd sy, dat sy, haar daar weêr van daan sal jagen.

Wel hoe, sei d'ander, kind, waar toe soo veel gebaar?
Gy zit hier alle daag, en ik kom eens in 't jaar.

*Op een borst, onder aan een tafel geseten zynde, ende siende
dat'er maar kleine vis voor hem, en groote aan
het boven-end wierden op-gedragen, die de sel-
ve met een aar digheid wist te eiffchen.*

En borst, beneden aan den dis

Geseten, sag dat kleine vis,

Voor hem op tafel wierd gedragen,

Dat groote in de schotel lagen,

Aan 't bovenend: Niet wel te vreên,

Neemt hy de visjes een voor een,

En gaat die aan sijn ooren houwen.

Als d'ander gasten dit aanschouwen,

Sy vragen straks, wat hebt gy voor?

Dat gy die visjes houd aan 't oor?

Ik heb, zei hy, een broêr verloren,

Door Schip-breuk, en zou garen hooren,

Of iemand van haar was bekend,

Waar dat myn broeder was belend.

Men vraagt hem weder wat sy seggen.

Sy weten 't my niet uit te leggen,

En waren, seggen sy, te jong,

Zeid hy, wanneer myn broêr vergong;

Maar dat ik zulks aan die most vragen,

Die boven aan zijn opgedragen,

Die (wyl sy ouder zyn) aan my

Wel seggen zouden, waar dat hy

Gesmakt mogt wesen van baren.

Sy lagten alle die daar waren,

En zeiden; dat men dese kwant

De grootste vis straks stel ter hand.

Op een oud ventje, dat van de luis-ziekte besmet was.

SCherminkel, ouwe knegt, die krijgt het lijf vol builen,
Die d' een voor, d' ander na van binnen staan vervuilen,
En als se open gaan, daar komen luifen uit,

Die door een groot geweld doen aanval op zijn huid.

Wat raad? daar is geen raad tot zulken kwaad te vinden:
Dus vrees ik het gewormt zal dese man verflinden.

Een ding geeft nog wat hoop, het ventje is zoo schraal,
De luifen sterven ligt van honger al te maal.

Van een Juffrou, die een haas in haar schoot vangt.

EEn haas wierd hard vervolgt van twee geswinde
winden,

En wist te lange lest geen schuil-plaats meer te vinden,

Als zig te werpen in een jonge juffers schoot,

Zy nijpt haar beenen toe, en dood het haasje dood;

En schoon dat lange Kees haar straks sloeg in de boeten,

En wou dat sy daar voor zou breuk betalen moeten,

Men loeg met hem, en zei: smijt vry je muts daar naar,

Zy is van adel, en mag vangen haar met haar.

Op Martyn.

MArtyn uw baard, zoo wit als vlas,

Uw mannelijk en statig wesen

Toond, of daar vry wat wonders was

In 't voordere by u te lesen;

Maar gy en ik weet beter sus,

En laat u dog geen woord ontglippen,

Zoo blijft ge stommen Tullius,

Een Kato met beslote lippen.

Op den zelven.

HEt weerelds-groote speel-toneel

Doet d' eene schreyen, d' ander kwelen,

Een

Een yder een die krygt fijn deel,
 En moet fijn perfonagie fpelen.
 Martyn, zoo gy u felven kent,
 Zoo bid ik u pakt niet te brommen,
 Maar speeld een rol pa dat je bent,
 Dat 's macker houd je by de stommen.

Tot Fop.

IK zeg u dikmaal, Fop, gy zijt een groote lieger,
 Wel, zegt hy, yder mensch is eene leugenaar.
 Gy hebt gelijk, 'k beken, 't geen dat gy zegt is waar;
 Maar gy zijt in dat stuk een grooten overvlieger.

Op Melis.

ALs 't op een vegten gaat tyd Melis aan het loopen:
 Hy vreeft, hy mogt het met fijn beften hals bekoopen.
 En als hem iemand vraagd; hoe kwamt gy zoo te vlien?
 Zoo haat ik fe (zeid hy) dat ik fe niet mag zien.

*Op een Schildery, waar in verfcheyde natien met hare
 kleederen, waren af-gebeeld.*

EEn feker fchilder had na 't leven,
 De natien haar dragt gegeven.
 Men fag daar Schotsmans Blaauwe muts.
 Der Zwitfers flodder broek en futs,
 En Konterman kwam meê te voren,
 Met lange broek en kleine fpoeren.
 Men fag, hoe Don Rodrigo ftak
 In naauwe mouwen en kafak,
 Gelobt, geknevelt tot zijn ooren.
 Den Rus was fchier in 't bont verloren.
 Men fag 'er Pool, en Transilvaan,
 Met hare kale bollen staan.
 Den Duitfcher in den buffel fteken,
 Een yders kleed dat fcheen te fpreken.
 Een fag m'er naakt in 't hembd by staan,
 Die op fijn fchouder had gelaan,

Een

PUNT-DIGTEN.

Een heel stuk laken, en daar neven,
 Was hem een schaar in d' hand gegeven:
 Een die dit sag, die dogt het vremd,
 Dat dese karel dus in 't hemd,
 Geschilderd stond met naakte billen.
 Hy dagt, wat mag dat seggen willen?
 En bad den meester om de reën,
 Dat dese daar dus stond alleen,
 Aan hem eens uit te willen leggen;
 Hoor dan, zei d' ander, 'k sal 't u seggen.
 Van al die hier geschilderd staan,
 Is geene, of men kend hem aan,
 Syn dragt, en syn manier van kleede;
 Was dees ook zoo, hy stond zoo mede,
 Maar die gy hier dus naakt ziet staan,
 Dat is een Fransman, die sig aan
 Geen een manier van dragt wil binden,
 Maar stadig weet wat nieuws te vinden:
 Die nimmer blijft op een manier,
 Kon ik niet anders stellen hier,
 Ik heb hem stof en schaar gegeven,
 Daar mag hy na syn zin meê leven:
 Want eer hy half was afgedaan,
 Quam weêr een ander mode aan.

Aan Joris, en Tryn.

Z Al't huwelijk met Trijn en Joris nog gedyen?
 Wel wat begint de meid!
 Want na sy zelve seid,
 Heeft zy de buik voor lang al vol gehad van 't vryen.

Op Martyn.

A ls mondige Martijn by yder een liep keffen,
 Dat onse schilder Jan nooit yemand wel kon treffen,
 En na hy over al syn konst had uit-gebragt,
 Zoo sey hem d' andere, ik zal hem licken, wagt!

Ik wed, ik hem eer lang contrarie sal betoonen,
 Engaf hem voort een jaap door neus en bey de koonen.
 Ga, zei hy, snapper, en segt nog van meester Jan,
 Dat hy geen tronien ter degen treffen kan.

Van Agniet en Maay.

Een ieder een die praat van Lyntje buurs Agniet,
 Om dat z'et eens toe liet.
 Is 't wonder? want van Maay en zonder niemand praten,
 Had sy 't maar toe-gelaten.

P N N T-D I G T E N

U T T

M. VALERIUS MARTIALIS.

Van Arria en Peto.

ALs Arria de kling uit haren boesem rukte
 Sy gaf z' haar man, dat hy die in de sijne drukte.
 En zei, ô Petus! weet dat my mijn wond niet smart,
 Maar die gy maken zult raakt my alreê aan 't hart.

Tot Elia.

Na ik onthouden heb, zoo had gy maar vier tanden, (den.
 Door hoeften wierd 'er twee, en nog eens twee te schan.
 Hoeft nu vry, Elia, het lieve lange jaar,
 Van verder tand verlies en loopt gy geen gevaar.

Van Acerra.

Acerra nooit van wijn van daags te voren stinkt,
 Al meend g'et, want de vent tot aan den morgen drinkt.

Van Gellia.

Alleen sal Gellia haar vader nooit beschreiden,
 Maar als ze iemand ziet zoo maakt ze groot geweën.

Sy

Zy treuren niet , die daar een plasdank van verbeiden ,
Weend sy regtvaardig , sy beschreid haar rou alleen.

Tot Fidentinus.

Het boekje , dat gy bromt , is , Fidentine 't myn ,
Maar wijl gy 't brabbeld , zoo begind het uw te zyn.

Van Linus.

Die Linus 't halve schenkt , en 't heele niet vertrouwd ;
Toond dat hy liever wat , als niemendal behoud.

Tot Lycoris.

Die dese uw Venus heeft , Lycoris af-gemaald ,
Al vry wat plas-dank by Minerva heeft behaald.

Tot Velox.

Mijn digten vallen lang (zoo Velox zeyd) dat schort 'er:
Maar hy schryft niemendal , 'k beken , hy maakt 'et korter.

Tot Galla.

Nooit geeft gy , Galla , maar beloofd veel schoons altyd:
'k Bid , weiger nu , zoo gy staag logenagtig zyt.

Op Paulus.

Paulus koopt verffen , en hy bromt se voor de sijn ,
Want fiet het geen ik koop , noem ik met regt het mijn.

Op Posthumus.

Met mond en regterhand wilt gy ons vriendschap toonen,
Maar vraagt gy , wat ik eis ? veel liever hand als koonen.

Op Posthumus.

Wanneer gy , Posthumus my ergens komt ontmoeten ,
Al was het tienmaal in een uur , dit is uw groeten ;
Wat doet gy , segt gy , en dat geeft my groot vermoen ,
Dat gy , ô Posthumus , zelfs weinig hebt te doen.

Van Fannius.

Sijn vyand vlugtende sig Fannius vormoord,
Sterft om niet dood te zyn! wie heeft ooit zulks gehoord?

Op Cinna.

Men zeyd, dat Cinna niet en doet als op my schryft.
Maar wat baat schryven, als het digt verholten blyft?

Op Cinna.

Al wat dat Cinna eist, hy niet met allen hiet.
Wel eist gy niemendal, zoo weiger ik u niet.

Op Varus.

Als wy, een wylj geleen tot Varus's avonds aten,
Daar was schoon tafel goed, maar spijs niet al te veel,
Van zilver blonk de dis, en van vergulde vaten,
Daar was meer spijs voor 't oog, als voor een grage keel.
Brenge al dees stoffelykheid, en al dees goude pullen
Vry aan een kant, zei ik, en geef ons bet te smullen.

Op Selius.

Dat 'er geen Goden zyn, die in den hemel woonen,
Ontfiet sig Selius daar uit te lappen niet,
En neemt de waarheid van sijn seggen te betoonen,
Mits hy, dit seggende, sig onbeschadigd ziet.

Op Galla.

Als Galla haren man beschreid sy haar verschuuld.
Uit schaamte, loof ik, dat sy zoo een vent behuuld.

Aan Fabella van Bassa.

Al waar men Bassa ziet, Fabella, s' heeft een kind
Omtrent haar, 't is kwanfuis om daar wat meê te spelen,
En niet te min goed kinds en is se in geenen deelen.
Wat zou 't dan zyn? somtijds ontsnapt haar wel een wind.

Tot Gellia.

GY sult, ô Merce, schoon voor seven dage wesen,
 Dat segt gy: Gellia, als gy een haas 'er stierd.
 Zoo 't waar is, dat gy segt, daar is ligt uit te lesen,
 Dat gy, ô Gellia, nooit at van zulk gediert.

Van Thais en Lecania.

LEcania heeft wit,
 En Thais swart gebit,
 Maar 't eerste dat kost duur,
 En 't ander geeft natuur.

Van Philon.

'k Eet noit, zeid Philon, t' huis en 't geen hy segt gaat wis.
 Hy eet niet als hy niet te gast genoodigd is.

Tot Posthumus.

De deugd, die gy my deed en zal ik nooit vergeten,
 Maar daarom swijg ik die, om dat gy daar van roemt.
 En als 'er iemand die wat breed wil uit gaan meten,
 Dan seg ik, hy heeft my die selver al genoemd.
 Wy kunnen, posthumus die alle bey niet prysen,
 Zwygt gy, indien gy wilt, dat ik die zelfs verhaal,
 Want al zoud gy my nog al meerder deugd bewysen,
 Als gy u daar van roemd, verkleind gy ze al te maal.

Tot Lupus.

Gy zyt voorspoedig, en daar zijt gy droevig by,
 Maar wagt u, dat fortune zulks niet en komt te weten,
 Want zoo sy 't eens vernam, hoe wierd, ô Lupus, gy?
 Met groote reden een ondankbaar mensch geheten.

Op Marianus.

Gy werd begift van een, die wreck is buiten maten,
 Dat weet gy, Mariaan. waarom? dat weet gy meê.
 En nogtans hebt gy hem uw erfgenaam gelaten,

Op dat hy na uw dood in uwe schoenen treê:
 Let gy op d' angels niet die in dit lokaas schuilen,
 O meer als arme prooy, bemind g' uw eigen val?
 Meent gy, dat zoo een vent zou uwe dood behuilen?
 Neen. Wilt gy dat hy schreid, zoo laat hem niemendal.

Van Fabius.

Schoon Fabius al 't zijn aan Labienus laat,
 Zoo komt hem nog veel meer na dat de karel praat.

Van Eutrapelus.

Terwijl Eutrapelus met zyne trage scheer
 Luperkus hoofd half scheerd, wast d' andre helst al weer.

Op Castor.

Dat Kastor dus koopt goed met hoopen,
 Dat sal 't hem alles doen verkoopen.

Tot Gaurris.

Die veel geschenken geeft u, Gaurris rijk, en oud,
 Indien gy 't vat, hy u haast voor gestorven houd.

Van een quade Man en Vrouw.

Dewijl gy beide zyt van een en 't zelve leven,
 De vrouw zoo boos, als al de Furien met een,
 De man tot alle quaad hem over heeft gegeven,
 Hoe, seg ik, komt gy dan niet beter over een?

Op Paula.

Paula had Priscus gaarn voor haar, en se is niet zot;
 Maar hy begeerd haar niet; is hy u ook te bot?

Tot Katullus.

Katullus segt, dat ik zijn erfgenaam sal wesen,
 Maar ik geloof het niet voor dat ik 't heb gelesen.

Op Diaulus.

Diaulus, die nog kortſ een Doctor plagt te weſen,
 Begraafd de dooden nu. Het geen hy deed voor deſen,
 Dat doet hy nog, is dat niet wonder!
 Wat doet hy dan? hy helpt z'er onder.

Tot Keiſer Domitianus.

Schoon gy mildadig zyt in giften te vereeren,
 En dat gy die beloofd daar na nog te vermeeren,
 O vorſt! die koningen en ook uw zelfs verwind,
 Gy werd niet om de gift maar zy om u bemind.

Op Paula.

Paula begeerd my, maar ſe is oud, dat 's van den bras:
 En nogtans nam ik haar, indien zy ouder was.

Op Sophronius.

Sophroon, uw weſen voor zoo ſtatig is bekend,
 Dat 'k my verwonder hoe gy vaer geworden bent.

Op Zoilus.

Een roodbol, zwart van mond, kortvoetig, daar by
 ſcheel,
 Indien gy eerlijk zyt; 'k zeg, Zoile, 't is te veel.

J. van PAFFENRODE,

Vry-Heere van Ghuffigny, &c. &c. &c.

Op't Afsterven van den Heere

JAN VAN PAFFENRODE.

Vry-Heere van *Guffigny*, *Lieutenant Kolonel*,
 Kammanderende het Regiment van zijn
 Vorstelijke Genade *Prins Maurits van*
Nassau, gebleven binnen *Wijk te Ma-*
strigt, den 24. van Juny 1673.

B Laas *Hollands* droef geluid, de Faam van P A F -
 F E N R O D E

Betwigde wel in *Wijk* hoe dese vrome *Held*,
 Ten dienst van 't *Vaderland*, was in 't Beleg
 van noden,

Die met een wakend oog wierd staag voor aan geteld.
 Zijn dapp're arm dwong vaak de Vyanden te wijken,
 Door kragt van 't diep beleid, trots immer kloek Ro-
 mein

Men zag Heer J A N doorgaans de hoogste eere strijken
 Vol dapperheid befaamd, by grooten en by klein.

Die *Held*, schoon hy zoo kloek zijn leven daar moest la-
 ten,

Herleeft, gelijk *Epaminondas* door zijn daan,
 Of eenen tweeden *Alexander* boven maten,
 Mits nu zijn daden ook by d' haar geschreven staan.

De glorie van zijn Faam zal eeuwig hier ook dueren
 Door 't konstlig werk dat zyn brein gewerkt heeft,
 Een boek, ons leerend hoe de *Grieken* Stad en mueren
 Bewaarden, en oud *Room* door kamp in glorie leeft,
 Zeer konstelijk voltooid, met veel bevalligheden

Doorvlogten heen en weer : hoe immer vroom soldaat,
 Ten dienste van zyn land, om glorie heeft gestreden,
 En wat tot d' uitvoer ooit hem te bedenken staat.
 O! Helden Held uw naam moet hier onwelkbaar leven
 Door uw verstand, en daan, is Gorcum hoog geschat,
 De Hemel wil tot loon u d' hoogste vreugden geven,
 Gy waard, Heer JAN, des deugds opregte wierookvat.

Op den zelven

Heeft Gorcum ooit een groot verstand
 Geteeld tot lof van 't Vaderland,
 't Was JAN VAN PAFFENRODE,
 Die dobbel eer, en lof is waard,
 Kloek door de pen, en kloek door 't swaard,
 Een Man dees tyd van noode.
 Waar sag men kloeker Batavier,
 (Als hy in Wijk had het bestier
 Tot nadeel der Vyanden,)
 Als hem? die door zijn kloeke vuist
 Zoo veel Francoisen heeft geknuist;
 Die 't wijken agte een schande,
 Als men hem daar gaf steek op steek,
 Heer JAN doen niet een voet en week,
 Maar vol van dapperheden
 Heeft hy in hoogen lof, en eer,
 (Zijn vyand gaande braaf te keer)
 Voor 't Vaderland gestreden.
 Die Krijgsheld, die zijn leven end'
 Met glorie, leeft in 't testament,
 Dat hy heeft nagelaten,
 Een Boek met groote kunst doorwrogt,
 Uit boeken kunstig opgesogt
 Tot voordeel der nasaten:
 Ons leerend', hoe men strijden sal,
 En vast bewaren Stad en Wal.
 Tot voorbeeld aller volken;
 Op dat door 't kampen elks lof

Mag rijzen uit dit aardfche stof
Tot boven door de wolken.

Grafdigt Op den Zelfen.

Wie droevig deze Tombe aanschouwd,
Uit Marmer kunstig opgebouwd,
Gedenk aan PAFFENRODE,
Die (fchoon de vyand nog zoo stijf
Hem drong het fcharpe ftaal in 't lijf,)
Nooit 't prikkel heeft ontvloten;
Maar vol van moed, en wijs beleid
Voltrok, Heer JAN, in Wijk den ftrijd
Ten roem van zoo veel Helden:
Wie dat 'er voor, of agter was,
Heer JAN, men ftadig even ras
Een van de voorfte telden.
Als hem door 't stormen 't Edel bloed
Wierd afgetapt, gaf hy nog moed
Om even kloek ftrijden,
En agte dit de hoogfte eer,
Dat hy maar na zijns harts begeer
Voor 't Vaderland mogt lijden.
Doen eind'lijk hem de Geest begaf,
Wierd 't lichaam daar gefield in 't graf,
Maar moest van daar nog wyken,
En dalen hier in defe Tomb'
Waar nu de Geest, en niet de romp'
Ten Hemel waard gaat ftrijken
Omlommerd met de hoogfte vreugd,
Tot loon, dat JAN in ware deugd
Hier vroom'lijk heeft gefreden:
Want wie op aard' de Deugd bemind,
Daar voor zyn loon hier boven vind
In veile rust en vrede.

Virtuti potius, quam Naturae parendum

L. B.

UITERSTE UER,

*Geslagen in de werken van Wijk, ten Praal
van den Welgeboren Heer*

JAN van PAFFENRODE,

Vry-Heer van Ghuffigny, Lieutenant *Kolonel*,
Kommanderende het Regiment van *Prins
Maurits van Nassow*, gebleven in *Wijk*
te *Mastricht*, den 24. Juny, 1673

IK jeuk niet meer na't naar, de lijkmaat staat my tegen;
Hoe dat men't voud, en broud, en tilt regt na zyn til,
Nog regt Momist, die selfs niet kan nog leeren wil,
Zijn spotlit uit, tot schimp van hem, en my, en negen;
Maar nu port stof het werk, een stof die dat gedrogt,
Schoon als de Faam gebekt, geen eer-stip kan verhind'ren,
Maar rijmers rijm in 't wan vermeerent wel vermind'ren,
Daar toe is 't nagt gebroed, 't spoteuvel, voort gebrogt.
Die hitst my dan; myn veer vervaard zal woorden snicken,
De paddevortt snakt Wijk te hebben tot een wijk,
En woedende verwoed, de storm op storm gelijk,
Dat PAFFENRODE niet deê wicken, nog verschrieken.
Nu hoort gy, wie myn stof en oogwit is, de Held
Gelijk een Mavors selfs, daar men de lijken oestten,
Een Hector om den storm der hanen te verwoesten,
In't werk daar Wijk geen wijk en strekt, vooraan gestelt.
De kling gekrompt, geschaart ten vingeren, bestorven,
Begruift met brein en bloed, en ziet den Heer niet aan,
Maar blijft dan hier, dan daar als onverschrocken staan,
En moedigt 't moede volk vol moed, die niet en dorven.
Hoe meer de donderbus, en handbal rijd, en splijt,
Hoe meer het stormmusiek hem scheen te kittelooren,
By hem wierd arm, en been, en kop, en hand verlooren;
Zijn moed wierd niet vermoeid, 'tis disregt van den strijt.

Hoe

Hoe edelaardig is 't dus mannelijk te krijgen!

Hier blijkt, nooit laffe duif van trotsen Arend quam,

Hier ziet men 't ware saad van ware Arkels fram,

Dat met een fiere tred wil tot de Sterren stijgen.

Dog al wat Alheid schiep heeft midpunt, eind, begin;

Het noodfchik schikt zijn voet dwars tegens PAFFEN-
RODE.

Wis was dien *Gideon* ten hemels troon ontboden,

Men schiet hem meenig wond ten helden boesem in,

Het aangefigt doorklieft, de arremen doorhouwen,

Den ganschen romp doorboord, van 't wonden-zweet
begruift:

Nog bleef die Heer gemoed met 't lemmer in de vuist,

Tot, laas! een ander loot zyn hartaër kwam benouwen.

Met scheid de ziel; leef lang, myn Heer, leef lang, de kelk

Van 't mensdom is verebt, gans loflijk, en vol luister,

De Heldenzaal staat op; geen Held, naar u verhuist'er

Met meerder gloor van 't aardsten throon; dog

't Zijn beurt elk.

Op den zelven.

Rond op dan Fama blaast, en met een snel geluid,
Heer PAFFENRODES end hier over 't aardrijck
tuit.

Hy, die met zijne Pen, der Grieken en Romeinen

Krijgshandels ons hier steld voor 't oog, om uit te vyne

Hoe men kloekmoedig strijd, bewijst het met 'er daad

In 't Wijckse buitenwerk, dat hy was een Soldaat

Vol moed en vier gepropt, doen hy zag dat de Fransen

Ons waren op het lijf. Sa mannen, hier's nog kans en,

Houd u maar digt by een. Hy tredt het rot dan voor,

De degen in de vuist: maar weinig hem op 't spoor

Na volgen, zyn geroep dat was, hou stand, 't geschitter

Van 't staal, de rook en damp, die om hern vloog, hoe bitter

Was dit voor ons; hy deift, gemarteld, heel bebloed,

Men vat hem af, en even stout en wel gemoed,

Roept,

Roept, het en is geen nood; (hoe dat zyn wonden bloeden,
Die hy ontfangen had, in dat verbijsterd woeden)

t'Za mannen, t'za, val aan, betoond nu wie gy bent;
Schroomt geen gevaar, dit uiten hy op 't lest: op 't end,
Vloog hem nog 't lood door 't lijf, de houwen en de steken
Tot meenig in 't getal, die konnen 't hart niet breken,
Maar al het krijgsgeweer, heeft dood'lijk hem geraakt,
Tot dat die vromen Held het leven heeft gestaakt:
Zijn wonden dan om hoog, die blinken als Robijnen,
En zullen met de ziel een eeuwig rustplaats vijnen,
Hier op der aard zijn deugd, zyn ommegang en lof
Die zullen van geen tyd bedompeld zyn in stof.

Geseld door Liefde.

A. V. GEESSEL. *Vendrig.*

Op den zelfden

DE snelle Faam, met haar geluid,
Blaaft nu met schorre kaken uit,
De Dood van PAFFENRODE:
Roept ook zijn Lof, en vrome Daan
By hem voor 't Vaderland gedaan,
Blaaft vry, al doct gy 't noode.

Daarom zoo treurd, O Gorcum!
dan,

Dat gy verloort zoo braven Man,
By yder een geprefen,
Hy wijst u aan met kloeken pen,
Hoe men den oorlog voer en ken,
Wanneer die is gerefen.

Roemt vryelijk van zijn wijs beleid,
Zoo klaar gelijk zijn Boek ons zaid
Van oorlogsdaan beschreven:
En dan hoe vroom'lijk dat hy freed

Doen Atropos zijn draad afsneed,
En liet het lieve leven.

Waar reelde Holland vromer Held!
Die zo zijn lijf, en leven steld,
Om Maftrigt te behouwen:
Met dartien wonden in het lijf,
O droevig! dat ik dit zoo schrijf,
Wie zou op hem niet bouwen?

Een roem van 't PAFFENROODS
gellagt

Was gy, Heer JAN, das omge-
bragt

Met 't zwaard in uwe handen:
Gy vogt tot uwen laatsten snik,
God wil men plaats uw ziel beschik,
In d' Hemels schoon waranden.

't Kan dalen.

E I N D E

